

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra obchodu a cestovního ruchu

Diplomová práce

**Regionální trh vybranými bio komoditami:
ovoce, zelenina a brambory**

Vypracovala: Bc. Pavla Tancerová

Vedoucí práce: Ing. Hana Doležalová, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Pavla TANCEROVÁ**
Osobní číslo: **E12997**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Regionální trh vybranými bio komoditami: bio brambory, ovoce a zelenina**
Zadávací katedra: **Katedra obchodu a cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Analýza jihočeské ekologické produkce a distribuce "bio brambor, ovoce a zeleniny". Zaměření na faremní produkci, distribuční kanály, zpracovatelské využití a uplatnění na regionálním trhu (maloobchod, stravovací služby). Vymezení možností optimalizace výrobně distribučního řetězce, podmiňujícího širší zastoupení vybraných bio komodit na regionálním trhu.

Metodický postup:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Šetření: ekologické faremní provozy
3. Šetření: zpracovatelské subjekty (potravinářský průmysl)
4. Šetření: prodejní místa
5. Závěrečné zhodnocení a vymezení perspektiv rozvoje dané bio produkce v rámci jihočeského regionu

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíle a metodika. 4. Analýza a syntéza poznatků z realizovaných průzkumů. 5. Závěr. 6. Seznam literatury. 7. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

MOUDRÝ, J. a kol. *Kontrola a certifikace bioprodukce*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2007. ISBN 978-80-7394-027-0.

PLÍŠEK, B. *Ekologické pěstování jabloní a tržní produkce biojablek*. Šumperk: Pro-bio Svaz ekologických zemědělců, 2001.

SAMSONOVÁ, P. *Biobrambory. Jak ekologicky vypěstovat kvalitní brambory*. Olomouc: Bioinstitut, o.p.s., 2007. ISBN 978-80-87080-10-8.

ŠARAPATKA, B. a J. URBAN. *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2005. ISBN 8090358306.

Zákon č. 242/2000 Sb., O ekologickém zemědělství.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Hana Doležalová, Ph.D.**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **11. ledna 2013**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek/Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (28)
370 05 České Budějovice

Ing. Viktor Vojtko, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 22. února 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly, v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb., zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. dubna 2014

.....

Bc. Pavla Tancerová

Poděkování

Děkuji vedoucí práce paní Ing. Haně Doležalové, Ph.D. za vstřícný přístup, ochotu a odborné vedení při zpracování diplomové práce. Současně bych chtěla poděkovat všem ekologickým zemědělcům za jejich ochotu a čas při dotazníkovém šetření.

OBSAH

1	ÚVOD.....	4
2	EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ.....	6
2.1	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	6
2.2	CÍLE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	7
2.3	LEGISLATIVA V OBLASTI EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ	8
2.3.1	<i>Zásady v oblasti rostlinné produkce</i>	<i>8</i>
2.3.2	<i>Zásady v oblasti živočišné produkce.....</i>	<i>10</i>
2.3.3	<i>Zásady v oblasti zpracování bioprodukce</i>	<i>12</i>
2.4	REGISTRAČNÍ A KONTROLNÍ REŽIM V EKOLOGICKÉM ZEMĚDĚLSTVÍ	14
2.4.1	<i>Druhy kontroly.....</i>	<i>19</i>
2.5	OZNAČOVÁNÍ BIOPRODUKCE	20
2.6	DOTACE.....	22
2.6.1	<i>Přímé platby.....</i>	<i>23</i>
2.6.2	<i>Program rozvoje venkova</i>	<i>24</i>
2.6.3	<i>Operační program Rybářství.....</i>	<i>26</i>
2.6.4	<i>Dotace v rámci Společné organizace trhu.....</i>	<i>27</i>
2.6.5	<i>Národní dotace</i>	<i>28</i>
2.6.6	<i>Podpůrný a garanční lesnický fond</i>	<i>28</i>
2.7	ROSTLINNÁ EKOLOGICKÁ PRODUKCE.....	29
2.7.1	<i>Obiloviny.....</i>	<i>30</i>
2.7.2	<i>Luskoviny</i>	<i>31</i>
2.7.3	<i>Průmyslové rostliny</i>	<i>32</i>
2.7.4	<i>Okopaniny.....</i>	<i>33</i>
2.7.5	<i>Čerstvá zelenina.....</i>	<i>35</i>
2.7.6	<i>Trvalé kultury.....</i>	<i>36</i>
2.7.7	<i>Trvalé travní porosty</i>	<i>38</i>
2.8	SKLADOVÁNÍ BIO PRODUKCE	40
2.9	ZPRACOVÁNÍ BIO PRODUKCE	41
2.9.1	<i>Faremní zpracovatelé</i>	<i>42</i>
2.9.2	<i>Zpracování ovoce, zeleniny a brambor.....</i>	<i>42</i>
2.10	DISTRIBUCE	47
2.10.1	<i>Nepřímé distribuční cesty</i>	<i>48</i>

2.10.2	<i>Přímé distribuční cesty</i>	53
2.10.3	<i>Odbyt faremní produkce v roce 2011</i>	56
3	CÍL PRÁCE A METODICKÝ POSTUP	59
3.1	CÍL PRÁCE	59
3.2	METODIKA	59
3.3	HYPOTÉZY	60
3.4	TÝMOVÝ PROJEKT GAJU 019/2013/S	61
4	ANALÝZA JIHOČESKÉ EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSKÉ PRODUKCE ..	62
4.1	CHARAKTERISTIKA JIHOČESKÉ BIOPRODUKCE (ÚZEI).....	62
4.1.1	<i>Ekologické farmy (2008 – 2013)</i>	63
4.1.2	<i>Struktura produkčních ploch zemědělské půdy</i>	64
4.1.3	<i>Rostlinná produkce</i>	70
4.1.4	<i>Živočišná produkce</i>	98
4.2	ANALÝZA REGIONÁLNÍ EKOLOGICKÉ PRODUKCE BRAMBOR, OVOCE A ZELENINY (ÚZEI, 2011).....	99
	UPLATNĚNÍ OVOCE	118
4.3	ANALÝZA FAREM S DEKLAROVANOU PRODUKČÍ VYBRANÝCH BIODKOMODIT (BRAMBORY, OVOCE A ZELENINA)	119
4.3.1	<i>Plán výzkumu</i>	119
4.3.2	<i>Obecná část dotazníku</i>	122
4.3.3	<i>Komoditní část</i>	153
4.3.4	<i>Shrnutí výsledků dotazníkového šetření</i>	164
4.3.5	<i>Zhodnocení hypotéz</i>	167
4.4	REGIONÁLNÍ VÝROBA BIOPOTRAVIN (ROSTLINNÉHO PŮVODU)	170
4.5	ANALÝZA VYBRANÝCH PRODEJNÍCH MÍST (BRAMBORY, OVOCE, ZELENINA)	172
4.5.1	<i>Specializované prodejny zdravé výživy</i>	172
4.5.2	<i>Obchodní řetězce</i>	175
5	ZÁVĚR	177
I	SUMMARY	180
II	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	183
III	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	
IV	SEZNAM PŘÍLOH	
V	PŘÍLOHY	

Seznam použitých zkratk

AEO	Agroenvironmentální opatření
ES	Evropské společenství
EZ	Ekologické zemědělství
GA JU	Grantová agentura Jihočeské univerzity
LFA	LessFavouredAreas – méně příznivé oblasti
LPIS	LPIS Land Parcel Identification System – systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle uživatelských vztahů dle zákona 252/1997 Sb., o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné především pro účely administrace dotací
MZe	Ministerstvo zemědělství
OP	Orná půda
PRV	Program rozvoje venkova ČR
REP	Registr ekologických podnikatelů
SAPS	Single Area PaymentScheme – jednotná platba na plochu
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
TK	Trvalé kultury
Top-Up	Národní doplňkové platby k přímým podporám
TPP	Trvalé travní porosty
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
ZP	Zemědělská půda

1 Úvod

V České republice se vznik ekologického zemědělství datuje od roku 1990. Od té doby počet ekologicky hospodařících subjektů neustále roste. Ekologičtí podnikatelé se zabývají širokou škálou zemědělské produkce a téměř každý najde v ekologickém zemědělství vlastní alternativu. V České republice přestává být ekologické zemědělství „exklusivní“ záležitostí. Ekofarmy hospodaří již na téměř dvanácti procentech výměry zemědělské půdy. I přes malou tržní produkční výkonnost se ekologické zemědělství stává významnou součástí českého agrárního systému; podstatné jsou jeho mimoprodukční dopady. V současné době se hospodaření na ekologických farmách věnuje více než čtyři tisíce registrovaných ekologických podnikatelů. Rozmístění ekologických podniků je nerovnoměrné, hlavními oblastmi rozvoje jsou zejména horské a podhorské oblasti. Celkově nejvíce ekofarem se nachází v Jihočeském kraji, který vykazuje i největší zastoupení ekologicky obhospodařované zemědělské půdy.

Jihočeský kraj je tradičně vnímán jako region zemědělsko-průmyslový. Zemědělství zde vždy mělo výsadní pozici. Z hlediska zařazení do zemědělských výrobních oblastí převažuje typ obilnářsko-krmivářský, bramborářský a píceinářský. V souvislosti s méně kvalitní půdou a výskytem podzolů je kraj zaměřen spíše na živočišnou výrobu. Zde dominuje chov skotu, produkce mléka, prasat a chov ovcí na šumavských pastvinách. Rostlinná výroba se zaměřuje převážně na pěstování brambor a nenáročných plodin jako jsou obiloviny a olejniny. Obdobné zaměření vykazuje v Jihočeském kraji i ekologická zemědělská produkce.

Při dodržení všech deklarovaných zásad ekologické produkce představují biopotraviny pozitivní (zdravější, kvalitnější) potravinovou alternativu. Trh biopotravin vykazuje, stejně jako ekologické zemědělství, pozitivní tendence. Biopotraviny jsou nabízeny v běžných maloobchodních řetězcích, specializovaných prodejnách zdravé výživy, farmářských trzích, a dokonce se objevují i speciální stravovací zařízení, která nabízejí pokrmy z biopotravin. Na trhu se postupně zvyšuje zastoupení biopotravin české provenience. Bohužel se stále významná část české bioprodukce obchoduje na konvenčním trhu, za konvenční ceny nebo v zahraničí. Poptávku po bioproduktech negativně významně ovlivňuje cenová hladina biopotravin i různé „kauzy“, které narušují důvěru v kvalitu a zejména původ biopotravin.

Cílem diplomové práce je regionální analýza vybrané ekologické produkce, konkrétně brambor, ovoce a zeleniny. Brambory, ovoce a zeleninu lze řadit k tzv. citlivým komoditám, u nichž se stát snaží pomocí různých podpůrných opatření zajistit stabilitu, i další růst produkce. Diplomová práce je zaměřena na faremní produkci v rámci jednotlivých biokomodit, distribuční kanály, zpracovatelské využití a uplatnění na trhu.

2 Ekologické zemědělství

2.1 Vymezení základních pojmů

Ekologické zemědělství je zvláštní druh zemědělského hospodaření, které dbá na životní prostředí a jeho jednotlivé složky stanovením omezení či zákazů používání látek a postupů, které zatěžují životní prostředí nebo zvyšují rizika kontaminace potravního řetězce a který, pokud dochází k chovu hospodářských zvířat, dbá jejich ekologických a fyziologických potřeb v souladu s požadavky právních předpisů. Je to systém řízení produkce, jenž podporuje a zlepšuje zdravotní stav agrárního ekosystému, včetně biodiverzity, biologických cyklů, a biologické aktivity půdy. Zdůrazňuje používání výrobních způsobů proti používání výstupů z hospodaření. Toto dosahuje používáním, kde to je možné, agronomických, biologických, a fyzikálních metod, oproti používání syntetických látek, s cílem dosáhnout všech specifických funkcí systému. (Moudrý et al., 2007)

Ekologické zemědělství, které lze také nazvat jako biologické nebo organické se snaží využívat poznatků ekologické vědy, což je odvětví biologických věd. Ekologické zemědělství respektuje fungující ekologické principy, tj. vzájemné vztahy organismů a prostředí, podporuje uplatnění užitečných organismů v agroekosystému. Prioritní snahou je návrat od monokultur k přírodě blízké biodiverzitě. (Plíšek, 2001)

Konvenční zemědělství je obecně rozšířený název pro systém hospodaření převládající v průmyslově vyspělých zemích. Je charakteristický vyšší intenzitou hospodaření i použitím vyšších energetických a materiálových vstupů za účelem maximalizace produkce resp. momentálního ekonomického efektu. Formami konvenčního zemědělství jsou precizní, programové zemědělství, skleníková, hydroponická produkce aj. (Moudrý et al., 2007)

Ekofarma je uzavřená hospodářská jednotka zahrnující pozemky, hospodářské budovy, provozní zařízení a případně i hospodářská zvířata, sloužící ekologickému zemědělství. Podnikatelský subjekt, který v souladu s ekologickým zemědělstvím se chystá podnikat na ekofarmě, je povinen se registrovat u Ministerstva zemědělství. (Moudrý et al., 2007)

Bioprodukt je surovina rostlinného nebo živočišného původu získaná v ekologickém zemědělství. Je určena zejména k výrobě biopotravin, na níž bylo vydáno osvědčení o původu bioproduktu. (Moudrý et al., 2007)

Biopotravina je potravina vyrobená z bioproduktů, povolených přídavných a pomocných látek a také vyhláškou povoleného podílu surovin nepocházejících z ekologického zemědělství. Také na biopotravinu musí být vydáno osvědčení o původu. (Moudrý et al., 2007)

Ekologie je nauka o vzájemných vztazích mezi organismy a vztazích organismů k životnímu prostředí. (Plíšek, 2001)

Přechodné období

Aby z ekosystému v maximální možné míře zmizela zátěž z předchozího konvenčního hospodaření, musí nově vznikající ekofarma projít tzv. přechodným obdobím. V této době již hospodaření podle všech pravidel ekologického zemědělství, ale ještě nesmí označovat svou produkci slovem bio.

Jednosložkové výrobky rostlinného původu, které pocházejí z polí zařazených do přechodného období, mohou být za určitých podmínek označeny jako „produkt z přechodného období“, toto označení však musí být doplněno kódem kontrolního orgánu, který zaručuje splnění legislativních podmínek.

Doba trvání přechodného období začíná datem doručení žádosti na ministerstvo zemědělství a liší se podle druhu obhospodařované plochy. Pro ornou půdu, travní porosty, víceleté pícniny a chovy ryb činí dva roky, pro sady, vinice a chmelnice dokonce tři roky. (Kotěra & Valeška, 2010)

2.2 Cíle ekologického zemědělství

Hlavní cíle ekologického zemědělství jsou:

- trvalé udržení a zlepšení půdní úrodnosti,
- ochrana genofondu a udržení biodiverzity,
- zachování krajinných prvků a jejich harmonizace,
- hospodaření s vodou, udržení vody v krajině, ochrana povrchových a spodních vod před znečištěním,

- efektivní využívání energie, orientace na obnovitelné zdroje,
- produkce kvalitních potravin a surovin,
- využívat co nejvíce uzavřených koloběhů látek, (Moudrý et al., 2007)
- nepoužívat rychle rozpustná průmyslová hnojiva a chemicko-syntetické pesticidy,
- hospodářským zvířatům vytvořit podmínky, které odpovídají jejich fyziologickým a etologickým potřebám a humánním a etickým zásadám. (Dvorský & Urban, 2011)

2.3 Legislativa v oblasti ekologického zemědělství

V současné době se ekologické zemědělství řídí českou legislativou a legislativou Evropské unie. Jedná se o tyto právní prameny:

- Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství,
- Nařízení Rady (ES) 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů,
- Nařízení Komise (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007,
- Nařízení Komise (ES) č. 1235/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o opatření pro dovoz ekologických produktů ze třetích zemí.

2.3.1 Zásady v oblasti rostlinné produkce

Na ekologickou rostlinnou produkci se vztahují následující **pravidla**:

- ekologická rostlinná produkce využívá způsoby obdělávání a pěstitelské postupy, které zachovávají nebo zvyšují obsah organických látek v půdě, zvyšují stabilitu půdy a její biologickou rozmanitost a předcházejí zhutnění a erozi půdy,
- úrodnost a biologická aktivita půdy se udržuje a zvyšuje víceletým střídáním plodin, včetně luštěnin a jiných plodin využívaných jako zelené hnojivo a používáním chlévské mrvy či organických materiálů, pokud možno z ekologického zemědělství,

- je povoleno používání biodynamických přípravků,
- nepoužívají se minerální dusíkatá hnojiva,
- veškeré používané způsoby rostlinné produkce brání přispívání ke znečištění životního prostředí nebo jej snižují na minimum,
- prevence škod způsobených škůdci, chorobami a plevele je založena především na ochraně přirozenými nepřáteli, volbě druhů a odrůd, na střídání plodin, pěstitelských postupech a termálních procesech,
- v případě zjištěného ohrožení plodiny se přípravky na ochranu rostlin mohou použít jen za předpokladu, že byly schváleny pro použití v ekologické produkci,
- pro produkci jiných produktů než osiva a vegetativního rozmnožovacího materiálu lze používat pouze ekologicky vypěstované osivo a rozmnožovací materiál. Za tímto účelem musí být matečná rostlina v případě osiva a rodičovská rostlina v případě vegetativního rozmnožovacího materiálu pěstována v souladu s pravidly stanovenými v tomto nařízení po dobu minimálně jedné generace, nebo v případě trvalých plodin po dvě vegetační období.
- produkty pro účely čištění a dezinfekce se v rostlinné produkci používají jen za předpokladu, že byly schváleny pro použití v ekologické produkci.

Sběr volně rostoucích rostlin a jejich částí, rostoucích přirozeně v přírodních oblastech, lesích a zemědělských oblastech, je pokládán za způsob ekologické produkce, pokud:

- tyto oblasti nebyly v průběhu nejméně tří let před sběrem ošetřeny jinými produkty než produkty schválenými pro použití v ekologické produkci,
- sběr nemá vliv na stabilitu přírodního stanoviště nebo na zachování druhů v oblasti sběru. (Ministerstvo zemědělství, 2009)

2.3.2 Zásady v oblasti živočišné produkce

Pokud se jedná o *původ zvířat*:

- ekologicky chovaná hospodářská zvířata se rodí a jsou odchována v ekologických zemědělských podnicích,
- pro účely plemenitby lze za zvláštních podmínek dovážet do zemědělského podniku zvířata, která nepocházejí z ekologického chovu,
- zvířata, která se v zemědělském podniku nacházela na počátku období přechodu, a jejich produkty mohou být považovány za ekologické po dodržení období přechodu.

Pokud jde o *chovatelské postupy* a podmínky *ustájení*, **musí být zajištěno**:

- osoby chovající zvířata mají nezbytné základní znalosti a schopnosti s ohledem na zdravotní potřeby a životní podmínky zvířat,
- chovatelské postupy, včetně intenzity chovu a podmínek ustájení zaručují splnění vývojových, fyziologických a etologických potřeb zvířat,
- hospodářská zvířata mají stálý přístup na otevřená prostranství, nejlépe na pastviny, kdykoli to povětrnostní podmínky a stav půdy dovolí,
- počet hospodářských zvířat je omezen, aby se minimalizovala nadměrná pastva, udusání půdy, eroze nebo znečištění způsobené zvířaty nebo roznášením jejich hnoje,
- ekologicky chovaná hospodářská zvířata jsou chována odděleně od ostatních hospodářských zvířat,
- vazné ustájení nebo izolování hospodářských zvířat je zakázáno, pokud se nejedná o jednotlivá zvířata a o omezenou dobu a pokud to není na místě se zřetelem na bezpečnost, životní podmínky zvířat nebo veterinární důvody,
- doba trvání přepravy hospodářských zvířat je co nejkratší,
- jakékoliv utrpení, včetně mrzačení, musí být udržováno na co nejnížší úrovni, a to během celého života zvířete, včetně samotné porážky.

Pokud jde o *krmivo*:

- krmivo pro hospodářská zvířata se získává v první řadě ze zemědělského podniku, kde jsou zvířata držena, nebo z jiných ekologických zemědělských podniků ve stejném regionu,
- hospodářská zvířata jsou krmena ekologickým krmivem, které splňuje požadavky na výživu zvířete v různých stádiích jeho vývoje,

- hospodářská zvířata s výjimkou včel mají stálý přístup na pastvu nebo k objemnému krmivu.

Pokud jde o **prevenci nálezů a veterinární péči**:

- prevence nálezů je založena na výběru plemena a linie, chovatelských postupech, vysoce kvalitním krmivu a tělesném pohybu, odpovídající intenzitě chovu a přiměřeném a vhodném ustájení, udržovaném v hygienických podmínkách,
- nález se řeší okamžitou léčbou, aby se zabránilo utrpení zvířat,
- použití imunologických veterinárních léčiv je povoleno,
- povoluje se ošetření týkající se ochrany zdraví lidí a zvířat stanovené na základě právních předpisů Společenství. (Ministerstvo zemědělství, 2009)

V případě, že zvíře onemocní, je neodkladně nutné mu poskytnout potřebnou veterinární péči tak, aby u něho nedocházelo ke ztrátě hmotnosti, životní energie a obranyschopnosti. Nejprve je vhodné využít přírodních (alternativních) léčebných postupů, zejména v době, kdy se celosvětově diskutuje spotřeba antibiotik v konvenčních chovech zvířat. Pokud to vyžaduje etické nebo odborné hledisko, je nutné přistoupit ke konvenčním postupům léčení. K doporučovaným postupům v rámci alternativní léčby patří *fytoterapie*, která k léčebným účelům využívá celé rostliny nebo jejich části. *Homeopatie* je další alternativní léčebnou metodou, která se využívá v chovu zvířat. Princip homeopatie spočívá v podobnosti „*similia similibus curentur*“. Onemocnění vzniká na základě porušení rovnováhy v těle a cílem homeopatie je nalézt vhodné homeopatikum, jehož aplikací získá tělo potřebnou informaci, jak se opět dostat do požadované rovnováhy. Principy veterinární homeopatie jsou podobné homeopatii a homeopatikům v humánní medicíně. Dalším způsobem je akupunktura. Léčba spočívá v aplikaci velmi jemných a tenkých jehel, které se zavádí do specifických bodů (akupunktorních bodů) na těle, které se takto stimulují a regulují tok čchi (životní energie) a krve. Úspěch léčby významně ovlivňuje správná technika a dovednost při vpichu jehly. Akupunkturu může provádět pouze certifikovaný veterinární akupunkturista. (Investice do rozvoje vzdělávání, 2013)

2.3.3 Zásady v oblasti zpracování bioprodukce

Na *složení zpracovaných ekologických potravin* se vztahují tyto podmínky:

- produkt je vyroben zejména ze složek zemědělského původu; pro účely stanovení, zda je produkt vyráběn zejména ze složek zemědělského původu, se nebere v úvahu přidaná voda a jedlá sůl,
- lze použít pouze potravinářské přídatné látky, čínidla, látky určené k aromatizaci, vodu, sůl, látky pro přípravu mikroorganismů a enzymů, minerály, stopové prvky, vitamíny, aminokyseliny a další mikroživiny v potravinách pro zvláštní nutriční použití a pouze pokud byly schváleny pro použití v ekologické produkci,
- ekologická složka nesmí být přítomna společně se shodnou složkou jiného než ekologického původu nebo složkou z období přechodu,
- potraviny získané z plodin v období přechodu obsahují pouze jednu složku plodiny zemědělského původu.

Nepoužívají se látky a postupy, které obnovují vlastnosti ztracené během zpracování a skladování ekologických potravin, a které napravují výsledky nedbalosti při zpracování těchto produktů nebo které mohou být jinak zavádějící, co se týče pravé povahy těchto produktů. (Ministerstvo zemědělství, 2009)

Výrobou biopotravin se rozumí čištění, třídění, upravování, opracování nebo zpracování bioproduktů, popřípadě přidávání dalších látek povolených zákonem a prováděcí vyhláškou, včetně balení a dalších úprav biopotraviny za účelem uvádění do oběhu. Při zpracování bioproduktů je nutno používat šetrné postupy, způsobující minimální fyzikální, chemické a biologické změny. Prováděcí vyhláška k zákonu o ekologickém zemědělství vyjmenovává **povolené** zpracovatelské postupy:

- mechanické zpracování (mletí, drcení, stloukání)
- tepelné zpracování (odpařování, sušení, pečení, pasterace, sterilace)
- uzení bez použití chemikálií
- lisování
- filtrace a čiření
- chlazení a mrazení
- homogenizace

- extruze
- fermentace
- síření
- emulgace
- extrakce parou, alkoholem
- destilace.

Naopak jsou **zakázány** operace, které nepatří k přirozeným postupům:

- výměna kationtů a aniontů
- bělení
- nakládání s používáním chemikálií
- působení hormonů
- hydrogenace
- uzení s použitím chemikálií
- zjemňování s použitím chemikálií
- ozařování a mikrovlnný ohřev. (Moudrý & Prugar, 2002)

Výrobce biopotravin smí **zpracovávat** bioprodukty pouze takovými postupy, které vedou k zajištění ekologické integrity produktů. To znamená, že:

- veškeré zpracování bioproduktů musí probíhat v provozech zcela a zřetelně prostorově nebo časově oddělených od provozů, kde se zpracovávají suroviny vyrobené konvenčními postupy,
- během dopravy bioproduktů musí být učiněna nezbytná opatření, zajišťující ochranu bioproduktů před kontaminací a jejich oddělení od surovin vyráběných konvenčními postupy. (Moudrý & Prugar, 2002)

Podle nové legislativy je použití GMO v ekologickém zemědělství nadále zakázáno. Nejdůležitější změnou je, že nová legislativa stanovuje technický limit příměsí pro náhodný a technicky nevyhnutelný výskyt GMO bioproduktech. Tento limit je stejný jako u konvenčního zemědělství (0,9 %) a bude využíván především jako detekční limit laboratorních přístrojů při rozborech vzorků bioproduktů, krmiv apod. Stanovení limitu může být vnímáno jako pozitivní u některých zemědělců, protože již nemusí mít obavu,

že díky stopové, nezaviněné kontaminaci GMO do výše 0,9 % přijdou o svůj biocertifikát (nebude se jednat o porušení pravidel EZ). (Bioinstitut, 2007)

U **výrobců biopotravin** není žádné přechodné období, to se vztahuje pouze na pozemky zařazené do ekologického zemědělství. Aby mohla být certifikována produkce výrobců biopotravin, je nutné splnit následující podmínky:

- výrobce biopotravin musí být registrován na MZe,
- biopotravina může být certifikována pouze, pokud minimálně 95 % surovin pochází z ekologického zemědělství,
- výrobce biopotravin musí být schopen doložit kontrolní organizaci toky biosurovin a biopotravin od vstupu do podniku až po jejich výstup z podniku, zvláště pokud vyrábí také klasické potraviny.

Celý **výrobní postup** musí být zajištěn účinným a dokumentovaným kontrolním systémem k získání záznamů, které umožní kontrolnímu orgánu ekologického zemědělství sledovat:

- původ, vlastnosti a množství bioproduktů, surovin, přídatných látek a pomocných látek, které byly dodány do výrobní jednotky,
- vlastnosti a množství produktů, které opustily výrobní jednotku,
- všechny informace, které mohou být vyžadovány pro účely důkladné kontroly výrobních operací, jako jsou údaje o původu, vlastnostech a množství přísad a přídatných látek, o výrobních zařízeních, o složení výrobků. (Kalinová, n.d.)

2.4 Registrační a kontrolní režim v ekologickém zemědělství

Systém **registrace** do ekologického zemědělství je upraven Metodickým pokynem č. 1/2012. Samotnou registraci v České republice upravuje zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství. Registraci na Ministerstvu zemědělství a kontrolnímu systému v ekologickém zemědělství se musí podrobit každý hospodářský subjekt, který produkuje, připravuje, skladuje nebo dováží ze třetí země nebo uvádí na trh produkty jako ekologické produkty nebo produkty z přechodného období. Povinnost registrace se nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení a na veřejné stravování.

Osoba podnikající v ekologickém zemědělství (dále jen „subjekt“) musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některým kontrolním subjektem.

Žadatel o registraci se u vybrané kontrolní organizace přihlásí ke kontrole a certifikaci, uzavře s ní smlouvu, a poté provede kontrolní organizace vstupní kontrolu. Na základě vstupní kontroly vystaví kontrolní organizace potvrzení o provedení vstupní kontroly. Potvrzení je součástí žádosti o registraci. Písemnou žádost o registraci žadatel podá na Ministerstvo zemědělství ČR. Dnem doručení bezchybné žádosti o registraci na Ministerstvo zemědělství je subjekt registrován jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství. Od této chvíle začíná subjektu přechodné období. Tato doba je časově vymezena a již jsou dodržována pravidla ekologické zemědělské produkce. Registraci lze zrušit nebo může zaniknout, a to na vlastní žádost nebo z moci úřední. (Ministerstvo zemědělství, 2012a)

Podle Ministerstva zemědělství (2009) provádějí kontrolu *soukromé kontrolní subjekty* a *státní kontrolní orgán*.

Soukromé kontrolní subjekty zajišťují činnosti spojené s vydáním osvědčení o původu bioproduktu, biopotraviny nebo ostatního bioproduktu. Mezi soukromé kontrolní subjekty patří:

- **KEZ o. p. s**

Obrázek 1 Logo KEZ o. p. s.

Zdroj: KEZ o. p. s., 2009

KEZ o. p. s. je první českou akreditovanou kontrolní a certifikační organizací, která zajišťuje odbornou nezávislou kontrolu a certifikaci v systému ekologického zemědělství.

Organizace byla založena v roce 1999 Svazem producentů a zpracovatelů biopotravina PRO-BIO, Nadačním fondem pro ekologické zemědělství FOA a Spolkem poradců ekologického zemědělství EPOS jako obecně prospěšná společnost, jejímž posláním je garance ekologického původu na všech stupních výroby produktů ekologického zemědělství.

Kontrola osob podnikajících v ekologickém zemědělství a certifikace jejich produktů je prováděna na základě pověření MZe podle § 29 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství v rozsahu tohoto zákona a nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Výrobky, které jsou předmětem kontroly dle tohoto pověření, nesou kódové označení **CZ-BIO-001**. (Kontrola ekologického zemědělství, 2009)

- **ABCERT AG, organizační složka**

Obrázek 2 Logo ABCERT AG

Zdroj: Abcert, 2012

Společnost ABCERT vznikla v Německu jako jedna z prvních organizací zaměřujících se na kontrolu ekologického hospodaření a bioprodukce. Jako certifikační orgán je ABCERT i spolehlivým partnerem s velkým inovačním potenciálem, který svým zákazníkům nabízí kompetentní a nezávislé služby. Vedle pobočky v Itálii provozuje společnost ABCERT od roku 2006 i pobočku v České republice, která nabízí všem českým zákazníkům účinnou, flexibilní a rychlou pomoc. Akreditace podle normy EN 45011 (požadavky na certifikační orgány) zaručuje neutralitu a objektivitu certifikace ABCERT. Výrobky, jež jsou předmětem kontroly, nesou kódové označení **CZ-BIO-002**. (Certifikace ekologického zemědělství, 2012)

- **Biokont CZ, s. r. o.**

Obrázek 3 Logo Biokont CZ, s.r.o.

Zdroj: Biokont CZ, s.r.o., 2012

Česká kontrolní organizace Biokont CZ, s. r. o. byla založena v roce 2005. Je pověřená Ministerstvem zemědělství ČR a ÚKSÚP Bratislava SR ke kontrolní a certifikační činnosti v ekologickém zemědělství (dále EZ) v České a Slovenské republice, registrovaná v Official Journal of the European Union v Bruselu, s přístupem do centrálních evidencí. Ředitel Biokontu zastupuje Českou republiku v IFOAM. Hlavní činností je kontrola ekologického zemědělství, inspekce a certifikace BIO na celém území České republiky a Slovenské republiky. Inspektoři Biokontu denně prověřují výrobu a obchod s biopotravinami i s bioprodukty. Mezinárodní kód Biokontu je pro ČR **CZ-BIO-003** a pro SR SK-BIO-003. (Biokont CZ, s. r. o., 2012)

- **BUREAU VERITAS CZECH REPUBLIC, spol. s r. o.**

Obrázek 4 Logo BureauVeritas Czech Republic, spol. s r.o.

Zdroj: Bureau Veritas, n. d.

Poslední akreditovanou kontrolní organizací pro oblast ekologického zemědělství se stala Bureau Veritas. Dne 20. 12. 2012 byla uzavřena smlouva mezi zmíněnou organizací a Ministerstvem zemědělství o výkonu kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství.

Skupina Bureau Veritas Group si již od svého založení v roce 1828 důsledně budovala uznávané odborné zkušenosti a pomáhala zákazníkům dodržovat normy a předpisy související s jakostí, ochranou zdraví a bezpečností, ochranou životního prostředí a sociální zodpovědností. Síť regionálních a místních kanceláří skupiny řídí vztahy se zákazníky a zajišťuje komplexní řadu služeb zahrnující kontroly, testování, audity, certifikaci, klasifikaci lodí a související technickou pomoc, školení a zajišťování dodávek z cizích zdrojů. Pokud je třeba, společnost BureauVeritas poskytuje také poradenské služby. Velké i malé organizace, bez ohledu na to, zda soukromé nebo veřejné, se mohou spolehnout na podporu firmy BureauVeritas při ochraně svých značek, prostředků a podnikání. Výrobky, jež jsou předmětem kontroly, nesou kódové označení **CZ-BIO-004**. (BureauVeritas Czech Republic, spol. s r. o., n. d.)

Výkonem státního dozoru je pověřen *Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský*. Ústav sídlí v Brně a jeho činnost je zabezpečována na území celé České republiky. Postavení ústavu je zakotveno v zákoně č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském. ÚKZÚZ je zřízen Ministerstvem zemědělství ČR jako specializovaný orgán státní správy. Je organizační složkou státu a správním úřadem. Provádí správní řízení a vykonává jiné správní činnosti, odborné a zkušební úkony, kontrolní a dozorové činnosti v oblasti odrůdového zkušebnictví, krmiv, agrochemie, půdy a výživy rostlin, osiv a sadby pěstovaných rostlin, trvalých kultur (vinohradnictví a chmelařství), ochrany proti škodlivým organismům a v oblasti přípravků na ochranu rostlin. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský je držitelem certifikátu ČSN EN ISO 9001:2009 pro výkon státní správy, úřední kontroly a související zkušebnictví v oblasti vstupů do zemědělství.

Činnosti ÚKZÚZ v oblasti ekologického zemědělství:

- Provádění úředních kontrol, přičemž součástí této kontroly může být i kontrola plnění podmínek pro vyplácení dotací v AEO pro SZIF. Předmětem kontroly je vedení dokumentace, rostlinná produkce (hnojiva, přípravky na ochranu rostlin), živočišná produkce (krmiva, welfare zvířat) a identifikace a označování produktů ekologického zemědělství. Kontroly provádí Odbor kontroly zemědělských vstupů (OKZV).
- Vedení databáze osiv a sadbových brambor získaných ekologickým způsobem produkce.

- Od 1. 1. 2010 vydána výjimka na použití konvenčního osiva a sadby v ekologickém zemědělství. Výjimky vydává Odbor osiv a sadby.
- Kontrola ekologických sadů za účelem zjištění plnění podmínek pro vyplácení dotací v AEO. Kontroly provádí Odbor osiv a sadby (OOS). (Ministerstvo zemědělství, 2009)

Obrázek 5 Logo Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Zdroj: Mze, 2009-2013

2.4.1 Druhy kontroly

- ***Ohlášená kontrola***

Každý podnik podléhá minimálně jednou za rok celkové kontrole, která je ohlášená. Inspektor ohlásí podniku termín kontroly předem. Kontrola zahrnuje celý podnik, tj. pozemky a kultury, stáje a zvířata, stroje, technologická zařízení a technologie, sklady a ostatní provozní prostory, obaly a etiketaci, provozní, skladovou a účetní evidenci. Kontrolor ověří rovněž správnost a úplnost údajů uvedených v přihlášce a vyplní formulář zápisu o kontrole. (Kontrola a certifikace produkce, n. d.)

- ***Neohlášené kontroly***

Neohlášené kontroly jsou dvojího druhu: nařízené a namátkové. Nařízené kontroly jsou cílené. Tento typ kontroly se využívá v případech problematických podniků nebo vzniklo-li podezření na použití nepovolených prostředků nebo postupů. Účelem kontrol nařízených Certifikačním výborem je zjištění, zda podnik plní uložená nápravná opatření.

KEZ o. p. s. každoročně zpracovává také plán namátkových kontrol, které slouží mimo jiné ke zhodnocení úrovně a objektivnosti práce inspektorů. (Kontrola a certifikace produkce, n. d.)

- **Revizní inspekce**

Na základě písemné žádosti, stížnosti nebo odvolání podnikatele může v souladu se sankčním řádem ředitel KEZ o. p. s., Certifikační výbor nebo MZe ČR nařídit revizní inspekci. (Kontrola a certifikace produkce, n. d.)

2.5 Označování bioprodukce

- **Označení bioproduktů**

Při označování a propagaci produktů slovy "**BIO**" a "**EKO**" se pro účely Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 má za to, že produkt byl získán v souladu s pravidly stanovenými v tomto Nařízení. Pro takto získané produkty platí od 1. 7. 2010 povinnost označovat je logem EU pro ekologickou produkci. (Kontrola ekologického zemědělství, 2009)

Obrázek 6 Logo EU pro ekologickou produkci

Zdroj: KEZ o. p. s., 2009

Ve stejném zorném poli jako toto logo musí být rovněž uveden kód kontrolního subjektu (CZ-BIO-001 pro KEZ o. p. s., CZ-BIO-002 pro ABCERT AG, CZ-BIO-003 pro BIOKONT CZ, s. r. o. a CZ-BIO-004 pro Bureau Veritas Czech Republic spol. s r. o.), jemuž hospodářský subjekt provádějící poslední fázi výroby podléhá.

Je-li použito logo EU, pod kódem kontrolní organizace musí být zároveň uvedeno místo, kde byly vyprodukovány zemědělské suroviny, z nichž se produkt skládá, a to v následující podobě:

- *zemědělská produkce EU* (byla-li zemědělská surovina vyprodukována v EU),
- *zemědělská produkce mimo EU* (byla-li zemědělská surovina vyprodukována ve třetích zemích),
- *zemědělská produkce EU/mimo EU* (byla-li část zemědělských surovin vyprodukována v EU a část ve třetí zemi). (Kontrola ekologického zemědělství, 2009)

U produktů dovezených z třetích zemí je použití loga EU dobrovolné. Jeli však logo EU na obale uvedeno, musí být na obale uveden rovněž údaj o původu zemědělské suroviny. Logo EU nelze používat na označení produktů a potravin z přechodného období. (Kontrola ekologického zemědělství, 2009)

I nadále zůstávají v platnosti národní a soukromá loga pro označování a propagaci produktů, jež splňují požadavky stanovené Nařízením Rady (ES) 834/2007. Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství ukládá povinnost označit bioprodukt, biopotravinu a ostatní bioprodukt na obale grafickým znakem, (tzv. biozebrou) doplněným číslem kontrolní organizace. (Kontrola ekologického zemědělství, 2009)

Obrázek 7 Logo ČR pro ekologickou produkci

Zdroj: KEZ o. p. s., 2009

Označovat rostlinný nebo živočišný produkt logem, na který nebylo vydáno osvědčení o původu bioproduktu, slovem „bio“ nebo „eko“ nebo grafickým znakem nebo jakýmkoli údajem poukazujícími na ekologický, organický, přírodní způsob zemědělské výroby, je zakázáno.

V přechodném období, pokud byla dodržena délka přechodného období nejméně 12 měsíců před sklizní, se rostlinný produkt označí také slovy „produkt z přechodného období na ekologické zemědělství“ v barvě, velikosti a typu písma, které nesmí být výraznější než označení produktu podle zvláštních právních předpisů; sousloví „ekologické zemědělství“ nesmí být výraznější než slova „produkt z přechodného období“.

Živočišné produkty mohou být označovány jako bioprodukty teprve po uplynutí nejkratší doby chovu pro hospodářské zvíře, ze kterého pocházejí, za předpokladu, že rozhodnutí o registraci pro pěstování rostlin nabylo právní moci.

V přechodném období mohou být živočišné produkty označovány jako „produkty z přechodného období na ekologické zemědělství“ až po uplynutí nejkratší doby chovu pro hospodářské zvíře, ze kterého pocházejí. (Kontrola a certifikace produkce (n. d.)

2.6 Dotace

Dotační zdroje lze v České republice rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Po vstupu České republiky do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013i)

V rámci jednotné žádosti lze v roce 2014 žádat o následující podpory:

- Jednotná platby na plochu (SAPS),
- Přechodné vnitrostátní podpory,
- Platba v méně příznivých oblastí (LFA),
- Platba v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě,
- Oddělená platba na cukr (SSP),
- Oddělená platba na rajčata (STP),
- Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka (Dojnice),
- Zvláštní podpora na tele masného typu,
- Zvláštní podpora na bahnice, popř. kozy, pasené na travních porostech,
- Zvláštní podpora na brambory pro výrobu škrobu,
- Zvláštní podpora na chmel,
- Agroenvironmentální opatření (AEO). (SZIF, 2013)

2.6.1 Přímé platby

Přímé platby obsahují dotace SAPS a TO-UP. Tyto dotace mohou využít všichni zemědělci v České republice.

Od roku 2004 aplikuje Česká republika pro výplatu přímých plateb systém *jednotné platby na plochu* (SAPS – Single Area Payment). (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013b) Cílem SAPS je zajistit zemědělcům stabilnější příjmy. Zemědělcům je poskytnuta podpora ve stejné výši, bez ohledu na to, co produkují. Za rok 2013 byla sazba SAPS stanovena ve výši 6 068,88 Kč na hektar zemědělské půdy. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013c)

Nářízení vlády č. 47/2007 Sb. upravuje konkrétní podmínky poskytnutí podpory. Žadateli je poskytnuta platba na zemědělskou půdu, která je evidována v LPIS a splňuje podmínky k poskytnutí platby podle přímo použitelného předpisu Evropských společenství. Dále pak je-li evidována v LPIS na žadatele nejméně ode dne doručení žádosti Fondu do 31. srpna příslušného kalendářního roku. Žadatelem je obhospodařována v příslušném kalendářním roce po celou dobu, po kterou je evidována v LPIS a je-li udržována v podmínkách dobrého zemědělského a environmentálního stavu uvedených v příloze tohoto Nařízení po celý příslušný kalendářní rok. Další podmínkou pro poskytnutí platby je minimální výměra, která činí jeden hektar zemědělské půdy. Pokud nenastane skutečnost vedoucí ke snížení platby a žadatel splňuje výše uvedené podmínky po celý kalendářní rok, pak je platba vyplacena v plné výši. Žádost o poskytnutí podpory se podává vždy do 15. května kalendářního roku v rámci jednotné žádosti. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013c)

Dále do přímých plateb patří *národní doplňkové platby* (Top-Up), které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. Top-Up slouží k dorovnání vybraných komodit, jež byly zjednodušením plateb v systému jednotné platby na plochu zemědělské půdy znevýhodněny oproti plnému systému přímých podpor v původních, tzv. starých zemí EU. V rámci TOP-UP jsou poskytovány platby na chmel, přežvýkavce, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz, brambory pro výrobu škrobu, zemědělskou půdu. Konkrétní výše sazeb za rok 2012 je uvedena v Tabulce 1. Top-Up jsou upraveny Nařízením vlády č. 112/2008 Sb. a jsou poskytované k jednotné platbě na plochu. Podmínky pro získání této podpory jsou stejné jako pro SAPS. Pokud žadatel nezíská podporu v rámci SAPS, nemá nárok ani na podporu Top-Up. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013d)

Tabulka 1 Sazby Top – Up 2012

Top-Up 2012	Sazba (Kč na jednotku)
Chmel	6 907,20 Kč/ha
Přežvýkavci	504,56 Kč/VDJ
Krávy bez tržní produkce mléka	778,43 Kč/VDJ
Ovce/kozy	370,97 Kč/VDJ
Brambory pro výrobu škrobu	2 190,88 Kč/t
Zemědělská půda	491,43 Kč/ha

Pozn. VDJ = Velká dobytčí jednotka představující 500 kg živé váhy zvířete

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013d

2.6.2 Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova (PRV) vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a byl zpracován v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy (SZIF, 2000 – 2014).

Tento program má 6 prioritních oblastí:

- Podpora předávání znalostí a inovací
- Zlepšení konkurenceschopnosti (zemědělství, lesní hospodářství)
- Podpora pro organizaci potravinového řetězce a řízení rizik
- Obnova, zachování a posílení ekosystémů
- Podpora efektivního využívání zdrojů a přechod na nízkouhlíkové hospodaření (investiční opatření, nároková opatření)
- Podpora sociálního začleňování, redukce chudoby a hospodářského rozvoje venkovských oblastí.

Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013 je rozdělen do jednotlivých os:

OSA I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Z celkové částky finančních prostředků do oblasti OSA I. směřuje 22,39 %. Finanční prostředky jsou určeny na modernizaci zemědělských podniků, investice do lesů, pozemkové

úpravy a přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům. (Program rozvoje venkova, 2000 - 2014a)

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Cílem oblasti OSA II je podpora zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí vedoucích k biologické rozmanitosti a podpora vhodných zemědělských systémů pro zachování venkovské krajiny. Dalším cílem je podpora ochrany životního prostředí v lesních oblastech s vysokou přírodní hodnotou a na zemědělské půdě. (Bioinstitut, 2010)

OSA II. obsahuje *platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA), agroenvironmentální opatření (AEO)*, kam spadají i *ekologické zemědělské dotace* a platby v rámci oblasti *Natura 2000*.

Platba LFA se poskytuje pouze na travní porosty obhospodařované v těchto oblastech:

- horské oblasti (oblast typu HA a HB),
- ostatní méně příznivé oblasti (oblast typu OA a OB),
- oblasti se specifickým omezením (oblast typu S).

Sazba na 1 ha LFA:

- v oblasti typu HA 157 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 959,23 Kč/ha,
- v oblasti typu HB 134 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 3 379,21 Kč/ha,
- v oblasti typu OA 117 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 950,51 Kč/ha,
- v oblasti typu OB 94 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 370,49 Kč/ha,
- v oblasti typu S 114 EUR na 1 ha travních porostů, tj. 2 874,85 Kč/ha.

Tyto dotace jsou zaměřeny na ekologické zemědělství. Agroenvironmentální opatření (AEO) mají za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou životního prostředí a krajiny. Struktura AEO je znázorněna v Příloze 1. (SZIF, 2013)

OSA III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Tato osa podporuje rozvoj životních podmínek ve venkovských oblastech a diverzifikaci ekonomických aktivit na venkově. Jejími hlavními prioritami je tvorba

pracovních příležitostí, podpora využívání obnovitelných zdrojů energie, zlepšování podmínek kvality života ve venkovských oblastech, včetně zdělávání.

Mezi opatření osy III patří *opatření k diverzifikaci hospodářství a venkova*, jejímž cílem je vytvořit pracovní místa a zajistit vyšší příjmovou úroveň obyvatel venkova rozvojem a diverzifikací aktivit na venkově a podporou venkovské turistiky a zajistit naplnění závazků ČR v oblasti využití OZE. Dále *opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech*. Cílem této skupiny opatření je vytvořit podmínky růstu ve venkovských oblastech, zlepšit vybavení a vzhled vesnic, zabezpečit rozvoj venkovské infrastruktury s cílem rozvoje malého a středního podnikání. *Opatření zaměřené na vzdělání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III*, má za cíl posílit lidský potenciál jako základní podmínky pro místní ekonomiku a zajištění místních služeb, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a diverzifikace ekonomických aktivit. Dále získávání dovedností, animace a provádění za účelem vytvoření aktivního místního partnerství, zabývajících se udržitelným rozvojem regionu. (SZIF, 2000 – 2014)

OSA IV - Leader

Hlavním cílem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově. Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova dobrou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny usilují o obnovu a rozvoj obcí a přispívají k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu. (SZIF, 2000 – 2014)

2.6.3 Operační program Rybářství

Operační program Rybářství 2007 – 2013 je střednědobý programový dokument, na jehož základě je čerpána podpora pro oblast rybářství z Evropského rybářského fondu sloužící k prosazování cílů Společné rybářské politiky Evropského společenství. Cílem celého programu je posílení konkurenceschopnosti, udržení stávající produkce ryb a zachování současné úrovně zaměstnanosti v odvětví rybářství.

Operační program Rybářství se člení na OSU 2 a OSU 3. OSA 2 se zabývá akvakulturou, zpracováním produktů rybolovu a akvakultury a jejich uváděním na trh. OSA 3 se zabývá zvýšením spotřeby sladkovodních ryb v České republice. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013e)

2.6.4 Dotace v rámci Společné organizace trhu

Společná organizace trhů aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu, podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek. Cílem těchto zásahů je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělci a také stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele. Komodity se týkají rostlinné a živočišné výroby.

- **Rostlinná výroba**

- Obiloviny
- Cukr
- Ovoce a zelenina
- Víno/Vinice
- Len a konopí
- Sušené krmivo
- Řepka olejná
- Chmel

- **Živočišná výroba**

- Vejce a drůbeží maso
- Skopové a kozí maso
- Hovězí a telecí maso
- Vepřové maso
- Včelařství
- Mléko
- Správa prémiových práv na krávy bez TPM a bahnice

Většina předpisů Evropské komise stanovuje povinnost skládat v různých oblastech záruky sloužících pro zajištění obchodních případů. Státní zemědělský intervenční fond je příslušným orgánem pro přijímání záruk v České republice. Zárukami je zajištěno splnění předem stanovených podmínek vztahujících se ke konkrétnímu obchodnímu případu. V případě nesplnění daných podmínek záruka propadne celá nebo částečně ve prospěch rozpočtu ČR nebo EU. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013f)

2.6.5 Národní dotace

Dotace ze státního rozpočtu přispívají k udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru. V současnosti dochází ke stabilizaci těchto dotačních programů. Velký důraz je kladen na prvky agroenvironmentálního charakteru (např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách). Dále pak na programy podporující ozdravování polních a speciálních plodin (podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu) nebo na programy zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat (např. Nákazový fond). Podporovány jsou i oblasti aktivit, které jsou víceméně neziskové, ale v celkovém cyklu zemědělství jsou nezbytné. Jedná se o podporu včelařství anebo udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013a)

2.6.6 Podpůrný a garanční lesnický fond

Investiční Programy Podpory podnikání se zaměřují na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. Podpora je poskytována na investice, jež nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova. V rámci podpory jsou otevřeny dva programy, a to program *Zemědělec* a program *Půda*.

Cílem programu *Zemědělec* je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti. Program *Půda* se zaměřuje na podporu nákupu nestátní

zemědělské půdy, včetně trvalých travních porostů (sadů, vinic, chmelnic) za účelem hospodaření na této půdě. (Ministerstvo zemědělství, 2009 – 2013g)

2.7 Rostlinná ekologická produkce

V roce 2012 bylo obhospodařováno ekologickým způsobem celkem 468 670 ha, z nichž 12,6 % zaujímá orná půda (tj. 59 240 ha, z toho je 26 % v přechodném období), 85,8 % TTP (tj. 401 867 ha, z toho cca 12 % v přechodném období) a zbylé 1,6 % trvalé kultury (tj. 7 563 ha, z toho 44 % v přechodném období). Hlavními plodinami na orné půdě jsou obiloviny (46 % podíl) a píce (39 % podíl). V roce 2012 plocha obilovin po třech letech stagnace vzrostla o 12,6 %, zatímco plocha pícnin poprvé o 8,7 % klesla, a tím se obiloviny staly opět plodinou zabírající největší část OP v EZ. Z obilovin byla nejčastěji pěstována, stejně jako v předešlých letech, pšenice a oves, které společně zabíraly cca 50 % celkové plochy obilovin v EZ (resp. téměř 60 % po zahrnutí špaldy). S podílem ploch nad 10 % následovaly tritikale a ječmen. Dále mezi obiloviny patří žito, kukuřice a pohanka. V rámci pícnin dominují v EZ jednoznačně víceleté pícniny (88 % podíl), což se liší od konvence, kde s 60 % podílem převládají jednoleté pícniny, a to výhradně kukuřice na siláž.

Pěstování zeleniny a okopanin zůstává trvale na nízké úrovni. Zelenina se pěstovala na 0,8 % orné půdy, většinu plochy zabírala zelenina plodová, a to pěstování dýní (z celkové plochy 460 ha zeleniny tvoří dýně téměř 76 %). Dále zeleninu dělíme na košťáloviny, listovou, kořenovou a hlízovou zeleninu a luskoviny. Okopaniny zabíraly pouze 0,5 % orné půdy a jedná se převážně o pěstování brambor (85 % plochy okopanin). Dále mezi okopaniny řadíme cukrovou řepu a ostatní krmné okopaniny.

V rámci TTP byly v roce 2012 rozlišovány pouze louky a pastviny, jejichž plocha mírně (o 2 %) vzrostla, zejména plocha pastvin a byl zachován jejich poměr 40:60.

Plocha TK meziročně vzrostla o 3,6 % a je tvořena převážně ovocnými sady (88 % celkové plochy TK), 11,5 % pokrývají vinice a plocha chmelnic je zatím zanedbatelná. Z ovocných dřevin dominují jednoznačně jabloně s 35 % podílem. Následují švestky (21 % ploch) a dále třešně / višně a meruňky shodně s 10 % podílem. (ÚZEI, 2013)

V Tabulce 2 je zobrazena struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství za Českou republiku k 31. 12. 2012.

Tabulka 2 Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství v ČR k 31. 12. 2012

Plochy	Výměra v PO (ha)	Výměra v EZ (ha)	Výměra celkem (ha)
Výměra ploch v EZ celkem	56 661,35	431 881,23	488 542,58
Výměra půdy v EZ celkem (bez rybníků)	56 648,92	431 834,41	488 483,33
Trvalé travní porosty	41 455,43	363 494,85	404 950,27
Orná půda	11 192,75	47 432,24	58 624,99
z toho: orná půda bez zeleniny a bylin	11 101,73	46 644,86	57 746,59
zelenina a byliny	91,02	787,38	878,40
Trvalé kultury	3 366,28	4 327,06	7 693,34
z toho: sady	2 901,48	3 777,37	6 678,85
vinice	459,05	543,11	1 002,16
chmelnice	5,75	6,58	12,33
Ostatní plochy	634,46	16 580,26	17 214,73
Rybníky	12,43	46,82	59,25

Zdroj: Ministerstvo zemědělství 2012, vlastní zpracování

2.7.1 Obiloviny

Obiloviny zaujímaly v roce 2012 celkovou plochu 27 444,23, z toho v ekologickém režimu 21 288,84 ha a v období konverze plochu 6 155,39 ha. Ekologický výnos činil 2,77 t/ha (ÚZEI, 2012). Obiloviny mají v ekologickém zemědělství co do rozsahu pěstování největší význam. Především jsou to chleboviny, pšenice a žito, ale také oves na výrobu vloček a sladovnický ječmen pro výrobu „biopiva“ hrají stále větší roli. Obiloviny je možné prodávat mlýnům (pro ekologické zpracování), zákazníkům přímo ze dvora (po vyčištění, kartáčování) nebo je zpracovat na chléb či další produkty a ty pak prodávat. Do obilovin se řadí pšenice, žito, ječmen, oves, tritikale, kukuřice, pohanka a ostatní obiloviny. (Vach, 2009)

Pšenice

Plocha pšenice dosahovala v roce 2012 celkové plochy 6 992,69, z toho v ekologickém režimu činila plocha 5169,90 ha a v období konverze 1822,79 ha. Ekologický výnos byl 2,98 t/ha. (ÚZEI, 2012) Pšenice je nejdůležitější, nejžádanější, ale také nejnáročnější obilovina. Na rozdíl od žita má velmi slabě rozvinutý kořenový systém a pomalý jarní vývoj. Proto mnohem méně konkuruje plevelům, je náročnější na výživu i další opatření. Vzhledem k velké poptávce je přesto i v ekologickém zemědělství rozšířenou plodinou. V našich podmínkách se pěstuje převážně ozimá forma pšenice. (Vach, 2009)

Pšenice setá – považovaná za nejstarší obilninu, která se rozšířila z oblasti přední Asie, případně severní Afriky na většinu severní i jižní polokoule, je plodinou teplejších a sušších oblastí, nejvhodnějšími jsou orné půdy černozemě, hlinité, vododržné, strukturní s neutrální reakcí.

Pšenice špalda – tradičně pěstována v německy mluvících zemích (Německu, Rakousku, Švýcarsku), ale i Belgii a Španělsku. Popularita stoupá poslední dobou také v České republice, je méně náročná, snáší extrémní vlhkostní podmínky, nízké nároky na teploty.

Pšenice dvouzrnka – spojována s počátky primitivního zemědělství, její pěstování se šířilo z jihozápadní Asie, pěstuje se v extrémních horských podmínkách v Pyrenejích a Alpách, Itálii a Španělsku, dále na Balkánském poloostrově.

Pšenice jednozrnka – ve dvacátém století se pěstovala na území Francie, Španělska, Švýcarska, Německu, v Albanii, Turecku a Maroku, stéblo je tenké, značně poléhavé, patří k druhům velmi málo prošlechtěným. (Kovanlina, Moudrý, Kalinová, Capouchová & Stehno, 2008) a (Pěstování obilnin v ekologickém zemědělství, n. d.)

2.7.2 Luskoviny

Plocha luskovin činila v roce 2012 celkovou plochu 2 368,66, z toho 1 919,61 ha v ekologickém režimu a v období konverze 449,05 ha. Ekologický výnos činil 2,03 t/ha. (ÚZEI, 2012) Nejvýznamnějšími zástupci luskovin na zrno jsou bob, hrách, lupiny. Rostliny z čeledi bobovité se vyznačují pro ekologické zemědělství zvláště významnou vlastností, schopností poutat vzdušný dusík. Kvetení začíná, aniž je ukončeno období prodlužování. Tím dochází k nerovnoměrnému dozrání (na rostlině lze najít téměř zralé lusky a současně i květy). Leguminózy citlivě reagují na výkyvy prostředí, což vede ke značné výnosové nestabilitě. Zvláště luskoviny na zrno, které jsou významné z hlediska produkce bílkovin bez nutnosti dodávky dusíkatých hnojiv zvenčí, nejsou dosud dostatečně vyšlechtěny a z technologických vlastností zaostávají za dalšími kulturními plodinami. Přestože právě vzhledem ke schopnosti poutat vzdušný dusík jsou luskoviny nezbytnou součástí ekologicky hospodařícího podniku, kde mohou být využity pro produkci semen s vysokým obsahem bílkovin pro trh, zajištění jadrných krmiv pro podnik, produkci nadzemní biomasy a na zelené hnojení či úhor. Do luskovin řadíme hrách, bob, lupinu, soju a pelušku. (Vach, 2009)

Hrách

Celková plocha hrachu činila v roce 2012 883,40 ha, z toho v ekologickém režimu 638,03 ha a v režimu konverze 245,37 ha. Ekologický výnos činil 2,03 t/ha. (ÚZEI, 2012) Hrách je naše nejvýnosnější luskovina na zrno na lehčích, sušších půdách. Pro ekologické zemědělství je zajímavá také vzhledem k dobré bílkovinné hodnotě. V osevním postupu je hrách zařazován po zhoršujících plodinách tj. odčerpávajících z půdy větší množství živin bez protidodávky, případně před plodinami s vysokými požadavky na živiny. Po sobě je hrách zařazován v osevním postupu s 4-5ti letým odstupem.

Co se týče termínu setí, tak je hrách citlivý na mráz. Důležitější než termín výsevu je optimální vlhkost a struktura půdy, resp. její provzdušnění. Zhutnění a zamazání půdy jakož i nedostatek vláhy, tak i její přebytek vede k nedostačujícímu vývinu hlízek a nízkému nasazení lusků.

Optimální hloubka setí je 4-6 cm. Podle možností by měla být provedena na přiměřeně hluboké lůžko jednozrnkovým výsevem, popřípadě secím strojem s diskovými botkami.

Dáváme-li přednost potlačení plevelů, volíme zpravidla odrůdy bohatě olistěné, ačkoliv porost při zrání více poléhá než u nízkých odrůd. Nízké odrůdy a odrůdy s bohatými úponky se lépe mlátí. (Vach, 2009)

2.7.3 Průmyslové rostliny

Průmyslové rostliny, též známe jako technické rostliny, jejichž některé části jsou surovinou pro zpracovatelský průmysl. Jedná se například o len, konopí, bavlník, atd. Průmyslové rostliny dělíme na olejninu, aromatické koření a ostatní průmyslové rostliny jako koření. Celková plocha olejnin v roce 2012 činila 1 985,69 ha, z toho 1 546,59 v ekologickém režimu a v režimu konverze 439,10 ha. Ekologický výnos činil 0,47 t/ha. (ÚZEI, 2012) Většina olejnin se používá na výrobu oleje pro potravinářské nebo technické účely. Jako krmné komponenty se používají hlavně vedlejší produkty olejářského průmyslu, pokrutiny a extrahované šroty, které slouží jako bílkovinná komponenta krmných směsí. Použití celých semen není příliš časté. Olejninu mohou sloužit také jako pícniny nebo pro zelené hnojení.

Do olejnin patří řepka olejka, slunečnice roční, len olejný. Dále můžeme za olejninu považovat také mák, sezam, z méně známých pak například skočec obecný (skočec

habešský) nebo spíše polokulturní lnička. V oblasti středozemního moře roste olivovník evropský, lisováním jeho plodů (oliv) se získává olivový olej. (Tichá & Vyzínová, n. d.)

Slunečnice

Plocha slunečnice činila v roce 2012 celkem 50,72 ha, z toho v režimu ekologickém 49,22 ha a v režimu konverze 1,5 ha. Ekologický výnos činil 0,94 t/ha. (ÚZEI, 2012)

Plodem slunečnice je nažka, která je buď loupaná (jedlá slunečnice) či neloupaná (olejná slunečnice) za účelem získání oleje lisováním. Výtažek ze slunečnice jedlé při loupání je 40 – 50 %. Obsah oleje u olejné slunečnice je 45 %, u jedlé 30 %. Na základě vysokého obsahu esenciálních mastných kyselin jsou slunečnice (a produkty z ní) velmi cenné pro lidskou výživu. Vzhledem k vysokému obsahu hrubých bílkovin v semenech, jsou pokrutiny (odpady po lisování) zajímavým krmivem.

Slunečnice má specifický růst kořenů. Ještě před vzejitím se vytváří jemně větvený kořenový systém do hloubky asi 5 cm. Hlavní kořínek klíčku zasahuje až do hloubky 25 cm.

Slunečnice má na klima vysoké nároky. Jedlá slunečnice potřebuje k dozrání o 2-3 týdny delší období než olejná.

Slunečnice je považována za zhoršující rostlinu. Protože řepka na semeno, ani jako meziplodina nemá v ekologickém zemědělství větší význam, je nebezpečí napadení slunečnice rakovinou – přenosem z řepky poměrně malé. Přesto by měl být odstup v osevním postupu alespoň 5 let.

Olejná slunečnice pro produkci jedlého oleje má tenkou slupku, drobné zrno a těžko se loupe. Lze ji rozlišit podle černého oplodí (slupky). Při výběru odrůd je rozhodující délka vegetační doby (dozrávání). (Vach, 2009)

2.7.4 Okopaniny

Mezi druhy okopanin řadíme brambory, cukrovou řepu a ostatní krmné okopaniny. Plocha okopanin činila v roce 2012 celkovou plochu 270,09 ha, z toho v ekologickém režimu zaujímal plocha 233,21 ha a v období konverze 36,88 ha. Ekologický výnos činil 16,46 t/ha. (ÚZEI, 2012) *Brambory, zemáky, erteple, kobzole, zemčata apod. patří k hlavním zemědělským rostlinám a zároveň mezi nejdůležitější poživatiny. (Dostálek, 2000) Jsou jednou z nejčastěji požívaných surovin v české kuchyni a zároveň slouží jako důležitý zdroj vitamínu C. První historické zmínky o bramborách pocházejí již*

z období před 5 tisíci lety z oblasti dnešního Peru. V první polovině 16. století je do Evropy přivezli mořeplavci, kteří jedli brambory jako ochranu proti kurdějím. Zpočátku však byly přijaty s nedůvěrou. Brambory získaly punc pohanské nečisté plodiny, která ohrožuje zdraví. Až ke konci 18. století se začaly ve větším měřítku pěstovat ke kulinárním účelům. Do Čech přišly z Braniborska v roce 1784, odtud pravděpodobně vznikl jejich dnešní název „brambor“ a jsou nedílnou součástí většiny českých pokrmů. (Lamschová, 2012) Plocha brambor dosahovala v roce 2012 celkovou plochu 229,90 ha, z toho v ekologickém režimu 194,61 ha a v režimu konverze 35,29 ha. Ekologický výnos brambor činil 16,84 t/ha (ÚZEI, 2013).

Brambory

Brambory z ekologického zemědělství se pěstují bez použití umělých hnojiv a dalších syntetických chemikálií. Hlízy tak neobsahují nežádoucí látky. Biobrambory mají výrazně vyšší trvanlivost a zároveň o 50% nižší ztráty při skladování. Dále obsahují průkazně více vitamínu C a výrazně méně dusičnanů než hlízy z konvenční produkce. (Pro-bio liga, 2011)

Vlastnosti odrůd

Mezi základní vlastnosti odrůd, které se u brambor posuzují, patří:

Ranost – v ekologickém zemědělství se dává přednost ranějším odrůdám. Podle vegetační doby se rozdělují odrůdy následovně:

- ***velmi rané*** (délka vegetační doby 90 - 100 dní),
- ***rané*** (délka vegetační doby 100 - 110 dní),
- ***polorané*** (délka vegetační doby 110 - 125 dní),
- ***polopozdní*** (délka vegetační doby 130 – 140 dní),
- ***pozdní*** (délka vegetační doby 140 – 150 dní),
- ***velmi pozdní*** (délka vegetační doby více než 150 dní). (Dostálek, 2000)

Výnos – pokud je v plánu prodej tržních, konzumních brambor, je důležité vědět, jaký celkový (hrubý) výnos je schopna odrůda poskytnout a také podíl vytríděných konzumních hlíz. (Dostálek, 2000)

2.7.5 Čerstvá zelenina

Plocha čerstvé zeleniny v roce 2012 činila celkem 460,18 ha, z toho 413,82 v ekologickém režimu a v režimu konverze 46,36 ha. Ekologický výnos činil 3,10 t/ha. Z hlediska druhů se zelenina člení na košťáloviny, zeleninu listovou a plodovou, cibulovou, kořenovou a hlízovou, luskoviny a ostatní zeleninu. (ÚZEI 2012) Ekologické pěstování zeleniny má v západní Evropě dlouholetou tradici (některá biodynamická zahradnictví vznikla už v 50. letech 20. století a úspěšně fungují dodnes), v České republice však dlouho na okraji zájmu ekologických zemědělců. V 90. letech minulého století vzniklo několik ekologických zahradnických podniků se širokou paletou pěstovaných druhů. Polnímu zelinářství s omezeným sortimentem většinou kořenové zeleniny se věnoval menší počet ekologických zemědělců, celkově však nebyla poptávka spotřebitelů po biozelenině uspokojována. Ani v roce 2003 dosud neexistovala velkoobchodní struktura prodeje biozeleniny a odbytové cesty byly mnohdy nestandardní, například posílání balíků pomocí Českých drah. V EU naopak existuje silně konkurenční prostředí. Vzácností nejsou podniky, které mají několik hektarů pod sklem a fólií, biozelenina je důležitou součástí sortimentu prodejen biopotravin a zdravé výživy a ve většině velkoměst působí jedna nebo více zavážkových služeb. Ekologické pěstování zeleniny se v ČR řídí platnými předpisy, tj. zákonem č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a vyhláškou MZe ČR č. 53/2001 Sb. (novelizované znění č. 263 ze dne 31. července 2003). (Šarapatka et al., 2003)

Mrkev

Mrkev je dvouletá rostlina, která první rok svého života vytváří přízemní růžici listů a v mohutném hlavním kořeni shromažďuje živiny. Druhý rok vyžene lodyhu s okoličnatým květenstvím. Rostlina pochází z jižní Asie, z oblasti Afghánistánu, Íránu a Pákistánu, kde ještě přežívají její divocí a nezkultivovaní zástupci a tvoří tak centrum diverzity druhu. Odrůdy se dělí do několika základních skupin:

- *Berlikum má větší, mohutné kořeny, válcovité až mírně kónické, s tupým zakončením.*
- *Flakee má velmi dlouhé, kónicky zužené kořeny s širokou plochou hlavou.*
- *Chantenay má kratší kořen kónického tvaru.*
- *Nantes je pěstován nejčastěji, je to typická karotka.*
- *Parisian je krátký kulatý kořen.*

Mrkev obsahuje mnoho vitamínů a jiných užitečných látek, z nichž nejvýznamnější jsou β -karoteny – dimery vitamínu A zodpovědné za červenou barvu kořene. Dále je bohatá na vlákniny a antioxidanty. (Mrkev obecná, n. d.)

2.7.6 Trvalé kultury

Trvalé kultury členíme na ovocné sady, vinice a chmelnice. Celková plocha trvalých kultur v roce 2012 činila 7 562,57 ha, z toho v ekologickém režimu 4 269,21 ha a v režimu konverze 3 293,36 ha. Ekologický výnos činil 1,39. Ovocné sady zaujímaly celkovou plochu 6 673,85, z toho 3 666,73 ha bylo v ekologickém režimu a 3 007,12 ha v období konverze. Většina ovocných druhů, které pěstujeme na území České republiky, je dobře přizpůsobena našim klimatickým podmínkám a vyskytuje se i v planých formách ve volné přírodě. Samozásobitelské i tržní pěstování ovoce mírného pásma má v Českých zemích staletou tradici. Do ovocných sadů patří jabloně, hrušně, třešně a višně, švestky a ostatní ovoce. (Šarapatka et al., 2003)

Celková plocha vinic činila 869,94 ha, z toho 591,00 ha v ekologickém režimu a 278,94 v režimu konverze. Plocha chmelnic činila v roce 2012 celkovou plochu 10,57 ha, z toho bylo 6,58 ha v ekologickém režimu a 3,99 v období konverze. (ÚZEI, 2012)

Jabloně

Plocha jabloní dosahovala v roce 2012 celkem 2 356,75 ha, z toho 1 525,56 ha v ekologickém režimu a v období konverze 831,19 ha. Ekologický výnos jabloní činil 1,55 t/ha (ÚZEI, 2012). V České republice jsou jabloně na prvním místě v rozsahu a významu pěstovaných ovocných druhů. Při ekologickém pěstování nelze zpravidla docílit tak vysokých úrod ani podílu bez vady na kráse, jako při pěstování konvenčních jablek. (Plíšek, 2001)

Druhy odrůd

Odrůdy musí splňovat řadu požadavků. Na prvním místě je kvalita. Pěstitel si musí vybrat jen několik odrůd, které dokáže tržně prosadit. Tyto odrůdy se vyznačují atraktivním vzhledem (tvar, vybarvení, charakter slupky), jablka jsou dostatečně veliká, po vyskladnění a transportu do obchodu vydrží bez újmy na kvalitě co nejdéle, neotlačují se a jejich slupka nevadí při jídle. Dále mají pevnou, ale rozplývavou, šťavnatou dužninu, nejsou příliš sladká ani příliš kyselá, chuť je příjemně kořenitá

a aroma jemné a příjemné. Pokud odrůda nesplňuje třeba jen jediný z těchto kvalitativních znaků, nemá téměř žádnou šanci.

Pěstitelé kladou na odrůdy i další požadavky, především rezistence proti strupovitosti a dostatečná odolnost vůči dalším chorobám. Veliká váha je pěstitelem kladena na vysokou, časnou a vyrovnanou plodnost a na dlouhou skladovatelnost bez velikých ztrát, zaviněných houbovými chorobami a fyziologickými poruchami. Důležitá je také pěstitelská nenáročnost a udržení optimální architektury a velikosti koruny stromu. (Plíšek, 2001)

- **Odrůdy zimní s dlouhou skladovatelností**

Topaz – zelenavě žlutá barva s oranžovým tónem, dužnina je pevná, šťavnatá, žlutobílá s vysokým obsahem cukrů i kyselin, výrazné a příjemné aroma.

Otava – zelenožlutá barva, po vyzrání žlutá, z části krytá růžovým klíčkem, dužnina je pevná, jemná, rozplývavá a šťavnatá, vysoký obsah cukrů, nakyslejší než Topaz, vysoký obsah vitamínu C.

Rubinola – žlutooranžová barva na větší části nebo celé části plodu kryta červeným žiháním, atraktivní vzhled, dužnina je pevná, rozplývavá, šťavnatá, smetanově nažloutlá, chuť je výrazněji sladká a aromatická.

Goldstar – žlutozelená barva, během sklizně žlutá barva, dužnina je žlutá, pevná, jemné struktury, šťavnatá, kořenitá, aromatická, harmonicky sladce nakyslá.

- **Odrůdy raně zimní**

Mezi nejvýznamnější podzimní až raně zimní odrůdy patří **Rajka** a **Rosana**. Rosana je vyhledávaná těmi, kteří mají rádi svěže nakyslá jablka s jemným aromatem. Rajka má atraktivní vzhled většinou jasně celočervených plodů, chuť převládá sladká, aroma výraznější, dužnina dostatečně pevná.

- **Odrůdy podzimní**

Lotos s atraktivní žlutou, z větší části převládající červenou barvou, sladce aromatické.

- **Odrůdy letní**

Hana patří mezi letní odrůdy. Žlutozelené plody jsou z větší části tmavočerveně žihané až souvisle zbarvené. **Nela**, jejíž plody jsou menší, mají atraktivní vzhled. (Plíšek, 2001)

2.7.7 Trvalé travní porosty

Celková plocha trvalých travních porostů zaujímala v roce 2012 401 866,74 ha, z toho bylo 354 309,47 ha v ekologickém režimu a 47 557,27 ha v režimu konverze. Ekologický výnos činil 1,39 t/ha. Travní porost je odrazem souhry stanoviště a pěstitelské práce. Přejít na ekologický způsob hospodaření znamená mimo jiné náhradu minerálního dusíku dusíkem z leguminóz (pozn.: rostlinná bílkovina). Prostředky obhospodařování se budou měnit stejně tak jako se bude porost přizpůsobovat změnám podmínek. Toto přizpůsobení může být urychleno příséváním jetele a trav do stávajícího porostu. Zdařilý přesev současně napraví škody na porostu vzniklé nevhodným hospodařením. Mezi chyby při péči o TTP patří poškození drnu žacími a sklizňovými stroji při sklizni sena, nepřiměřené použití hnoje a močůvky, neodpovídající úroveň hnojení a nedostatečná péče. Nejvhodnější doba k provedení zásahu je od poloviny dubna v kombinaci se speciálním ošetřením v předjaří neb v červenci až srpnu. (Vach, 2009)

Při výběru jednotlivých druhů a jejich podílu ve směsi musíme vycházet z následujících znalostí:

- **Stanovištní podmínky** (klíma)

Pro trvalé travní porosty jsou nejvhodnější oblasti s průměrným ročním úhrnem srážek nad 600 mm a průměrnou roční teplotou 6 – 8 °C. Travní porosty se vyskytují na všech druzích půd, ale na lehkých půdách je třeba volit suchovzdorné druhy, zatímco těžké půdy nejsou příliš vhodné pro pastvu (devastace za vlhka).

- **Předpokládaná intenzita využívání** (požadovaná kvalita a výnos píce, intenzita hnojení aj.)

Travní porosty mohou být sklizeny jednou ročně a mohou být nepřetržitě spásány na výšku porostu cca 50 mm. Porosty mohou být zcela bez hnojení, nebo mohou být hnojeny vyššími dávkami statkových hnojiv.

- **Předpokládaný způsob využití** (pastvina, louka, střídavé využívání)

Pro pastviny volíme druhy, které snázejí sešlapávání, a preferujeme výběžkaté druhy. Pro louky naopak vybíráme vysoké trávy, zejména jarního charakteru, které metají i do dalších sečí a zajišťují vyšší výnos otav. Střídavé využívání vede k optimální porostové skladbě a k efektivnímu využití ploch (kosení na jaře, později přepásání). (Šarapatka et al., 2003)

Druhové složení travních porostů:

- vlhké pcháčové louky,
- aluviální psárkové louky,
- mezofilní ovsíkové louky,
- horské trojštětové louky,
- poháňkové pastviny,
- smilkové trávníky,
- suché trávníky. (Šarapatka et al., 2005)

Vlhké pcháčové louky

Vyvíjejí se na podmáčených půdách v údolí potoků, menších řek a na prameništích. Hladina podzemní vody je trvale vysoká, porosty však nesnášejí dlouhotrvající zaplavení ani periodické vysychání. V porostu dominují trávy psineček psí, kostřava luční, sítina rozkladitá, lipnice bahenní a širokolisté byliny jako např. děhel lesní, rdesno hadí kořen, blatouch bahenní, pcháč šedý, pcháč různolistý, pcháč zelinný, pcháč bahenní, pcháč potoční. Přítomny mohou být i další druhy přesahující ze smilkových trávníků a bezkolencových luk. Porosty jsou hustě zapojené, vesměs méně kvalitní, poskytující 2 – 4 t/ha sena. (Šarapatka et al., 2003)

2.8 Skladování bio produkce

Skladování bioproduktů a biopotravin musí být odděleno od konvenčních potravin, musí být skladovány v prostorách a za podmínek, které umožňují jejich jednoznačnou identifikaci. Skladovací prostory musí být pravidelně čištěny a udržovány v čistotě, nikde nesmí být viditelné zbytky materiálů, které by mohly kontaminovat nebo narušit obsah skladovaných materiálů. Čistota prostorů musí být pravidelně kontrolována.

Části používaného zařízení, které přicházejí do styku s biopotravinou, musí být konstruovány z takového materiálu a takovým způsobem, aby bylo umožněno důkladné čištění. Je nutné zabránit absorpci zpracované hmoty v zařízení a tím i kontaminaci potravin. Suché metody čištění mohou být použity v případech, kde je to praktické a nedojde k ohrožení nezávadnosti výrobku. Pro veškeré mokré čistící postupy u zařízení přicházejícího do styku s bioprodukty musí být použita pitná voda. Povolené materiály pro obaly jsou: nerezavějící ocel, porcelán, sklo, keramika, dřevo, papír nepropustný pro tuky, polyetylenové a polypropylenové fólie, papír karton, celofán. Všechny bioprodukty musí být přepravovány do jiných organizací včetně velkoobchodů a maloobchodů pouze v uzavřených obalech či kontejnerech, vyjma ovoce a zeleniny. Obaly musí být opatřeny štítkem se jménem a sídlem, jde-li o fyzickou osobu, obchodním jménem a sídlem, jde-li o právnickou osobu a označením bioproduktu. Uzavření obalu nebo kontejneru se nepožaduje, jestliže se přeprava uskutečňuje mezi ekologickým podnikatelem a jiným ekologickým podnikatelem, výrobcem biopotravin a distributorem a bioprodukt je provázen kopií osvědčení o původu bioproduktu. (Moudrý & Prugar, 2002)

Skladování brambor

Už příprava porostu na sklizeň a podmínky sklizně ovlivňují skladovatelnost hlíz brambor. Napadení hlíz brambor plísní bramborovou nastává, jestliže není infikovaná nať včas zničena, vlivem dešťových srážek, nedostatečná vrstva zeminy nad hlízami (min. 30 mm) a rozsah napadení je ovlivněn vnímavostí odrůd. Brambory se nesklízají za deště a krátce po dešti, při teplotách, kdy teplota hlíz klesá pod 8-10°C a naopak při teplotách nad 25°C. Minimální manipulaci s bramborami po sklizni předcházíme mechanickému poškození hlíz a tím zvýšení nebezpečí ztrát při skladování. V případě napadení hlíz plísní bramborovou a mechanického poškození je vhodné uložit hlízy

na přechodnou skládku po dobu minimálně 14 dnů, aby se hlízy vydýchaly a projevil se choroby.

Brambory se skladují v bramborárnách, kde je možné vytvořit mikroklimatické podmínky k zajištění dobré biologické, technologické, konzumní hodnoty a minimalizaci ztrát. Uložení brambor v bramborárně (volné - boxy a komory, palety) má své výhody a nevýhody, ale bez vlivu na skladovatelnost hlíz brambor. Při skladování brambor ve sklepích je základní podmínkou vytvoření dobrého větrání. Sklepy na podzim pomalu vychládají a naopak na jaře si udržují déle vhodné teplotní podmínky pro skladování. Brambory ve výjimečných případech lze skladovat v krechtech, kde je nutné počítat s nárůstem skladovacích ztrát. (Kalinová, n.d.)

2.9 Zpracování bio produkce

Ke konci roku 2012 bylo v ČR registrováno 448 výrobců biopotravin, resp. 495 výrobních provozoven, což činí oproti roku 2011 navýšení o 6,2 %. V průběhu roku 2012 se nově registrovalo 69 subjektů a 43 naopak svoji činnost ukončilo. Počet registrovaných výrobců biopotravin v ČR od roku 2006 do roku 2012 je uveden v Příloze 2. Nejčastěji se jedná o zpracování masa a výrobu masných produktů. Od roku 2010 se pak před dlouhodobě stagnující výrobu pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků dostalo zpracování mléka a mléčných výrobků a zpracování ovoce a zeleniny, přičemž právě ovoce a zelenina během roku 2012 významně narůstá, zejména kategorie ovocných a zeleninových šťáv. Významný nárůst také zaznamenal počet registrovaných výrobců vína (75 v roce 2012). V Příloze 3 je uveden seznam výrobců biopotravin v ČR podle aktivit za rok 2011 a 2012.

Z pohledu struktury výrobců podle velikosti obrátu za biopotraviny je patrná dominance několika málo hlavních výrobců biopotravin. Zhruba dvě třetiny výrobců (66 %) uvedly, že v roce 2011 za biopotraviny utržily méně než 2 mil. Kč a jejich podíl na celkovém obrátu dosáhl pouhé 4,8 %. Naopak 12 farem s největším obrátem za biopotraviny (nad 20 mil. Kč) realizuje téměř ¾ celkové výroby biopotravin v ČR. Oproti minulým rokům významně stoupl počet podniků (24,7 % podíl), u kterých prodej biopotravin představuje jejich veškerý obrat za prodej potravin. Jedná se především o faremní zpracovatele. Nejčastější kategorií jsou však výrobci, u kterých se podíl biopotravin na jejich celkovém obrátu pohybuje do 10 % (téměř 60 % podíl). Tato početná skupina výrobců však tvoří jen zhruba 30 % celkového obrátu výroby

biopotravin v ČR. Dalších 30 % vytváří firmy, u nichž se prodej biopotravin podílí na jejich celkovém obratu mezi 75 – 99 %. Nově posílila kategorie podniků s podílem výroby biopotravin mezi 50 až 75 %. (Ministerstvo zemědělství, 2013)

2.9.1 Faremní zpracovatelé

Z celkového počtu 448 registrovaných výrobců biopotravin k 31. 12. 2012 bylo 162 výrobců současně registrováno i v kategorii ekozemědělec a provádělo zpracování bioproduktů v místě své produkce. Jde tedy o faremní zpracovatele. Počet faremních zpracovatelů bioproduktů v roce 2011 a 2012 je uveden v Příloze 4. Téměř třetina výrobců představuje faremní zpracovatele a jejich podíl každoročně vzrůstá z 20 % v roce 2008 až na 36 % v roce 2012. Z pohledu počtu registrovaných ekozemědělců zůstává rozsah zpracování vlastních výrobků přímo na farmě stále na nízké úrovni a stagnuje okolo 4 %. Z toho zhruba polovina faremních zpracovatelů svoji činnost ve skutečnosti vůbec neprovozuje, a to zejména z důvodu legislativní náročnosti pro zavedení zpracování a prodeje přímo na farmě a dále kvůli nejistotě, zda bude poptávka po bioprodukcí dostatečná. Přesto počet farem snažících se uplatnit svoje bioprodukty přímo na trhu roste. (Ministerstvo zemědělství, 2013)

2.9.2 Zpracování ovoce, zeleniny a brambor

Operace, které předcházejí samotnému zpracování produktů, jsou označovány jako *předběžné operace*, a patří k nim: čištění, praní, třídění, odpeckování, odstopkování, loupání a dělení plodů. (Dobiáš, 2004)

- *Čištění*

Operace, při nichž se ze suroviny odstraňují kontaminanty na úroveň vhodnou pro následné zpracování. Typy kontaminujících látek jsou např. kovy, minerální látky, chemikálie, mikroorganismy, atd. Surovina, která obsahuje kontaminující látky v koncentracích, které není možné během technologického procesu snížit pod akceptovatelné minimum, nesmí být zpracovávána. Existují dva základní typy čištění, suché a mokré.

Suché čištění se obecně využívá pro produkty menších rozměrů, které jsou dosti mechanicky odolné (tuhé) a obvykle s nízkým obsahem vlhkosti.

Mokrý čištění, tedy praní, je v konzervářských provozech výrazně používanější. Praní je většinou efektivnější, účinnější než suché čištění při odstraňování zeminy, prachu a reziduí pesticidů z většiny druhů ovoce a zeleniny.

- **Třídění**

Pod pojmem třídění rozumíme rozdělování suroviny, ale i meziproductů, hotových výrobků atd. do skupin podle měřitelných fyzikálních vlastností. Významem třídění je především efektivnost, výtěžnost automatizovaných technologických operací a kvalita konečného produktu. Typy třídění při zpracovávání ovoce a zeleniny rozlišujeme **podle jakosti, velikosti, barvy a zralosti**.

třídění podle jakosti – převážně ruční třídění na inspekčních pásech, běžné na vstupu suroviny (vyžaduje především poškozená a mikrobiálně napadená surovina nevhodná pro daný typ zpracování), i jako mezioperační kontrola polotovarů (vrací se nedokonale opracované produkty),

třídění podle velikosti – ve většině případů řešeno strojně, existují dva principy a to třídění podle velikosti a hmotnosti,

třídění podle barvy – v technologii ovoce a zeleniny doposud nepříliš zavedené, principem je fotobuňka, která porovnává barvu plodu s pozadím a podle výsledku je dráha suroviny vychylována,

třídění podle zralosti – může souviset s předchozími typy třídění, obdobou je třídění obilí nebo ořechů vyfukováním.

- **Odpeckování**

V závislosti na požadovaném finálním produktu se u ovoce provádí odstranění nepoživatelných částí umístěných uvnitř plodu – pecky, jádérka, zrníčka, aj. Způsob jejich odstranění závisí v praxi na konečné podobě potravinářského výrobku, tj. na jeho typu.

Produkty, u nichž se nezachovává kusovitost: protlaky a šťávy

- řešení jednodušší, snadnější, odstranění se provádí na pasírkách nebo i lisech.

Kašovitě produkty s částečně zachovanou kusovitostí: dužniny a pulpy

- odpeckování přes rozmačkání plodů, nejobvyklejším řešením jsou dva proti sobě rotující bubny, z nichž jeden má měkký (gumou potažený) povrch, druhý má povrch pevný a ozubený.

- ***Odstopkování***

Stopka je nepoživatelná součást plodů. U některých zralých plodů se sama oddělí (broskve, meruňky), je nutné pouze dočištění na inspekčním páse. U měkkého, šťavnatého ovoce (višně, třešně, rybíz, atd.) je žádoucí sklízet ovoce se stopkami. Někdy je stopka nedílnou součástí plodu (fazolka) a je nutné odstopkování.

- ruční odstopkování* – u některých surovin doposud nezbytné, jahody (odstraňování stopky i s kališními lístky),
- strojní odstopkování* – uspokojivě vyřešeno pouze u části konzervářenských surovin, strojní odstopkování je nezbytné doplnit následnou inspekci a ručním doodstopkováním. Nejspolehlivěji je dořešeno strojní odstopkování peckového ovoce s poměrně dlouhými stopkami.

- ***Loupání***

Slupka je další částí plodů, které je při zpracování ovoce a zeleniny nutné odstranit. Přitom se využívají tři základní principy loupání, v praxi je pak častá i jejich kombinace. Základními typy jsou:

- mechanické
- chemické
- změnou teploty
 - parní loupání
 - loupání mrazem
 - vakuové loupání
 - loupání plamenem, atd.

Mechanické loupání se provádí pomocí nožů. Může se jednat o ruční i strojní loupání. Tento způsob je poměrně náročný na fixaci loupaných plodů. Obvykle se používá stacionární nůž, který rotuje plod. U citrusů to bývá obvykle obráceně. Nejčastěji se používá pro loupání jablek, hrušek, dýní, apod.

Abrasivní loupání je další způsob mechanického loupání. Principem je odírání povrchu plodů struhadly či brusnými plochami. Uspořádání je bubnové či válečkové, loupe se ve studené a někdy i horké vodě. Zpracovává se takto čerstvá surovina (brambory) nebo i předvařená (červená řepa, kořenová zelenina).

Principem *chemického* loupání používaného při zpracování ovoce a zeleniny je aplikace louhu (koncentrace 1 - 20%) při vyšší teplotě (50 - 100 °C) po dobu 1 až 10 minut. Je vhodné pro většinu druhů ovoce a zeleniny. Lze použít jen pro zdravé, velikostně vyrovnané plody. Dnes se využívá prakticky pouze kontinuální uspořádání. Kvalita roztoku louhu se musí průběžně kontrolovat a slupka se nesmí uvolňovat do roztoku louhu.

Loupání *působením teploty* (změn teploty) způsobuje uvolnění slupky v důsledku změn teploty. Ty musí působit jen na velmi tenkou vrstvu dužniny pod slupkou, rozrušit ji tak, aby bylo možné následné odstranění slupky. Podle způsobu provedení můžeme zahrnout následující typy loupání:

- parní – surovina je v tlakové nádobě vystavena působením páry (tlak cca 700-1500 kPa), doba setrvání v loupáči závisí na charakteru suroviny (běžně cca 10 – 45 s),
- vakuové loupání – kontinuální zařízení, rajčata zahřívána v komorách na obnovu rotoru během jediné otáčky, teploty okolo 100 °C působící řádově několik desítek vteřin, po prohrátí slupky komora evakuována (loupání rajčat),
- loupání mrazem – rychlým zmrazením slupky a vrstvy těsně pod slupkou dojde k oddělení slupky od dužniny v důsledku potrhání pletiv ledem, efekt analogický předchozím způsobům, následuje dočištění poškozené slupky ve vhodné pračce,
- loupání plamenem – produkt prochází na páse pecí vyhřívanou na teplotu větší než 1000 °C, typické pro loupání cibule.

Mezi nejčastější formy zpracování ovoce a zeleniny patří:

- Výroba kompotů
- Sterilování
- Výroba sušeného ovoce a zeleniny
- Výroba zmrazovaného ovoce a zeleniny

- Proslazované ovoce popř. zelenina.

Výroba kompotů

Princip: kompotem se rozumí sterilované ovoce celé nebo dělené, obvykle zalité cukerným roztokem a konzervované tepelnou sterilací. Základním požadavkem na hotový výrobek je pokud možno zachovat původní (typický) tvar, vůni, barvu, popř. i chuť.

Stručný typický postup výroby:

- *předběžné práce - praní a třídění ovoce, odstopkování, odpeckování, loupání, dělení,*
- *vlastní technologické operace - předváření, výjimečně barvení, plnění do obalů, zalévání nálevem, odvzdušňování, uzavírání, sterilace, chlazení, skladování, vnější úprava (leštění, etiketování). (Dobiáš, 2004)*

Uvedené postupy jsou obecně využívány při zpracování rostlinné produkce. Povolené a zakázané formy pro oblast výroby produktů ekologického zemědělství jsou uvedeny v kapitole 2.3.3.

Zpracování brambor na škrob

Výroba nativního bramborového škrobu má na dnešním území České republiky tradici od poloviny 19. století, kdy byly brambory zpracovávány na škrob jako přidružená výroba velkostatků.

Z původně ruční výroby se postupně, hlavně pak za První republiky, přecházelo na výrobu průmyslovou. Změna technologií a zařízení vedla k postupné koncentraci výroby. Tento proces byl u nás významně urychlen v druhé polovině 90. let minulého století. Po privatizaci v současné době výrobu bramborového škrobu zajišťují v České republice celkem tři firmy, Amylex Radešinská Svratka, s. r. o., LYCKEBY AMYLEX, a. s., Škrobárny Pelhřimov, a. s. Bramborový škrob je v dnešní době používán jak pro potravinářské, tak pro nepotravinářské účely. Necelých 60 % škrobu a výrobků z něj nachází své uplatnění v téměř všech oblastech potravinářského průmyslu. Jedná se o chuťově i barevně neutrální ingredienci, která může ovlivnit vzhled, konzistenci,

energetický obsah, funkční a nutriční vlastnosti, trvanlivost nebo také zlepšení výrobních procesů potravinářských výrobků. Velmi významné je i technické užití škrobů a výrobků ze škrobů, například v papírenském, textilním a lepidlářském průmyslu. Výroba bramborového škrobu je v EU omezena výrobní kvótou, která je v současné době stanovena ve výši 1 948 761 tun. Česká republika z této kvóty získala 33 660 tun škrobu. Dlouhodobost a neměnnost regulačního systému byla jedním ze základních předpokladů pro pěstování škrobářenských brambor v posledních letech u nás i v EU. (Brambory a jejich zpracování na škrob, 2011)

2.10 Distribuce

Distribuce není nic jiného než to, jak nabízet hotový výrobek ve správné chvíli, ve správném množství, na správném místě, za cenu, kterou je zákazník ochoten a schopen zaplatit. Možnosti uvádění bioproduktů na trh mohou být klasifikovány jako **přímé** a **nepřímé**. Při přímém uvádění na trh dochází k interakci mezi producentem a spotřebitelem, při nepřímém vstupuje do hry prostředník. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008).

Nejvíce biopotravin nakoupí čeští spotřebitelé v maloobchodních řetězcích (64,4 %), dále pak v prodejnách zdravé výživy a prodejnách biopotravin (19,8 %). Více jak 5 % biopotravin se v roce 2011 nakoupilo v lékárnách a na stejnou úroveň vzrostl i podíl přímého prodeje biopotravin zahrnující přímý prodej jak ze dvora, tak i od výrobců a distributorů. Prodej přes drogistické řetězce (zejména dm drogerie markt s. r. o.) setrval na úrovni okolo 3 %. Nejméně biopotravin se prodalo v nezávislých drobných prodejnách potravin (1,4 %) a na nízké úrovni zůstává i uplatnění biopotravin v rámci gastronomických zařízení a provozoven veřejného stravování. Podíl odbytových míst v České republice za rok 2005 – 2011 je zobrazen v Tabulce 3. (ÚZEI, 2012)

Tabulka 3 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obrátu biopotravin v České republice, 2005 - 2011

Odbytové místo v ČR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011
	Podíl odbytového místa v ČR (%)							(mil. Kč)
Supermarkety / hypermarkety	57	67	67,5	74	65,7	67,2	64,4	1 072
Drogerie	x	x	x	x	3,5	3,2	3,4	56
Prodejny zdravé výživy a biopotravin	37	28	22,5	18	17,7	19,4	19,8	331
Nezávislé prodejny potravin	2	3	2,5	2	2,4	1,2	1,4	23
Farmy a ostatní přímý prodej	4	2	2	1,4	3,9	3,5	5,2	87
Lékárny	x	x	5	4	6	4,7	5,2	87
Gastronomie	x	x	0,5	0,6	0,8	0,8	0,6	10
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	1 665

Zdroj: ÚZEI, 2012

Nepřímé distribuční cesty:

- zprostředkovatelé
- velkoobchody / velkoobděratelé
- odbytová družstva
- zpracovatelé bioproduktů a výrobci biopotravin
- specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou
- společné stravování
- řetězce supermarketů/hypermarketů.

Přímé distribuční cesty:

- prodej přímo na farmě, ze stánku či malé prodejny
- vlastní sběr zákazníky
- trhy/tržnice
- „bio-bedýnky“
- online-nákup přes internet. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

2.10.1 Nepřímé distribuční cesty

Nejdůležitější faktory, na které je potřeba brát zřetel při prodeji prostřednictvím nepřímých trhů, jsou požadavky a potřeby zákazníků a schopnost zemědělce je plnit.

Zprostředkovatelé

Zprostředkovatelé/makléři jsou firmy, které bioprodukty nenakupují, ale slouží jako prostředníci, kteří dohadují obchody mezi prodávajícím a kupujícím. Makléři se snaží nalézt nejkvalitnější produkty za ceny přijatelné jak pro prodávajícího, tak pro kupujícího a informují obě strany o podmínkách nabízené smlouvy. Zprostředkovatelé u zemědělců většinou hledají schopnost dodávat bioprodukty po celou sezónu, v trvale vysoké kvalitě a ve velkém množství. Ačkoli se zprostředkovatel postará o prodej, na zemědělci zůstává se postarat se o produkci, sběr, třídění a balení. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Velkoobchody

Činností velkoobchodu je nákup a prodej zboží za účelem jeho dalšího prodeje v rámci podnikatelské činnosti, tzn., že není určen pro obchodování s konečným spotřebitelem. V České republice převládá prodej 25 velkoobchodům. Mezi největší firmy, které se zabývají výkupem bioproduktů a zpracováním a dalším prodejem balených biopotravin patří: (Moudrý et al., 2007)

- ***Country Life, s. r. o.***

Velkoobchod Country Life nabízí širokou nabídku produktů zdravé stravy, která je pečlivě vybírána a hodnocena podle zdravotní prospěšnosti. Nabízí přibližně 2 000 produktů, z toho bezmála 1 000 položek je v BIO kvalitě. Sortiment zahrnuje trvanlivé a chlazené potraviny, bio ovoce a zeleninu, ekologické čisticí prostředky a přírodní kosmetiku (v pekárně Country Life lze objednávat také sladké i slané pečivo v bio kvalitě). Mezi největší klienty velkoobchodu Country Life patří specializované bioprodejny a prodejny zdravé stravy. K významným odběratelům také patří obchodní řetězce Tesco, Kaufland, Ahold, Globus, Interspar, Euresť a Billa. (O velkoobchodu, 1992 – 2012)

Obrázek 8 Logo společnosti Country Life, s. r. o.

Zdroj: countrylife, internetový portál

- **PRO – BIO, s. r. o.**

Společnost vznikla v roce 1992 se sídlem ve Starém Městě pod Sněžníkem. Její zakladatel a současný ředitel Ing. Martin Hutař byl jedním z prvních ekologicky hospodařících zemědělců v České republice. V roce 1990 se stal také 27 spoluzakladatelem Svazu ekologických zemědělců PRO-BIO. (Velkoobchod PRO – BIO, n. d.)

PRO-BIO obchodní společnost je zaměřena především na nákup suchých produktů (obiloviny, luskoviny, léčivé rostliny, koření, sojové výrobky, víno, šťávy, oleje, éterické oleje). Má vlastní mlýn, loupárnu pohanky a špaldy, výrobní linku na těstoviny, balící linky a sklady na obilí a hotové výrobky. Firma používá vlastní dopravu pro svoz bioproduktů téměř z celé ČR (až 300 km). Malá část produkce je distribuována i pro Country Life či Biodružstvo Praha. (Moudrý et al., 2007)

Nabídka PRO-BIO zahrnuje již více než 1000 produktů v biokvalitě, které jsou nabízené v malých objemech, velkých objemech a gastro balení. Distribuční síť velkoobchodu PRO-BIO v současné době pokrývá více než 400 prodejen specializovaných na zdravou výživu a biopotravinu, obchodní řetězce (Albert, Billa, Hypernova, Globus, Interspar, Kaufland, Makro, Tesco) a výrobce bioproduktů. (Velkoobchod PRO – BIO, n. d.)

Obrázek 9 Logo společnosti PRO – BIO, s. r. o.

Zdroj: www.probio.cz

- **Sluneční brána, s. r. o.**

Sluneční brána, s.r.o., je česká firma se zahraniční majetkovou účastí. Firma byla založena v roce 1992 a nachází se v jihomoravské vinařské vesnici Čejkovice. Firma funguje jako dceřiná společnost rakouské firmy Sonnentor, GmbH., s níž společnost buduje obchodní značku Sonnentor. V současné době firma úzce spolupracuje s cca 20 biofarmáři z celé České republiky a vyváží zboží do více než 40 států po celém světě.

25 % produkce je určena pro místní trh, který zahrnuje i Slovensko, Polsko, Maďarsko a Pobaltské republiky. (Sonnentor, n. d.)

Obrázek 10 Logo společnosti Sonnentor, s. r. o.

Zdroj: www.sonnentor.cz

Odbytová družstva

Cílem odbytového družstva je zajistit vyšší ceny, garantovat prodej a snížit vstupní a provozní náklady svých členů. Družstva mohou také poskytovat některé služby, jako sklizeň, balení, skladování, chlazení a transport. Družstva sbírají produkci na jednom místě od více svých členů a tím zajišťují požadované množství pro kupující, jež by jednotliví členové sami nebyli schopni zajistit. Družstvo však může pro své členy zajišťovat i výkup, zpracování a vyjednávání smluv. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Zpracovatelé bioproduktů a výrobci biopotravin

Zpracovatelé mají kapacitu zpracovat velké množství produkce. Zpracovatelé většinou uzavírají se zemědělci smlouvy o dodávkách určitého množství a kvality v přesně určený termín. To vyžaduje od producenta značné manažerské schopnosti. Zpracovatelé mohou kontrolovat kvalitu a způsoby produkce prostřednictvím smlouvy nebo svých zástupců. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Specializované prodejny s biopotravinami a racionální výživou

Odbytové možnosti nabízejí i maloobchodní prodejny. Zejména specializované bioprodejny nebo prodejny zdravé výživy jsou vhodné pro bio ovoce a zeleninu, čerstvé byliny a koření, mléko a mléčné výrobky, vejce, sýry, případně maso. Prodej přes maloobchodní prodejny vyžaduje nákladní auto na dopravu, čas dodávat zboží do každé provozovny a schopnost jednat s několika zákazníky na individuální úrovni. Producent

a kupující většinou sjednávají cenu a termín dodání. Maloobchodní prodejny vyžadují časté závozy menšího množství široké škály produktů. Zemědělci musejí kontaktovat potenciální odběratele již v zimních měsících před počátkem sezóny, aby se seznámili s kupujícími a zjistili jejich požadavky na množství, kvalitu, balení a požadovaný sortiment. Na konci sezony je nutno znovu u odběratelů zjistit jejich spokojenost a jaké změny by lépe uspokojily jejich požadavky. Úzká spolupráce se zákazníky umožňuje producentům mít vliv na kvalitu provozu a zvyšuje jejich šanci získat odběratele pro další sezónu. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Společné stravování

Provozovny společného stravování se zabývají hromadnou výrobou a prodejem pokrmů a nápojů, případně poskytují ještě další doplňkové služby. Existují dvě formy společného stravování a to *veřejné* a *účelové*.

Veřejné stravování je přístupné všem spotřebitelům. Poskytuje služby dle obchodních zásad, tedy za účelem zisku a host platí vše v plné výši. Do této kategorie spadají restaurace, kavárny, vinárny, pohostinství, bufety, bary, koliby a jídelní vozy. (Společné stravování, n. d.)

Pro zemědělce představuje tento sektor velikou příležitost, nicméně podmínky uplatnění jsou velmi specifické. Nezbytnou podmínkou úspěchu je komunikace a úzká spolupráce mezi dodavatelem a velkokuchyní. Od sortimentu po velikost balení, míru zpracování, čistotu, způsob objednávání a logistiku – vše musí být přesně předem stanoveno. Další důležitou podmínkou úspěchu je komunikace s vlastními strávníky. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

- ***Restaurace***

S rostoucí popularitou biopotravin bude stoupat zájem o čerstvou a místní produkci i u restaurací. Kuchaři v mnoha luxusnějších restauracích mají zájem o nákup kvalitního zboží přímo od zemědělců. Umožňují jim připravovat jídla z přirozeně uztalé zeleniny a ovoce plné chutí, a získat speciální zboží, které velkoobchodníci nabízejí. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

- ***Velkokapacitní kuchyně***

V Evropě se stává tento trh pro biopotraviny velice perspektivním. Některé státy tento způsob odbytu podporují a sílí poptávka ze strany institucí (nemocnic, škol a domovů

seniorů) vařit z biopotravin. Výhodou pro ekozemědělce je potenciálně velký trh, předem dobře odhadnutelná velikost a termín dodávek. Nevýhodou jsou především vysoké nároky na logistiku, míru zpracování a balení. (Šarapatka et al., 2005)

Účelové stravování, jinak také *neveřejné* či *uzavřené* zabezpečuje diferencované stravování pro uzavřené skupiny spotřebitelů. Jedná se o neobchodní činnosti, neboli stravníci platí jen část nákladů, nebo dokonce žádné. Patří sem zejména stravování školní, závodní, důchodců a zdravotnická zařízení. (Společné stravování, n.d.)

V ČR vzniklo několik projektů na podporu zavedení biopotravin do školských jídelen. Například projekt „Bio do škol“ jehož cílem je zapojit biopotraviny do školního jídelníčku. (PRO-BIO, 2010) Projekt identifikuje obrovskou příležitost v oblasti zdravého stravování dětí, jejíž využití může mít dalekosáhlé pozitivní důsledky na zdraví české populace, ekonomický růst venkova a ekologizaci českého zemědělství. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství v ČR, 2009)

Řetězce supermarketů/hypermarketů

Supermarkety jsou dnes na celém světě největším odbytovým místem pro biopotraviny. Pro ekologické zemědělce představují obrovskou příležitost vzhledem k tomu, že jejich prostřednictvím lze prodat velké množství produkce. Jen málokdy se však podaří dostat úrodu do řetězce přímo bez prostředníka. Navíc musí každý dodavatel počítat s velmi přísnými podmínkami – dodávky úzké škály produktů v konstantní kvalitě po celý rok v přesně stanovenou dobu. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Do nepřímých distribučních cest můžeme zahrnout i institut „*překupník*“, který nakupuje zboží, stává se po určitý čas jeho vlastníkem, a poté ho opět prodá.

2.10.2 Přímé distribuční cesty

Ekologické zemědělství dalo vzniknout diverzifikovaným, decentralizovaným systémům, ve kterých farmáři mají větší kontrolu nad marketingem a prodejem tím, že vynechávají tradiční odbytové kanály a prodávají přímo zákazníkům na místní nebo regionální úrovni. Přímý prodej má smysl zejména pro zemědělce produkující menší množství širokého spektra plodin. Pro zemědělce produkující velké množství jedné

komodity je ziskovější prodávat prostředníkům. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Prodej na farmě, ze stánku či malé prodejny

Prodej na farmě (ze dvora) se rozumí přímé dodávání produktů prvovýroby konečnému spotřebiteli v místě výroby, dále dodání do místní maloobchodní prodejny, která dodává konečnému spotřebiteli nebo prodej prostřednictvím tržnic. Stánek bývá často umístěn kousek od farmy nebo sadu, většinou jen v sezóně, a může mít podobu trvalé stavby nebo mobilního stánku či přívěsu. Producenti nejčastěji využívají prodeje z farmy nebo ze stánku u silnice, aby prodali přebytečnou úrodu a zvýšili svůj příjem. Určitým nedostatkem může být vzdálenost farmy a proměnlivá kvalita. Dle zákona č. 166/1999 o veterinární péči, může chovatel v malém množství prodávat ze dvora drůbež a králíky v živém, drůbeží a králíčí maso, mléko, vejce, med, zvěřinu a ryby. Počet ekofarem prodávajících bioprodukty a biopotraviny ze dvora za rok 2008 – 2011 je uveden v Příloze 5. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Vlastní sběr zákazníky

Vlastní sběr zákazníky je typ přímého marketingu, kdy si zákazníci sami sbírají ovoce a zeleninu přímo na farmě. Tento způsob vyhledávají zákazníci, kteří upřednostňují čerstvé, kvalitní plody za nižší ceny. Důležitými podmínkami úspěchu tohoto způsobu marketingu je rozmanitost nabídky, kvalita a značná publicita a reklama. (Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s, 2008)

Trhy

Farmářské trhy jsou formou prodeje zemědělského a potravinářského zboží pro občanskou veřejnost, jejímž cílem je podpora malých a středních zemědělských pěstitelů, chovatelů, zpracovatelů a výrobců potravin, dále zásobování občanů čerstvými zemědělskými plodinami a potravinami převážně českého a regionálního původu. Dalším cílem je vytvoření nového společenského prostoru, který vedle prodeje zemědělského zboží slouží k setkání lidí, přiblížení městských obyvatel zemědělské sezóně a přírodním cyklům. Farmářské trhy se konají ve veřejně oznámené časové periodě, zpravidla pod otevřeným nebem a prodej na nich se řídí předem oznámeným

a vyvěšeným tržním řádem, který vychází ze vzorového tržního řádu a z dispozic jednotlivých měst. (Kodex farmářských trhů, n. d.)

Bio bedýnky

Způsob prodeje biozeleniny prostřednictvím takzvaných „biobedýnek“ se v posledních letech v Evropě rychle rozšiřuje a dnes jej provozují stovky biozemědělců a obchodníků zejména ve Velké Británii, Německu či Rakousku. Principem je dodání bedýnky čerstvé, místně produkované a sezónní biozeleniny či ovoce buď přímo k zákazníkovi domů, nebo na předem určené distribuční místo. Řada provozovatelů tohoto systému nabízí svým zákazníkům možnost volby velikosti či obsahu bedýnky a umožňuje tak výběr dle velikosti domácnosti či oblíbenosti různých druhů produktů. Většina provozovatelů, kteří jsou zároveň pěstiteli produktů do bedýnek, obsluhuje poměrně malou dovozkovou vzdálenost v okolí farmy. Někteří větší zemědělci či obchodníci ale kumulují produkty od několika pěstitelů, či dokonce některé exotické či mimosezónní druhy dovážejí. Jsou tak schopni zásobovat mnohem větší oblasti.

Nejdůležitější faktory úspěchu systému biobedýnek jsou: zajištění stálé vysoké kvality a rozmanitosti zboží, přiměřená hodnota za danou cenu a spolehlivé dodávky. Hlavním odlišným znakem systému biobedýnek od jiných forem distribuce je to, že umožňuje přímý kontakt mezi pěstitelům a zákazníkem. Mohou se tak vytvářet pevné vztahy, což dává zemědělskému podnikateli jedinečnou výhodu a jistotu. Důležitost takového vztahu vyžaduje maximální snahu o udržování spokojené, stabilní a dostatečně loajální zákaznické základny, která by pomáhala zemědělcům překonávat vlivy nerovnoměrných sklizní, rozmarů trhu a konkurence ze strany jiných nabídek. (Václavík, T., 2008)

Komunitou podporované zemědělství (v angličtině Community supported agriculture, CSA) u nás často chybně redukované na pouhé bedýnkování je socioekonomický koncept zemědělství a distribuce jídla.

Typicky je tento model tvořen komunitou konzumentů a zemědělci, kteří poskytují konzumentům své produkty (ovoce, zeleninu, mléčné výrobky, maso) přímo, tedy bez mezičlánků jako jsou obchody, tržiště apod. Pěstitelé a konzumenti si tak poskytují navzájem podporu a sdílí spolu jak rizika, tak i výhody tohoto modelu. Konzumenti se tak stávají z pasivních příjemců potravin aktivními podílíky potravinového systému. (Komunitou podporované zemědělství, 2013)

Online nákup přes internet

Tento způsob prodeje může mít řadu forem navazujících na objednávkový systém (zásilkový prodej), rozvoz do domu apod. Formy prodeje na objednávku jsou limitovány hygienickými, přepravními a dalšími předpisy. Platební styk se uskutečňuje prostřednictvím bankovních operací. Je možné využívat marketingových předností internetového prodeje. (Moudrý et al., 2007) V současné době nabízí online nákup bioproduktů přes internet 12 e-shopů v celé České republice.

2.10.3 Odbyt faremní produkce v roce 2011

- ***Prodej bioproduktů na konvenčním trhu***

Z celkového počtu 2 332 ekofarem, které měly již možnost prodat v roce 2011 alespoň jeden produkt s certifikátem, jich zhruba 65 % uvedlo, že byly nuceny část nebo i veškerou svoji bioprodukci prodat na konvenčním trhu (67 % v roce 2010). Přičemž polovina respondentů – farem (1 166, 50 %) uvedla, že v roce 2011 neprodaly žádný svůj bioprodukt s certifikátem a produkci realizovaly pouze na konvenčním trhu. Naopak prodej veškeré své bioprodukce s certifikátem uskutečnilo 243 ekofarem (10 %), což je shodný výsledek jako v roce předchozím. Zhruba 15 % ekofarem realizovalo prodej jak na konvenčním trhu, tak trhu bioproduktů a zbylá čtvrtina ekofarem (20 % v roce 2010) uvedla, že v daném roce nerealizovaly prodej vůbec a svoji produkci nejčastěji spotřebovaly přímo na farmě. (ÚZEI, 2013)

- ***Prodej bioproduktů s certifikátem***

Pokud ekozemědělec uskutečnil v roce 2011 prodej nějaké své bioprodukce s certifikátem, zjišťovalo se současně, jakým způsobem byl daný produkt prodán (tzn. specifika obchodních cest, prodaného množství a případně dosažené ceny na trhu). Z celkových 3 907 respondentů, odpovědělo 586 producentů kladně, tj. forma prodeje bioproduktů s certifikátem.

Obiloviny

Prodej většiny obilovin probíhal převážně prostřednictvím překupníků nebo přímo do zahraničí. Zatímco v roce 2010 dominoval prodej produkce do zahraničí u většiny obilovin (pšenice, špalda, žito, pohanka a kukuřice), v roce 2011 se situace na trhu

změnila a převažoval prodej překupníkům (špalda, ječmen, oves, triticales a pohanka) a prodej do zahraničí dominoval u zbylých obilovin (pšenice, žito a kukuřice). Své místo mají již tradičně při prodeji bio obilovin odbytová družstva, která byla využita při prodeji všech druhů obilovin a jako svou prodejní cestu je využilo 11 % farem produkujících obiloviny. Nejčastěji využívaná obchodní cesta není nutně také cestou, přes kterou farmy prodávají největší objem svojí produkce. U obilovin farmy nejčastěji využívaly prodej jiným farmářům (34 % farem) následovaný prodejem překupníkům (23 %). Prodej do zahraničí využilo nejméně farem, ale jak již bylo zmíněno výše, byla tímto způsobem prodána velká část produkce.

Vývoj cen obilovin v roce 2011 kopíruje vývoj cen z předchozího roku a jejich vážený průměr se pohybuje v rozmezí 5 000 až 7 000 Kč/t. Cena za tunu významně vzrostla u pohanky, kde se prodeje realizovaly mezi 9 000 až 25 000 Kč/t. Způsob prodeje obilovin v České republice za rok 2011 je uveden v Příloze 6.

Okopaniny

U okopanin (*brambor*) došlo v roce 2011 ke změně obchodních cest. Nejčastěji využívaný zůstal stejně jako v roce 2010 přímý prodej z farmy, avšak nově bylo touto cestou prodáno až 55 % produkce. Druhou obchodní cestou z pohledu prodaného objemu se stal prodej do maloobchodu. Prostřednictvím přímého prodeje byly realizovány nejvyšší zisky, kdy se tuna brambor prodávala až za 25 000 Kč. Nově byl zaveden prodej do veřejného stravování (přes 4 % objemu), kde se průměrná cena za tunu pohybovala mírně nad 11 000 Kč/t.

Čerstvá zelenina

Ačkoliv se zvýšil počet druhů zeleniny, počet producentů u jednotlivých druhů je nízký. U mrkve stejně jako u ostatní zeleniny (cibule, zelí, česneku apod.) je nejčastějším způsobem prodeje přímý prodej ze dvora. Na rozdíl od ostatních druhů zeleniny byl však u mrkve největší objem prodán v roce 2011 do maloobchodu (91 % produkce) za průměrnou cenu blížící se 35 Kč/kg.

Ovoce

U ovoce se dají distribuční cesty rozdělit do dvou hlavních skupin. První je přímý prodej z farmy upřednostňovaný v případě jablek (69 %). Peckoviny a vinné hrozny

jsou prodávány naopak spíše dalším zpracovatelům. Zde došlo ke změně u peckovin, kde se prodeje přesunuly od překupníků přímo ke zpracovatelům. Nevýznamná část produkce jablek je exportována. Ceny za produkci v průměru mírně vzrostly (např. z 14 na 17 Kč za kg hroznů). Způsob prodeje ostatních bioproduktů v České republice v roce 2011 je uveden v Příloze 7. (ÚZEI, 2013)

3 Cíl práce a metodický postup

3.1 Cíl práce

Cílem práce je analýza jihočeské ekologické produkce a distribuce „bio brambor, ovoce a zeleniny“ se zaměřením na faremní produkci, distribuční kanály, zpracovatelské využití a uplatnění na regionálním trhu (maloobchod, stravovací služby). V závěru budou vymezeny možnosti optimalizace výrobně distribučního řetězce, podmiňujícího širší zastoupení vybraných bio komodit na regionálním trhu.

3.2 Metodika

Metodický postup vyplývající se zadání diplomové práce se skládá z následujících částí:

1. Studium teoretických východisek řešeného problému
2. Šetření: ekologické faremní provozy
3. Šetření: zpracovatelské subjekty (potravinářský průmysl)
4. Šetření: prodejní místa
5. Závěrečné zhodnocení a vymezení perspektiv rozvoje dané bio produkce v rámci jihočeského regionu.

Práce se skládá z literární rešerše, která vymezuje základní pojmy ekologického zemědělství. Dále je uvedena legislativa a zásady, týkající se ekologického zemědělství. Poté následuje registrace ekologických podnikatelů, kontrolní systém, kde jsou popsány jednotlivé kontrolní organizace zabývající se označováním bioprodukce. Rostlinná produkce, zpracování a formy prodeje jsou v závěru teoretické části.

Praktická část se skládá z několika na sebe navazujících částí. Pro analýzu ekologické zemědělské produkce byla využita databáze o jihočeské faremní bioprodukci poskytnutá Ústavem zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI), dále dotazníkové šetření na úrovni farem zaměřených na vybrané rostlinné komodity (brambory, zeleninu a ovoce).

Vymezení základních oblastí analýzy faremní jihočeské rostlinné bioprodukce:

- A. Charakteristika celkové jihočeské bioprodukce (ÚZEI)
- B. Analýza regionální rostlinné bioprodukce (ÚZEI)

- C. Analýza farem s deklarovanou produkcí vybraných biokomodit (brambory, ovoce a zelenina (ÚZEI)
- D. Dotazníkové šetření na úrovni farem s deklarovanou produkcí vybraných biokomodit (brambory, ovoce a zelenina)

Kvalifikační práce vznikla za podpory grantového projektu GAJU 019/2013/S. Je součástí komplexního výzkumu v oblasti regionálního (jihočeského) trhu bioprodukce, který zahrnuje výzkumy na farmách, ve vybraných maloobchodních formátech prodeje biopotravin a spotřebitelské šetření. Kvalifikační práce v závěru integruje vybrané poznatky z ostatních oblastí grantem podporovaného výzkumu. Použité databáze jsou uvedeny v přehledu literárních zdrojů s uvedením grantového projektu, řešitele a oblasti výzkumu.

Základem dotazníkového šetření je databáze ekologického zemědělství v Jihočeském kraji za rok 2011, poskytnutá se souhlasem MZe Ústavem pro zemědělskou ekonomiku a informace (ÚZEI). Tento Ústav každoročně pro potřeby Ministerstva zemědělství vykonává průzkum na všech ekofarmách v ČR. Jedná se o nejpodrobnější data o aktivitách ekologických farem i odbytu bioprodukce. Pro potřeby grantového projektu GAJU 019/2013/S byla zpřístupněna data za Jihočeský kraj rok 2011 (odbyt rok 2010), která jsou dále analyzována v kapitole 4.1.

3.3 Hypotézy

Hypotézy byly formulované na základě definovaných cílů a stanovených postupů řešení. Analýzou předmětných databází a dotazníkovým šetřením budou v závěru práce potvrzeny / vyvráceny.

1. Nejefektivnější formou odbytu je podle ekologických zemědělců prodej z farmy.
2. Více jak 50 % ekofarem by uvítala vytvoření odbytové organizace.
3. Dotace pokrývají ekologickým zemědělcům alespoň 50 % nákladů.
4. Většina farem (nad 50 %) prodává faremní bioprodukcí brambor, ovoce a zeleniny.

3.4 Týmový projekt GAJU 019/2013/S

Projekt GAJU 019/2013/S je zaměřen na komplexní analýzu jihočeské faremní bioprodukce s vazbou na kvalifikační práce řešitelů z řad studentů magisterského studijního programu:

- Dana Hanzalová (Vybrané formy prodeje biopotravin – specializované prodejny)
- Zdeňka Ježková (Vybrané formy prodeje biopotravin – obchodní řetězce)
- Aneta Bezemková (Regionální trh vybranými bio komoditami: bio mléko)
- Iva Leštinová (Regionální trh vybranými bio komoditami: bio maso)
- Pavla Tancerová (Regionální trh vybranými bio komoditami: brambory, ovoce a zelenina)
- Michaela Veselá (Trh bioprodukty: spotřebitelské výzkumy)

4 Analýza jihočeské ekologické zemědělské produkce

4.1 Charakteristika jihočeské bioprodukce (ÚZEI)

Podle zákona o Ekologickém zemědělství musí každý zájemce, který se chystá podnikat v ekologickém zemědělství, podat žádost o registraci na Ministerstvu zemědělství.

Ekologičtí podnikatelé jsou pak rozdělení dle následujících činností:

- ZEM – Ekologický zemědělec
- VYR – Výrobce biopotravin
- OBC – Distributor – obchodník
- DOD – Dovoze z 3. zemí
- VYV – Vývozce do 3. zemí
- KRM – Výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv
- ROZ – Výrobce nebo dodavatel ekologicky rozmnožovacího materiálu
- VCL – Ekologický chovatel včel
- CHR – Ekologický chovatel ryb
- PHU – Ekologický pěstitel hub
- SVR – Ekologický sběrač volně rostoucích rostlin

Tabulka 4 Počet registrovaných subjektů v ekologickém zemědělství, JČ k 18. 8. 2014

Kategorie	Počet subjektů
ZEM	423
VYR	25
OBC	21
DOV	1
VYV	1
KRM	2
ROZ	2
VCL	2
CHR	2
PHU	0
SVR	2

Zdroj: Registr ekologických podnikatelů, vlastní zpracování

4.1.1 Ekologické farmy (2008 – 2013)

V České republice i v Jihočeském kraji dochází k nárůstu počtu ekofarem. Porovnáme-li data v roce 2008 a 2011 (Tabulka 5), vidíme dynamický nárůst v České republice o 103 %. V Jihočeském kraji bylo v roce 2008 registrováno 238 ekofarem. Ve srovnání s rokem 2011, kdy bylo registrováno 538 ekologických zemědělců, lze pozorovat dynamický nárůst a to o 126 %. Rok 2012 zaznamenal mírný nárůst farem v celé ČR. V Jihočeském kraji došlo k mírnému poklesu.

Tabulka 5 Vývoj počtu ekofarem 2008, 2011, 2012, ČR a Jihočeský kraj

Farmy	Rok	Počet farem	Meziroční nárůst (%)
ČR	2008	1 934	.
	2011	3 920	+ 103
	2012	3 923	+ 0,08
Jihočeský kraj	2008	238	.
	2011	538	+ 126
	2012	519	- 3,7

Zdroj: ÚZEI, REP, vlastní zpracování

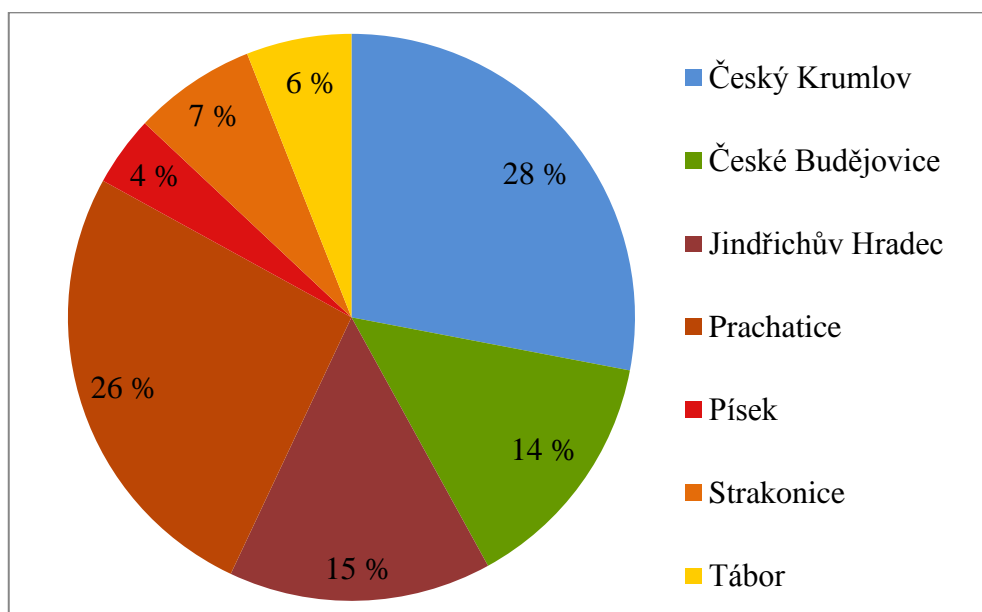
V následujících dvou Grafech 1 a 2 je znázorněno procentuální zastoupení ekologických farem podle okresů za rok 2008 a 2011 v Jihočeském kraji.

Graf 1 ukazuje, že největší *počet ekologických farem v roce 2008* bylo v okrese Český Krumlov (28 %) a Prachatice (26 %). Poté následuje Jindřichův Hradec (15 %), České Budějovice (14 %), Strakonice (7 %), Tábor (6%) a Písek (4 %).

Graf 2 ukazuje, že největší *počet ekologických farem v roce 2011* bylo v okrese Prachatice (23 %), dále České Budějovice (19 %), Jindřichův Hradec (17 %), Český Krumlov (16 %). Poté následuje Tábor (9 %) a se stejnými procenty Strakonice a Písek (8 %).

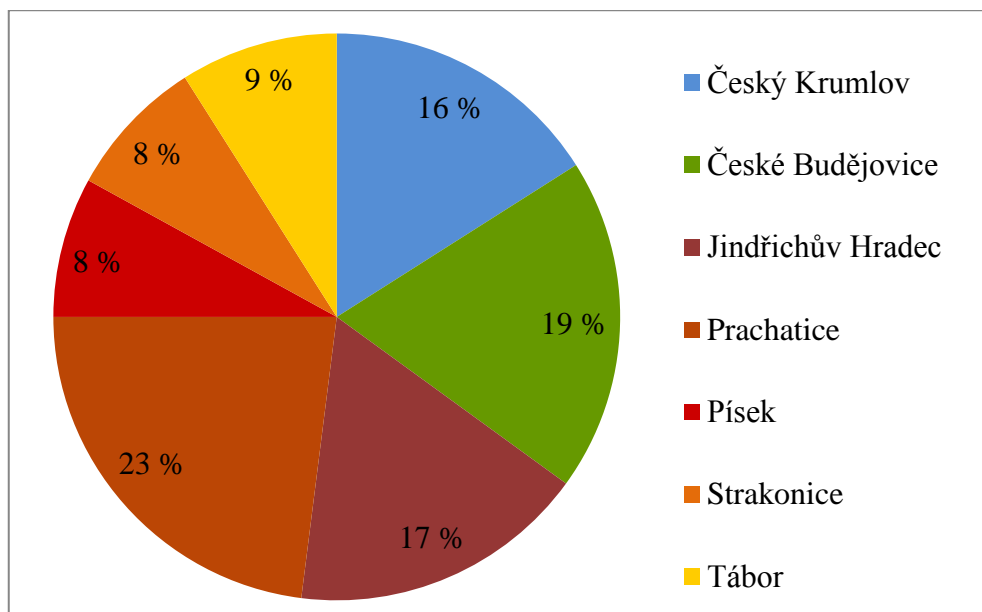
K největším změnám mezi lety 2008 a 2011 došlo v okresech Český Krumlov, a to ke snížení % zastoupení ekofarem o 12 %, a to zejména ve prospěch nárůstu % podílu ekofarem v okresech ČB (nárůst o 5 %) a Písek (o 4 %).

Graf 1 Zastoupení ekologických farem podle okresů, Jihočeský kraj 2008 (%)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 2 Zastoupení ekologických farem podle okresů, Jihočeský kraj 2011 (%)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

4.1.2 Struktura produkčních ploch zemědělské půdy

Pozn.: OP = orná půda, TK = trvalé kultury, TTP = trvalé travní porosty, PO = přechodné období, EZ = ekologické zemědělství, EZ celkem = ekologické zemědělství v plném režimu

Zemědělská půda registrovaná v EZ za **Jihočeský kraj** vykázala mezi lety **2008 a 2011** nárůst o 48 % (Tabulka 6). Přičemž nejvyšší tempo růstu vykazovaly plochy TK, a to nárůst o celých 263 % (absolutně o 465 ha). Absolutně nejvíce ha ale přibylo v kategorii TTP, kde nárůst o 43 % představuje téměř 18 tis. ha. Nevýznamné nejsou ani změny v oblasti OP, nárůst o 83 % znamená růst o 3513 ha.

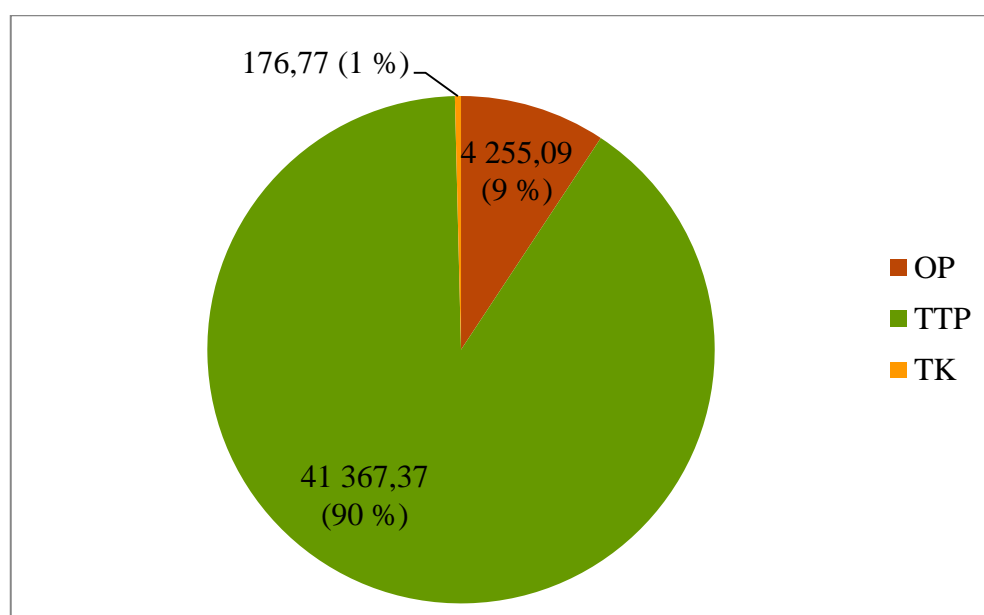
Tabulka 6 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2008 a 2011

Zemědělská půda	2008 (ha)	2011 (ha)	Změna (%)
OP	4 255,09	7 769,04	+ 83
TTP	41 367,37	59 306,22	+ 43
TK	176,77	641,54	+ 263
Celkem	45 799,23	67 716,80	+ 48

Zdroj: ÚZEI 2008 a 2011, vlastní zpracování

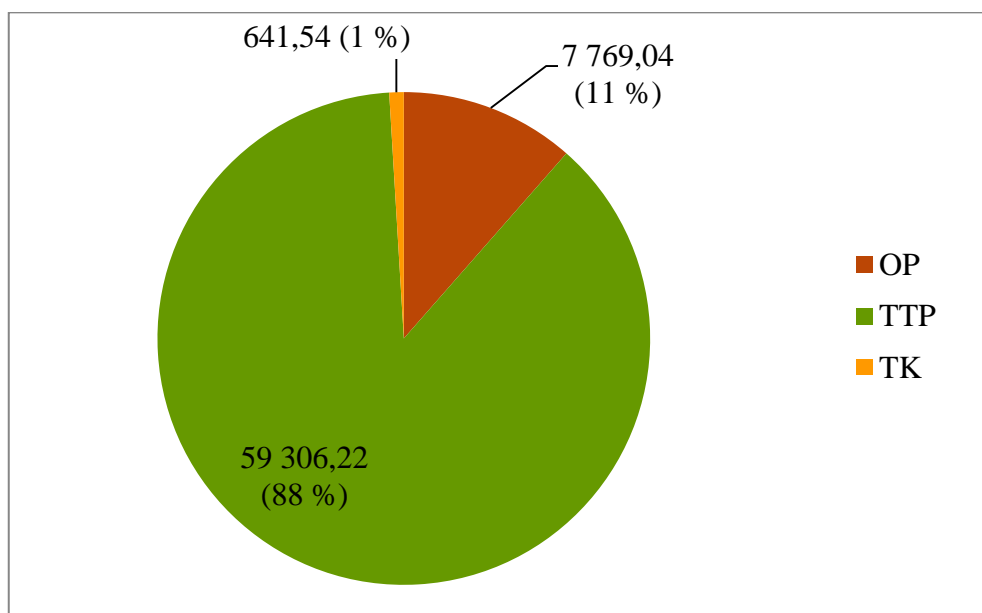
V Grafu 3 a 4 je znázorněna **struktura zemědělské půdy za rok 2008 a 2011 v Jihočeském kraji**. Mezi těmito roky došlo jen k minimálním změnám ve struktuře. Stabilně je vykazován cca 10 % podíl orné půdy (OP) a 1 % podíl trvalých kultur (TK) na zemědělské půdě. Převládají trvalé travní porosty (TTP) s cca 90 % zastoupením. ČR jako celek vykazuje o 20 % vyšší zastoupení OP (13 %). Situace plně odpovídá koncentraci ekologického zemědělství v horských a podhorských LFA oblastech s významným zastoupením bramborářské a píceňářské výrobní oblasti.

Graf 3 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2008 (ha, %)

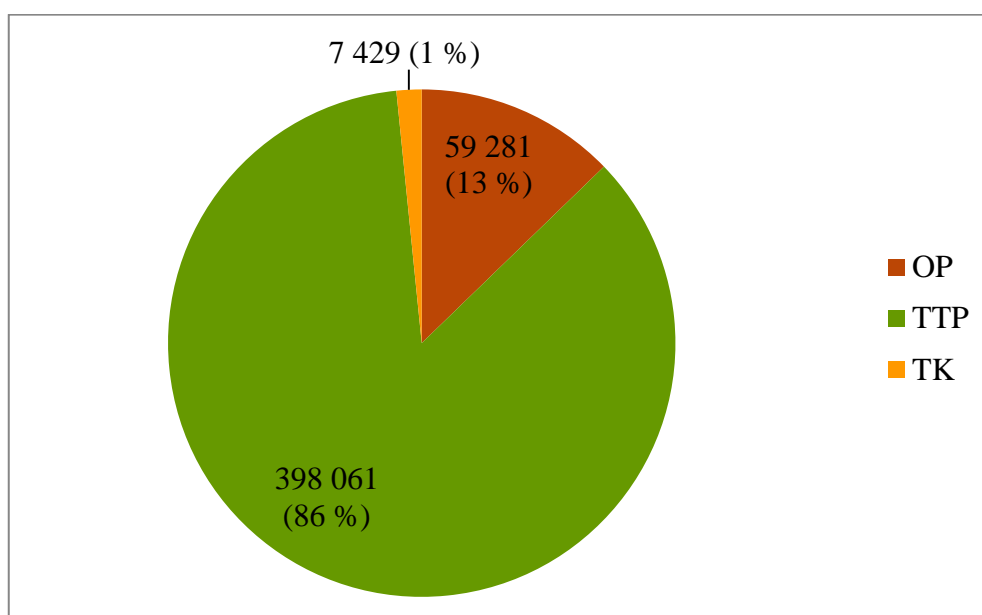
Zdroj: ÚZEI 2008, vlastní zpracování

Graf 4 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

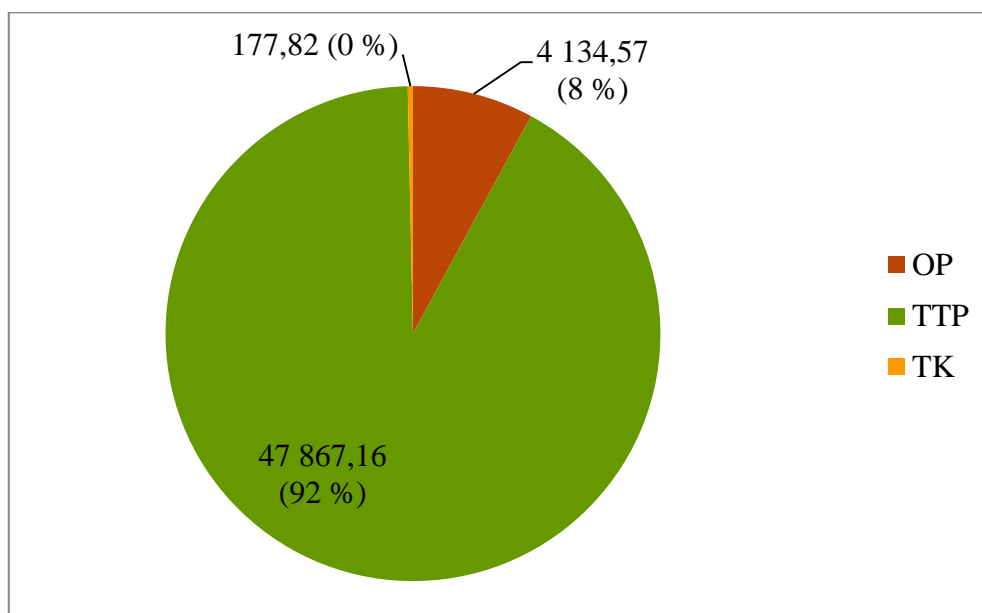
Graf 5 Struktura zemědělské půdy, Česká republika 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

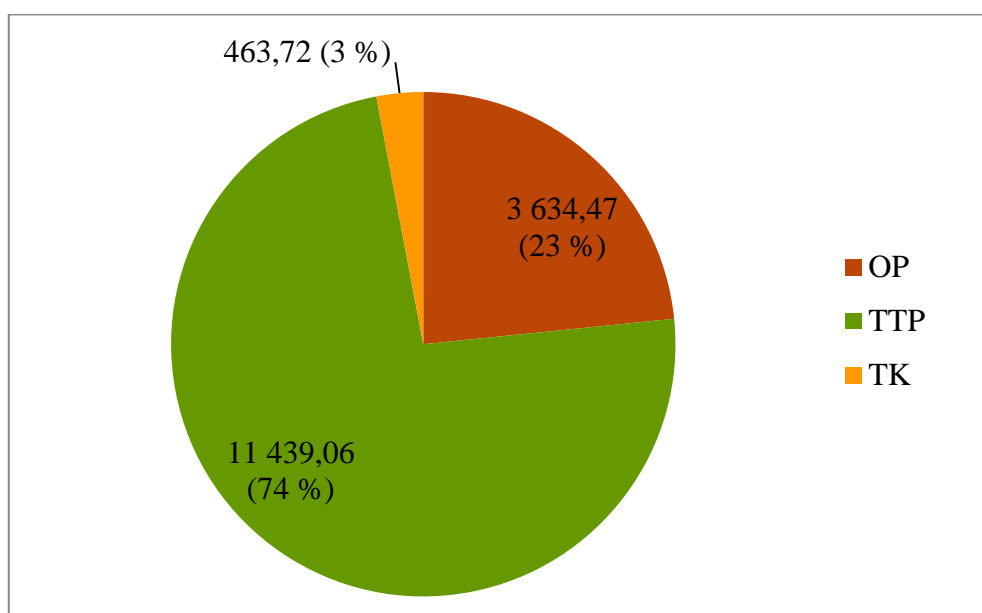
Následující Grafy 6 a 7 zobrazují **strukturu zemědělské půdy v EZ a PO**. V roce 2011 bylo obhospodařováno ekologickým způsobem celkem 52 179,55 ha, z nichž 8 % zaujímá OP (tj. 4 134,57 ha), 92 % TTP (tj. 47 867,16 ha) a necelé procento TK (tj. 177,82 ha). Ve stejném roce v PO bylo obhospodařeno celkem 15 537,25 ha, z nichž 23 % zaujímá OP (tj. 3 634,47 ha), 74 % TTP (tj. 11 439,06 ha) a 3 % TK (tj. 463,72 ha). Ve stejném roce bylo obhospodařováno

Graf 6 Struktura zemědělské půdy v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 7 Struktura zemědělské půdy v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

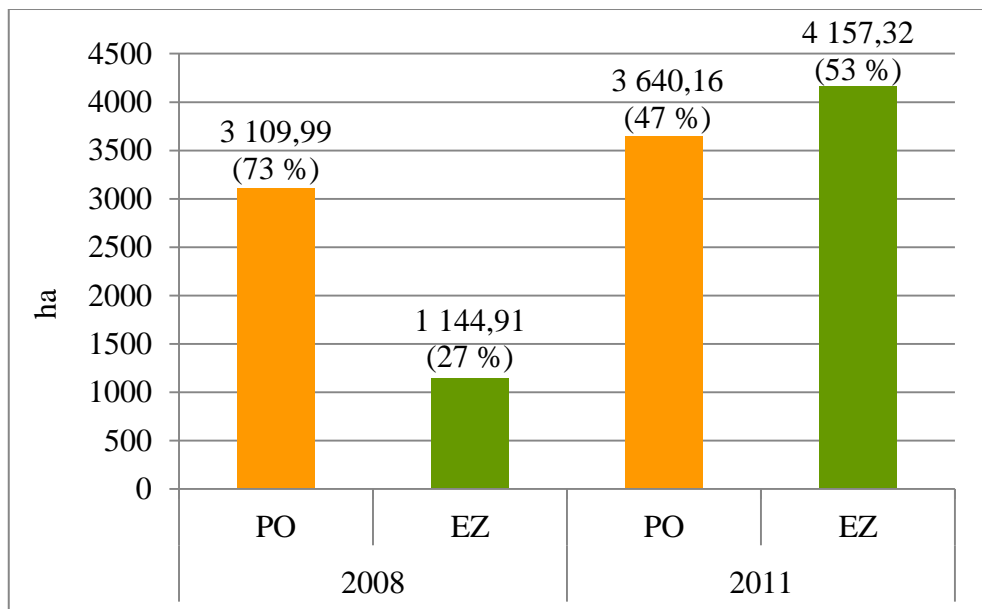
Tabulka 7 Plochy OP v letech 2008 a 2011, Jihočeský kraj

Výměra OP	2008	2011	Změna v %
OP v PO (ha)	3 109,99	3 640,16	+ 17 %
OP v EZ (ha)	1 144,91	4 157,32	+ 263 %

Zdroj: vlastní zpracování

Následující Grafy 8, 9, 10 porovnávají jednotlivé *kategorie zemědělské půdy* (orná půda, trvalé kultury, trvalé travní porosty) v přechodném období a v ekologickém zemědělství za rok 2008 a 2011.

Graf 8 Podíl PO a EZ v kategorii OP, Jihočeský kraj 2008 a 2011(ha, %)

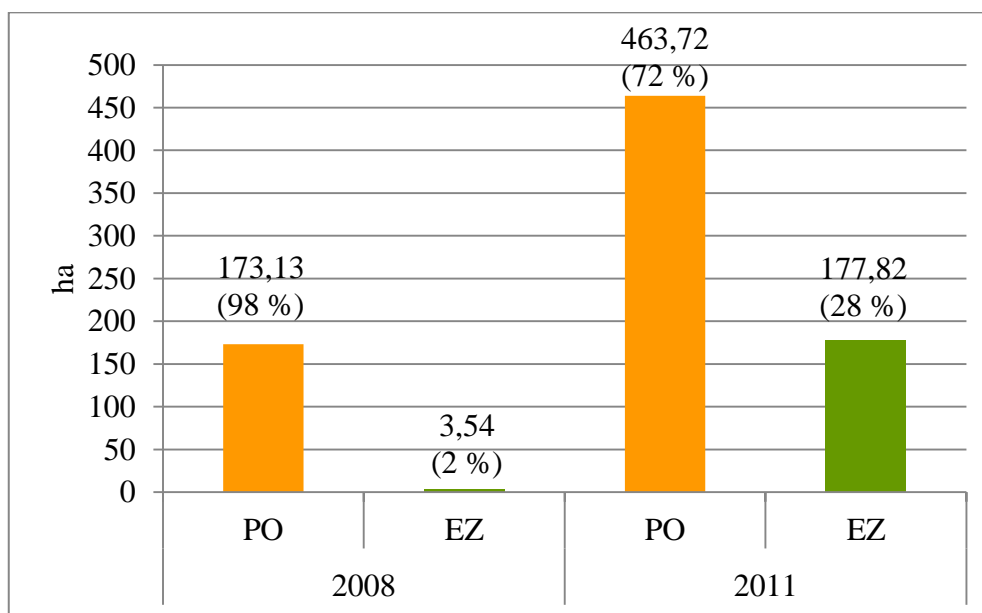
Zdroj: ÚZEI 2008 a 2011, vlastní zpracování

Tabulka 8 Plochy TK v letech 2008 a 2011

Výměra TK	2008	2011	Změna v %
TK v PO	173,13	463,72	+ 168 %
TK v EZ	3,54	177,82	+ 4 923 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9 Podíl PO a EZ v kategorii TK, Jihočeský kraj 2008 a 2011 (ha, %)

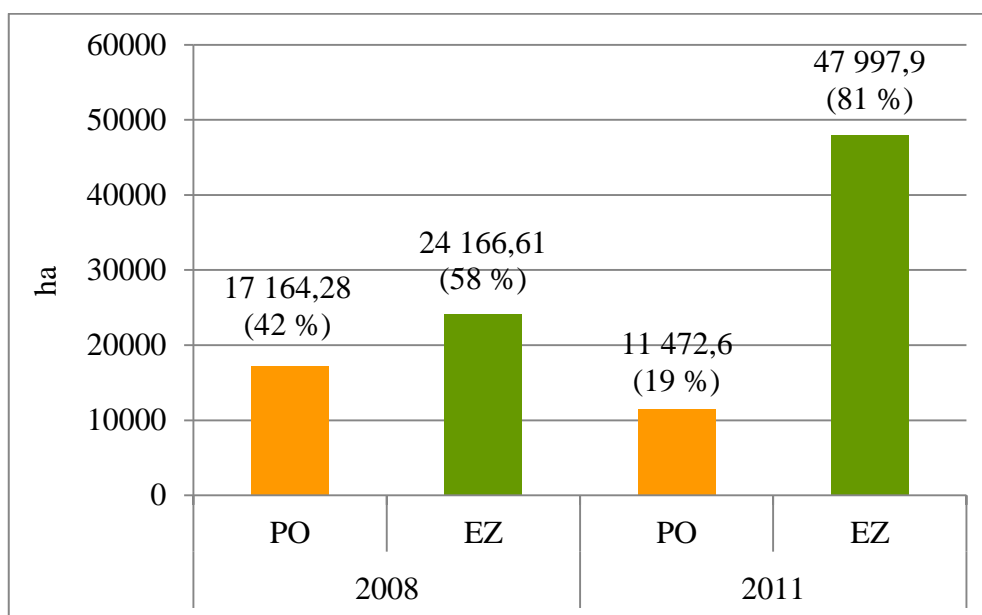
Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Tabulka 9 Plochy TTP v letech 2008 a 2011

Výměra TTP	2008	2011	Změna v %
TTP v PO	17 164,28	11 472,6	- 33 %
TTP v EZ	24 166,61	47 997,9	+ 99 %

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10 Podíl PO a EZ v kategorii TTP, Jihočeský kraj 2008 a 2011 (ha, %)

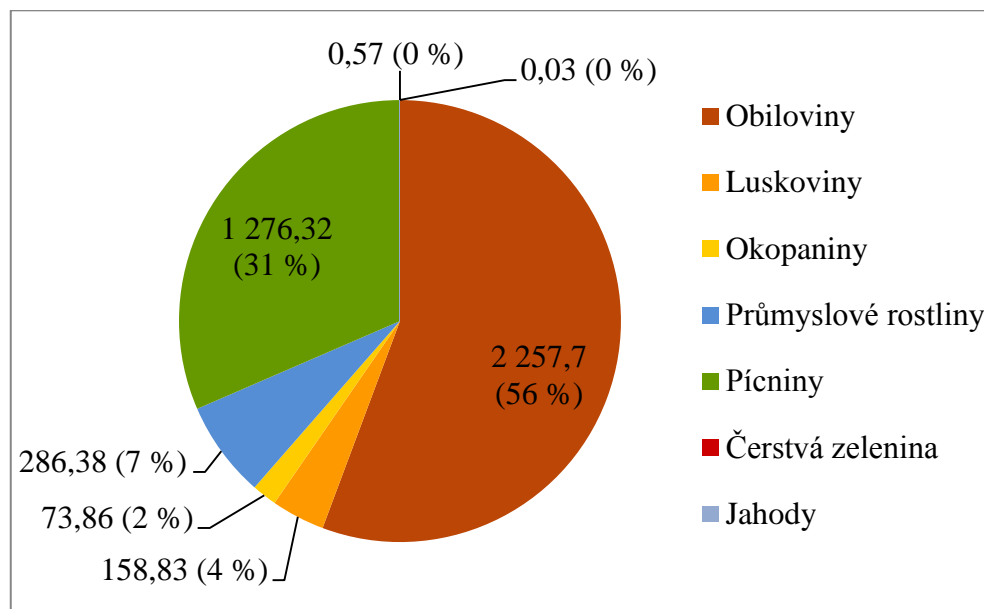
Zdroj: ÚZEI 2008 a 2011, vlastní zpracování

4.1.3 Rostlinná produkce

A. PRODUKCE NA ORNÉ PŮDĚ

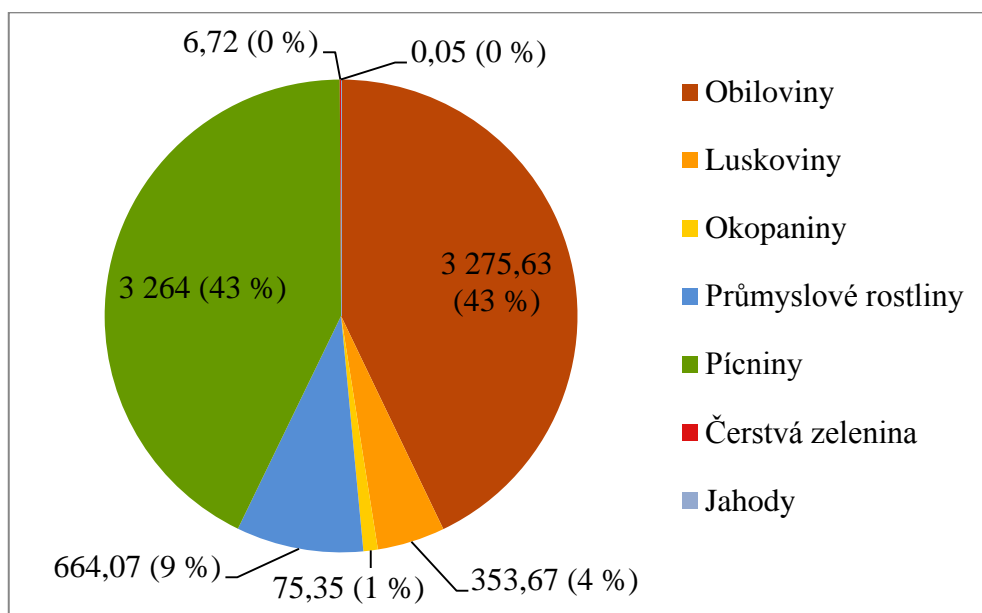
V následujících Grafech 11 a 12 je porovnání *struktury orné půdy v letech 2008 a 2011*. Hlavními plodinami na orné půdy byly obiloviny. V roce 2008 tvořily obiloviny 2 257,7 ha orné půdy a v roce 2011 3 275,63 ha. Zde je vidět značný nárůst a to o 45 %. Druhou největší část plochy zaujímaly pícniny, které v roce 2008 tvořily 1 276,32 ha orné půdy a v roce 2011 3 264 ha. I zde je vidět výrazný nárůst a to o 156 %. Graf 13 znázorňuje *strukturu plodin na orné půdě za Českou republiku v roce 2011*.

Graf 11 Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2008 (ha, %)

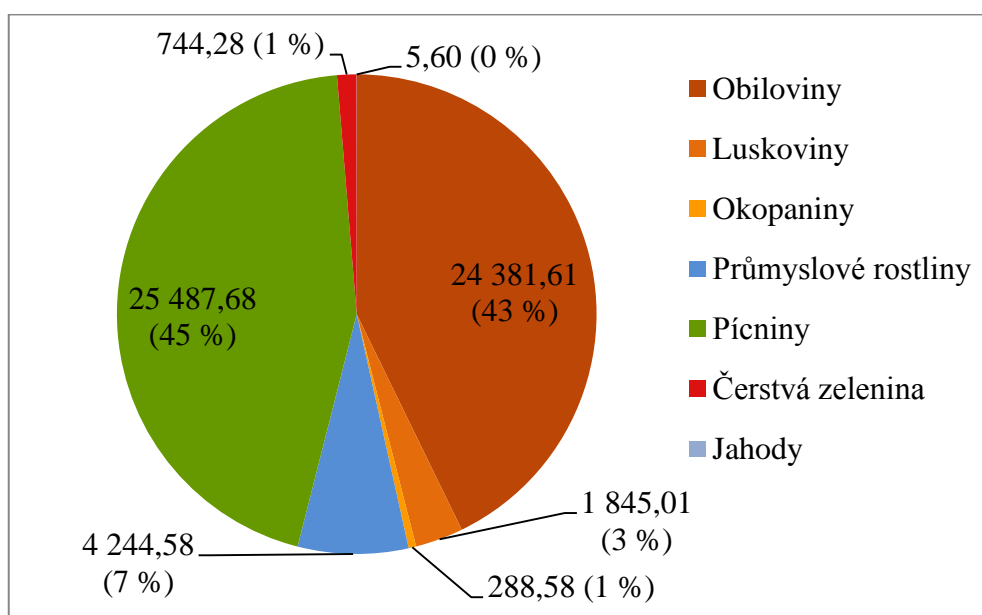
Zdroj: ÚZEI 2008, vlastní zpracování

Graf 12 Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 13 Struktura plodin na OP, Česká republika v roce 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 11 a 12 vykazující data za Jihočeský kraj, jsou dána do přehledné Tabulky 10. Z tabulky je patrné, že největší změny se dotkly produkce čerstvé zeleniny (+ 1 085 %) a jahod (+ 233 %), vzhledem k počátečnímu minimálnímu rozsahu pěstebních ploch (0,57 ha a 0,03 ha) se však jedná jen o minimální změny v absolutním počtu ha. Každopádně se jedná o velmi pozitivní trend odrážející nárůst dotačního titulu na pěstování zeleniny v posledních letech. Větší než 100 % nárůst vykazovaly pícniny

na OP (155 %), průmyslové rostliny (131 %) a luskoviny (122 %). Z pohledu nárůstu počtu ha významně narostly plochy obilovin (45 %), a to o 1018 ha.

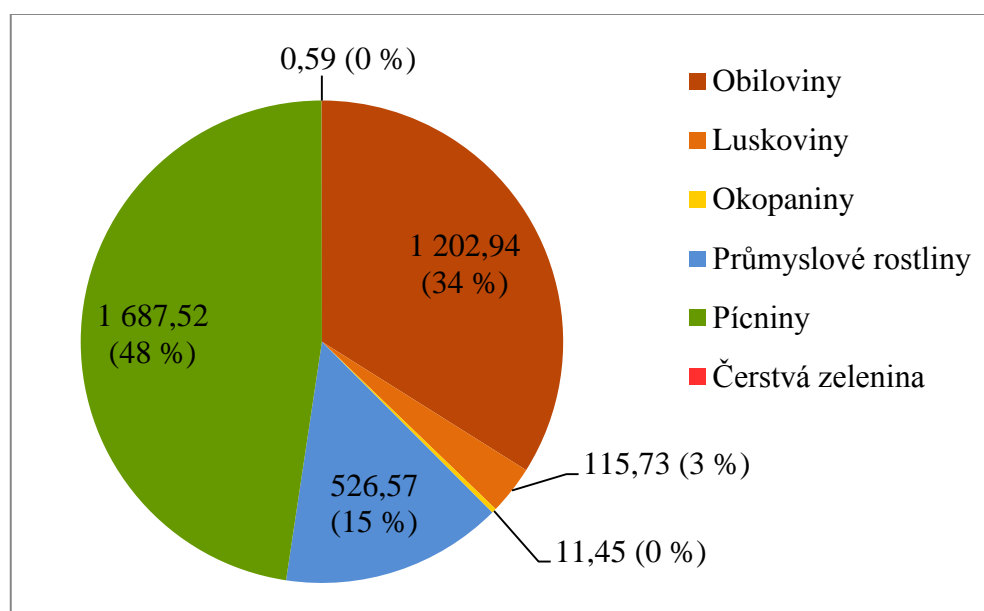
Tabulka 10 Struktura plodin na OP celkem 2008 a 2011, Jihočeský kraj

Produkce na OP	2008 (ha)	2011 (ha)	% změny
Obiloviny	2 257,70	3 275,63	+ 45
Luskoviny	158,83	353,67	+ 123
Okopaniny	73,86	75,35	+ 2
Průmyslové rostliny	286,38	664,07	+ 132
Píceiny	1 276,32	3 264	+ 156
Čerstvá zelenina	0,57	6,72	+ 1 085
Jahody	0,03	0,05	+ 233

Zdroj: vlastní zpracování

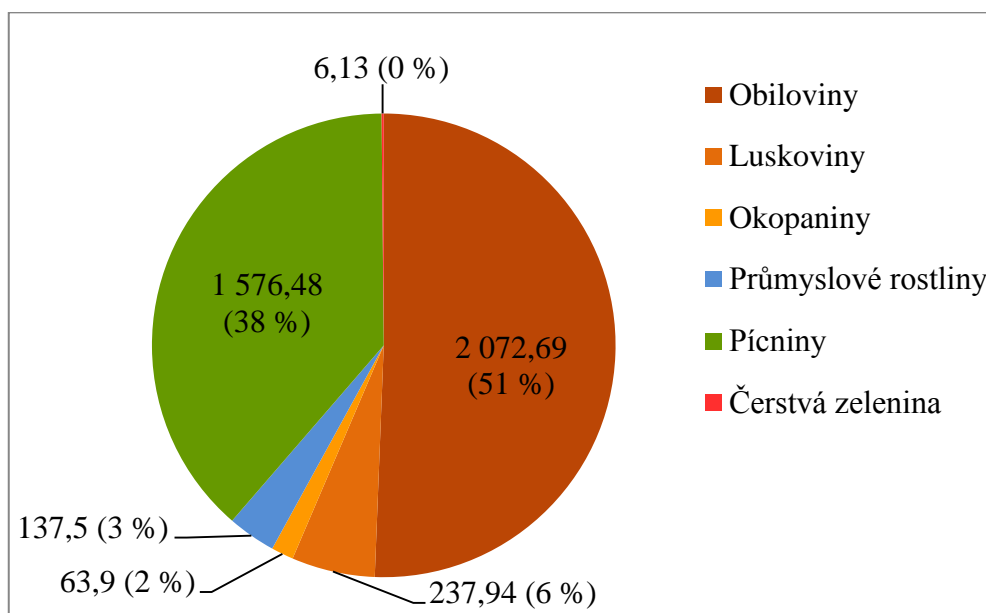
Hlavními *plodinami na orné půdě v přechodném období* byly pícniny (48 %) a obiloviny (34 %). Významný podíl také tvořily průmyslové rostliny (15 %). Porovnáme-li strukturu orné půdy v přechodném období (Graf 14) a v ekologickém zemědělství (Graf 15), vidíme, že v EZ tvořily převážnou plochu obiloviny (51 %). Píceiny zaujímaly menší plochu oproti PO (38 %). Plocha jahod byla 0,05 ha v EZ.

Graf 14 Struktura OP v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 15 Struktura OP v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Pozn: V ekologické produkci není zahrnuta produkce z přechodného období.

Následující Tabulka 11 znázorňuje **pěstební plochy a odpovídající ekologickou produkci u vybraných plodin** v Jihočeském kraji v roce 2011.

V roce 2011 *obiloviny* v Jihočeském kraji zaujímaly 3 275,63 ha. Nejvíce zastoupenou obilovinou na orné půdě byla pšenice (1 046,71 ha), dále oves (511,14 ha), ječmen (495,35 ha) a žito (491,29 ha). Celková produkce obilovin činila 5 801,09 t. Z toho nejvíce žito (1 301 t), ječmen (1 240 t), pšenice (942,5 t) a tritikale (642,5 t).

Luskoviny se nacházely na 353,67 ha orné půdy a dosahovaly produkce 503,17 t. Nejvíce plochy dosáhl bob (180,48 ha) s ekologickou produkcí 421 t.

Okopaniny byly pěstovány na 75,35 ha orné půdy s celkovou produkcí 1 177,2 t. Největší zastoupení zde měly brambory 72,84 ha a 1 128,2 t.

Průmyslové rostliny se nacházely na 664,06 ha orné půdy o celkové produkci 113,5 t. Z průmyslových rostlin byla nejvýznamnější řepka a řepice, jejichž podíl na orné půdě tvořil 277,04 ha.

Čerstvá zelenina zaujímala 6,72 ha orné půdy s celkovou produkcí 64,75 t.

Plocha *pícnin* zaujímala celkem 3 264 ha o celkové produkci 5 818,14 t. Víceleté pícniny zaujímaly největší plochu (3 114,69 ha) a největší produkci (4 744,04 t).

Tabulka 11 Ekologicky pěstované rostliny celkem, Jihočeský kraj v roce 2011

Druh	Celkem (ha)	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet ekofarem
Obiloviny				
Pšenice obecná	1 046,71	0,90	942,50	36
Špalda	231,10	2,78	641,90	6
Pšenice tvrdá	17,76	1,63	29,00	3
Žito	491,29	2,65	1 301,00	14
Ječmen	495,35	2,50	1 240,00	26
Oves	511,14	1,83	934,69	58
Třitikale	435,95	1,47	642,50	26
Kukuřice	15,11	1,32	20,00	1
Pohanka	12,57	0,52	6,50	1
Ostatní obiloviny	18,65	2,31	43,00	2
Obiloviny celkem	3 275,63	x	5 801,09	173
Luskoviny				
Hrách	62,92	0,37	23,00	6
Bob	180,48	2,33	421,00	4
Lupina	22,76	0,69	15,80	3
Soja	63,49	0,63	40,00	3
Pelůška	24,02	0,14	3,37	4
Luskoviny celkem	353,67	x	503,17	20
Okopaniny				
Brambory	72,84	15,49	1 128,20	29
Cukrová řepa	0,19	21,05	4,00	1
Ost. krmné okopaniny	2,32	19,40	45,00	2
Okopaniny celkem	75,35	x	1 177,20	32
Průmyslové plodiny				
Řepka a řepice	277,04	0	0	2
Hořčice	40,54	0	0	3
Další olejninny	21,00	0,96	20,10	2
Aromatické koření	236,84	0,10	22,90	7
Ost. průmyslové rostliny	88,64	0,80	70,50	4
Průmyslové rostliny celkem	664,06	x	113,50	18
Čerstvá zelenina				
Čerstvá zelenina celkem	6,72	9,64	64,75	30
Pícniny				
Kukuřice na zeleno	43,86	18,92	830,00	2
Další jednoleté pícniny	105,51	2,31	244,10	11
Víceleté pícniny	3 114,69	1,52	4 744,04	146
Pícniny celkem	3 264	x	5 818,14	159
Další plodiny na OP				
Další plodiny na OP celkem	32,83	0,38	12,50	2

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Tabulka 12 zobrazuje pěstovanou *zeleninu a jahody v Jihočeském kraji za rok 2011*. Košťáloviny byly vyprodukovány na ploše o 0,47 ha a o celkové produkci 1,21 t, zelenina listová na ploše 0,23 ha s produkcí 0,29 t, plodová zelenina zaujímala rozlohu 0,28 ha a produkci 1,13 t. Z kořenové zeleniny měla největší zastoupení cibule a to 5,35 ha a její produkce činila 61,09 t. Luskoviny se nacházely na ploše 0,05 ha a produkce 0,05 t a ostatní zelenina zaujímala 0,12 ha s produkcí 0,2 t. Jahody byly pěstovány na ploše o 0,05 ha a produkcí 0,1 t.

Tabulka 12 Ekologicky pěstovaná zelenina a jahody, Jihočeský kraj 2011

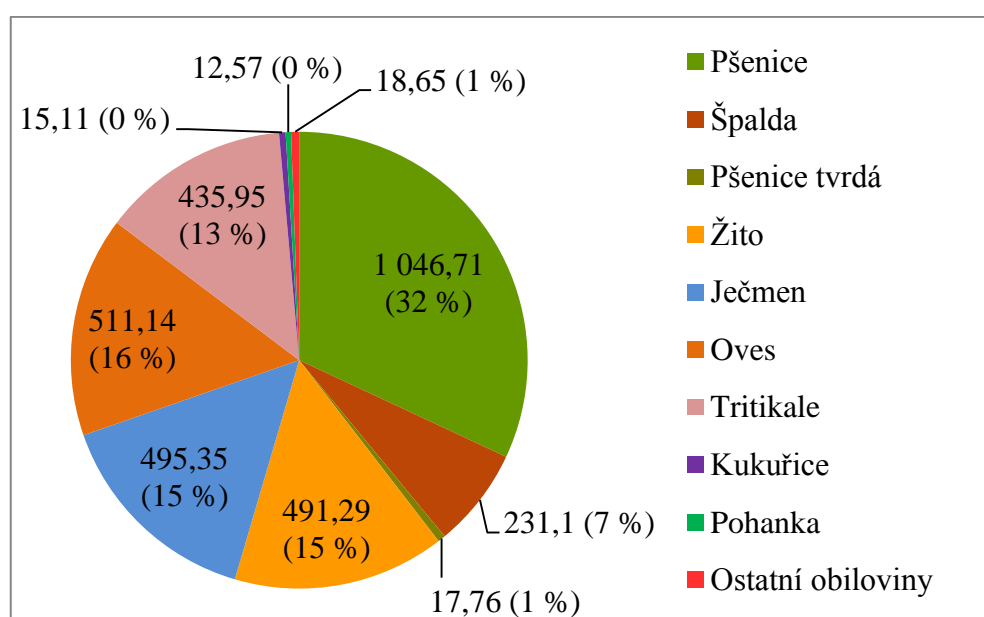
Druh	Celkem (ha)	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet farem
Košťáloviny				
Košťáloviny celkem	0,47	2,57	1,21	5
Listová zelenina				
Listová zelenina celkem	0,23	1,26	0,29	4
Plodová zelenina				
Plodová zelenina celkem	0,28	4,04	1,13	4
Kořenová a hlízová zelenina				
Mrkev	0,17	4,00	0,68	5
Cibule	5,35	11,42	61,09	7
Kořenová a hlízová zelenina celkem	5,52	11,19	61,77	12
Luskoviny				
Luskoviny celkem	0,05	1	0,05	2
Ostatní zelenina				
Ostatní zelenina celkem	0,12	1,67	0,2	2
Jahody				
Jahody celkem	0,05	2	0,1	1

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Obiloviny

Hlavními *plodinami na orné půdě* (Graf 16, viz Tabulka 11) byly obiloviny, které zaujímaly plochu 3 275,63 ha. Celkem obiloviny pěstovalo 173 farem. Z obilovin byla nejčastěji pěstována pšenice (32 %, tj. 1 046,71 ha), kterou pěstovalo 36 farem (22 farem v PO a 14 farem v EZ). Dále pak oves (16 %, tj. 511,14 ha), který byl pěstován 58 farmami. S podílem plochy 15 % následoval ječmen (495,35 ha) a žito (491,29 ha). Ječmen pěstovalo celkem 26 farem (12 farem v PO a 14 farem v EZ). Žito pěstovalo celkem 14 farem, z toho pět farem pěstovalo žito v PO a devět farem v režimu EZ.

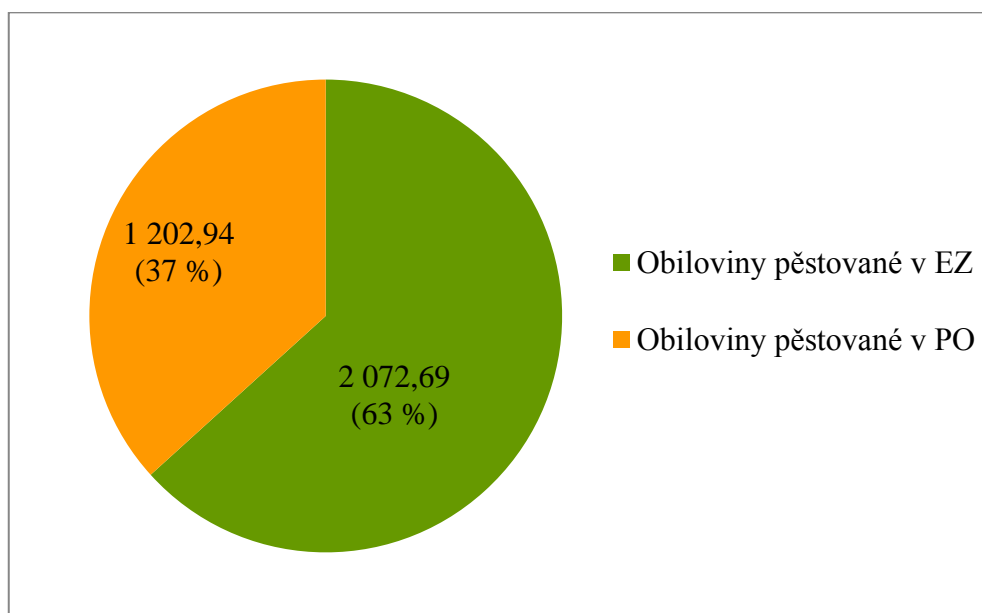
Graf 16 Struktura obilovin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Z Grafu 17 vyplývá, že větší *zastoupení* měly obiloviny pěstované v plném ekologickém režimu. Tyto obiloviny zaujímaly v roce 2011 plochu 2 072,69 ha, zatímco obiloviny v přechodném období plochu 1 202,94 ha.

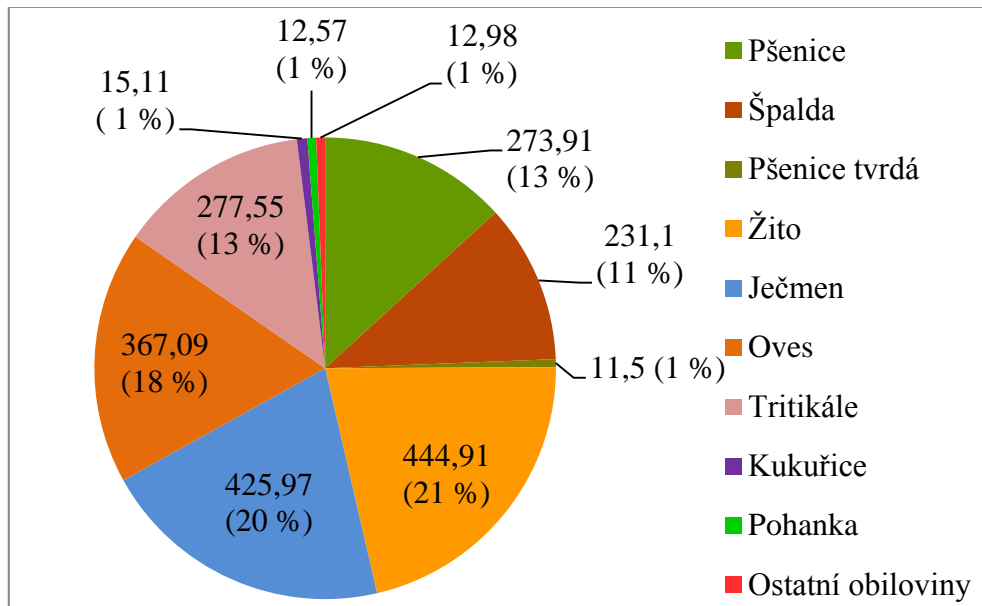
Graf 17 Obiloviny v EZ a PO celkem, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Obiloviny v ekologickém zemědělství jsou znázorněny v Grafu 18. Největší plochu zaujímalo žito (444,91 ha), ječmen (425,97 ha) a oves (367,09 ha).

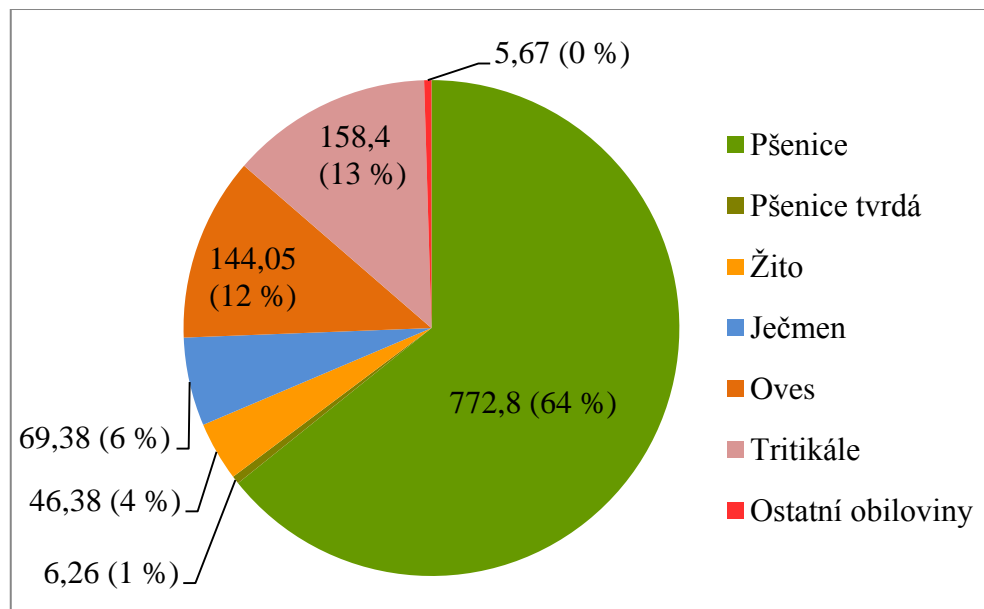
Graf 18 Struktura obilovin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

V následujícím Grafu 19 není uvedena špalda, kukuřice a pohanka, protože nebyly pěstovány v přechodném období. V přechodném období tvořila největší podíl plochy pšenice (772,8 ha).

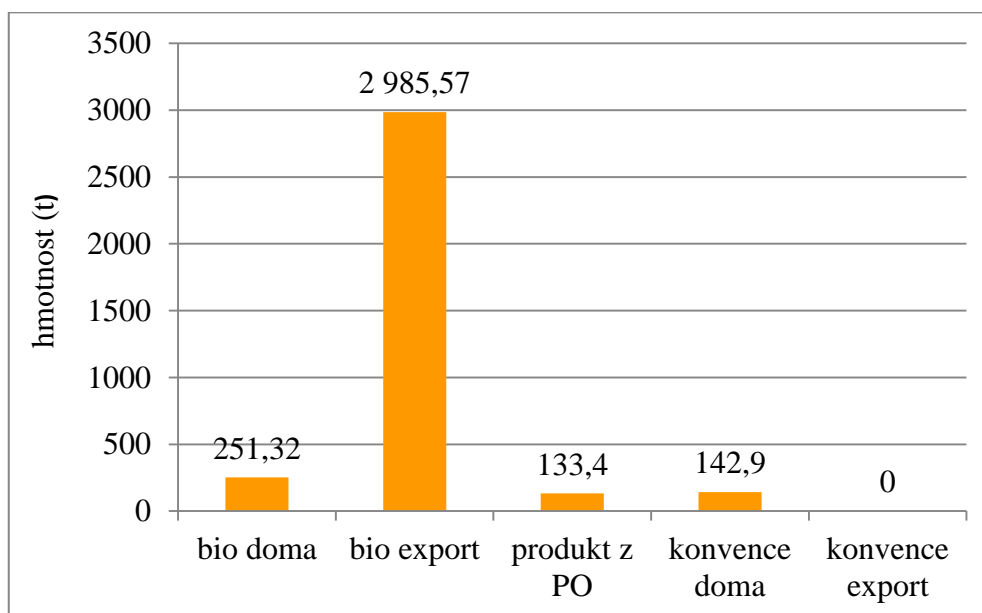
Graf 19 Struktura obilovin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 20 znázorňuje celkový **prodej obilovin** v roce 2010. Z celkové produkce (5 824,09 t) se 51 % prodalo do zahraničí jako bio produkt. Na domácím trhu se v bio kvalitě prodalo 4,3 %. V konvenci na domácím trhu bylo prodáno 2,5 % a jako produkt z PO 2,3 %.

Graf 20 Uplatnění produkce obilovin, Jihočeský kraj 2011 (t)

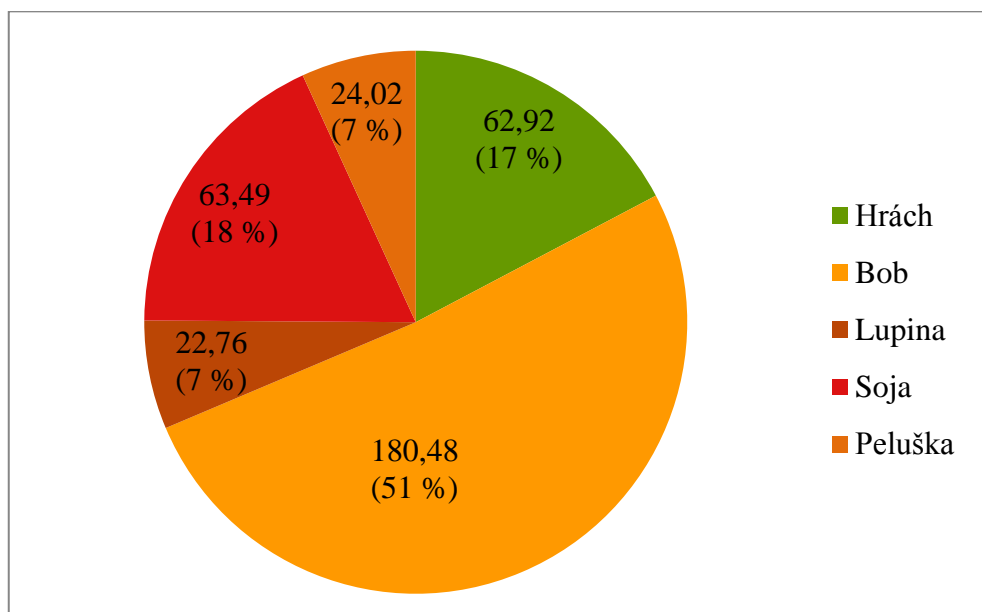

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Luskoviny

Luskoviny pěstovalo celkem 20 farem. Z luskovin (Graf 21) zaujímal největší část plochy v EZ celkem bob (180,48 ha), který byl pěstován čtyřmi farmami. Všechny farmy pěstovaly bob v režimu EZ. Dále následovala soja (63,49 ha), kterou pěstovaly celkem tři farmy (1 farma v PO a 2 farmy v EZ). Hrách zaujímal 62,92 ha a byl pěstován šesti farmami (4 farmy v PO a 2 farmy v EZ).

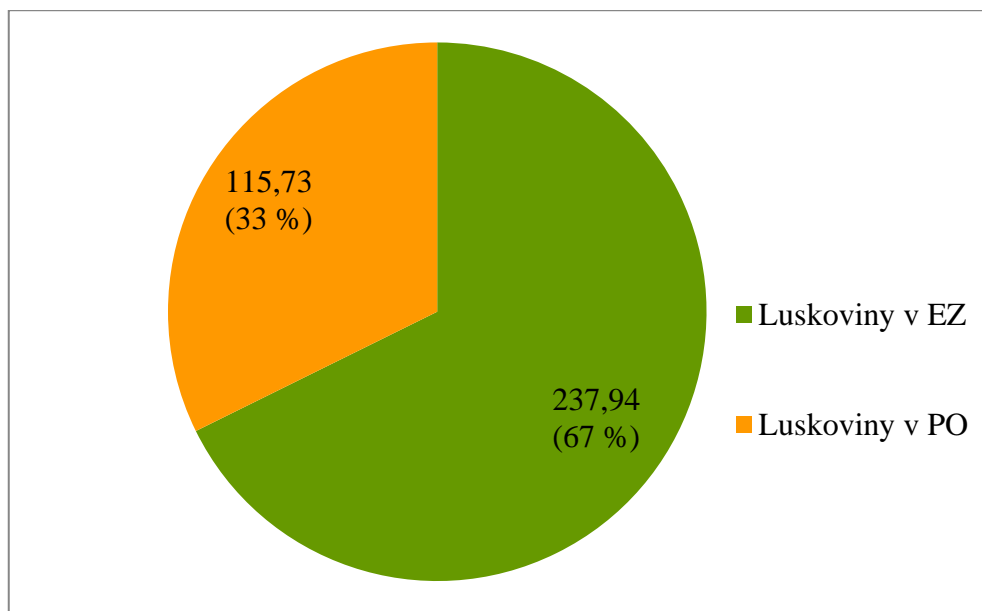
Graf 21 Struktura luskovin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 22 popisuje **luskoviny** na celkové ploše zemědělské půdy v roce 2011, která činila 353,67 ha, z toho 33 % v PO a 67 % v EZ. Luskoviny pěstované v ekologickém zemědělství (237,94 ha) měly téměř o polovinu větší zastoupení než v přechodném období (115,73 ha).

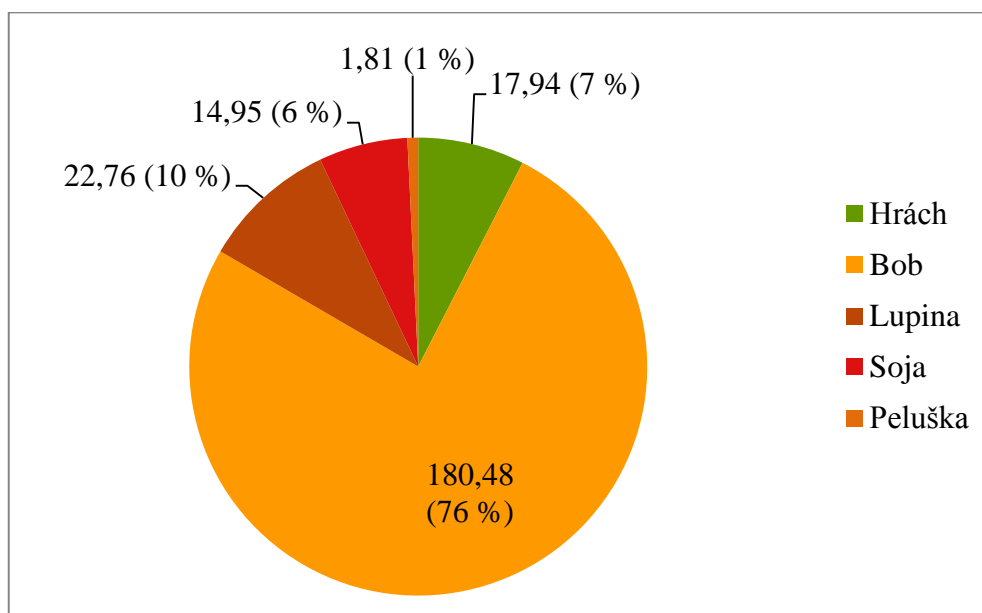
Graf 22 Luskoviny v EZ a PO, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Z luskovin v ekologickém zemědělství (Graf 23) měl největší plochu bob (180,48 ha). Lupina zaujímala 10 % (tj. 22,76 ha). Soja, peluška a lupina tvořily dohromady 14 % (tj. 34,7 ha).

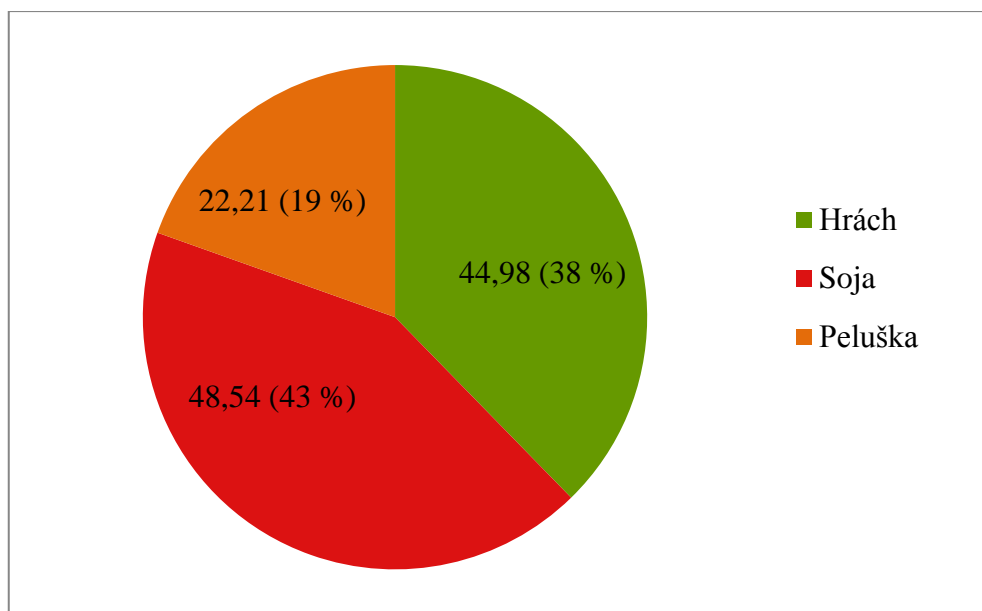
Graf 23 Struktura luskovin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

V Grafu 24 není vyobrazen bob a lupina, jelikož nejsou pěstovány **v přechodném období**. V přechodném období zaujímala největší podíl luskovin soja (48,54 ha). Hrách tvořil 38 % (tj. 44,98 ha) a peluška 19 % (tj. 22,21 ha).

Graf 24 Struktura luskovin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

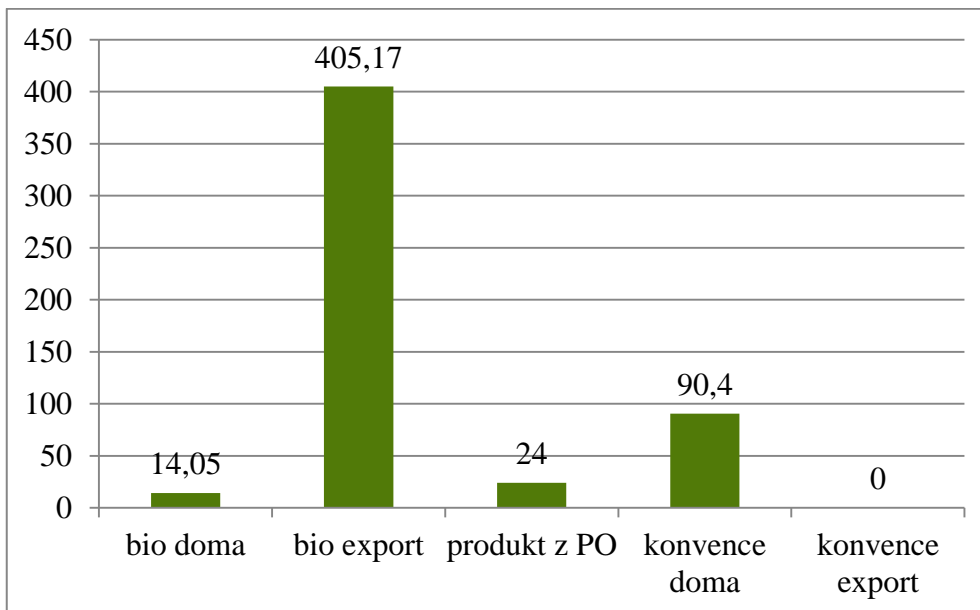

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Uplatnění luskovin zobrazuje Graf 25. Z celkové produkce (741,97 t) se v bio kvalitě prodalo do zahraničí 55 % a v konvenci se neprodaly luskoviny žádné. V konvenci

na domácím trhu se prodalo 12 %. Na domácím trhu se v bio kvalitě prodaly 2 % luskovin.

Graf 25 Uplatnění produkce luskovin, Jihočeský kraj 2011(t)

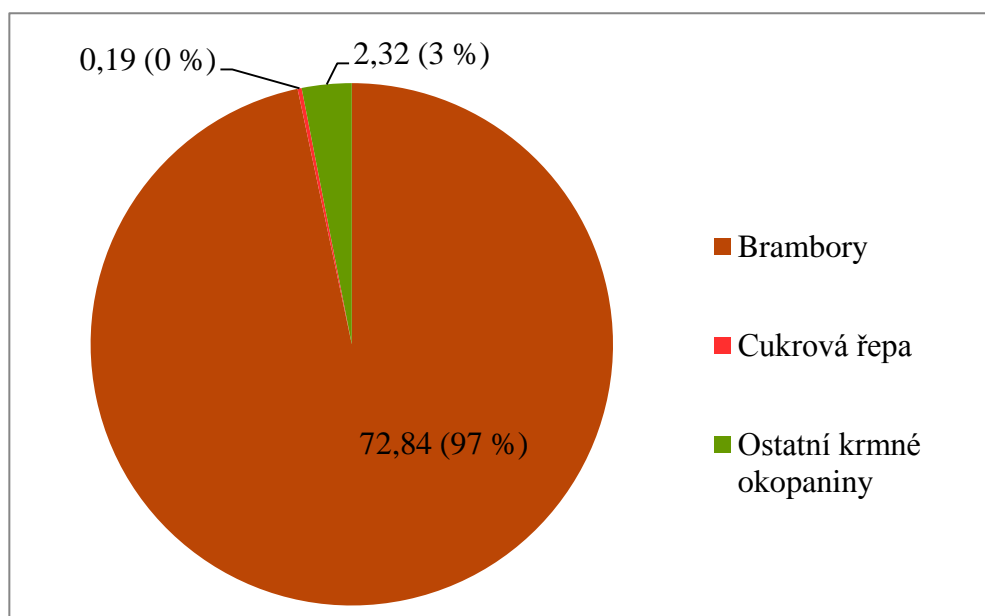

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Okopaniny

Struktura okopanin v EZ celkem je znázorněna v Grafu 26. Celková plocha okopanin činila 75,35 ha, z níž 97 % tvořily brambory (72,84 ha). Velmi malé procento zaujímaly ostatní krmné okopaniny (3 %, tj. 2,32 ha) a cukrová řepa zaujímala 0,19 ha. Okopaniny pěstovalo celkem 32 farem, z toho 29 farem pěstovalo brambory (11 farem v PO a 18 farem v EZ), jedna farma pěstovala cukrovou řepu v režimu EZ a dvě farmy (1 farma v PO a 1 farma v EZ) pěstovaly ostatní krmné okopaniny.

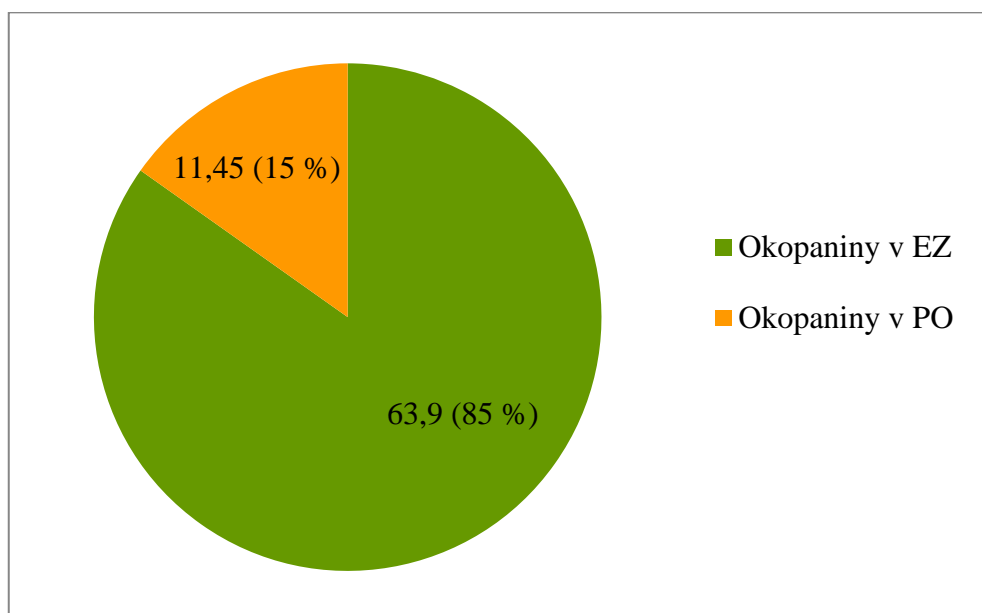
Graf 26 Struktura okopanin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Z Grafu 27 je zřejmé, že 85 % okopanin pocházelo z EZ (tj. 63,9 ha) a zbylých 15 % bylo vypěstováno v PO (tj. 11,45 ha).

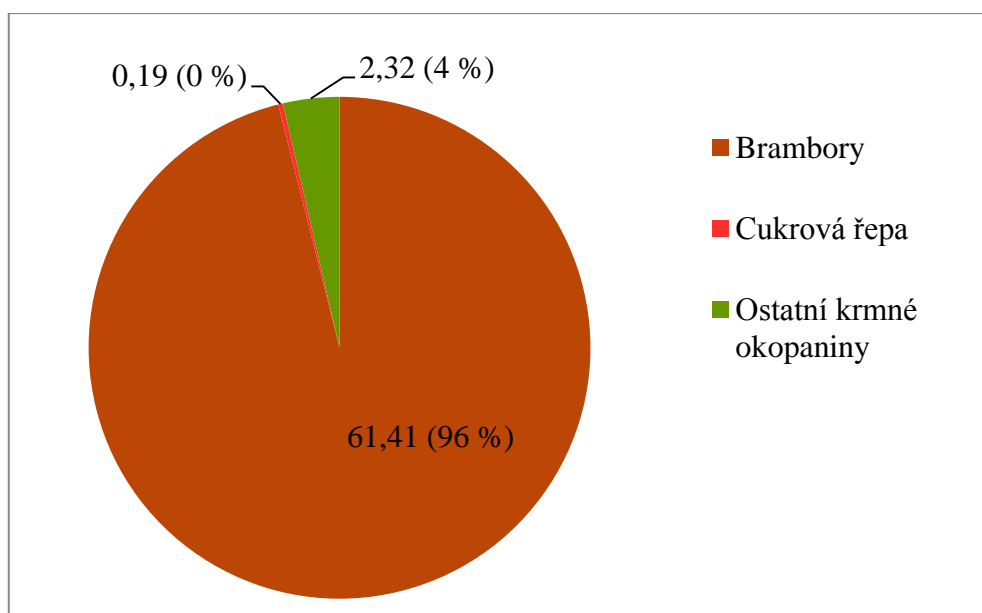
Graf 27 Okopaniny v EZ a PO, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Z okopanin v EZ (Graf 28) zaujímaly největší část brambory (96 %, tj. 61,41 ha), zbylé 4 % tvořily ostatní krmné okopaniny (tj. 2,32 ha) a cukrová řepa zaujímala plochu 0,19 ha.

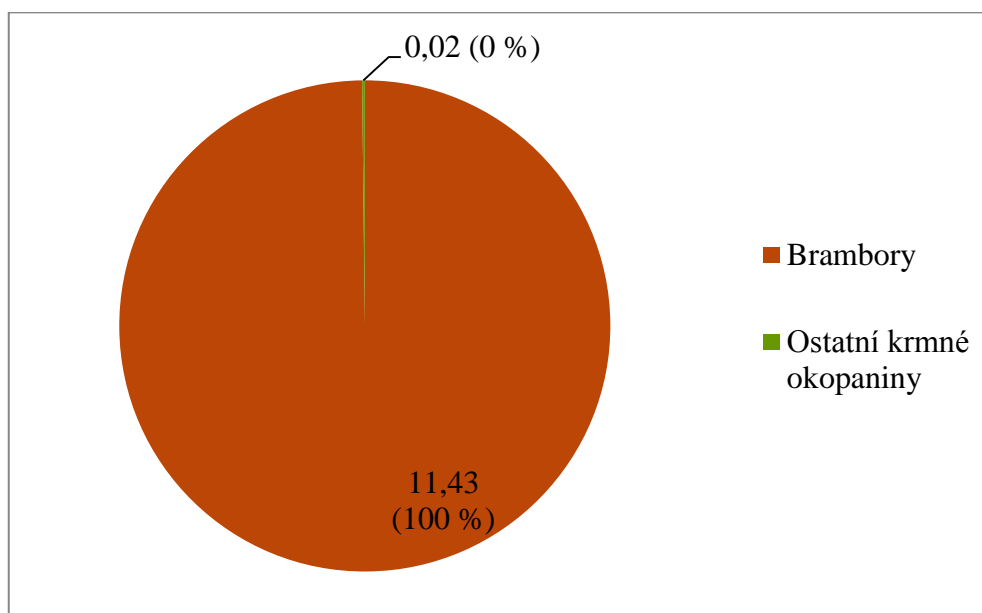
Graf 28 Struktura okopanin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Okopaniny v PO (Graf 29) byly tvořeny ze 100 % bramborami. Jen 0,02 % se v PO objevily ostatní krmné okopaniny

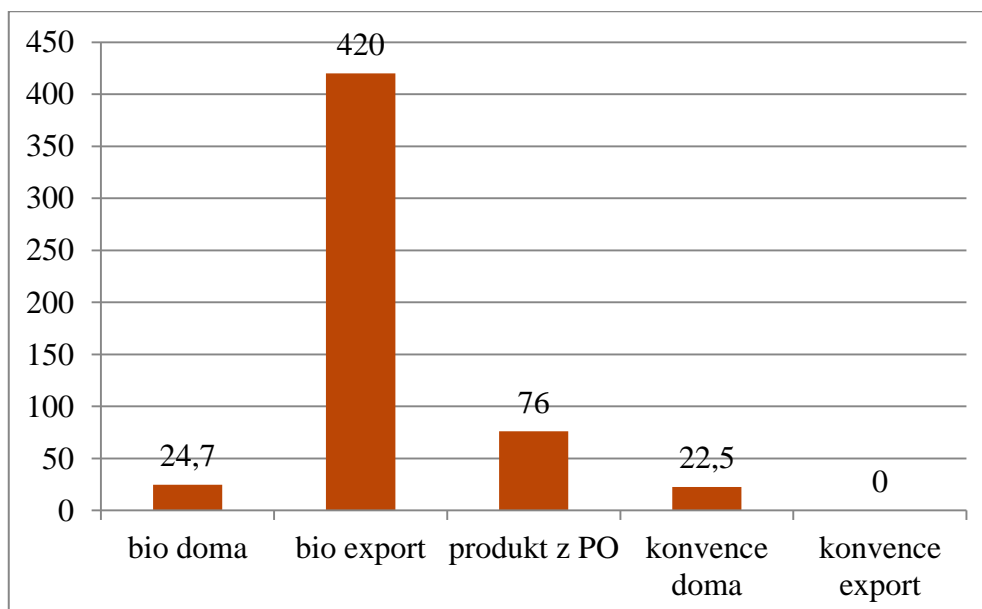
Graf 29 Struktura okopanin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Uplatnění brambor zobrazuje Graf 30. Z grafu je viditelné, že 420 t brambor se prodalo jako bio do zahraničí, což je 71 % z celkové produkce (593,60 t). Dále se brambory uplatnily jako produkt z PO (13 %). Na domácím trhu se v bio kvalitě prodalo 4,1 %, v konvenci na domácím trhu 3,8 %.

Graf 30 Uplatnění produkce brambor, Jihočeský kraj 2011 (t)

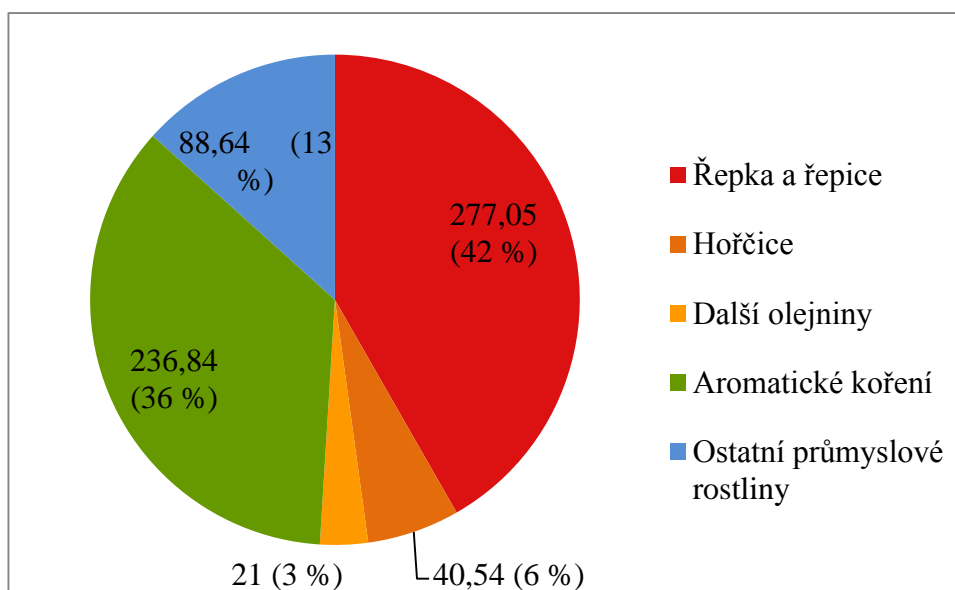

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Průmyslové rostliny

Graf 31 znázorňuje *strukturu průmyslových rostlin v EZ celkem*, kdy 42 % plochy tvořila řepka a řepice (tj. 277,05 ha). Řepku a řepici pěstovaly dvě farmy v PO. Další významnou průmyslovou plodinou bylo aromatické koření, které tvořilo 36 % (tj. 236,84 ha). Aromatické koření pěstovalo sedm farem. Průmyslové rostliny pěstovalo celkem 18 farem.

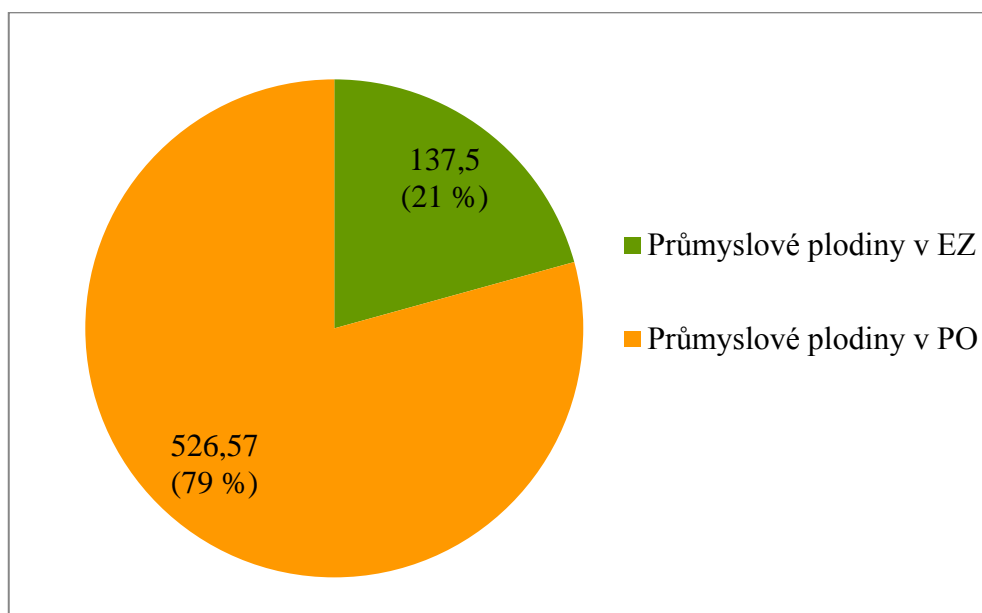
Graf 31 Struktura průmyslových rostlin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Průmyslové rostliny zaujímaly celkem 664,07 ha plochy. Graf 32 uvádí, že 79 % (tj. 526,57 ha) průmyslových rostlin mělo zastoupení v PO. Zbylé EZ pokrývalo 21 % (tj. 137,5 ha).

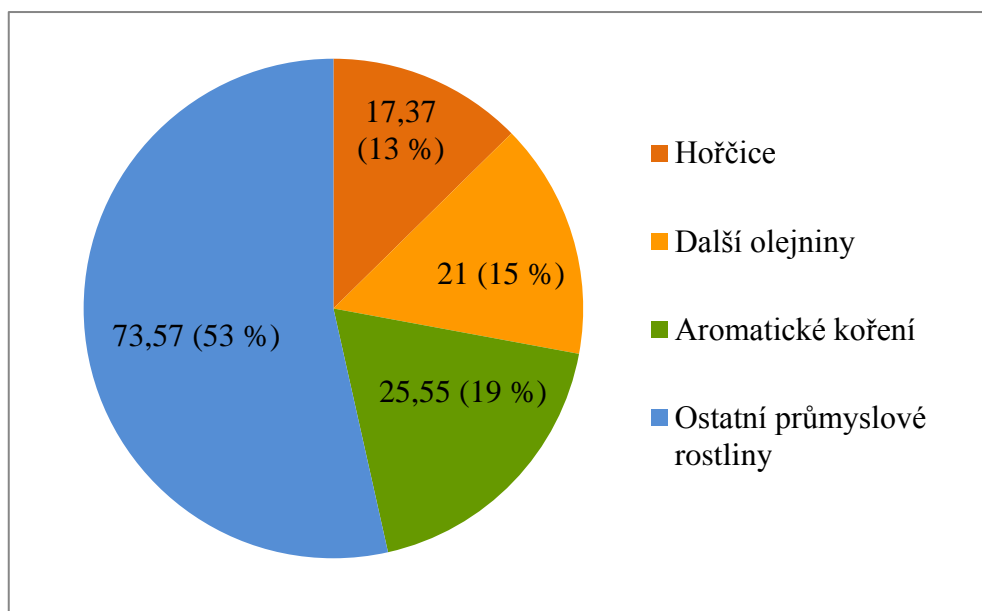
Graf 32 Průmyslové rostliny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Strukturu průmyslových rostlin v EZ popisuje Graf 33. V EZ zaujímaly ostatní průmyslové rostliny 53 % (tj. 73,57 ha). Dále pak 19 % aromatické koření (tj. 25,55 ha), 15 % tvořily v EZ další olejniny (tj. 21 ha) a zbylých 13 % tvořila hořčice (tj. 17,37 ha).

Graf 33 Struktura průmyslových rostlin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

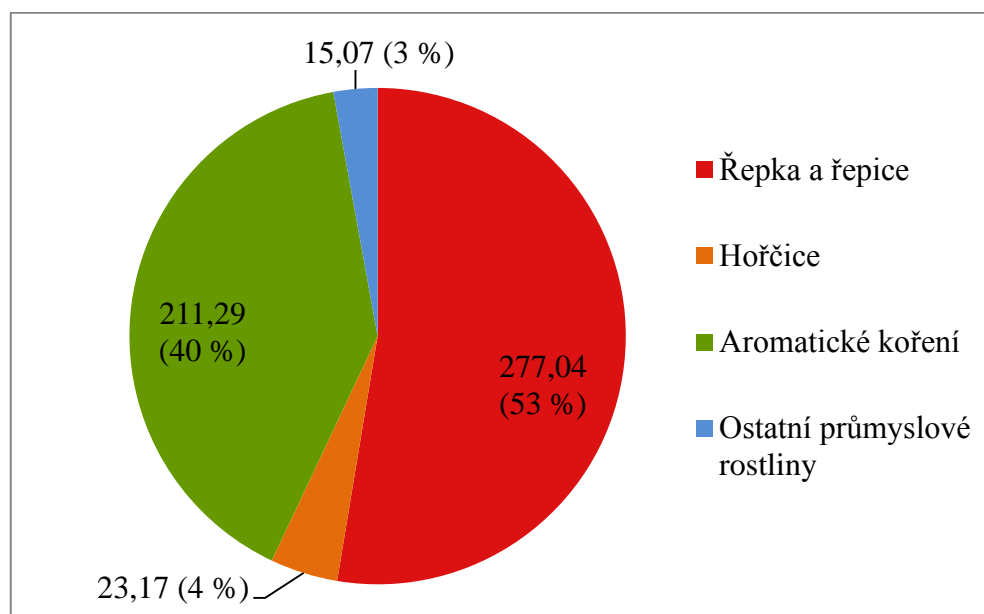

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Strukturu průmyslových rostlin v PO znázorňuje Graf 34. V PO zaujímala největší plochu řepka a řepice (53 %, tj. 277,04 ha), další významnou plodinou je aromatické

koření (40 %, tj. 211,29 ha). Zbýlých 7 % tvoří ostatní průmyslové plodiny a hořčice (tj. 38,24 ha).

Graf 34 Struktura průmyslových rostlin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

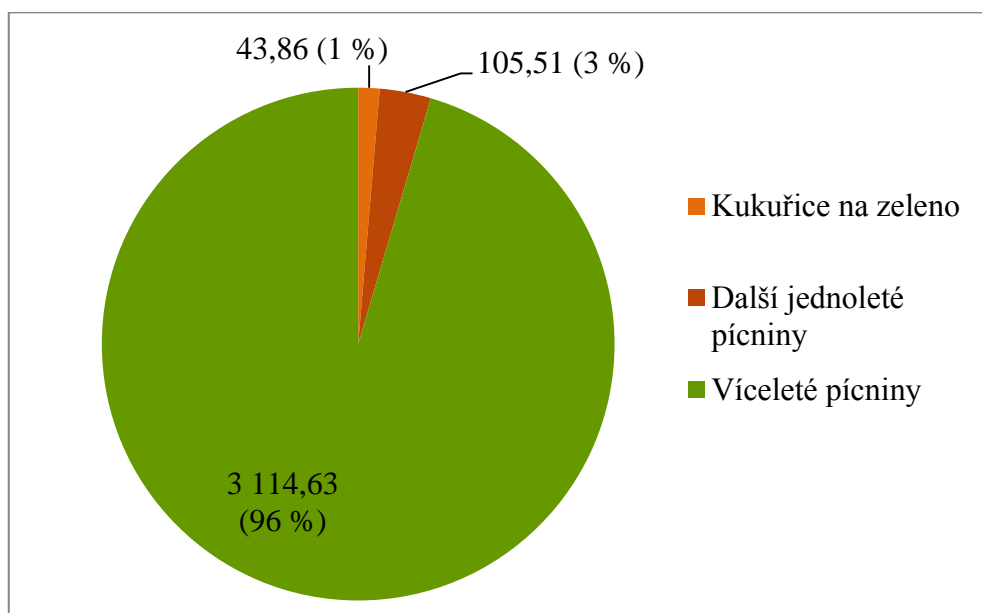

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Pícniny

Z Grafu 35 zobrazující *strukturu pícnin EZ celkem* je zřejmé, že největší plochu zaujímaly víceleté pícniny (96 %, tj. 3 114,63 ha). Zbýlé 4 % tvořila kukuřice na zeleno a další jednoleté pícniny. Kukuřici na zeleno pěstovaly dvě farmy v režimu EZ a jednoleté pícniny pěstovalo 11 farem. Celkový počet farem, které pěstovaly pícniny na orné půdě, byl 159.

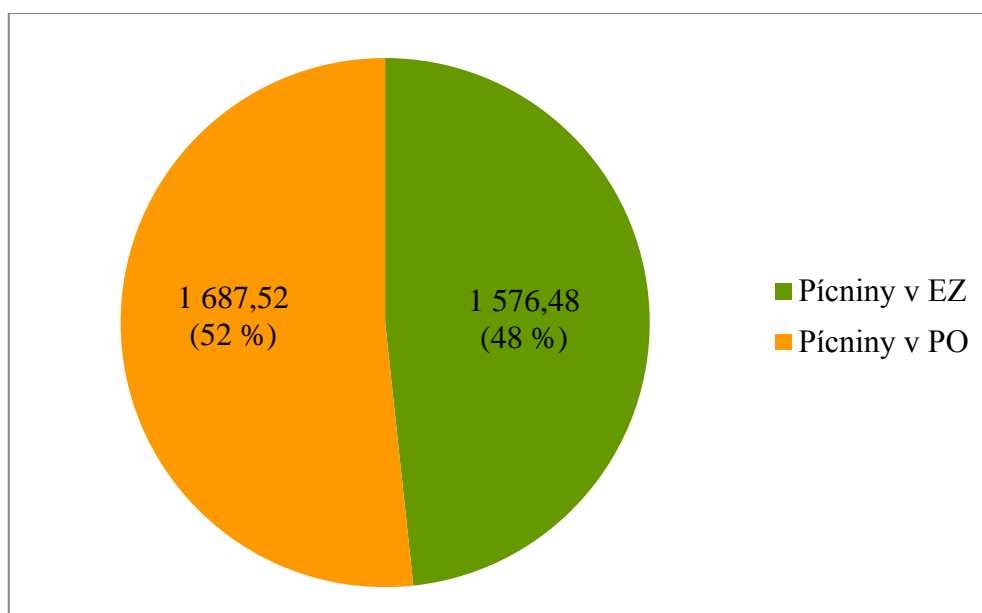
Graf 35 Struktura pícnin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 36 popisuje **pícniny v PO a EZ**. Celková plocha pícnin činila 3 264 ha. Podíl pícnin v PO je o 4 % větší než podíl v EZ. Pícniny v PO tvořily 52 % podíl plochy a v EZ byl podíl plochy 48 %.

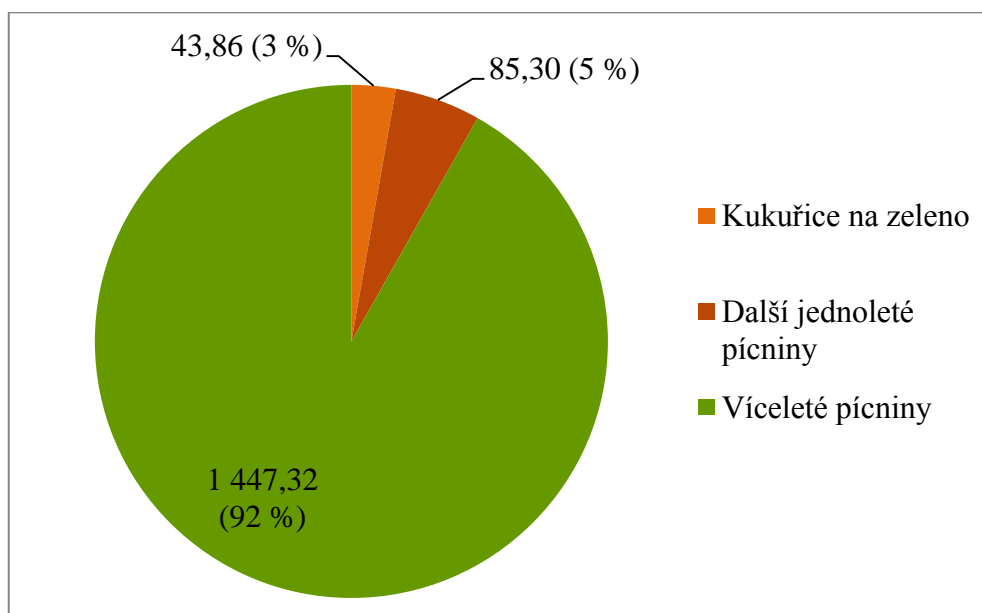
Graf 36 Pícniny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Strukturu pícnin v EZ znázorňuje Graf 37. 92 % plochy zaujímaly víceleté pícniny (tj. 1 447,32 ha), zbylých 8 % tvořila kukuřice na zeleno a další jednoleté pícniny (tj. 129,16 ha).

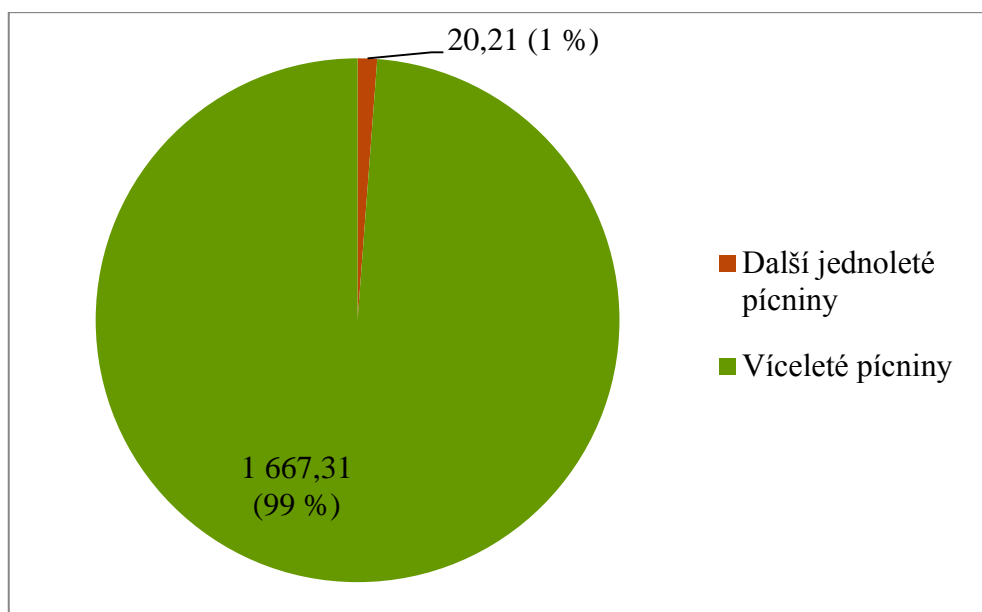
Graf 37 Struktura pícnin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Pícniny v PO (Graf 38) byly tvořeny z 99 % víceletými pícninami (tj. 1 667,31 ha). Zbylé 1 % tvořily další jednoleté pícniny (20,21 ha). V grafu není znázorněna kukuřice na zeleno, protože v PO nezaujímal žádnou plochu.

Graf 38 Struktura pícnin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

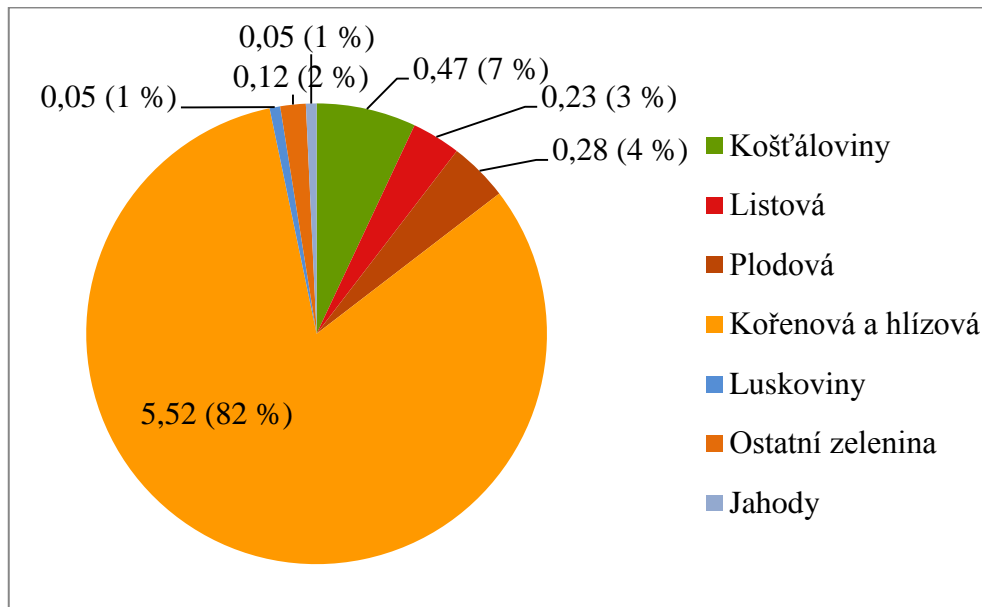

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Čerstvá zelenina

Čerstvou zeleninu pěstovalo celkem 30 farem. Graf 39 vystihuje *strukturu čerstvé zeleniny v EZ celkem* (viz Tabulka 12). Je zřejmé, že největší plochu tvořila kořenová a hlízová zelenina (82 %, tj. 5,52 ha), kterou pěstovalo 12 farem. Dále následovaly košťáloviny, které zaujímaly 7 % podíl plochy (0,47 ha) a pěstovalo je pět farem.

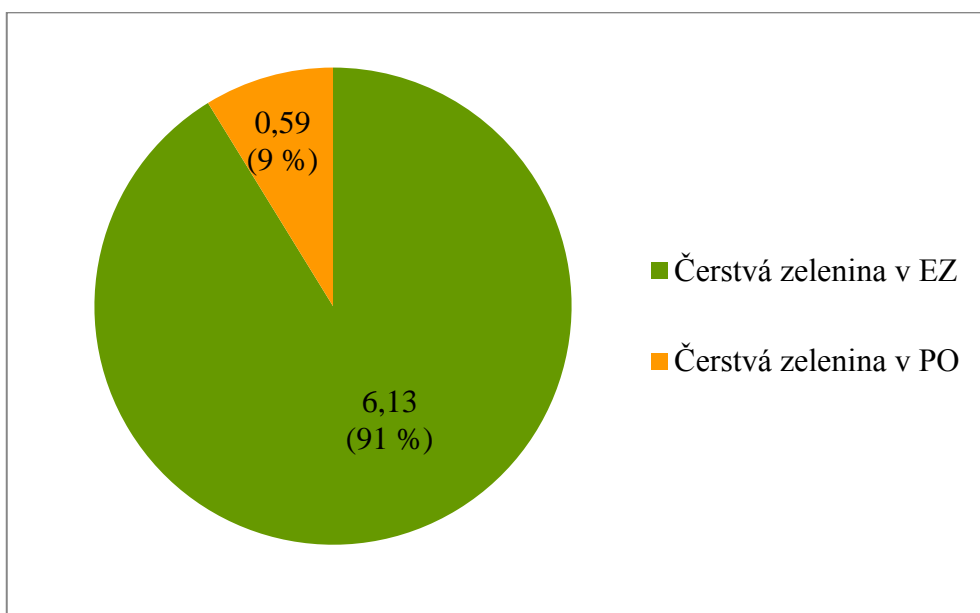
Graf 39 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Čerstvá zelenina (Graf 40) zaujímala v roce 2011 plochu 6,72 ha, z toho 9 % bylo v PO (0,59 ha) a 91 % plochy tvořila zelenina v EZ (6,13 ha).

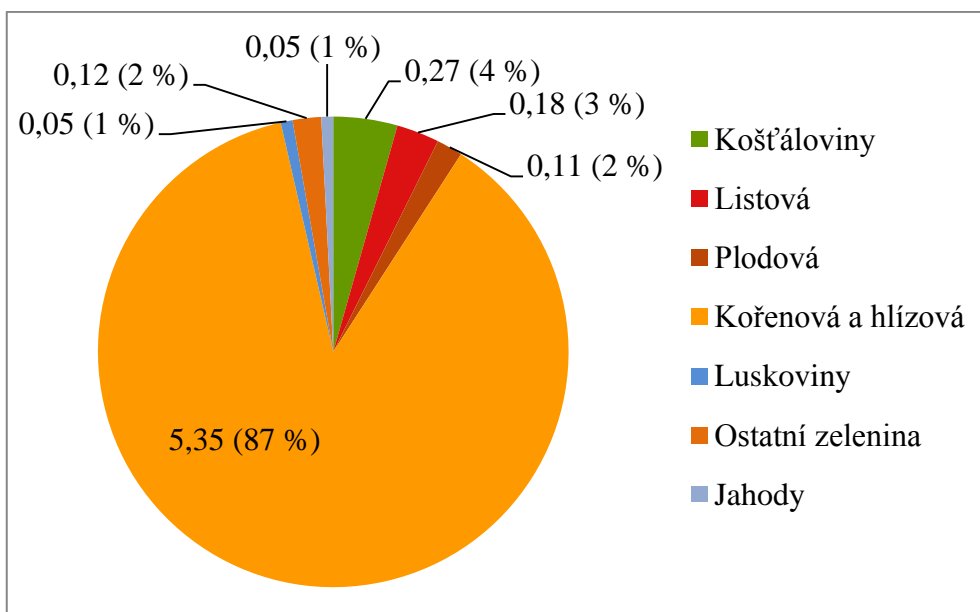
Graf 40 Čerstvá zelenina a jahody v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Strukturu čerstvé zeleniny a jahod zobrazuje Graf 41. Největší plochu představuje kořenová a hlízová zelenina (87%, tj. 5,35 ha). Zbylé plodiny dosahují maximálně 5 % podílu plochy a dohromady tvoří 0,78 ha plochy.

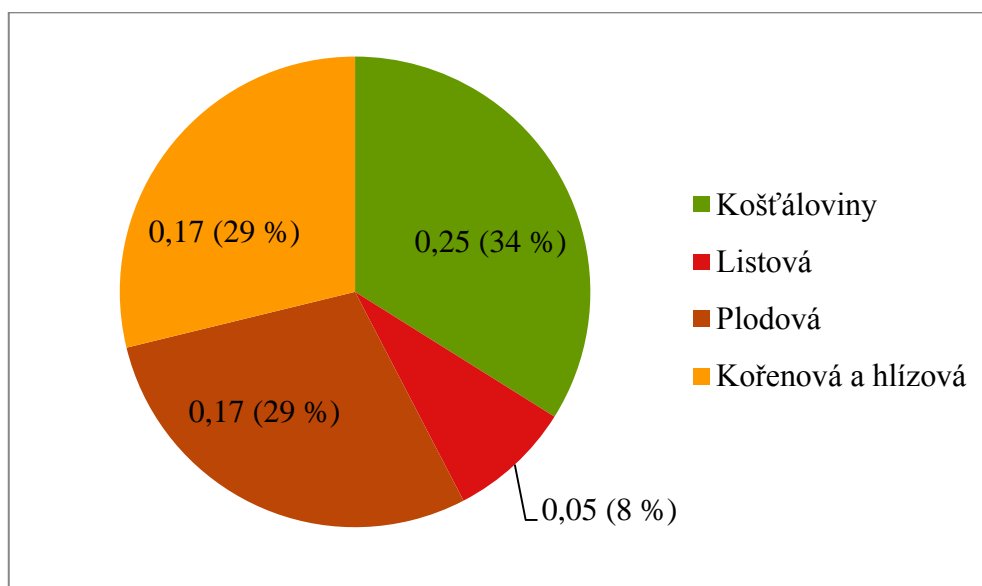
Graf 41 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 42 zobrazuje **strukturu čerstvé zeleniny a jahod v PO**. 34 % plochy zaujímaly košťáloviny a se stejným podílem plochy 29 % zaujímá kořenová a hlízová zelenina a zelenina plodová. Luskoviny, ostatní zelenina a jahody nebyly v PO pěstovány.

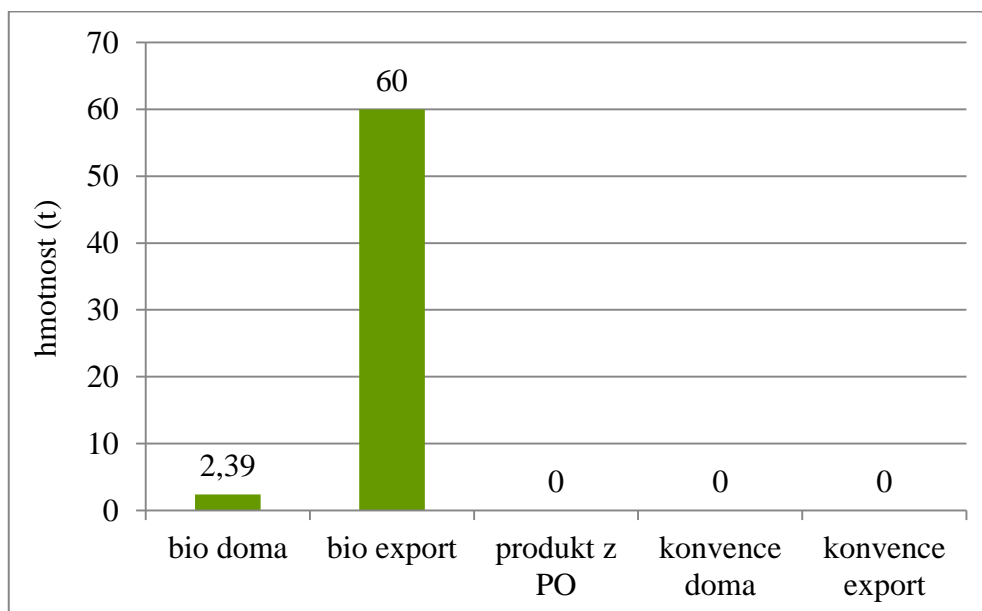
Graf 42 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Na Grafu 43 je vyobrazen **prodej zeleniny**. Z grafu je zřejmé, že zelenina se exportovala převážně jako bio (60 t). Z celkové produkce 62,72 t se exportovalo do zahraničí 96 %. Bio zeleniny se prodalo 2,39 tun na domácím trhu. V konvenci se zelenina neprodala vůbec. Na farmě pro vlastní spotřebu bylo využito 0,33 t.

Graf 43 Uplatnění produkce zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (t)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

B. TRVALÉ KULTURY

Tabulka 13 popisuje *trvalé kultury celkem* v Jihočeském kraji v roce 2011. V ekologické produkci není zahrnuta produkce z přechodného období. Celková plocha TK činila 641,54 ha o celkové produkci 511,66 t.

Ovocné sady zaujímaly celkem 638,85 ha plochy s celkovou produkcí 511,48 t. Největší podíl plochy tvořily švestky o rozloze 365,75 ha a produkcí 1,81 t a jabloně o rozloze 219,72 ha a produkcí 503,35 t.

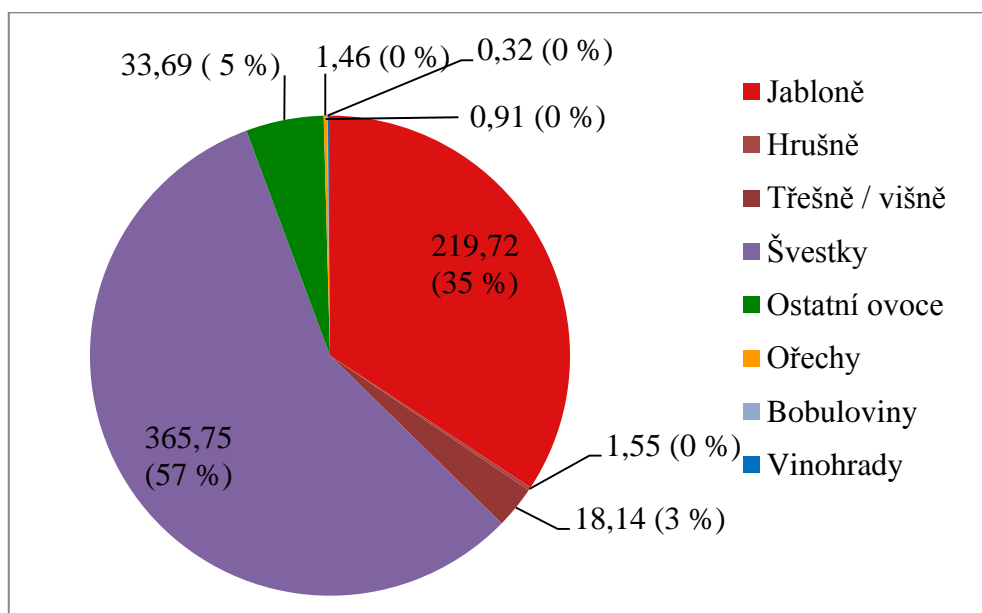
Tabulka 13 Trvalé kultury, Jihočeský kraj 2011

Druh	Celkem (ha)	Ekologický výnos (t/ha)	Ekologická produkce (t)	Počet farem
Trvalé kultury				
Jabloně	219,72	2,29	503,35	29
Hrušně	1,55	0,63	0,98	13
Třešně	18,14	0,07	1,26	16
Švestky	365,75	0,00	1,81	27
Ostatní ovoce	33,69	0,12	4,08	4
Ovoce celkem	638,85	-	511,48	89
Ořechy	1,46	0,08	0,12	7
Bobuloviny	0,32	0,19	0,06	5
Vinohrady	0,91	0,00	0,00	1
Trvalé kultury celkem	641,54	-	511,66	102

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Struktura trvalých kultur v EZ celkem je znázorněna v Grafu 44. Největší podíl plochy zaujímaly švestky (57 %, tj. 365,75 ha). Švestky pěstovalo celkem 27 farem. Dalším významným ovocem byly jabloně, které tvořily (35 %, tj. 219,72 ha). Jabloně pěstovalo celkem 29 farem. Zbylé ovoce zaujímalo plochu 8 % (tj. 56,2 ha). Hrušně pěstovalo celkem 13 farem a třešně a višně byly pěstovány 16ti farmami.

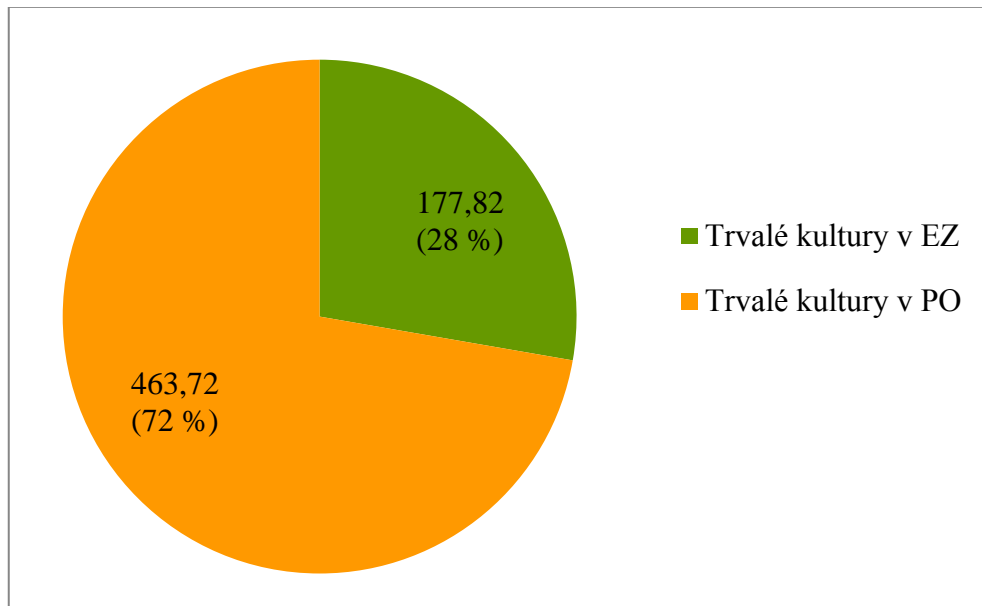
Graf 44 Struktura trvalých kultur v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Následující Graf 45 popisuje podíl *trvalých kultur v EZ a PO*. 72 % plochy tvořily trvalé kultury v PO a zbylý 28 % podíl zaujímaly trvalé kultury v EZ.

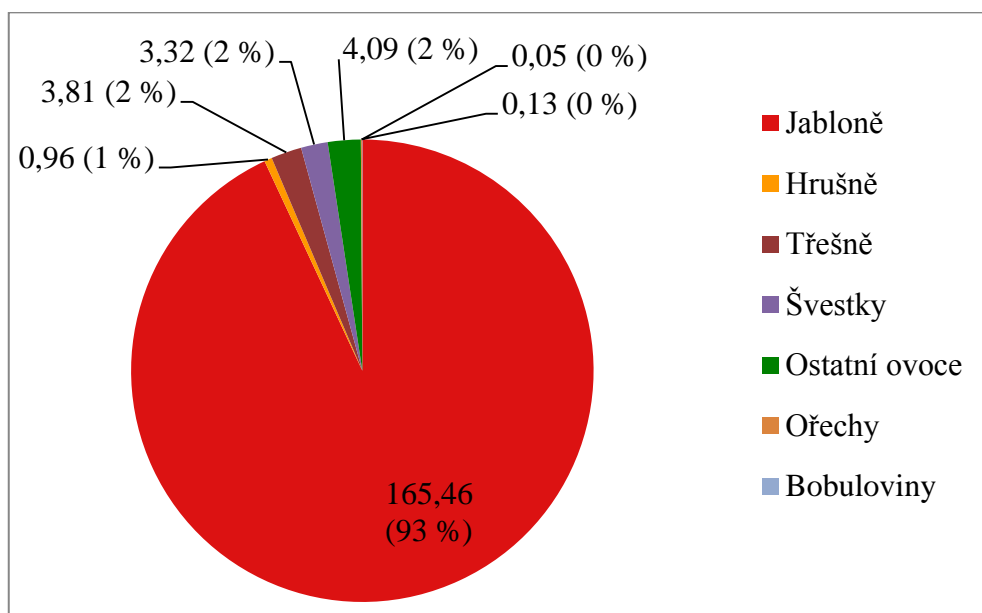
Graf 45 Trvalé kultury v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

V následujícím Grafu 46 je zobrazena *struktura trvalých kultur v EZ*. Nejvíce byly zastoupeny jabloně (165,46 ha). Menší část pak tvořilo ostatní ovoce (4,09 ha), třešně (3,81 ha), švestky (3,32 ha) a ořechy (0,96 ha).

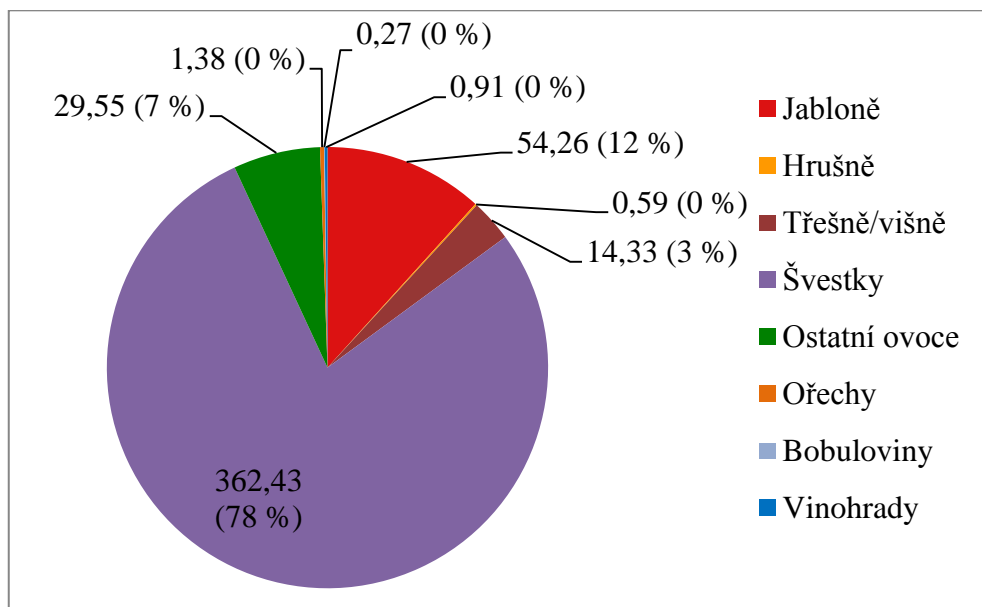
Graf 46 Struktura trvalých kultur v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Zatímco v ekologickém zemědělství tvořily největší plochu jabloně (165,46 ha), v přechodném období, jak je vidět na Grafu 47, zaujímaly největší plochu švestky (362,43 ha) následované jabloněmi (54,26 ha), ostatním ovocem (29,55 ha), třešněmi/višněmi (14,33), ořechy (1,38 ha) a hrušněmi (0,59 ha).

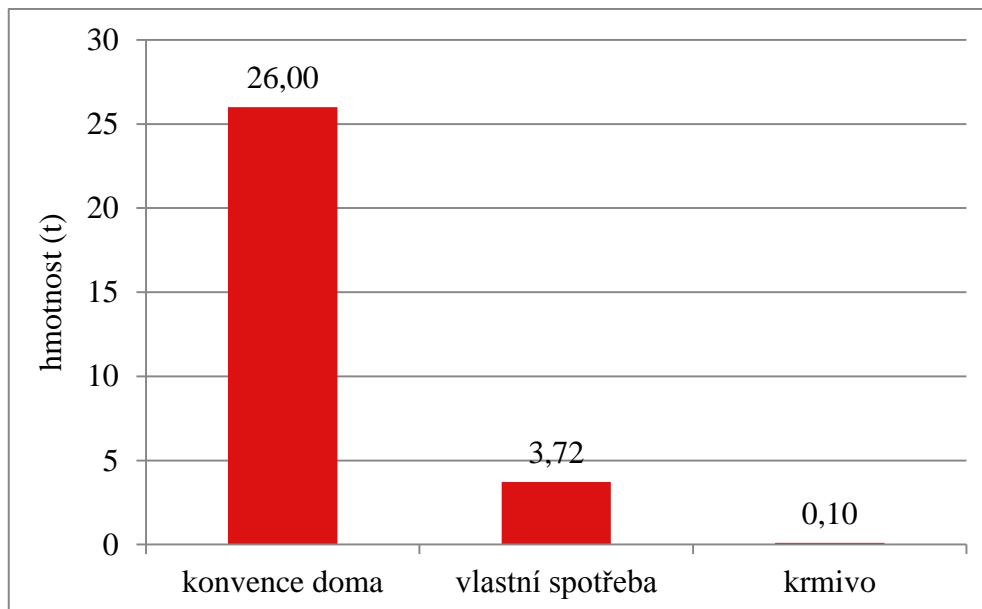
Graf 47 Struktura trvalých kultur v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 48 znázorňuje **uplatnění ovoce** v Jihočeském kraji. Na prodeji se podílela pouze jablka. Z celkové produkce ovoce (29,82 t), bylo prodáno v konvenci na domácím trhu 87 % jablek. Ostatní ovoce bylo uplatněno na farmě pro vlastní spotřebu a jako krmivo.

Graf 48 Uplatnění produkce ovoce, Jihočeský kraj 2011(t)

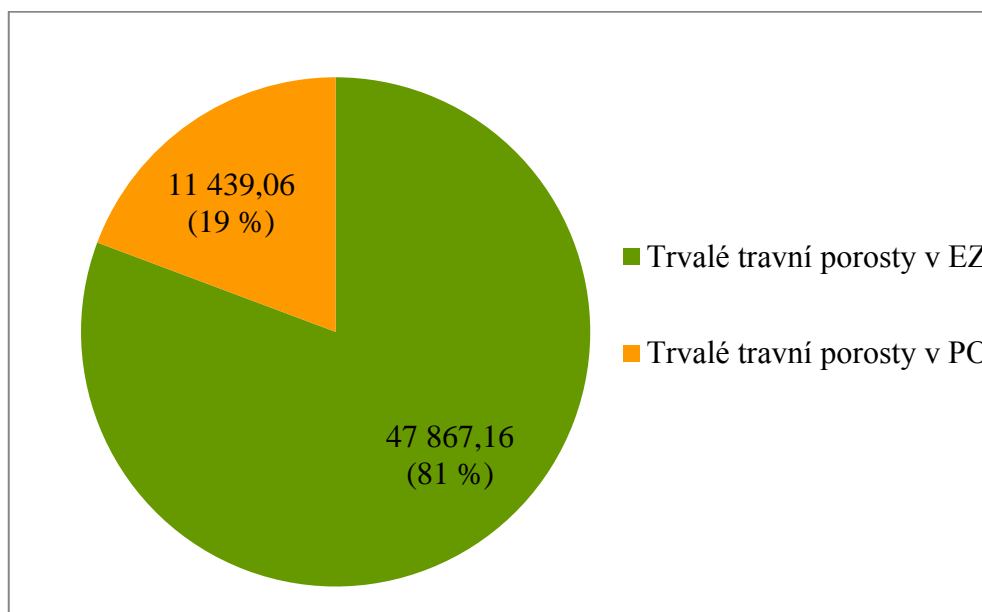

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

C. TRVALÉ TRAVNÍ POROSTY

Louky a pastviny (Graf 49) zaujímaly celkovou plochu o rozloze 59 306,22 ha, z toho 11 439,06 ha v PO a 47 867,16 ha v EZ.

Graf 49 Trvalé travní porosty v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

4.1.4 Živočišná produkce

Z Tabulky 14 je zřejmé, že největší zastoupení zvířat v Jihočeském kraji měl skot, a to v obou letech. K největším změnám v chovu zvířat došlo u koní (+ 1 095 %), včel (+ 600 %) a drůbeže (+ 500 %). Nově jsou evidovány chovy prasat a ryb, proto v tabulce nejsou uvedena data za rok 2008.

Tabulka 14 Struktura chovu zvířat, Jihočeský kraj v roce 2008 a 2011 (ks)

Druh zvířat	2008 (ks)	2011 (ks)	Změny 2011/2008 (%)
Skot	10 916	34 507	+ 216
Ovce	2 182	9 196	+ 321
Kozy	362	1 011	+ 179
Prasata	-	121	v roce 2008 se nechovala
Drůbež	65	390	+ 500
Koně	59	705	+ 1 095
Včely (úly)	20	140	+ 600
Ryby	-	2 800	v roce 2008 se nechovaly

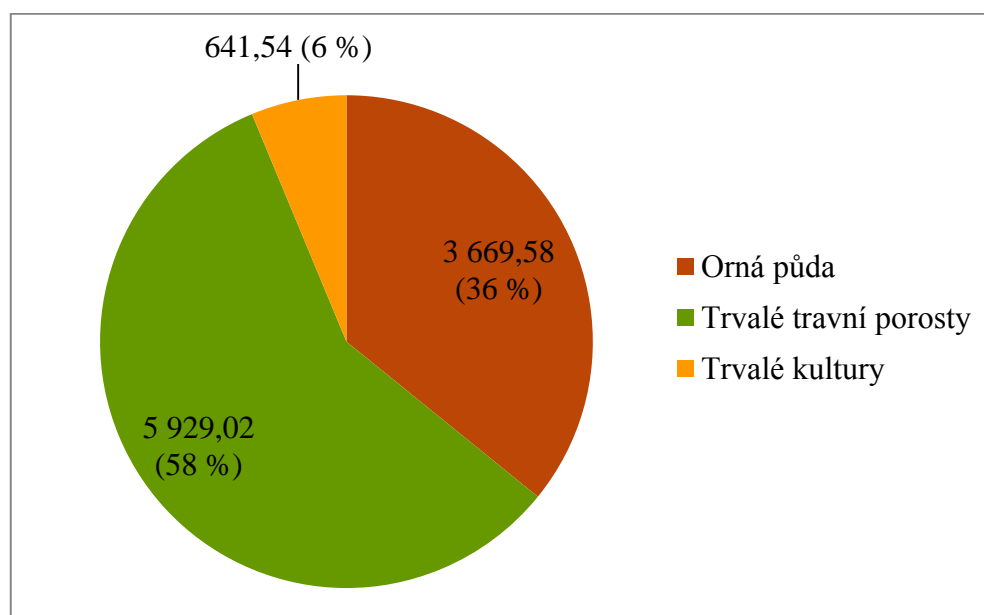
Zdroj: ÚZEI, vlastní zpracování

4.2 Analýza regionální ekologické produkce brambor, ovoce a zeleniny (ÚZEI, 2011)

Následující kapitola analyzuje regionální ekologickou produkci brambor, ovoce a zeleniny v Jihočeském kraji za rok 2011. Primární data byla poskytnuta Ústavem pro zemědělskou ekonomiku a informací (ÚZEI). Ústav je státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zemědělství ČR a každoročně vykonává průzkum na ekofarmách v celé České republice.

V roce 2011 v Jihočeském kraji pěstovalo brambory, ovoce a zeleninu celkem 71 ekologických farem. Seznam je uveden v Příloze 8. Graf 50 zobrazuje velikost zemědělské půdy všech farem. Porovnáme-li velikost zemědělské půdy v celém Jihočeském kraji (Graf 4), můžeme říci, že plocha těchto 71 farem zaujímá 15 % zemědělské půdy.

Graf 50 Struktura zemědělské půdy celkem – farmy (ÚZEI 2011)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Tabulka 15 znázorňuje výměru zemědělské půdy za všechny farmy. Z tabulky lze vyčíst, že největší podíl orné půdy na zemědělské půdě v Jihočeském kraji vlastnily farmy Agro Temelín, s. r. o. (26,7 %) a AGRA Zvíkov spol. s r. o. (27 %). Zhodnotíme-li trvalé travní porosty, BEMAGRO, a. s. tvořilo 2,8 % TTP v Jihočeském kraji. Největší plochy trvalých kultur dosáhla farma Agro Temelín, s. r. o., která tvořila 32 % TK v Jihočeském kraji.

Tabulka 15 Výměra zemědělské půdy – farmy (ÚZEI, 2011)

Název farmy	OP celkem (ha)	TTP celkem (ha)	TK celkem (ha)
Mazanec Vlastimil	0,0	22,0	9,7
Tomášek Josef	3,8	25,7	0,0
Šimák Vlastimil	0,0	0,0	1,0
Benda Jiří	1,9	102,6	0,5
Zrzavecký Pavel	7,6	15,7	0,0
Radouch Karel	2,9	11,0	7,5
EWE CZ s.r.o.	1,3	60,7	0,0
PLŽ s.r.o.	146,2	222,1	0,0
Farm & Forest Company, s.r.o.	215,1	5,2	0,0
Hofstätter - Eko s.r.o.	102,4	0,0	0,0
Kocourek KG, organizační složka	324,6	0,0	0,0
AGROSPOL Dubovice	11,5	261,9	3,7
Agro Temelín s.r.o.	942,3	102,2	202,3
ANIBAS s.r.o.	103,1	27,1	0,0
Farma Besednice s.r.o.	0,0	171,2	8,6
BIO KANADA, a.s.	0,0	0,0	151,6
Pártl Theodor, Ing.	0,0	20,6	1,1
Krejša František	0,5	43,8	0,0
Muška Václav	0,0	39,9	2,0
Pihera Petr	17,0	85,2	0,7
Zíka Karel	21,5	133,4	0,0
Pejcha Pavel, Mgr.	0,0	53,0	0,8
Šnajdr Pavel	12,1	20,2	0,0
Benda Jiří	0,0	16,4	1,0
Janoš'ák Adam	17,4	34,5	0,0
LL spol. s r.o.	24,0	0,0	0,0
Turek Antonín	0,8	17,5	0,0
BKV Kamenná, spol. s r.o.	0,0	246,5	23,6
MEZEPOL spol. s r.o.	0,0	0,0	8,0
Kadlec Zdeněk, Ing.	0,0	0,0	1,0
Langová Hana	4,7	29,5	3,1
Moravec Stanislav	8,5	36,8	1,2
Netík Jiří	0,0	0,0	21,5
AGRA Zvíkov spol. s r. o.	951,8	143,8	0,0
Krokovice, spol. s r. o.	152,8	26,1	0,0
AGRIS Markvarec, spol. s r. o.	0,0	396,6	7,4
Bemagro, a.s.	452,7	1678,7	0,0

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Tabulka 15 Výměra zemědělské půdy – farmy (ÚZEI, 2011) – pokračování

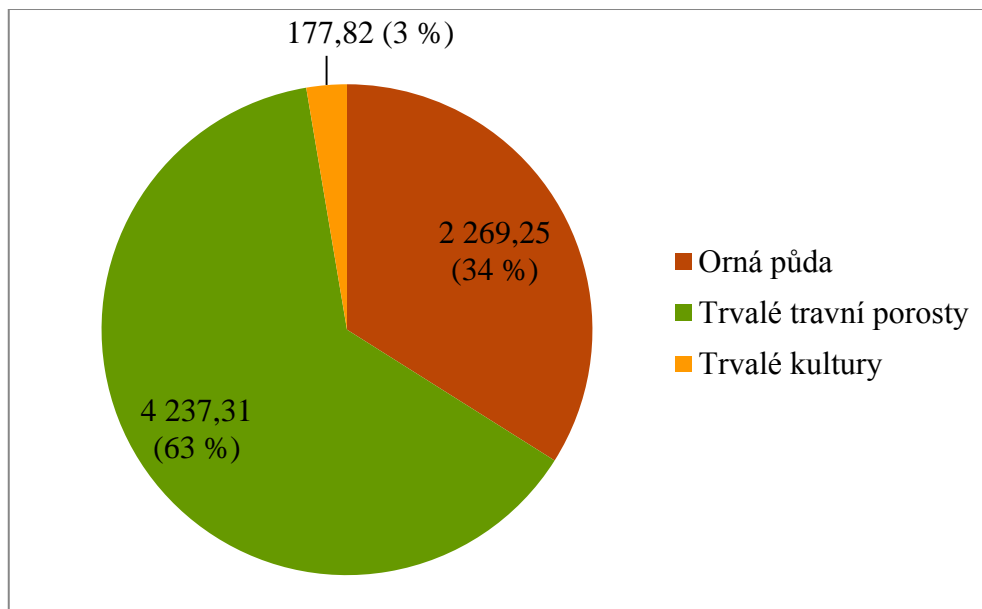
Název farmy	OP celkem (ha)	TTP celkem (ha)	TK celkem (ha)
Soukup Josef	0,0	0,0	8,1
Kouba Jiří	3,4	56,6	0,0
Švarc Jiří	0,7	44,9	0,0
Farim, s.r.o.	0,0	42,1	0,2
Gronský Roman, Mgr.	29,8	258,0	2,5
Beránek Dušan	6,4	48,3	4,1
Přírodní park Soběnovská vrchovina s.r.o.	5,5	177,7	0,5
Krejčí Alena	0,6	1,1	0,0
Zajčková Eva, JUDr.	0,0	63,0	46,3
Kittlová Veronika, Ing.	0,0	0,0	0,8
Zeman Tomáš	36,7	50,1	0,0
Hrňa Aleš	0,3	13,5	0,0
Seberová Marie	6,4	11,8	0,0
Novák David	0,0	15,4	0,2
Vlček Václav	0,0	29,1	0,2
Václavík Jiří	0,0	621,9	2,9
Štěpánek Pavel, Ing.	0,4	35,1	0,0
Janoušek Jan	10,7	183,3	0,0
Maryška František	0,9	3,9	0,0
Douda Vladimír	10,4	15,5	0,0
Frejlichová Jitka	0,0	0,0	4,1
Vlastimil Mikulěnka	0,2	0,0	1,1
Muška Václav ml.	0,0	39,9	2,1
Martin Hrbek	5,1	6,3	0,0
Eybl Tomáš, Ing.	8,7	0,4	0,4
Hánová Lenka	8,6	25,0	0,4
Hašek Josef	1,0	11,0	0,0
Dvořák Miroslav, Bc.	0,0	0,0	98,9
Králová Marie	0,0	0,0	11,8
Veis Miroslav	0,0	52,2	0,3
Čech Přemysl	1,9	25,9	0,0
Stráská Lucie	0,1	0,0	0,2
Pěkníková Martina	5,7	0,5	0,0
Hudcová Alena	0,0	46,9	0,3
Celkem	3 669,6	5 929,0	641,5

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 51 a Graf 52 zobrazují strukturu zemědělské půdy v PO a v EZ u všech zmíněných farem v Jihočeském kraji za rok 2011. Pokud porovnáme zastoupení ploch

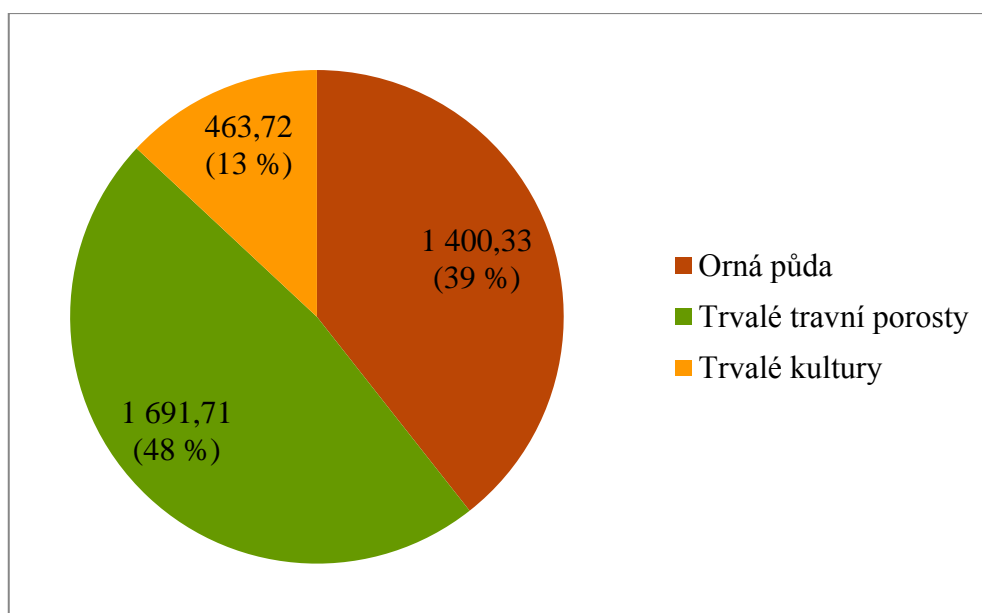
v přechodném období a v ekologickém zemědělství, můžeme zpozorovat převládající zastoupení ploch v PO a to u orné půdy a trvalých kultur. Trvalé travní porosty byly zastoupeny více v režimu ekologického zemědělství.

Graf 51 Struktura zemědělské půdy v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 52 Struktura zemědělské půdy v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Pokud bychom porovnali výměru ploch v ekologickém zemědělství a přechodném období, můžeme sledovat nižší podíl zemědělské půdy v přechodném období. V Tabulce 16 je uvedena výměra těchto ploch v absolutních číslech.

Tabulka 16 Výměra ploch v EZ a PO – farmy (ÚZEI, 2011)

Režim	OP	TTP	TK
	(ha)		
Ekologické zemědělství	2 269,25	4 237,31	177,82
Přechodné období	1 400,33	1 691,71	463,72
Celkem	3 669,58	5 929,02	641,54

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Brambory

Počet ekologických zemědělců v Jihočeském kraji v roce 2011 činil 538. Z tohoto počtu pouhých 29 (5,4 %) subjektů pěstovalo brambory. Plocha okopanin tvořila 75,35 ha plochy orné půdy, což je necelé 1 % z celkové plochy orné půdy v Jihočeském kraji. Z toho bylo 3,37 ha v PO a 63,9 ha v EZ. Plocha brambor zaujímala největší podíl. Celková plocha brambor činila u 29 ekologických zemědělců 72,84 ha, z toho 11,43 ha v PO a 61,41 ha v EZ. Produkce byla 1 128,2 tun.

V následující Tabulce 17 je uvedena **produkce brambor** a seznam 29 producentů.

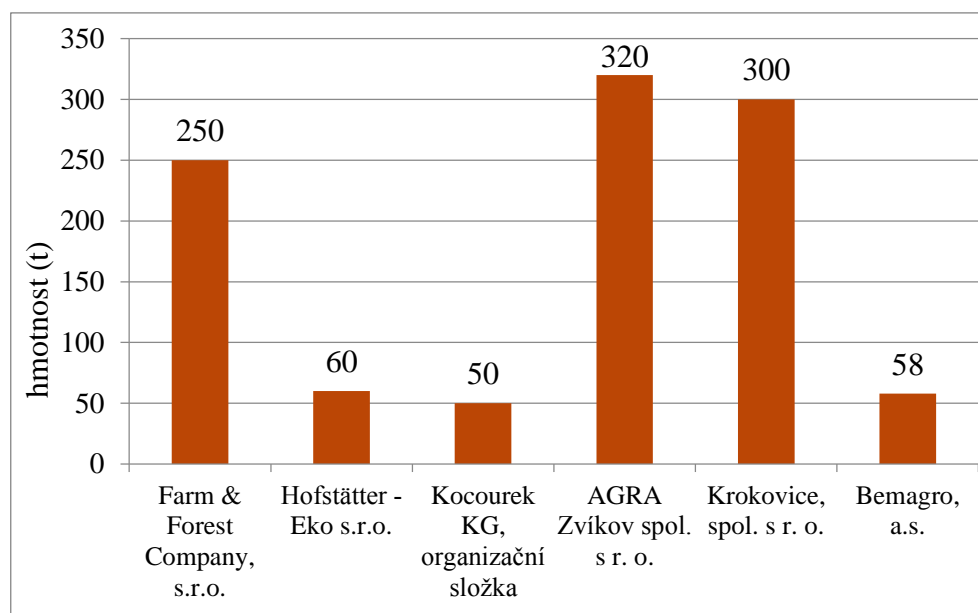
Tabulka 17 Pěstitelé brambor, Jihočeský kraj 2011

Název farmy	Brambory v PO (ha)	Brambory v EZ (ha)	Brambory celkem (ha)	Celková bioprodukce (t)
Tomášek Josef	0,0	1,0	1,0	25,0
Benda Jiří	0,0	0,3	0,3	3,0
Zrzavecký Pavel	1,0	0,0	1,0	0,0
EWE CZ s.r.o.	0,0	0,2	0,2	5,0
PLŽ s.r.o.	0,1	0,0	0,1	0,0
Farm & Forest Company, s.r.o.	0,0	9,0	9,0	250,0
Hofstätter - Eko s.r.o.	0,0	5,2	5,2	60,0
Kocourek KG, organizační složka	0,0	5,0	5,0	50,0
ANIBAS s.r.o.	5,0	0,0	5,0	0,0
Krejša František	0,0	0,1	0,1	0,7
Zíka Karel	0,0	1,6	1,6	18,0
Janošťák Adam	0,0	0,7	0,7	4,0
Turek Antonín	0,2	0,0	0,2	0,0
Moravec Stanislav	2,4	0,0	2,4	0,0
AGRA Zvíkov spol. s r. o.	0,0	18,0	18,0	320,0
Krokovice, spol. s r. o.	0,0	16,0	16,0	300,0
Bemagro, a.s.	0,0	2,0	2,0	58,0
Kouba Jiří	0,4	0,0	0,4	0,0
Švarc Jiří	0,0	0,4	0,4	2,0
Zeman Tomáš	0,0	0,6	0,6	10,0
Hrňa Aleš	0,0	0,1	0,1	1,5
Seberová Marie	0,0	0,3	0,3	3,0
Štěpánek Pavel, Ing.	0,0	0,2	0,2	3,0
Janoušek Jan	0,0	0,8	0,8	15,0
Maryška František	0,4	0,0	0,4	0,0
Douda Vladimír	0,3	0,0	0,3	0,0
Martin Hrbek	1,1	0,0	1,1	0,0
Hašek Josef	0,5	0,0	0,5	0,0
Pěknicová Martina	0,0	0,0	0,0	0,0
Celkem	11,4	61,4	72,8	1 128,2

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

V Jihočeském kraji se nacházelo celkem 29 producentů bio brambor. Pokud bychom je rozdělili podle celkové bio produkce a zvolili za hranici významnější produkce hodnotu 50 t, získáme skupinu šesti klíčových producentů. (Graf 53). Těchto šest producentů tvořilo 92 % z celkové produkce Jihočeského kraje. Konkrétně se jedná o farmy Farm & Forest Comapany, s. r. o. (250 t, 22 %), Hofstätter – Eko s. r. o. (60 t, 5,3 %), Kocourek KG, organizační složka (50 t, 4,4 %), AGRA Zvíkov, spol. s r. o. (320 t, 28,4 %), Krokovice spol. s r. o. (300 t, 26,6 %) a BEMAGRO, a. s. (58 t, 5,1 %).

Graf 53 Významní producenti brambor, Jihočeský kraj 2011(t)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Tabulka 18 vystihuje farmy, které svou produkci dále uplatnily buď k prodeji nebo pro spotřebu na farmě. Pro lepší orientaci v grafech je seznam jmen doplněn kódem.

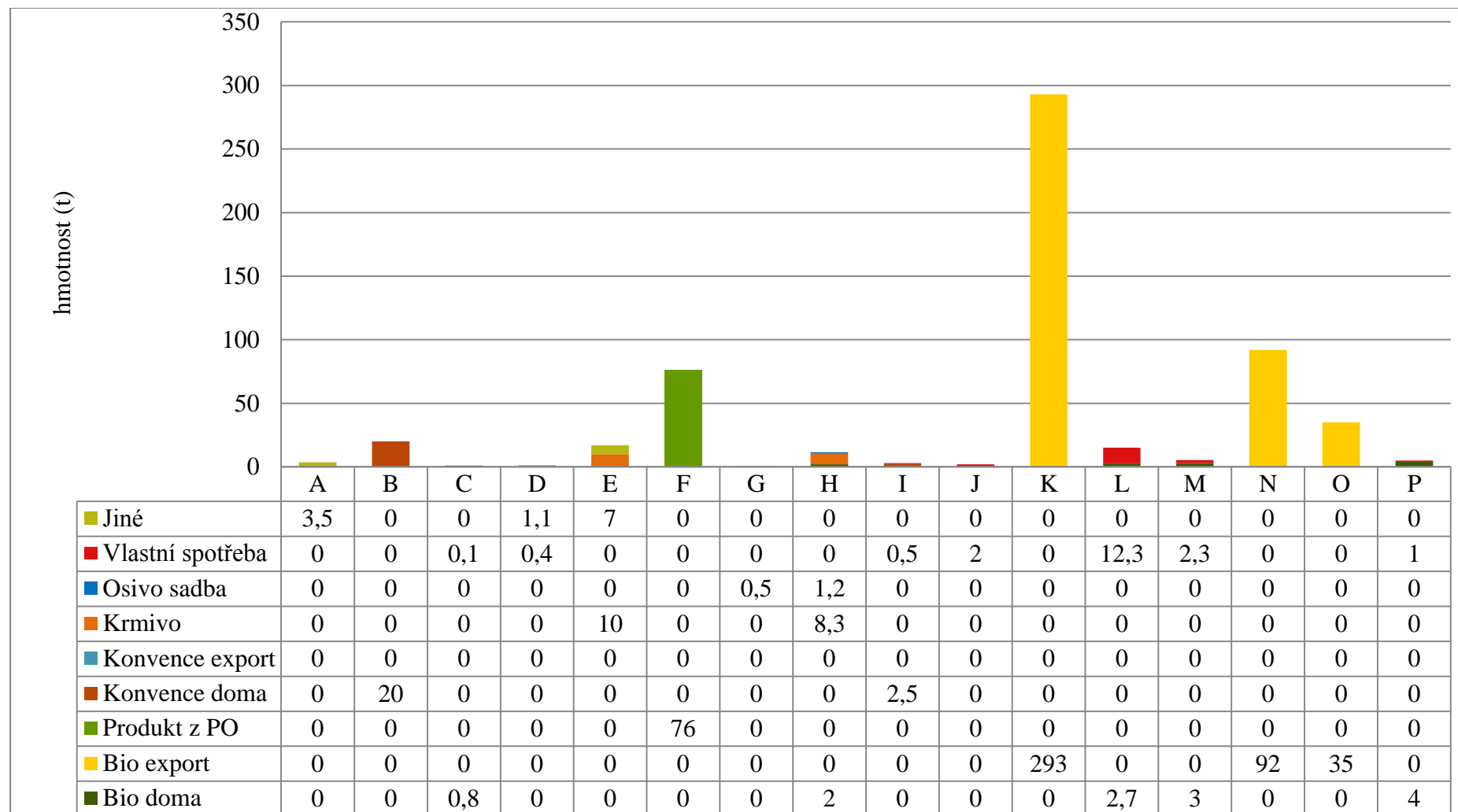
Tabulka 18 Seznam farem uplatňující produkci brambor, Jihočeský kraj 2011

Název farmy	Kód
BEMAGRO, a.s.	A
Janošův Adam	B
Hrňa Aleš	C
Krejsa František	D
Tomášek Josef	E
ANIBAS s.r.o.	F
Švarc Jiří	G
Zíka Karel	H
Štěpánek Pavel, Ing.	I
Seberová Marie, Ing.	J
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	K
Janoušek Jan	L
Kouba Jiří	M
HOFSTÄTTER-EKO, s.r.o.	N
Kocourek KG, organizační složka	O
Zeman Tomáš	P

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Následující Graf 54 vystihuje **uplatnění produkce brambor** v Jihočeském kraji. **Prodej brambor** uskutečnilo 11 farem, z toho jedna farma uplatnila brambory jako produkt z PO. Celkem bylo prodáno 541,2 t. Největší podíl na prodeji měla AGRA Zvíkov spol. s r. o., a to 54 %. Veškerý prodej byl v bio režimu a směřoval do zahraničí. Brambory, které nebyly prodány, byla jejich převážná část uplatněna na farmě pro vlastní spotřebu.

Graf 54 Uplatnění produkce brambor, Jihočeský kraj 2011 (t)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Zelenina

Následující Tabulka 19 jmenuje *farmy a jejich produkci zeleniny*. Zelenina se pěstovala na 6,72 ha, což je 0,09 % z celkové plochy orné půdy v Jihočeském kraji. Nejvýznamnějším pěstitelem zeleniny v Jihočeském kraji byl v roce 2011 Kocourek KG, organizační složka, jehož produkce činila 93 % celkové produkce zeleniny.

Pozn.: Kocourek KG, organizační složka patří mezi šest nejvýznamnějších pěstitelů brambor (50 t) a také je významným pěstitelem zeleniny. Konkrétně pěstuje cibuli (60 t). Ze své produkce brambor prodá do zahraničí v bio kvalitě 35 t a stejně tak i veškerou cibuli exportuje do zahraničí.

Tabulka 19 Pěstitelé zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (ha)

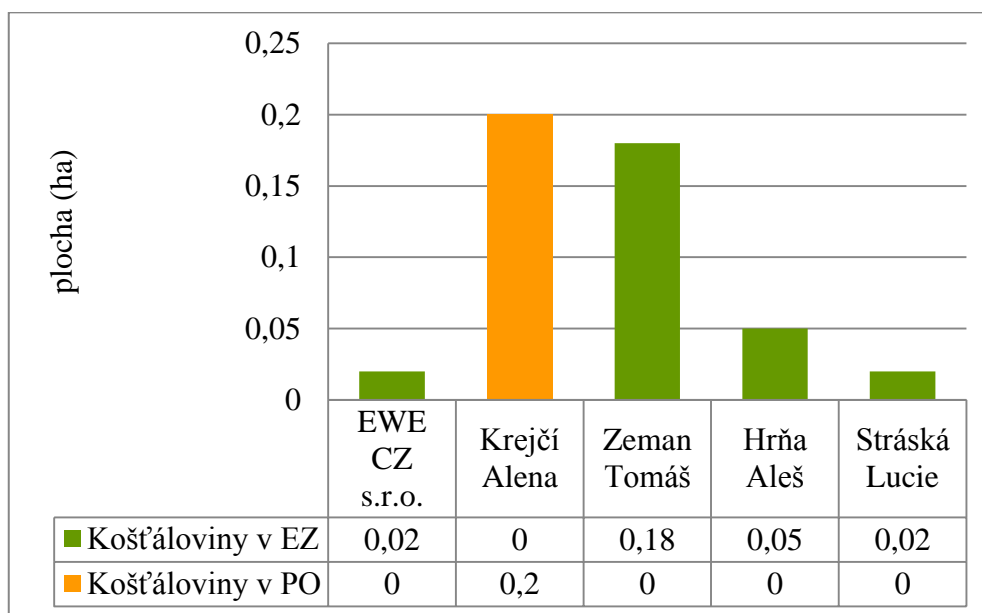
Název farmy	Čerstvá zelenina v PO (ha)	Čerstvá zelenina v EZ (ha)	Čerstvá zelenina celkem (ha)	Celková bioprodukce (t)
EWE CZ s.r.o.	0,00	0,26	0,26	1,77
Kocourek KG, organizační složka	0,00	5,00	5,00	60,00
Krejjsa František	0,00	0,08	0,08	0,00
Šnajdr Pavel	0,02	0,00	0,02	0,00
LL spol. s r.o.	0,00	0,10	0,10	0,10
Krejčí Alena	0,57	0,00	0,57	0,00
Zeman Tomáš	0,00	0,49	0,49	1,80
Hrňa Aleš	0,00	0,15	0,15	0,93
Stráská Lucie	0,00	0,05	0,05	0,15
Celkem	0,59	6,13	6,72	64,75

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Následující grafy popisují plochy jednotlivých druhů zeleniny v EZ a PO a producenty, kteří daný druh pěstují.

Celková plocha *košťálovin v EZ a PO* (Graf 55) činila 0,47 ha s produkcí 1,21 t. Největší podíl košťálovin měl Hrňa (41 %, 0,5 t).

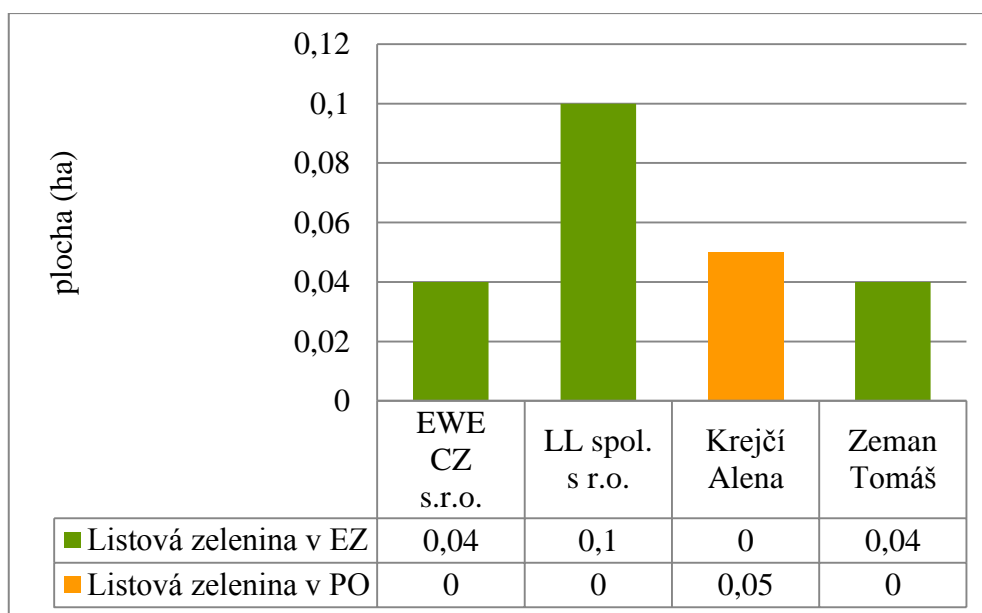
Graf 55 Košťáloviny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Listová zelenina v EZ a PO (Graf 56) se pěstovala na celkové ploše 0,23 ha a dosáhla produkce 1,21 t. Největší podíl na produkci měla farma EWE CZ s. r. o. (13,3 %, 0,15 t).

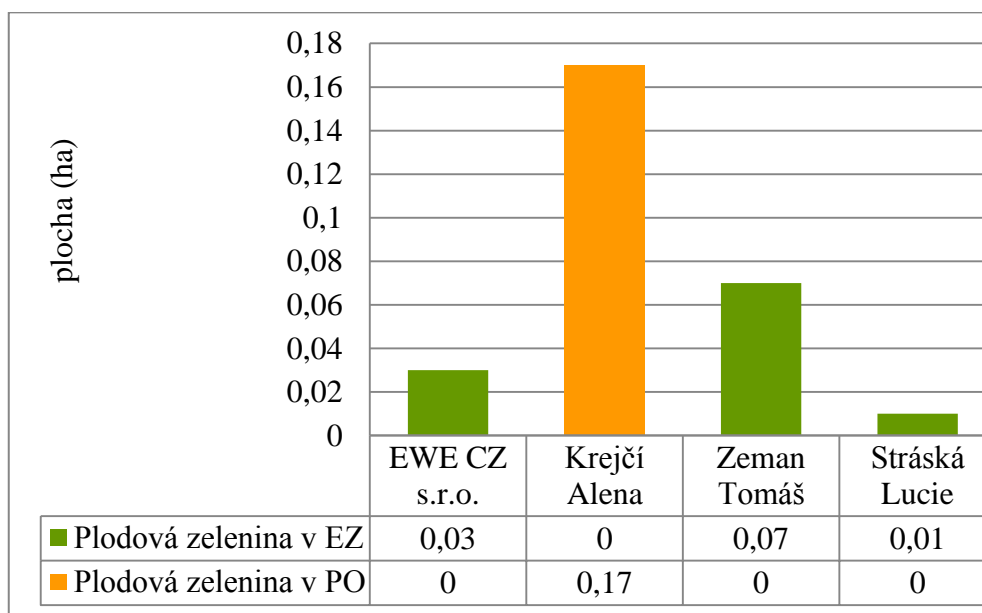
Graf 56 Listová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Plodová zelenina v EZ a PO (Graf 57) dosáhla v roce 2011 plochy 0,28 ha o celkové produkci 1,13 t. Nejvíce se na celkové produkci podílel Zeman (75 %, 0,85 t).

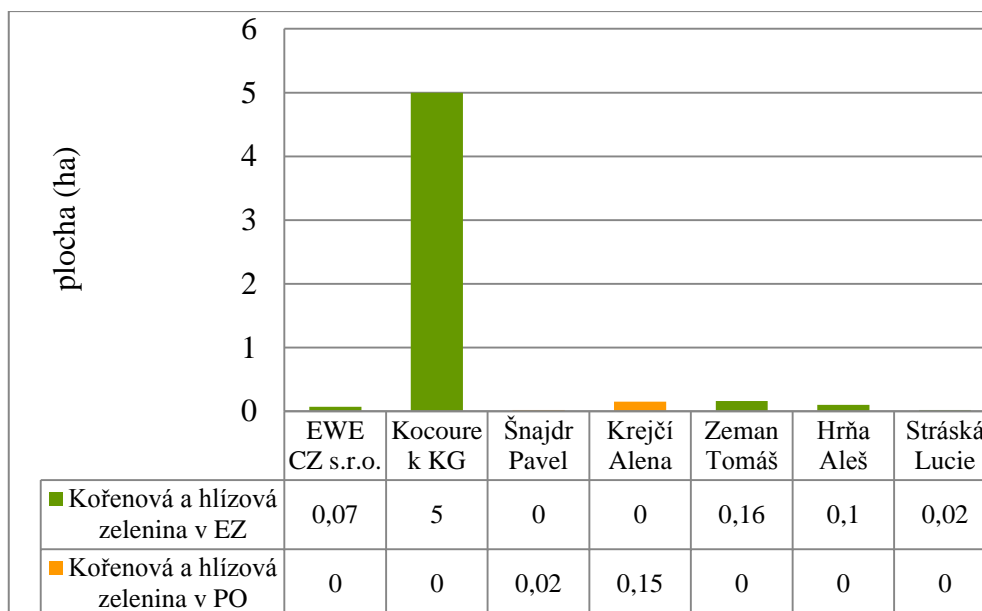
Graf 57 Plodová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Plocha **kořenové a hlízové zeleniny v EZ a PO** (Graf 58) dosáhla celkové plochy 5,52 ha a produkce činila 61,77 t. Farma Kocourek KG, organizační složka tvořila 97 %, 60 t celkové produkce daného druhu zeleniny.

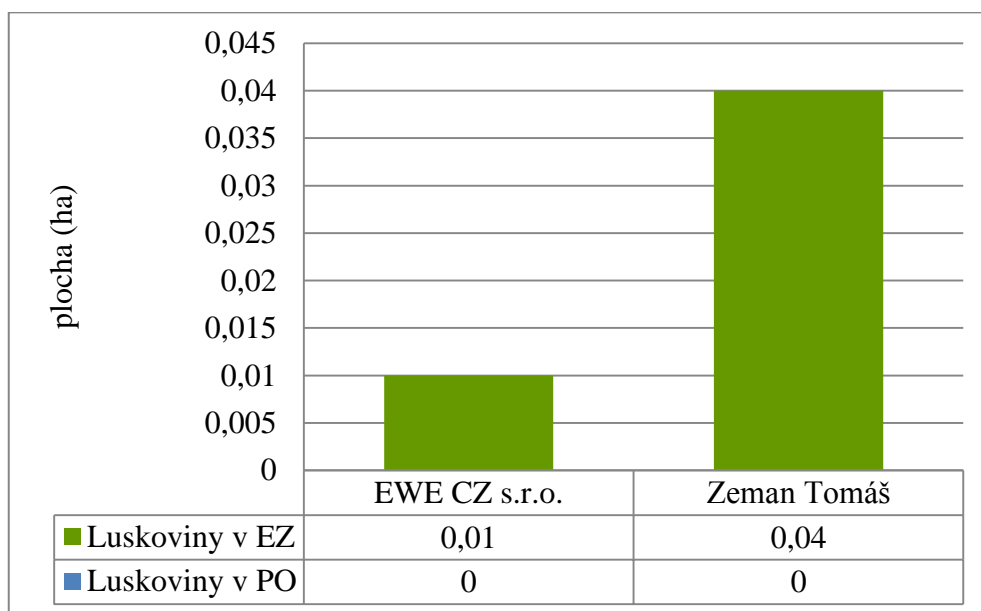
Graf 58 Kořenová a hlízová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Celková plocha **luskovin** (Graf 59) činila 0,05 ha. Na celkové produkci se podílely dvě farmy. EWE CZ s. r. o. (0,04 t) a Zeman (0,01t).

Graf 59 Luskoviny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

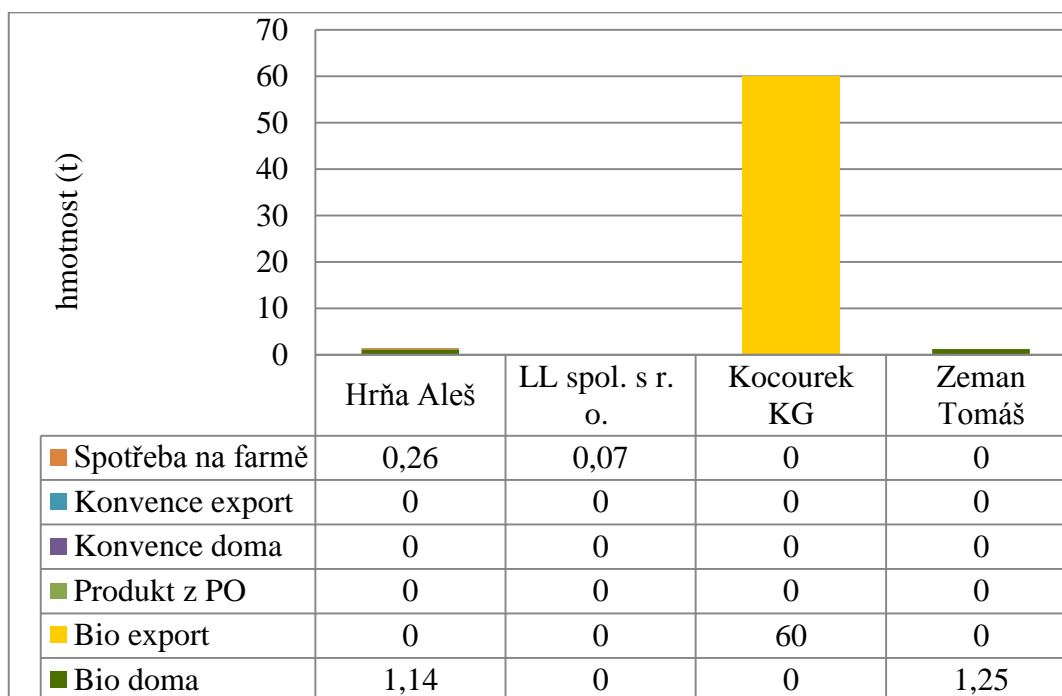
Ostatní zelenina byla pěstována dvěma farmami, a to EWE CZ s. r. o., která vlastnila 0,04 ha plochy a dosahovala produkce 0,2 t, dále pak Krejsa, který vlastnil 0,08 ha plochy bez produkce.

Jahody pěstovala pouze jedna farma, EWE CZ s. r. o. na ploše 0,05 ha. Její produkce jahod činila 0,1 t.

Uplatnění zeleniny

Zeleninu a její uplatnění v jihočeském kraji lze vidět na Grafu 60. Celková produkce zeleniny byla 62,72 t. Farma Kocourek KG, organizační složka se podílela na celkové produkci z 96 %. Veškerá její produkce byla prodána do zahraničí v bio kvalitě.

Graf 60 Uplatnění produkce zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (t)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Ovoce

Trvalé kultury dosahovaly v roce 2011 v Jihočeském kraji celkem 641,54 ha, z toho 638,85 ha (461,21 ha v PO a 177,64 ha v EZ) tvořily ovocné sady, což je 99 % z celkové plochy trvalých kultur. Zbylou část plochy zaujímaly ořechy, bobuloviny a vinohrady. Ovoce pěstovalo celkem 40 subjektů, kteří jsou uvedeni v Tabulce 20. Významnou farmou vlastníci ovocné sady je BIO Kanada, a. s., jejíž produkce činí 94 % z celkové produkce ovoce.

Pozn.: BIO Kanada, a. s. pěstuje pouze jabloně (480 t), které ovšem nijak neuplatňuje.

Tabulka 20 Pěstitelé ovoce, Jihočeský kraj 2011(ha)

Název farmy	Ovocné sady v PO (ha)	Ovocné sady v EZ (ha)	Ovocné sady celkem (ha)	Celková bioprodukce (t)
Vlastimil Mazanec	9,66	0,00	9,66	0,00
Šimák Vlastimil	0,00	1,03	1,03	0,60
Benda Jiří	0,00	0,40	0,40	1,20
Radouch Karel	7,52	0,00	7,52	0,00
AGROSPOL Dubovice	0,24	3,43	3,67	2,00
Agro Temelín s.r.o.	202,27	0,00	202,27	0,00
Farma Besednice s.r.o.	8,63	0,00	8,63	0,00
BIO KANADA, a.s.	0,00	151,60	151,60	480,00
Pártl Theodor, Ing.	1,13	0,00	1,13	0,00
Muška Václav	1,96	0,00	1,96	0,00
Pihera Petr	0,70	0,00	0,70	0,00
Pejcha Pavel, Mgr.	0,00	0,82	0,82	0,41
Benda Jiří	0,00	0,96	0,96	0,90
BKV Kamenná, spol. s.r.o.	23,60	0,00	23,60	0,00
MEZEPOL spol. s.r.o.	7,98	0,00	7,98	0,00
Kadlec Zdeněk, Ing.	1,02	0,00	1,02	0,00
Langová Hana	0,00	3,12	3,12	0,85
Netík Jiří	13,51	8,00	21,51	20,00
AGRIS Markvarec, spol. s r. o.	7,37	0,00	7,37	0,00
Josef Soukup	8,13	0,00	8,13	0,00
Farim, s.r.o.	0,00	0,10	0,10	0,46
Mgr. Roman Gronský	1,62	0,00	1,62	0,00
Beránek Dušan	4,14	0,00	4,14	0,00
Přírodní park Soběnovská vrchovina s.r.o.	0,51	0,00	0,51	0,00
Zajíčková Eva, JUDr.	46,26	0,00	46,26	0,00
Kittlová Veronika, Ing.	0,00	0,79	0,79	0,05
Novák David	0,18	0,00	0,18	0,00
Vlček Václav	0,19	0,00	0,19	0,00
Václavík Jiří	0,00	2,90	2,90	0,70
Frejlichová Jitka	0,00	4,07	4,07	4,07
Mikulenka Vlastimil	1,10	0,00	1,10	0,00
Muška Václav ml.	1,92	0,00	1,92	0,00
Eybl Tomáš, Ing.	0,19	0,00	0,19	0,00
Hánová Lenka	0,44	0,00	0,44	0,00
Dvořák Miroslav, Bc.	98,88	0,00	98,88	0,00
Králová Marie	11,79	0,00	11,79	0,00
Veis Miroslav	0,25	0,00	0,25	0,00
Čech Přemysl	0,02	0,00	0,02	0,00
Stráská Lucie	0,00	0,15	0,15	0,21
Hudcová Alena	0,00	0,27	0,27	0,03
Celkem	461,21	177,64	638,85	511,48

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Největší zastoupení v ovoci mají **jabloně**, které byly pěstovány na celkové ploše 219,72 ha, z toho 54,26 bylo pěstováno v PO a 165,46 v EZ. V Tabulce 21 jsou uvedeny pěstitelé jabloní Jihočeského kraje, jejichž produkce činila celkem 503,35 t. Významným pěstitelům jabloní je více Bio KANADA, a. s., která vyprodukovala 480 t jablek na ploše o 151,6 ha, zaujímá tedy 96 % celkové produkce jablek.

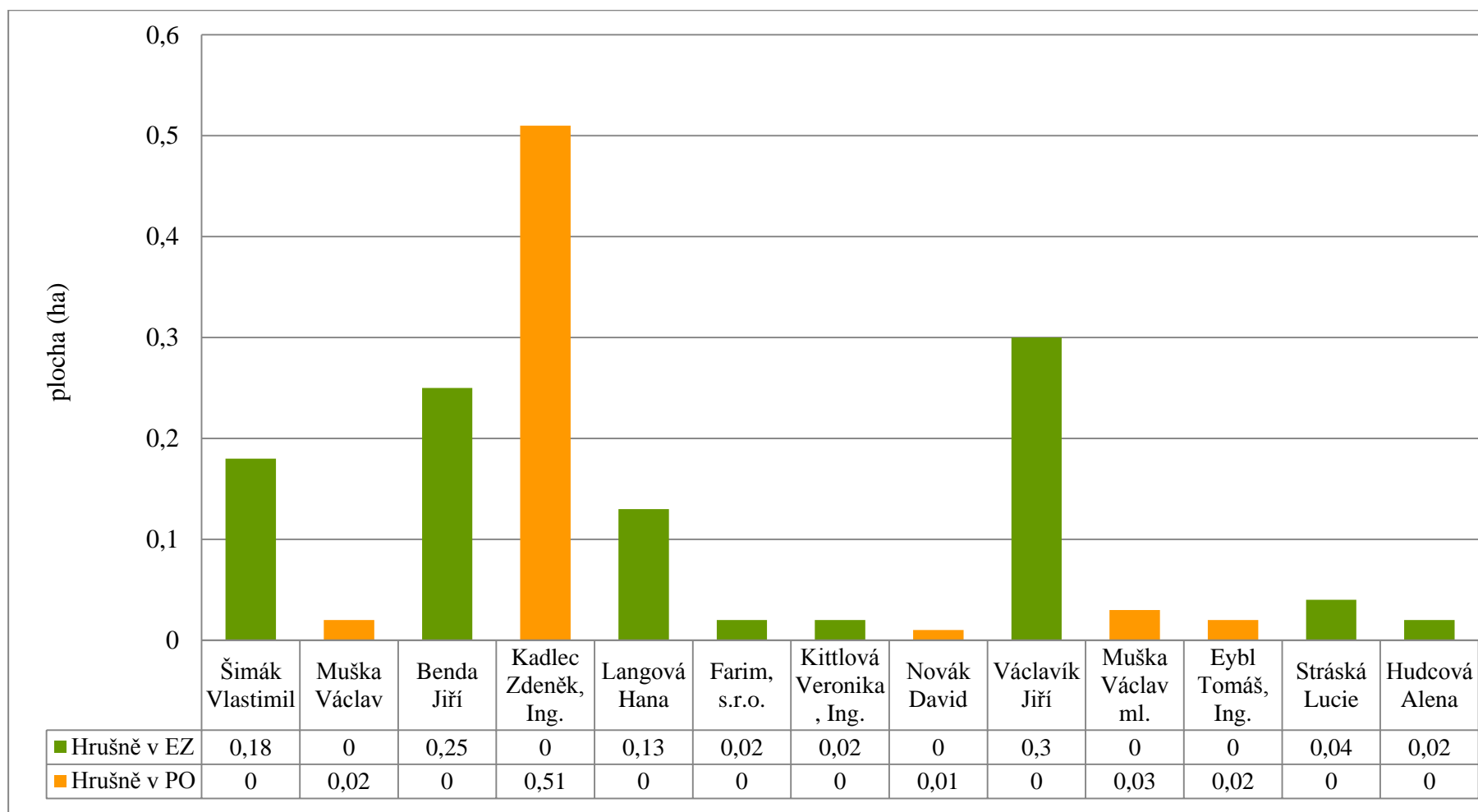
Tabulka 21 Pěstitelé jabloní, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Název farmy	Jabloně v PO (ha)	Jabloně v EZ (ha)	Jabloně celkem (ha)	Celková bioprodukce (t)
Šimák Vlastimil	0,00	0,25	0,25	0,10
Benda Jiří	0,00	0,20	0,20	1,00
AGROSPOL Dubovice	0,24	1,26	1,50	1,00
Farma Besednice s.r.o.	7,76	0,00	7,76	0,00
BIO KANADA, a.s.	0,00	151,60	151,60	480,00
Pártl Theodor, Ing.	0,45	0,00	0,45	0,00
Muška Václav	1,42	0,00	1,42	0,00
Pihera Petr	0,40	0,00	0,40	0,00
Benda Jiří	0,00	0,46	0,46	0,50
BKV Kamenná, spol. s.r.o.	17,08	0,00	17,08	0,00
Kadlec Zdeněk, Ing.	0,51	0,00	0,51	0,00
Langová Hana	0,00	0,14	0,14	0,05
Netík Jiří	13,51	8,00	21,51	20,00
AGRIS Markvarec, spol. s.r.o.	7,37	0,00	7,37	0,00
Farim, s.r.o.	0,00	0,02	0,02	0,05
Beránek Dušan	2,14	0,00	2,14	0,00
Přírodní park Soběnovská vrchovina s.r.o.	0,21	0,00	0,21	0,00
Kittlová Veronika, Ing.	0,00	0,72	0,72	0,04
Novák David	0,10	0,00	0,10	0,00
Vlček Václav	0,09	0,00	0,09	0,00
Václavík Jiří	0,00	2,50	2,50	0,50
Mikulenka Vlastimil	1,10	0,00	1,10	0,00
Muška Václav ml.	1,19	0,00	1,19	0,00
Eybl Tomáš, Ing.	0,03	0,00	0,03	0,00
Hánová Lenka	0,44	0,00	0,44	0,00
Veis Miroslav	0,20	0,00	0,20	0,00
Čech Přemysl	0,02	0,00	0,02	0,00
Stráská Lucie	0,00	0,06	0,06	0,10
Hudcová Alena	0,00	0,25	0,25	0,01
Celkem	54,26	165,46	219,72	503,35

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Graf 61 vystihuje pěstitele *hrušní* a jejich *plochy v EZ a PO*. Pěstitelů hrušní bylo v roce 2011 celkem 13 a jejich plocha produkce hrušní činila 1,55 ha a produkce 0,98 t.

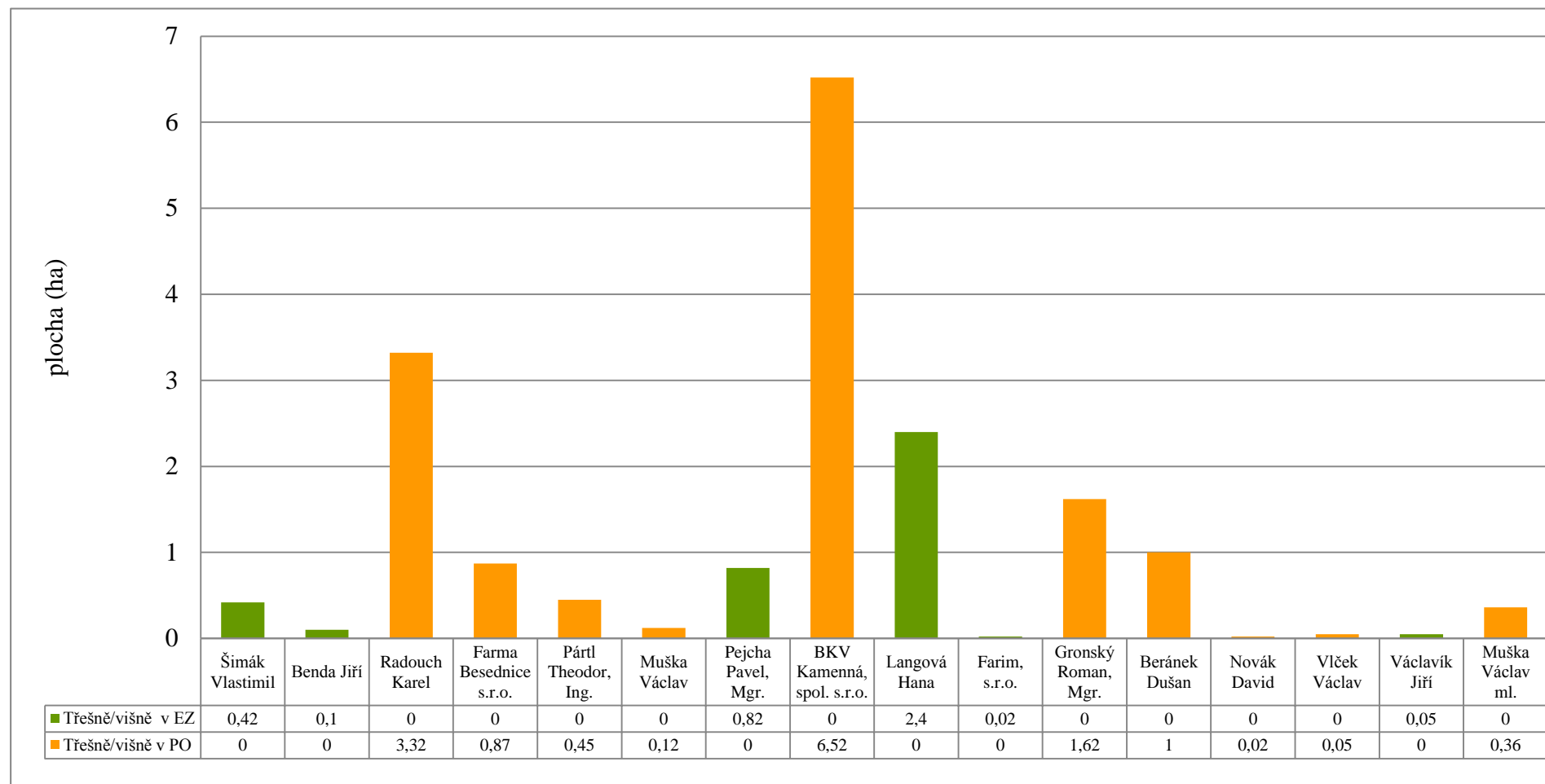
Graf 61 Pěstitelé hrušní a jejich plochy, Jihočeský kraj 2011 (ha)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Následující Graf 62 zobrazuje pěstitele *třešní a višní* a jejich *plochy v EZ a PO*.

Graf 62 Pěstitelé třešní a višní, Jihočeský kraj 2011 (ha)

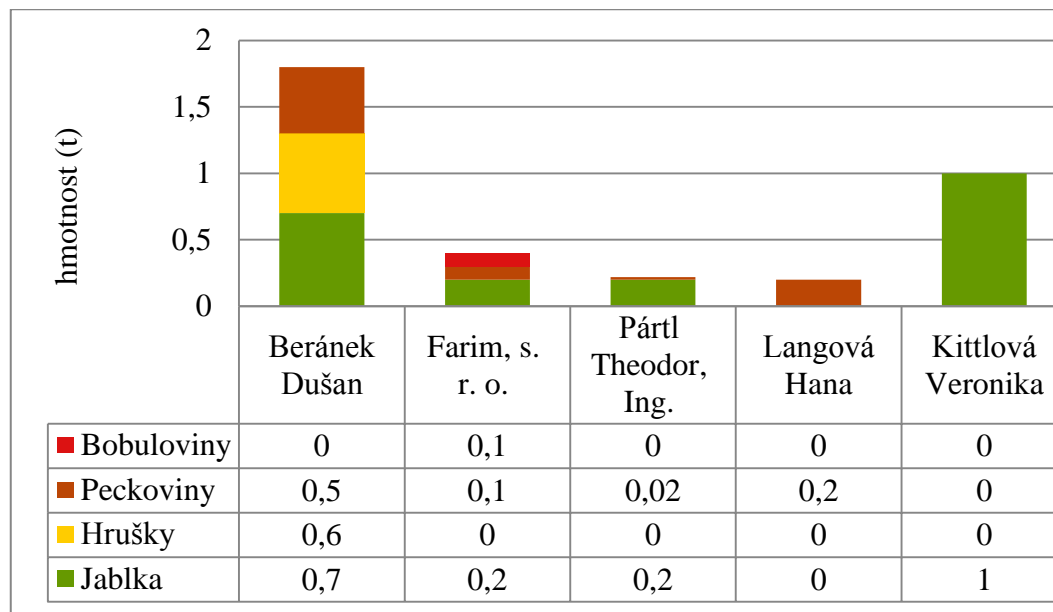

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

Uplatnění ovoce

Ze všech druhů ovoce, byla prodána pouze *jablka* v konvenci na domácím trhu. (26 t), kterou prodal Netík Jiří. Zbylé ovoce bylo využito pro vlastní spotřebu na farmě (Graf 63).

Graf 63 Faremní uplatnění ovoce, Jihočeský kraj 2011 (t)

Zdroj: ÚZEI 2011, vlastní zpracování

4.3 Analýza farem s deklarovanou produkcí vybraných biokomodit (brambory, ovoce a zelenina)

4.3.1 Plán výzkumu

Cílovou skupinou dotazníkového šetření byli ekologičtí zemědělci v Jihočeském kraji z okresu České Budějovice, Tábor, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Strakonice, Prachatice a Písek.

Dotazník (Příloha 9) byl vytvořen v průběhu června až července roku 2013. Skládá se z 66 otázek rozdělených do obecné části, která blíže identifikuje danou farmu, faremní produkci, formy odbytu, případnou spolupráci s jinými subjekty a ekonomickou situaci farmy. Na závěr jsou řazeny doplňující otázky. Druhá část dotazníku se hlouběji zaměřuje na komodity. Tato část řeší faremní produkci, zpracování a prodej bio brambor, zeleniny a ovoce, perspektivní a zároveň nedostatkovou bioprodukcí v Jihočeském kraji. Třetí část je ponechána na připomínky a návrhy dotazovaných.

V průběhu července a srpna byl vytvořen na základě dat z Registru ekologických podnikatelů seznam ekologických podnikatelů s certifikovanou produkcí brambor, ovoce a zeleniny. Za kritéria byly zvoleny Jihočeský kraj a certifikovaná produkce brambor, ovoce a zeleniny. Na základě těchto parametrů bylo vyfiltrováno celkem 35 subjektů. Poté následovalo získání kontaktů na jednotlivé farmy. Na farmy, na něž nebyl zjištěn kontakt, byla cesta naplánovaná bez předchozí domluvy. Dotazníkové šetření probíhalo osobním dotazováním v průběhu měsíců srpna, září a října, a to konkrétně u 21 subjektů. Ostatním subjektům byl dotazník zaslán poštou. Získaná data byla zpracována v programu Microsoft Excel, a to buď do tabulek, nebo grafů. Seznam farem s certifikovanou produkcí, u nichž bylo provedeno dotazníkové šetření, je uveden v následující Tabulce 22.

Celkem bylo zapojeno do výzkumu pět farem pěstujících zeleninu, jedenáct farem pěstujících ovoce a devět farem pěstujících brambory. Dle databáze ÚZEI z roku 2011 byly významnými producenty zeleniny Kocourek KG, organizační složka, který již není v Registru ekologických podnikatelů registrován. U ovoce byla významná farma BIO KANADA, a. s., která však neposkytnula informace. Významnými producenty brambor dle ÚZEI z roku 2011 byli Farm & Forest Company, s. r. o., Hofstätter Eko s. r. o., Kocourek KG, organizační složka, AGRA Zvíkov spol. s r. o., Krokovice spol. s r. o.,

BEMAGRO, a. s. Do výzkumu byla zapojena pouze AGRA Zvíkov spol. s r. o., která nevyplnila komoditní část dotazníku z důvodu špatné úrody a Krokovice spol s r. o., která poskytla neúplné informace. Další farmou bylo BEMAGRO, a. s. Se zbylými farmami se nepodařilo navázat kontakt.

Tabulka 22 Farmy s certifikovanou produkcí brambor, ovoce a zeleniny k 31. 8. 2013

Farma	IČ	Sídlo
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	49060554	Ortvínovice 32, 373 72 Zvíkov
KITTLOVÁ VERONIKA	65441958	Olišina 30, 382 26 Horní Planá
KOPEČEK ARNOŠT, Ing.	72024071	Jirsíkova 414/41, 373 72 Lišov
BEMAGRO, a.s.	60071222	Malonty 101, 382 91 Maonty
KROKOVICE, spol. s r. o.	49452681	Písečné 23, 378 81 Písečné
HRŇA ALEŠ	69103071	Krejčovice 55, 384 51 Volary
LANGOVÁ HANA	48230308	Stoječín 21, Peníkov, 378 81 Český Rudolec
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	87177676	Vyšetice 32, 391 37 Tábor
FARMA A	48222909	Ohrazenice 5, 387 16 Volenice
KINDLMANNOVÁ DANA	47234296	Prostřední Svínice 11, 382 32 Dolní Třebonín
BENDA JIŘÍ	43833730	Petřívovice 4, 399 01 Nadějkov
DOUDA VLADIMÍR	71227431	Stoklasná Lhota 66, 391 37 Tábor
KOUBA JIŘÍ	60094052	Vodňanské Svobodné Hory 3, 389 01 Vodňany
FARMA B	70936668	Slunečná 3, 384 51 Želnavá
LEV LIBOR	42397952	Brloh 73, 382 03 Brloh
MATĚJEK MIROSLAV	73504408	Horouty 2, 383 01 Husinec
MUŠKA VÁCLAV	72084235	Brusná 278, 384 11 Lhenice
ZEMAN TOMÁŠ	68543662	Ludvíkov 213, 391 33 Jistebnice
ZRZAVECKÝ PAVEL	18305121	Stoklasná Lhota 9, 391 37 Tábor
JANOUŠEK JAN	70942111	Hoštice 16, 387 01 Hoštice
ZÍKA KAREL	42395585	Heřmaň 97, 398 11 Heřmaň

Zdroj: Registr ekologických podnikatelů, vlastní zpracování

Pro lepší přehlednost a orientaci v tabulkách a grafech, byla jednotlivým farmám přiřazena písmena. Seznam je uveden v Tabulce 23.

Tabulka 23 Seznam farem a jejich písemné označení

Farma	Označení
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	A
KITLOVÁ VERONIKA	B
KOPEČEK ARNOŠT, Ing.	C
BEMAGRO, a.s.	D
KROKOVICE, SPOL. s r. o.	E
HRŇA ALEŠ	F
LANGOVÁ HANA	G
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	H
FARMA A	I
KINDLMANNOVÁ DANA	J
BENDA JIŘÍ	K
DOUDA VLADIMÍR	L
KOUBA JIŘÍ	M
FARMA B	N
LEV LIBOR	O
MATĚJEK MIROSLAV	P
MUŠKA VÁCLAV	Q
ZEMAN TOMÁŠ	R
ZRZAVECKÝ PAVEL	S
JANOUŠEK JAN	T
ZÍKA KAREL	U

Zdroj: vlastní zpracování

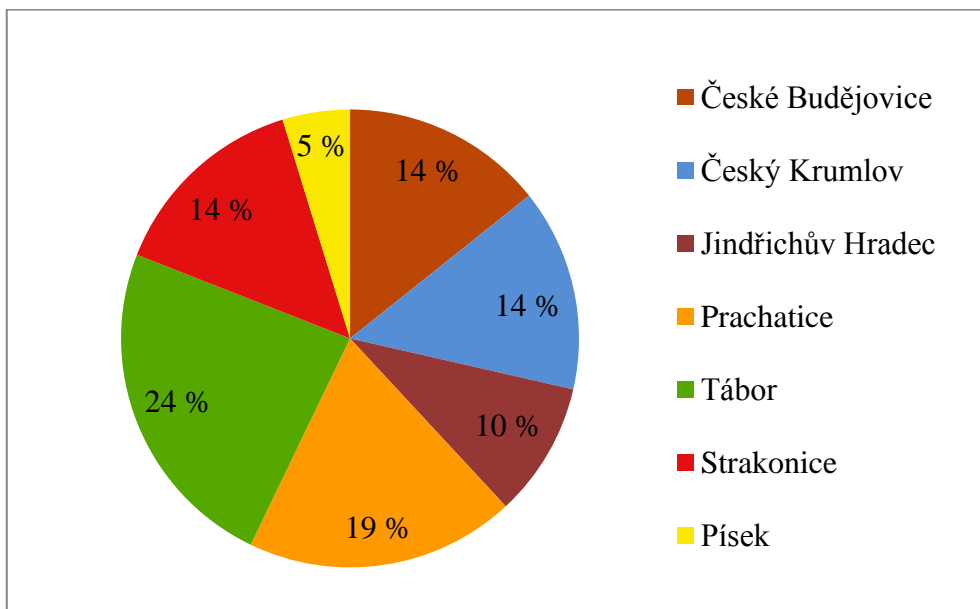
4.3.2 Obecná část dotazníku

A. IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

První a druhá otázka se týkala názvu farmy a identifikačního čísla dotazovaného subjektu. Dva subjekty si nepřály být jmenováni, proto bylo použito označení Farma A a Farma B.

Třetí otázka se týkala *místa hospodaření*. Graf 64 znázorňuje místa hospodaření farem podle okresu. Nejvíce odpovědi pocházelo z okresu Tábor (24 %) a Prachatice (19 %). Naopak nejmenší zastoupení měl okres Písek (5 %) a Jindřichův Hradec (10 %). České Budějovice, Český Krumlov a Strakonice měly shodné zastoupení (14 %).

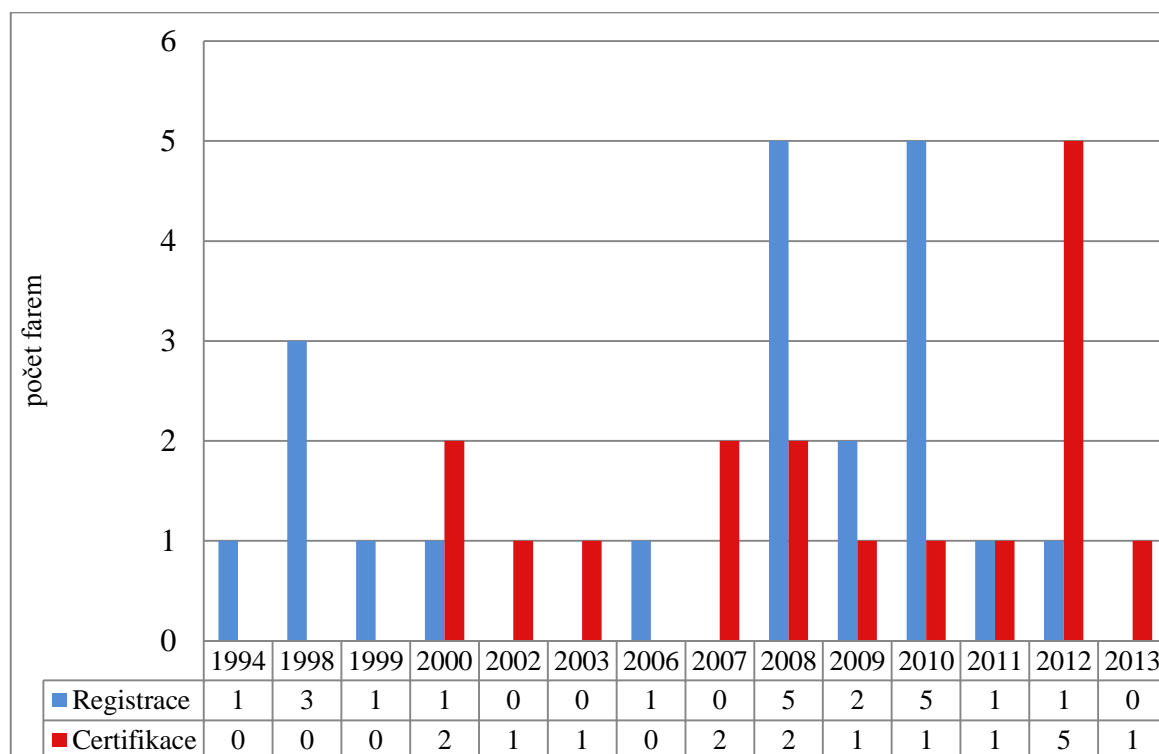
Graf 64 Místa hospodaření podle okresu (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Na Grafu 65 můžeme pozorovat, že registrace první farmy proběhla již v roce 1994 a registrace poslední farmy proběhla až o 18 let později, a sice v roce 2012. Největší počet registrací farem proběhlo v roce 2008 a 2010. Certifikaci získala první farma v roce 2000 a poslední farma o 13 let později, tedy v roce 2013. Největší počet prvních certifikací bylo vydáno v roce 2012.

Graf 65 Rok registrace a první certifikace

Zdroj: vlastní zpracování

V Tabulce 24 je barevně znázorněno hlavní zaměření farmy. Červená barva značí ovoce (OVO), hnědá barva brambory (BRA), modrá mléko (MLE), živočišnou produkci (MAS) barva růžová a obilí (OBI) vyjadřuje barva oranžová.

Tabulka 24 Specializace respondentů

Farma	Označení	Hlavní zaměření farmy
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	A	MLE MAS OBI
KITTLOVÁ VERONIKA	B	OVO
KOPEČEK ARNOŠT, Ing.	C	OVO
BEMAGRO, a.s.	D	MAS
KROKOVICE, SPOL. s r. o.	E	OBI
HRŇA ALEŠ	F	MAS MLE BRA
LANGOVÁ HANA	G	MAS
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	H	MAS OVO
FARMA A	I	OVO
KINDLMANNOVÁ DANA	J	MAS
BENDA JIŘÍ	K	MAS
DOUDA VLADIMÍR	L	MAS MLE
KOUBA JIŘÍ	M	MAS
FARMA B	N	MAS MLE
LEV LIBOR	O	MAS
MATĚJEK MIROSLAV	P	MAS
MUŠKA VÁCLAV	Q	MAS
ZEMAN TOMÁŠ	R	MAS
ZRZAVECKÝ PAVEL	S	MAS OBI
JANOUŠEK JAN	T	MAS
ZÍKA KAREL	U	MAS

Zdroj: vlastní zpracování

Odpovědi na otázku pět jsou zobrazeny v následující Tabulce 25. Tabulka se týká **struktury zaměstnanců**. Největší počet stálých zaměstnanců mělo BEMAGRO, a. s. (50) a AGRA Zvíkov, spol. s r. o. (24). Pět farem najímá sezónní zaměstnance. Tři farmy uvedly, že mají na farmě dobrovolníky a šest farem uvedlo, že nemá žádné zaměstnance.

Farma BEMAGRO, a. s. uvedla, že měla osm sezónních pracovníků, kteří u nich odpracovali 3700 hodiny za rok. Hrňa měl na své farmě tři dobrovolníky, kteří odpracovali 50 hodin za rok. Langová uvedla jednoho dobrovolníka, který na její farmě odpracoval pět měsíců. Farma B měla dva sezónní zaměstnance s odpracovanými osmi měsíci a jednoho dobrovolníka s odpracovanými šesti měsíci.

Tabulka 25 Struktura zaměstnanců

FARMA	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U
Stálí zaměstnanci	24	0	0	50	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Sezónní zaměstnanci	4	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	1	0	0	0
Dobrovolníci	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Trvale vypomáhající členové rodiny	2	3	2	0	2	3	1	2	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	2	0

Zdroj: vlastní zpracování

B. FAREMNÍ ROSTLINNÁ A ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE

Šestá otázka se týká *zaměření farmy*. Hlavní a vedlejší zaměření jednotlivých farem je uvedeno v Tabulce 26.

Tabulka 26 Zaměření farem

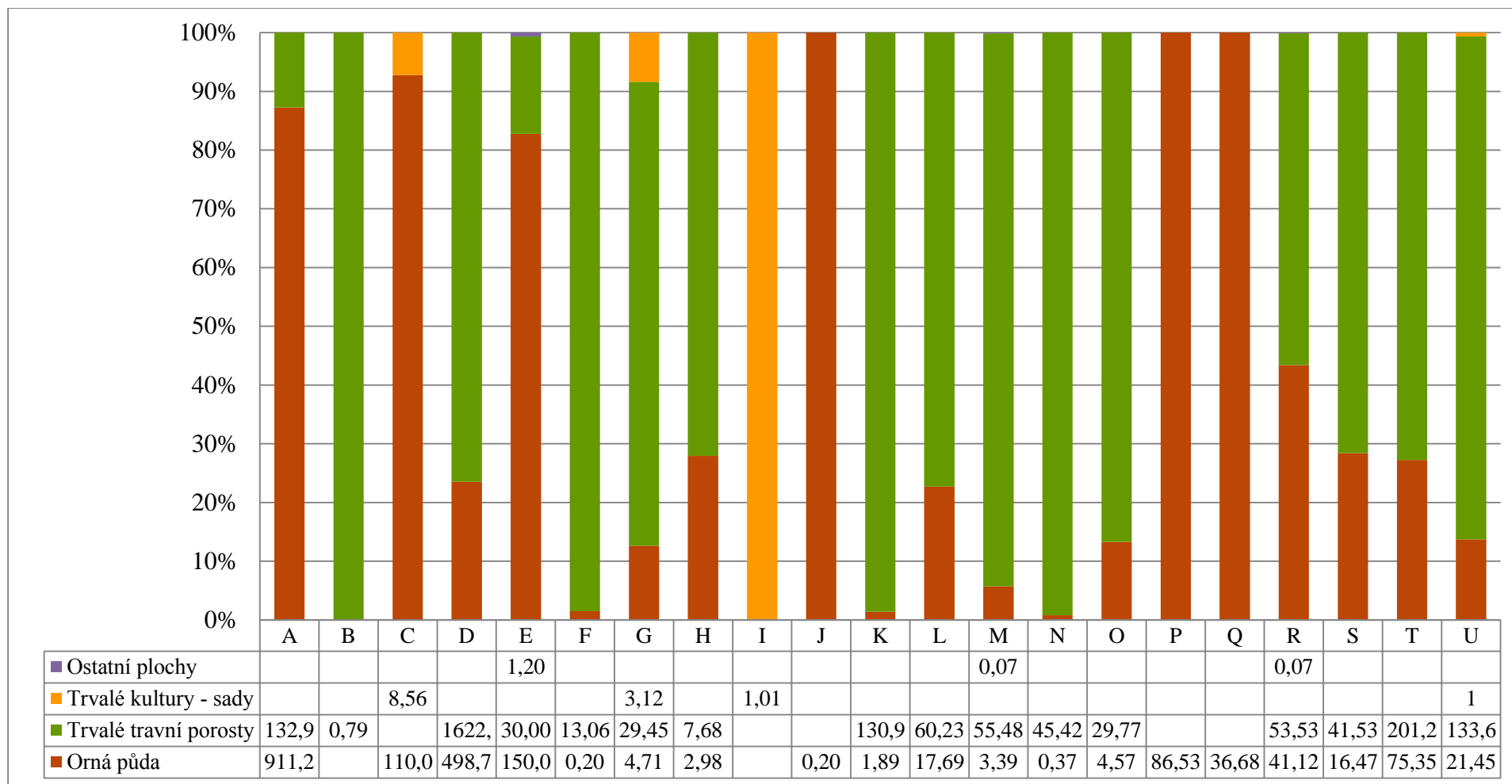
Farma	Zaměření	
	hlavní	vedlejší
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	produkce mléka, masa, obilovin, bob	brambory, hořčice
KITTLOVÁ VERONIKA	ovocnářství	x
KOPEČEK ARNOŠT, Ing.	produkce léčivých rostlin, sady	pícniny na orné půdě
BEMAGRO, a.s.	skot, prasata, selata	zelenina, ovoce, selský dvůr, slepice, ovce, včelstva
KROKOVICE, spol. s r. o.	pšenice, oves	hrách, jetel, seno
HRŇA ALEŠ	ovce, koně, kozy, ovčí mléko, brambory	ovoce, zelenina, byliny
LANGOVÁ HANA	kozy	třešně, švestky, oves
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	ovce, jablka, třešně	seno, senáž
FARMA A	jablka	x
KINDLMANNOVÁ DANA	chov ovcí, seno	vypásání CHKO, výsadby, ovoce, zelenina
BENDA JIŘÍ	chov skotu bez tržní produkce mléka (BTPM)	ovocný sad
DOUDA VLADIMÍR	chov skotu BTPM, ovce, pěstování obilí	brambory
KOUBA JIŘÍ	chov skotu BTPM	obilí
FARMA B	ovce, skot, kozy, mléko kozí	brambory, seno, senáž
LEV LIBOR	hovězí skot - maso	vejce, ovoce
MATĚJEK MIROSLAV	produkce jatečných zvířat - jehňata	ovoce, zelenina
MUŠKA VÁCLAV	skot, ovce	třešně, švestky
ZEMAN TOMÁŠ	skot BTPM	zelenina
ZRZAVECKÝ PAVEL	chov skotu BTPM, obilí	brambory
JANOUSEK JAN	masný skot, ovce	obiloviny, brambory
ZÍKA KAREL	skot, telata skotu	ovoce, seno, senáž

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 7 zobrazuje *souběh ekologické a konvenční produkce*. Všech 21 respondentů odpovědělo, že souběžně neprovozují ekologickou a konvenční produkci

Otázka číslo 8 se dotazovala na *strukturu zemědělské půdy* (Graf 66). Ve velikosti zemědělské půdy farem jsou velké rozdíly. Největší zastoupení zemědělské půdy mělo BEMAGRO, a. s., a to jak v orné půdě (498,75 ha), tak i u trvalých travních porostů (1 622,01 ha).

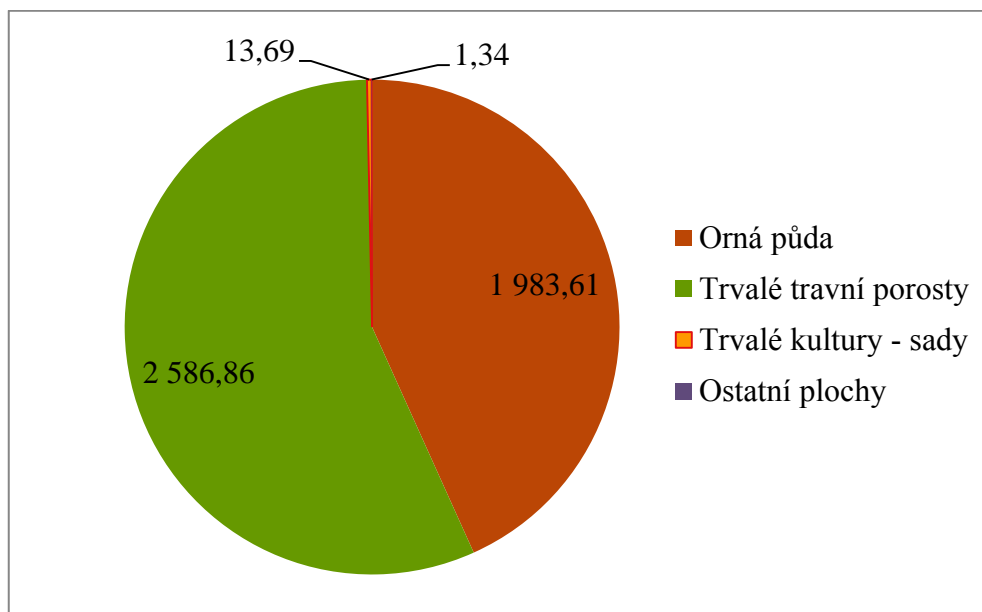
Graf 66 Struktura zemědělské půdy u jednotlivých farem (ha)

Zdroj: vlastní zpracování

Největší část zemědělské půdy farem tvořily trvalé travní porosty (2 586,86 ha) a orná půda (1 983,61 ha), jak je vidět na Grafu 67.

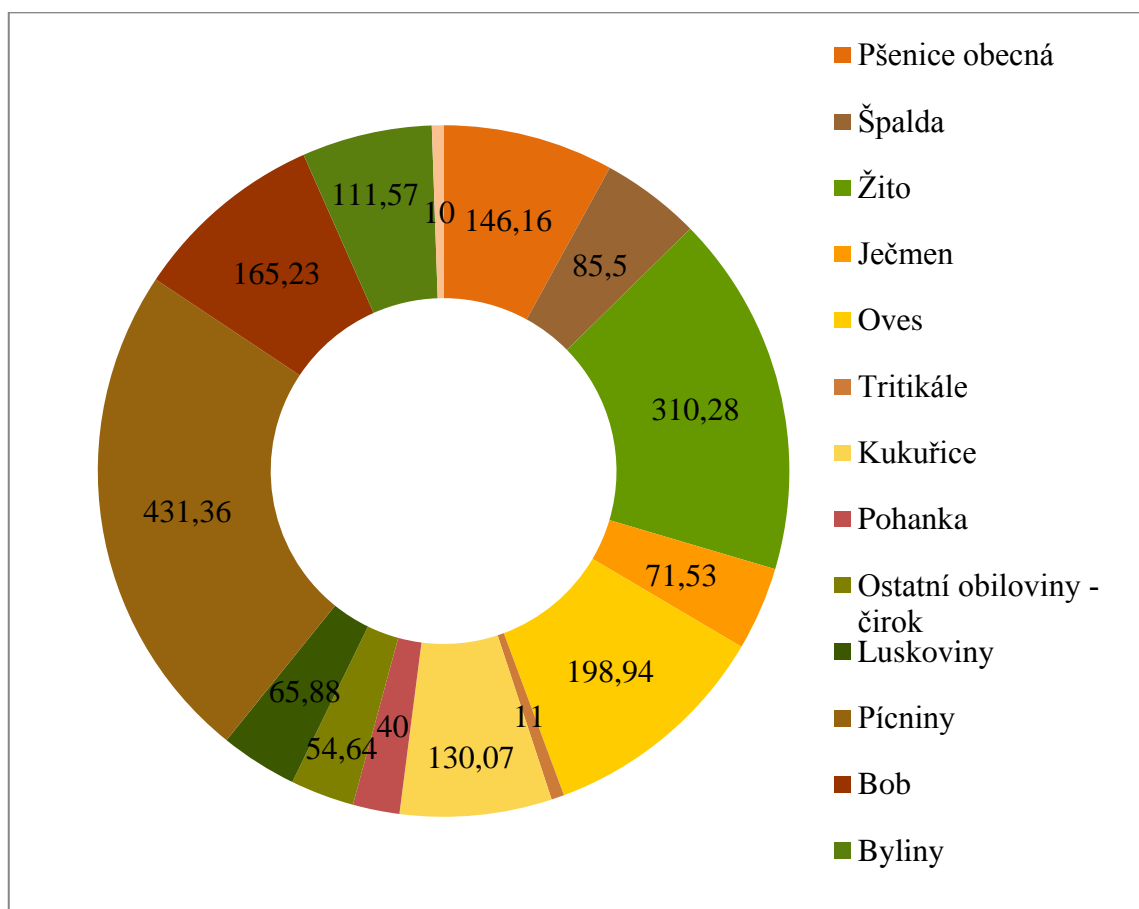
Graf 67 Struktura zemědělské půdy (ha)

Zdroj: vlastní zpracování

Následující Graf 68 týkající se otázky číslo 9 popisuje **plodiny pěstované na orné půdě**. Na grafu jsou uvedeny pouze plodiny pěstované nad 10 ha. Je patrné, že nejvíce farmy pěstovaly pícniny (431,36 ha), žito (310,28 ha), oves (198,94 ha) a bob (165,23 ha). Bob a kukuřici pěstovala pouze AGRA Zvíkov spol. s r. o. Plodiny, které zaujímaly méně než 10 ha a nejsou uvedeny v grafu. Jsou jimi lupina (9 ha), brambory, (7,28 ha), řepa krmná (2 ha) a zelenina (0,76 ha).

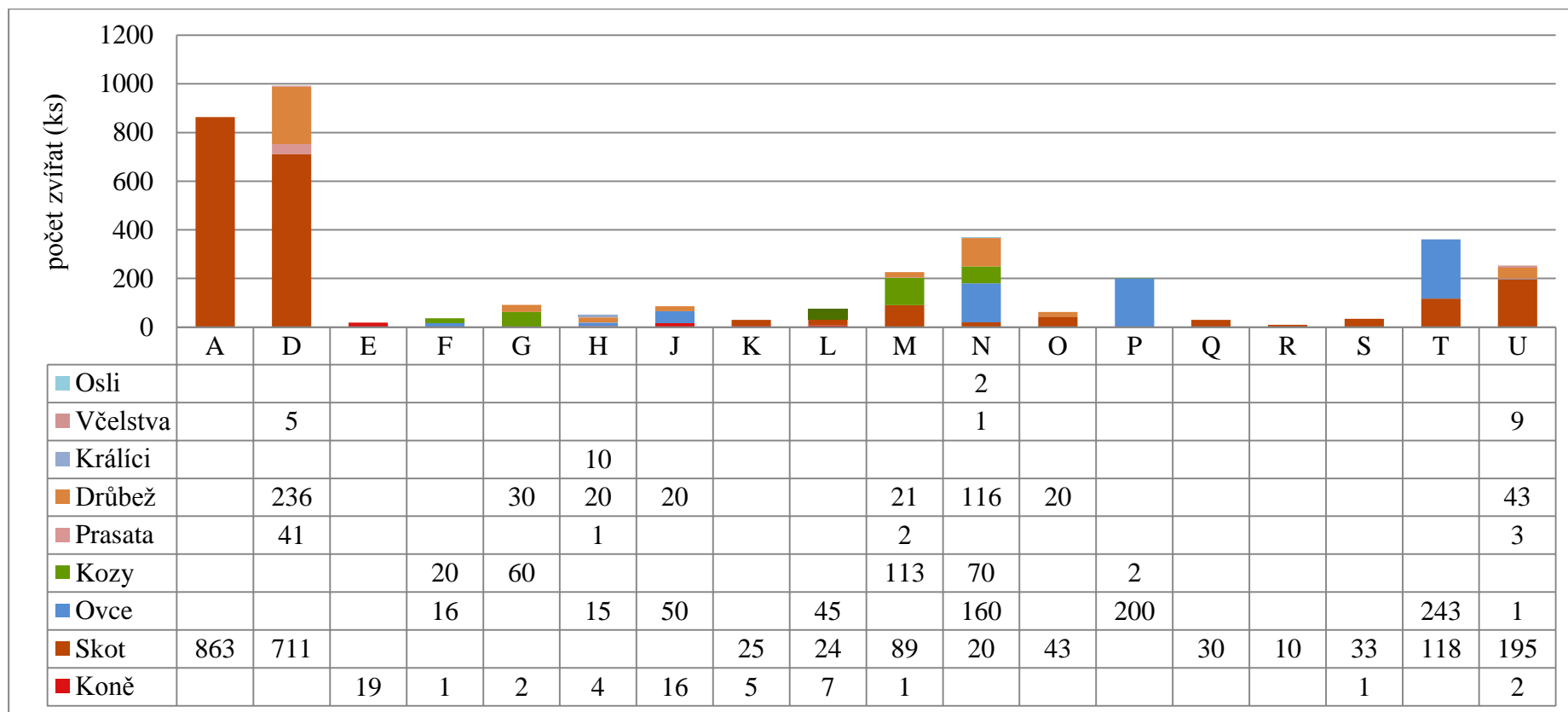
Graf 68 Plodiny pěstované na orné půdě (ha)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 10 je zaměřena na *druhy hospodářských zvířat*. Podle Grafu 69 se nejvíce chová skot. AGRA Zvíkov spol. s r. o. vlastnila 863 kusů, BEMAGRO, a. s. vlastnilo 711 kusů skotu a Janoušek 118 kusů. Poté následují ovce. Největší počet ovcí choval Janoušek (243 ks), Matějek (200 ks) a Farma B (160 ks). Dále je poměrně hojně zastoupena také drůbež: BEMAGRO, a. s. 236 kusů, Langová 30 kusů, Kindlmannová 20 kusů, Farma B 116 kusů a Zíka 42 kusů. Následují ovce, kdy největší počet ovcí vlastnil Matějek 200 kusů následován Farmou B se 160 kusy ovcí. Osly vlastnila pouze Farma B.

Graf 69 Struktura hospodářských zvířat (ks)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 11 charakterizuje *krmiva*, která ekologičtí zemědělci používají z pohledu vlastní a nakupované produkce. Krmné obiloviny používalo 11 farem, konkrétně šrot, ječmen, pšenice, oves, tritikale a žito. Kromě jedné farmy, která měla 50 % ovsa vlastního a 50 % ovsa nakupovaného, byly všechny krmné obiloviny 100 % vlastní produkce. Pícniny, konkrétně seno a senáž používalo 14 farem, vše 100 % vlastní produkce. Okopaniny hlavně brambory a krmnou řepu používalo pět farem. Veškeré okopaniny byly 100 % vlastní produkce. Další krmiva, které používalo devět farem, jsou lněné semínko (100 % nakupované), syrovátka a tvaroh (100 % vlastní produkce), granule pro dojnice (100 % nakupované).

Otázka 12 se týká *ekologické produkce v přechodném období* (Tabulka 27). Osm farem mělo ekologickou produkci v přechodném období. Kopeček měl 8 % ekologické produkce v přechodném období, a to švestky. Douda měl 59 % ekologické produkce v přechodném období, konkrétně jetel. Farma B měla 14% sena v přechodném období, Zrzavecký 59 % jetele a Janoušek 95 % obilovin v přechodném období, Muška měl louku v přechodném období (1,02 ha). Další farmy, které měly svou ekologickou produkci v přechodném období, jsou Matějek (15 – 20 %) a Lev (3,5 ha).

Tabulka 27 Ekologická produkce v přechodném období

Farma	Produkce v PO (%, ha)	Druh produkce
KOPEČEK ARNOŠT, Ing.	8 %	švestky
DOUDA VLADIMÍR	59 %	jetel
FARMA B	14 %	seno
LEV LIBOR	3,5 ha	-
MATĚJEK MIROSLAV	15 - 20 %	-
MUŠKA VÁCLAV	1,02 ha	louka
ZRZAVECKÝ PAVEL	59 %	jetel
JANOUŠEK JAN	95 %	obiloviny

Zdroj: vlastní zpracování

C. FAREMNÍ TRŽNÍ PRODUKCE

V Tabulce 28 jsou uvedeny *základní kategorie ekologické tržní produkce* za všechny farmy (otázka 13). Ve sloupci vykazovaných farem jsou zobrazeny ty farmy, které se podílejí na celkové ekologické tržní produkci.

Tabulka 28 Základní kategorie ekologické tržní produkce

Kategorie	Odhad roční produkce	Prodej jako bioprodukt (%)	Farmy
Živá zvířata: chovná (ks)	132,00	58,67	D, K, L
zástav (ks)	495,00	48,21	D, J, L, M, R, S, T
na porážku (ks)	351,00	37,37	A, D, F, G, H, L, M, O, P, Q, R, S, T
Maso (kg)	7 680,00	100,00	D, N, O
Mléko (l)	3 106 409,00	100,00	D, G, N
Mléčné výrobky (kg)	850,00	100,00	G, N
Vejce (ks)	15 020,00	100,00	D, M, N, O
Brambory (t)	94,82	55,48	D, L, M, T, U
Zelenina (kg)	2 610,00	97,70	D, F, G, J
Ovoce (kg)	1 700,00	100,00	D, F, K, O
Obiloviny potravinářské (t)	488,00	100,00	A
Obiloviny krmné (t)	40,00	50,00	M
Krmiva objemná (t)	75,00	100,00	M
Sazenice (kg)	100,00	100,00	F
Byliny (ks)	100,00	100,00	F
Ořechy (t)	0,10	100,00	H

Zdroj: vlastní zpracování

Tržní produkce ovoce, zeleniny a brambor je podrobněji popsána v Tabulce 29. **Roční produkce ovoce** činila 1,7 t (BEMAGRO, a. s., Hrňa, Kindlmannová, Benda, Lev). **Roční produkce zeleniny** byla 2,61 t (BEMAGRO, a. s., Hrňa, Kindlmannová). **Roční produkce brambor** dosáhla 94,82 t (BEMAGRO, a. s., Douda, Kouba, Janoušek, Zika). Porovnáme-li produkci uvedených farem s daty z ÚZEI za rok 2011, podíl uvedených farem na celkové produkci ovoce v Jihočeském kraji činí 0,33 %. Porovnáme-li zeleninu, která tvořila v roce 2011 produkci 64,75 tun, podíl farem na dané produkci tvoří 4,03 %. Podíl farem na celkové produkci brambor v Jihočeském kraji je 8,4 %.

Tabulka 29 Tržní ekologická produkce ovoce, zeleniny a brambor (t)

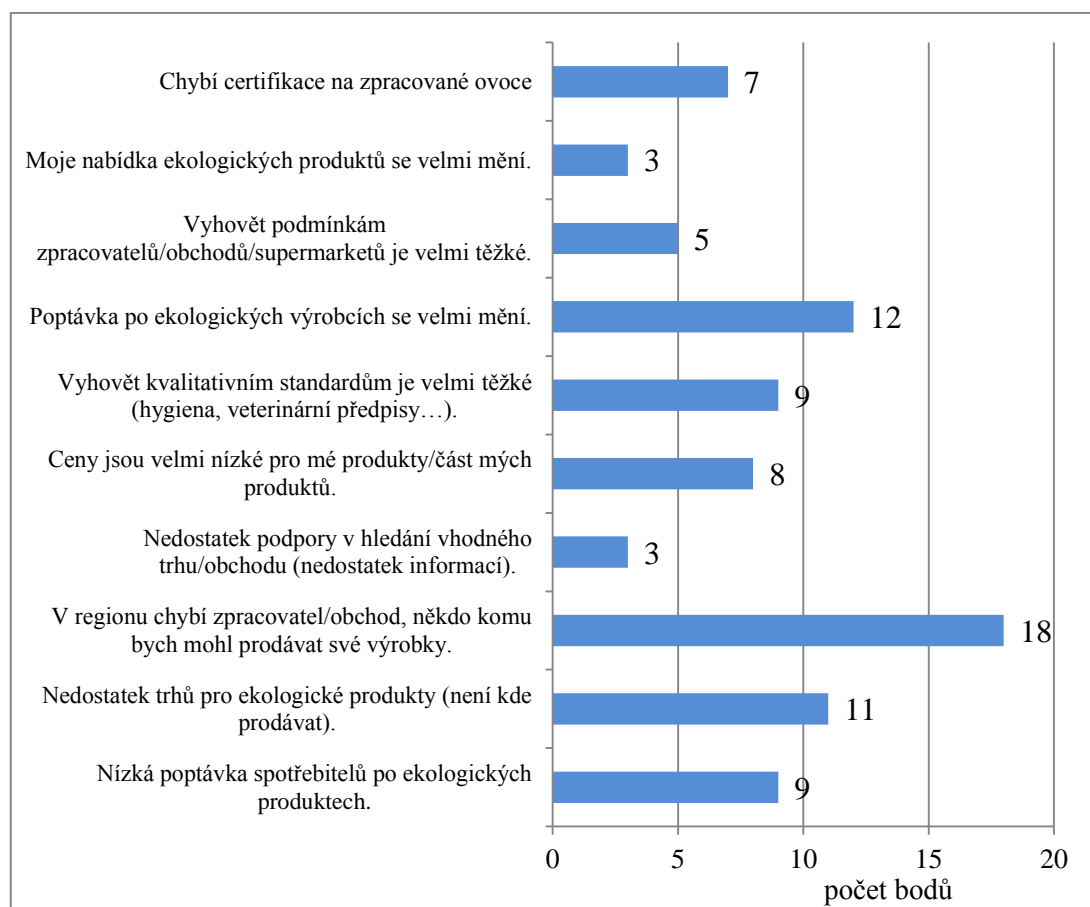
Farma	D	F	J	K	L	M	O	T	U	Celkem (t)
Zaměření farmy	MAS ZEL	MAS ZEL	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	
Ovoce	0,1	0,1	0,1	0,4			1			1,7
Zelenina	1	1	0,06							2,61
Brambory	16,7				3	50		0,12	25	94,82

Zdroj: vlastní zpracování

Shrňme-li tržní produkci, převládala převážně produkce živočišná. Prodej živých zvířat se nedařil uskutečnit v bio režimu. V průměru 48 % živých zvířat bylo prodáno jako bio produkt. Naopak maso se prodalo 100 % v režimu bio. Rostlinná produkce se v režimu bio prodala více. Nejčastěji se jednalo o ovoce, obiloviny, krmiva a byliny. Brambory se prodaly jako bio z 55 %.

Otázka 14 se zabývala **důvody prodeje v konvenčním režimu** (Graf 70). Respondenti měli možnost vybrat až tři důvody a obodovat je od 1 do 3 podle významnosti. Na otázku neodpověděl Muška, jelikož neprodává v konvenci. Nejčastějším důvodem bylo uvedeno, že v regionu *chybí zpracovatel (18 bodů)*, kterému by farma mohla prodávat své výrobky. Dalším důvodem byla *měnící se poptávka po ekologických produktech (12)* a *nedostatek trhů (11)*, kde by mohli ekologičtí zemědělci své produkty prodávat.

Graf 70 Důvody pro prodej v konvenčním režimu

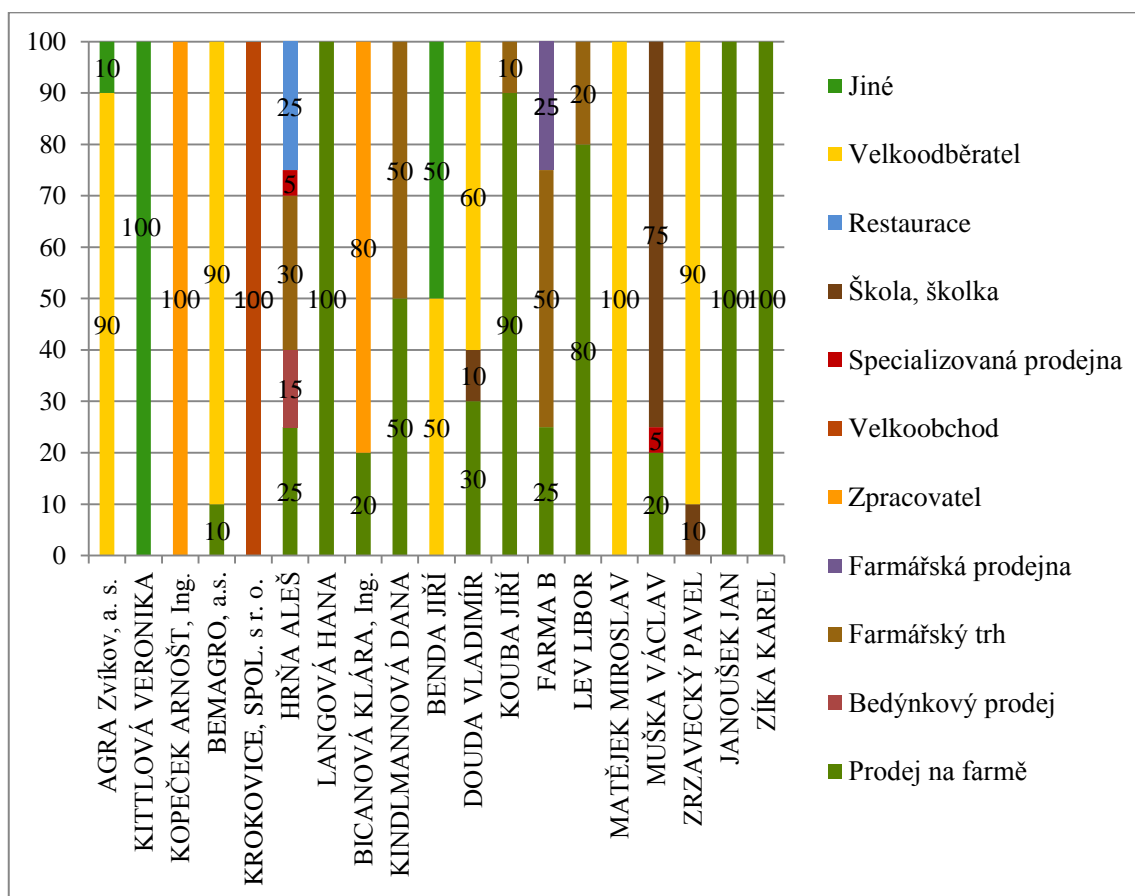

Zdroj: vlastní zpracování

D. ODBYT

Na Grafu 71 můžeme vidět velmi různorodou skladbu *forem odbytu* u jednotlivých farem (otázka 15). V grafu nejsou uvedeny farmy, které svou produkci neprodávají (Kittlová, Farma A a Zeman). AGRA Zvíkov spol. s r. o. a BEMAGRO, a. s. spolupracují s Družstvem ČESKÉ BIOMLÉKO, které zajišťuje jejich produkci biomléka velkoodběrateli do Německa.

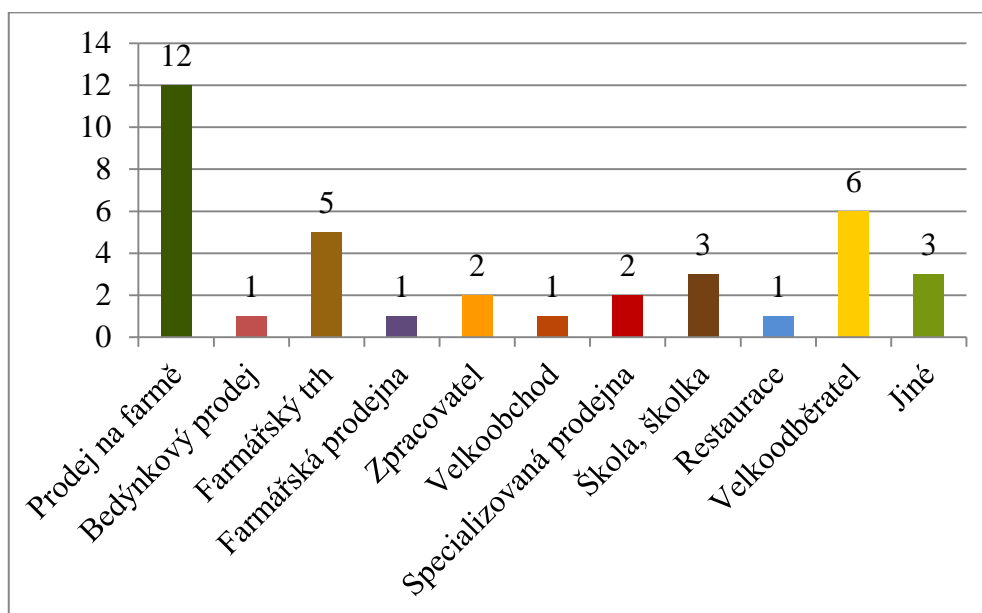
Graf 71 Struktura forem odbytu u jednotlivých farem

Zdroj: vlastní zpracování

V Grafu 72 je zobrazena četnost výskytu jednotlivých forem odbytu. Prodej na farmě uskutečnilo 12 farem, je to tedy nejvyužívanější forma odbytu. Devět farem odhaduje, že tento způsob odbytu v následujících letech poroste, zatímco tři farmy očekávají stagnaci. Poté následuje velkoodběratel. Tři farmy očekávají rostoucí trend, jedna klesající a jedna očekává stagnaci této formy odbytu. Jedna z farem využívající tuto formu odbytu nedokázala odhadnout budoucí vývoj. Farmářský trh jako forma odbytu se mezi farmami vyskytla pět krát. Dvě farmy očekávají během tří let růst, dvě pokles a jedna očekává stagnaci. S počtem tři se vyskytla škola a školka, kde farmy očekávají během tří let stagnaci. Zpracovatel a specializovaná prodejna se vyskytla u dvou farem a zbylé formy odbytu vykazovaly četnost jedna. Mezi jiné formy odbytu farmy uváděly zahraniční firmu, jiný chovatel a známý.

Graf 72 Četnost výskytu formy odbytu

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 16 se týká **bedýnkového prodeje**. Tuto formu odbytu využívá pouze Hrňa, který prodal touto cestou 15 % ze své celkové produkce a vše v bio kvalitě. Tento způsob odbytu provozuje sám, bez spolupráce s jinými farmáři. Používá platbu při předání. Touto cestou prodává již dva roky, akční rádius dodání bedýnky je 60 km a systém bedýnkového prodeje je uzavřený. Vývoj prodeje měl za období 2010 – 2013 klesající trend, avšak do budoucna očekává nárůst této formy odbytu.

Následující otázka 17 se týká **prodeje na farmářských trzích**. Z dotazovaných prodávají na farmářských trzích pouze Hrňa, Kindlmannová, Kouba a Farma B. Jejich pozitivní a negativní zkušenosti z farmářských trhů, nejpřínosnější farmářský trh a důvody prodeje touto cestou, lze vyčíst v Tabulce 30. Respondenti také hodnotili celkovou spokojenost s touto formou prodeje na škále od 1 do 5, přičemž 1 – *velmi spokojen/a* a 5 – *zásadně nespokojen/a*. Průměrná známka jejich hodnocení je 2,8.

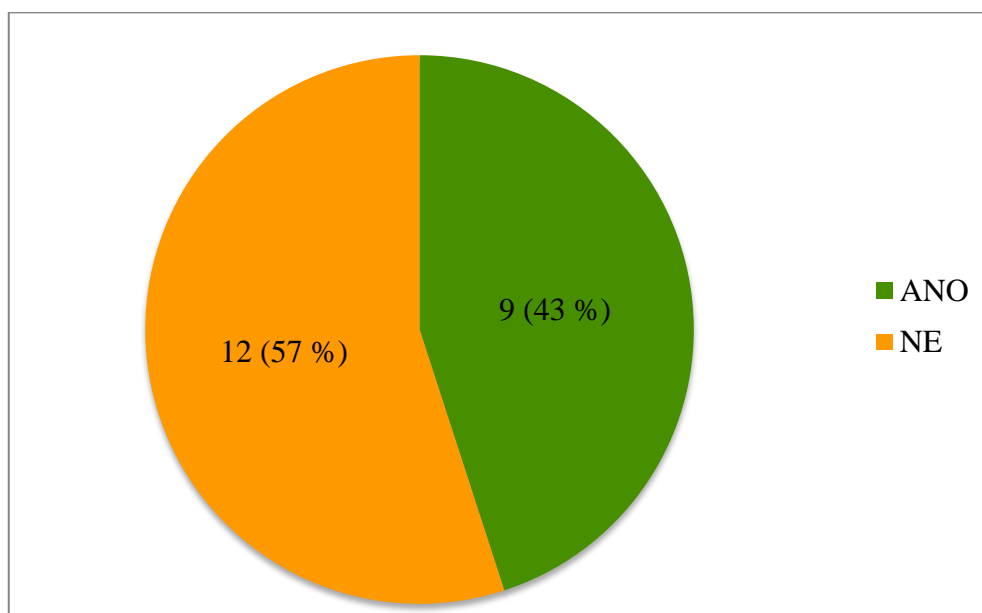
Tabulka 30 Zhodnocení farmářských trhů

Farma	Základní zkušenosti		Nejpřínosnější farmářský trh	Důvod
	pozitivní	negativní		
HRŇA ALEŠ	kontakt se zákazníkem, dozvím se poptávku	není záruka prodeje, úbytek času	Český Krumlov	dobrá organizace, dětský koutek, dobré umístění, poptávka, zákazníci
			Prachatice	blízkost, málo lidí, dobrá organizace
KINDLMANNOVÁ DANA	kontakt s odběratelem	podvodníci na trzích	Tábor	hodně lidí
JIRÍ KOUBA	kontakt se zákazníkem	mělký sortiment	Chlumany	lepší organizace
FARMA B	stálí zákazníci, kteří si toho váží	klesá oblíbenost, návštěvnost, pokles tržeb o víc jak 70 % tento rok	Plzeň	dobrá organizace, větší kupní síla
LEV LIBOR	kontakt se zákazníkem	nahodilost zájmů u různých produktů	České Budějovice - U Vrby	dobrá organizace, počet zákazníků

Zdroj: vlastní zpracování

Na otázku 18, zda respondenti uvažují o **nových formách odbytu** je z Grafu 73 patrné, že 43 % z nich uvažuje o nových formách odbytu. BEMAGRO, a. s. po schválení mlékárny plánuje rozvoz do dalších měst, prodejen a přímo ke spotřebiteli. Kindlmannová uvažuje o založení sociální sítě – Facebook. Dále Douda zvažuje o prodeji z farmy a o zavedení mléčné produkce. Farma B uvažuje o zřízení vlastní restaurace. Matějek uvažuje o prodeji z farmy a farmářském trhu. Muška a Zrzavecký uvažují o prodeji z farmy a Zíka zvažuje zřízení vlastní prodejny. Zbylá nadpoloviční většina o nových formách odbytu neuvažuje.

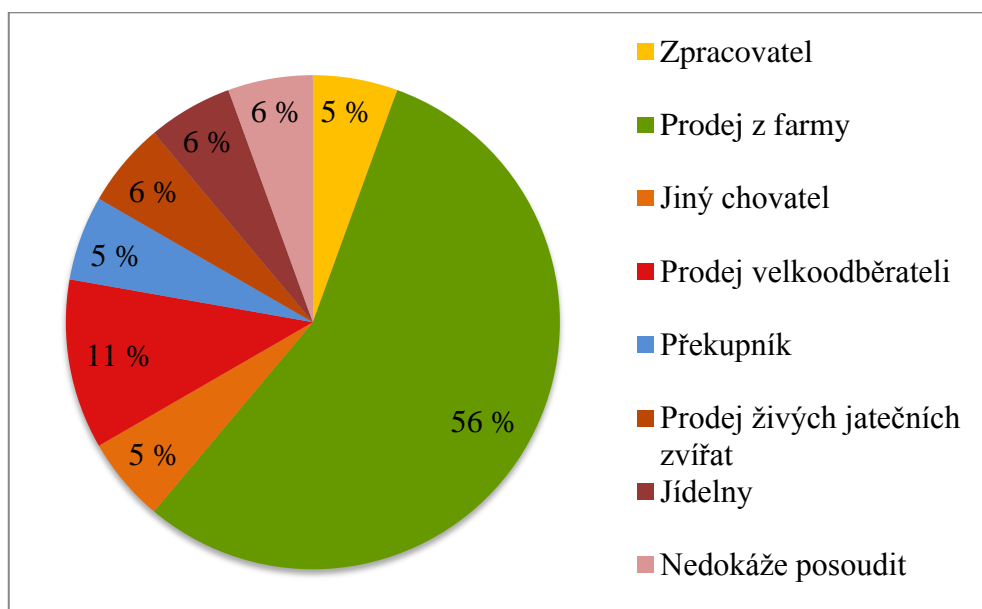
Graf 73 Zvažování nových forem odbytu (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 19 hodnotí **nejefektivnější formu odbytu** a je zhodnocena v Grafu 74. 56 % respondentů hodnotilo jako nejefektivnější prodej z farmy. Dále následoval prodej velkoodběrateli (11%). Zbylé formy odbytu hodnotili respondenti procentuálně velmi podobně.

Graf 74 Nejefektivnější forma odbytu (%)

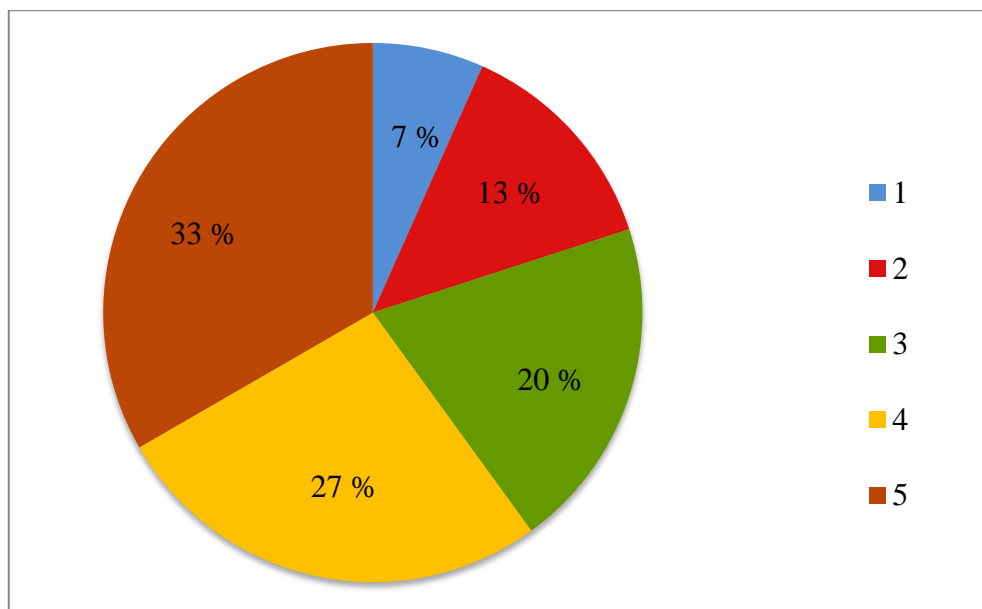

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 75 vystihuje otázku 20, kde ekologičtí zemědělci hodnotí své **možnosti odbytu** na škále od 1 do 5, přičemž 1 – zcela vyřešený odbyt a známka 5 - zásadní odbytové

problémy. Graf vypovídá o převažujících problémech s odbytem. Pouze dvě farmy (7 %) měly zcela vyřešený odbyt a šest farem (27 %) mělo zásadní odbytové problémy. Dvě farmy na otázku neodpověděly vůbec. Průměrná známka činí 3, což vypovídá o vyskytujících se problémech s odbytem.

Graf 75 Hodnocení možností odbytu ekologické produkce (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 21 se týká *forem odbytové spolupráce*. Výsledky šetření naznačují minimální využití, konkrétně na úrovni tří respondentů. AGRA Zvíkov, a. s. využívá odbytovou spolupráci, BEMAGRO, a. s. spolupracuje s Družstvem ČESKÉ BIOMLÉKO, a pan Kouba spolupracuje s překupníkem pro svůj skot.

Otázka 22 vypovídá o *možnostech navýšení roční faremní produkce*. Tabulka 31 vystihuje současný stav a jeho možné procentní navýšení. Z odpovědí vyplývá, že farmy mají dostatečné kapacity pro další navýšení své produkce.

Tabulka 31 Odhad potenciálního navýšení roční produkce (%)

Kategorie	Současný stav	Navýšení (%)	Farma
ŽIVÁ ZVÍŘATA - chovná (ks)	863	20	A
	50	200	H
	25	30	K
	5	100	L
	15	100	S
ŽIVÁ ZVÍŘATA - zástav (ks)	-	100	H
	5	100	L
	3	100	S
ŽIVÁ ZVÍŘATA - na porážku (ks)	15	200	H
	14	100	L
	43	15	O
	-	20	P
	30	20	Q
	15	100	S
	118	30	T
MASO (kg)	711	20	D
	20	100	J
MLÉKO (l)	1 414 583	30	A
	-	30	K
BRAMBORY (t)	16,7	30	D
	3	100	L
ZELENINA (kg)	1 450	10	D
	60	100	J
	-	70	O
	-	30	R
OVOCE (kg)	-	10	B
	-	100	H
	-	20	I
	100	100	J
	1 000	50	O
	-	50	Q
OBILOVINY (t)	488	30	A
	-	30	T
VEJCE (ks)	-	50	O

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 23 se týká **dodávek bioprodukce do škol, mateřských škol či jiných jídelen**.

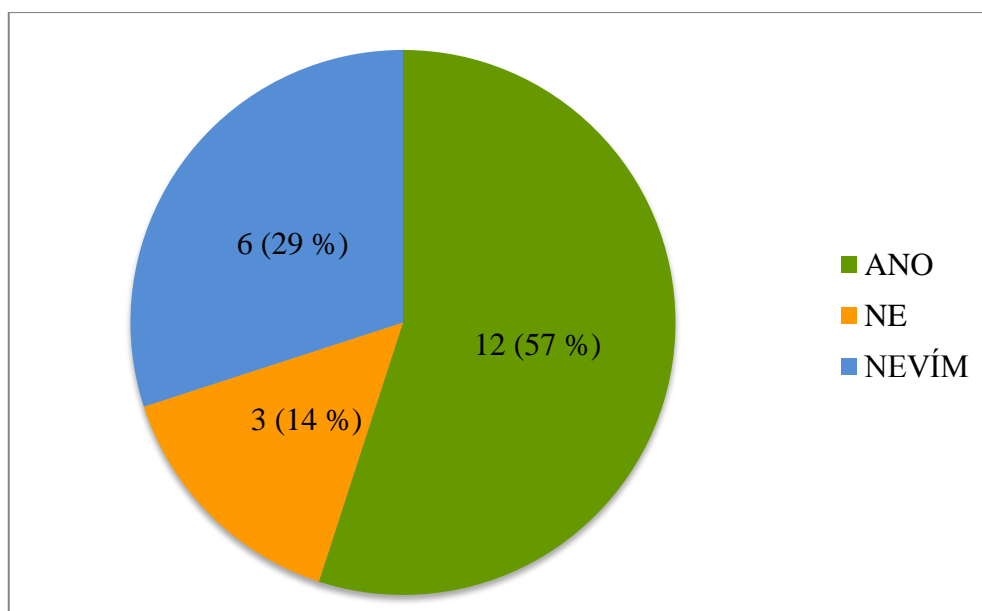
Konkrétně dodává Lev a Zeman, a to jednou či dvakrát měsíčně podle produkce.

Do MŠ a ZŠ dodávají brambory, zeleninu a ovoce.

Na otázku 24, **jaké produkty by bylo možné nabízet školám či jídelnám a v jakém množství**, se nejvíce objevovaly v součtu za všechny farmy brambory (20 t), jablka (2 t), dále ostatní ovoce, zelenina, mošty a přesnídávky.

Z Grafu 76 (otázka 25) vyplývá, že 12 farem by **uvítalo vytvoření odbytové organizace**, která by umožnila dodávky do větších jídelen, restaurací, obchodních řetězců apod.

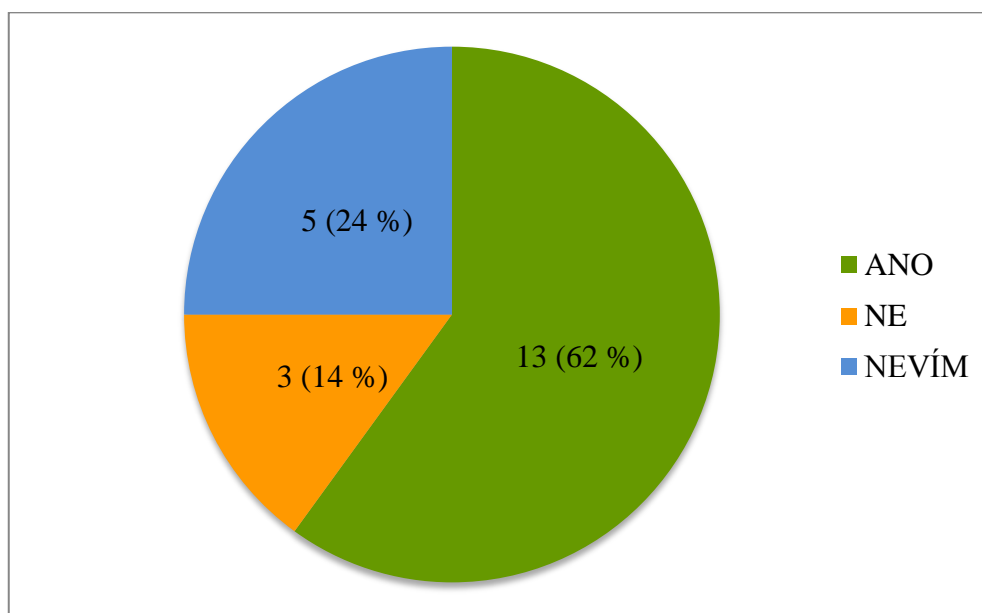
Graf 76 Postoj k vytvoření odbytové organizace (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Z Grafu 77 (otázka 26) vyplývá, že 13 ekologických zemědělců **souhlasilo s vytvořením e-odbytové sítě (e-biomarket)**, kde by bylo možné online nabízet své produkty k prodeji.

Graf 77 Postoj k vytvoření e-odbytové sítě (%)

Zdroj: vlastní zpracování

E. ZÁKAZNÍCI A PREZENTACE FARMY

Graf 78 (otázka 27) se zabývá *charakteristikou zákazníků*, kteří nakupují biopotraviny, jak je vnímají farmáři. Podle farmářů biopotraviny nakupují aktivní mladé ženy – matky s vyšším zájmem o zdraví.

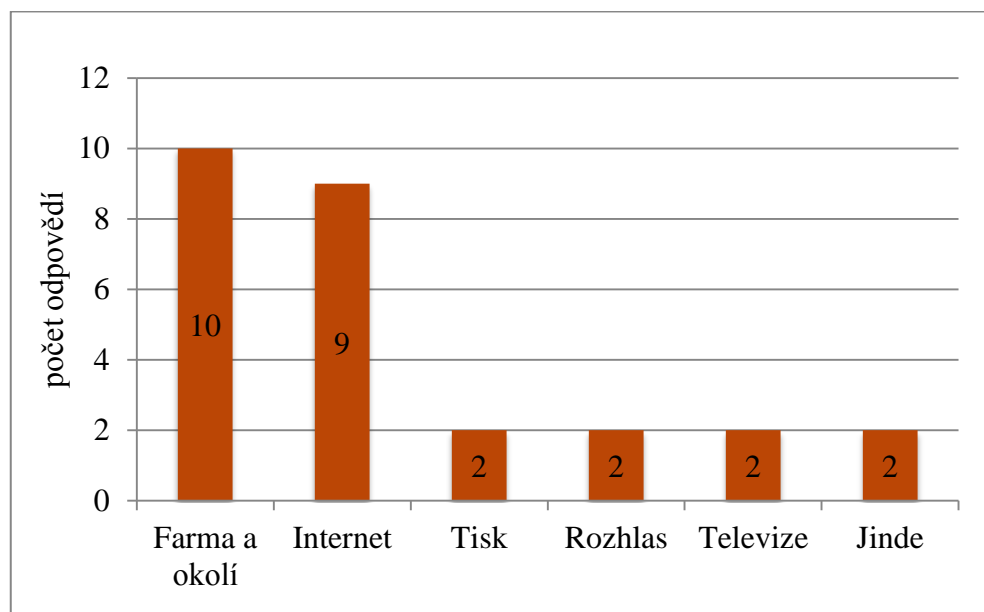
Graf 78 Charakteristika zákazníků kupujících biopotraviny ze strany farmářů

	Výhradně	Spíše	Střed	Spíše	Výhradně	
Ženy	0	15	6	0	0	Muži
Vysoký příjem	1	10	10	0	0	Nízký příjem
Jednotlivci (single)	0	4	5	11	1	Rodiny s dětmi
Vysoký zájem o zdraví	3	13	4	1	0	Bez zájmu o zdraví
Aktivní lidé (sportovci)	1	11	9	0	0	Pasivní lidé
Mladí	2	13	6	0	0	Staří
Základní vzdělání	0	0	13	8	0	Vysokoškolské vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 79 znázorňuje *formy prezentace* faremní produkce (otázka 28). Sedm farem neprezentuje své produkty vůbec. Největší počet voleb získala prezentace na farmě a jejím okolí (10) a prezentace prostřednictvím internetu (9). Se stejným počtem odpovědí byla uvedena prezentace v tisku, v rozhlasu a v televizi (2). Jako jiné formy prezentace farmy byla uvedena ústní forma.

Graf 79 Způsob prezentace faremní produkce

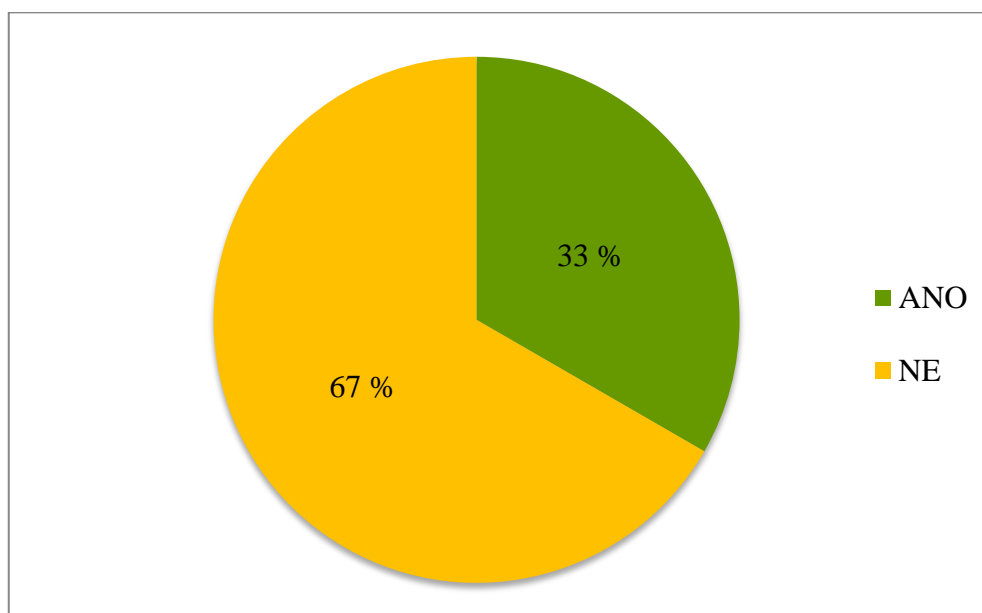

Zdroj: vlastní zpracování

F. SPOLUPRÁCE S JINÝMI SUBJEKTY

Z Grafu 80 vyplývá, že 33 % ekologických zemědělců *spolupracuje s jinými subjekty* (otázka 29). AGRA Zvíko spol. s r. o. spolupracuje s organizací GEA (GEA Farm Technologies je německý výrobce technických inovací, integrovaných produktových řešení a efektivní hygieny zvířat). BEMAGRO, a. s. se školami (pořádá exkurze, staví hmyzí domky a budky). Dále Langová pořádá výlety základním školám a spolupracuje s ekologickou organizací Renesanční společnost o.p.s. Farma B spolupracuje s ostatními ekologickými farmami. Bicanová spolupracuje s organizací MAS Krajina Srdce.

Graf 80 Spolupráce s jinými subjekty (%)

Zdroj: vlastní zpracování

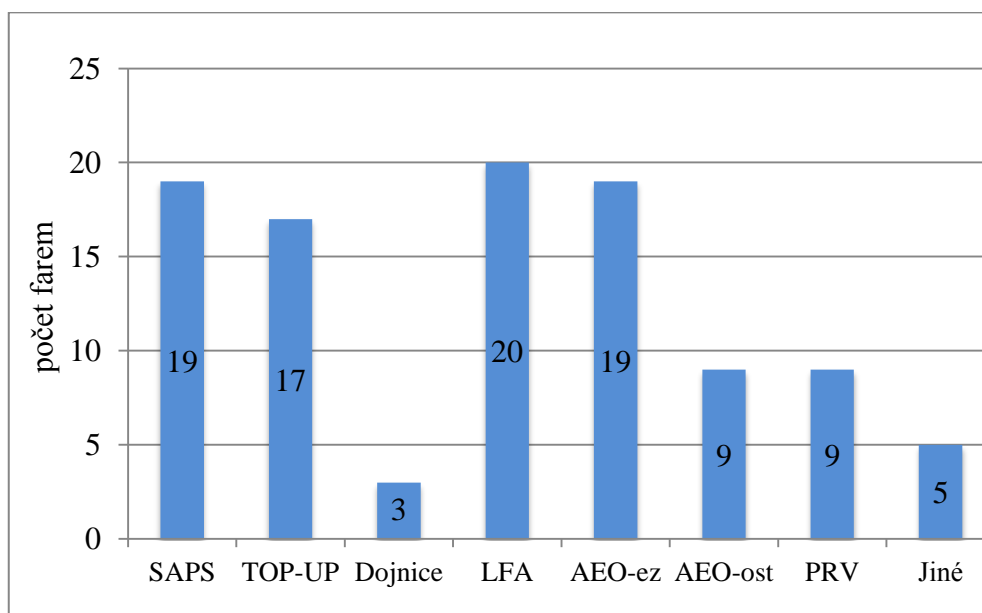
Otázka 30 se týká **oblastí, ve kterých by ekologičtí zemědělci spolupráci uvítali**. AGRA Zvíkov spol. s r. o. by uvítala více seminářů, kurzů a rozšíření nabídky homeopatik. BEMAGRO, a. s. by rádo navázalo spolupráci se školy v okolí a ve městě. Hrňa by uvítal brigády a spolupráci na marketingové komunikaci. Kindlmannová, Janoušek, Muška a Kouba by uvítali spolupráci na odbytu. Dále se mezi odpověďmi vyskytoval prodej zástavu a zpracování produkce.

Poslední otázka číslo 31 týkající se spolupráce, byla zaměřena **na účast farem v kooperačních seskupeních**. Jediná Bicanová je součástí kooperačního uskupení a to občanského sdružení MAS Krajina srdce. Langová uvažuje o vstoupení do Místní akční skupiny Česká Kanada o.p.s.

G. EKONOMICKÁ SITUACE

Následující otázky se týkají ekonomické situace, konkrétně **dotací**. Všichni dotazovaní odpověděli, že dotace využívají (otázka 32). **Jaké dotace** ekologičtí zemědělci využívají, popisuje následující Graf 81 (otázka 33). Čísla v každém sloupci ukazují, kolik dotazovaných subjektů danou dotaci využívá. SAPS využívá 19 farem, TOP – UP 17, Dojnice 3 farmy, LFA 20 farem, AEO (ekologické zemědělství) 19 farem, AEO (ostatní) 9 farem, PRV 9 farem. Jiné dotace využívá 5 farem, konkrétně PGRLF, na rekonstrukci stájí a na ovce a kozy. Nejčastější dotace jsou LFA.

Graf 81 Využívané dotace

Zdroj: vlastní zpracování

Následující Tabulka 32 zobrazuje oblasti dotací, které by měly být dle farmářů navýšeny, či nově dotacemi ošetřeny (otázka 34). Odpovědi respondentů jsou různé, avšak nejčastěji by zemědělci požadovali navýšit dotace pro malé farmy.

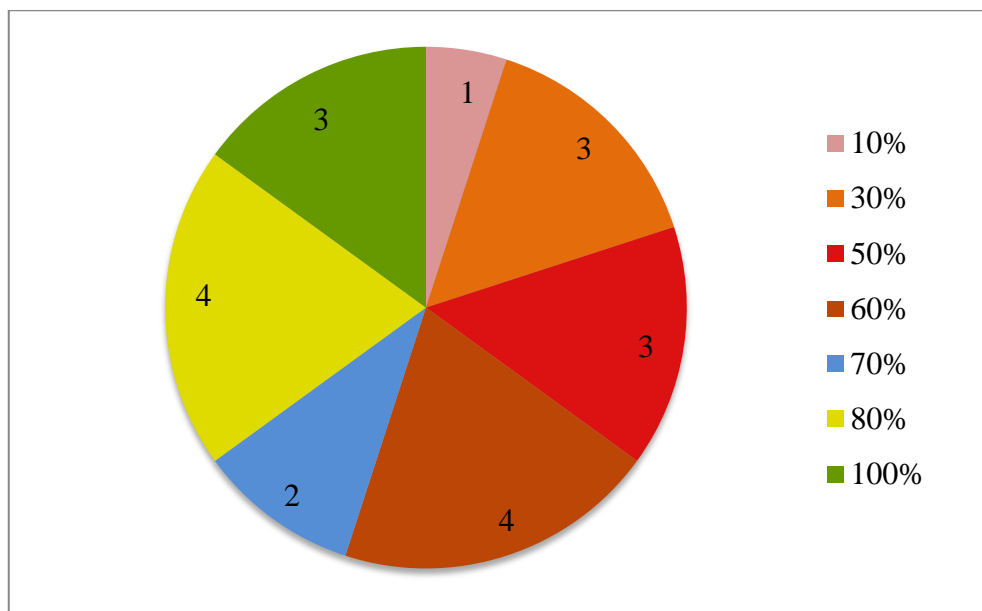
Tabulka 32 Dotace, které by se měly zvyšovat

Farma	Oblast dotací pro zvýšení
AGRA Zvíkov spol. s r.o.	dojnice
VERONIKA KITTLOVÁ	pro malé zemědělce, kteří realizují prodej bio produktů
Ing. ARNOŠT KOPEČEK	-
BEMAGRO, a.s.	žádné
KROKOVICE, SPOL. s r. o.	-
HRŇA ALEŠ	změna podmínek u AEO, mezofilní a vlhkomilné louky zvýšit
LANGOVÁ HANA	na živočišnou produkci
Ing. KLÁRA BICANOVÁ	AEO
FARMA A	pro malé zemědělce
DANA KINDLMANNOVÁ	neměnit
JIRÍ BENDA	na živočišnou produkci
VLADIMÍR DOUDA	SAPS
JIRÍ KOUBA	žádné nenavyšovat
FARMA B	pro malé zemědělce
LIBOR LEV	na investice
MIROSLAV MATĚJEK	SAPS, TOP-UP, LFA, AEO, Program rozvoje venkova
VÁCLAV MUŠKA	zachovat stávající
TOMÁŠ ZEMAN	zvýšení AEO na TTP
PAVEL ZRZAVECKÝ	SAPS
JAN JANOUŠEK	všechny navýšit
ZÍKA KAREL	všechny zrušit

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 82 vyjadřuje, ***jakým procentem poskytnuté dotace kompenzují ekologickým zemědělcům náklady*** (otázka 35). Legenda zobrazuje procentuální výši pokrytí nákladů dotacemi. Čísla v grafu vyjadřují počet odpovědí. Z největší části dotace pokrývaly farmám 60 % - 80 % nákladů. Jedna farma nedokázala odhadnout výši pokrytí.

Graf 82 Úroveň pokrytí nákladů dotacemi (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka číslo 36 se zaměřovala na ***důvody, které brání ekologickým zemědělcům optimálnímu využívání dotací***. Nabízené čtyři možnosti měly farmy ohodnotit známkami 1 - *zásadně ano*, brání k využívání dotací a známkou 5 - *brání minimálně*. V Tabulce 33 je uvedeno průměrné hodnocení jednotlivých důvodů. Sedm farem žádné překážky neshledaly. Nejhorší hodnocení získala *administrace žádosti*. Čtyři farmy měly *jiné* překážky, a to například, že informace jsou převážně dostupné v elektronické podobě, což je pro některé farmy problém, protože k nim nemají přístup a uvítaly by tištěnou podobu.

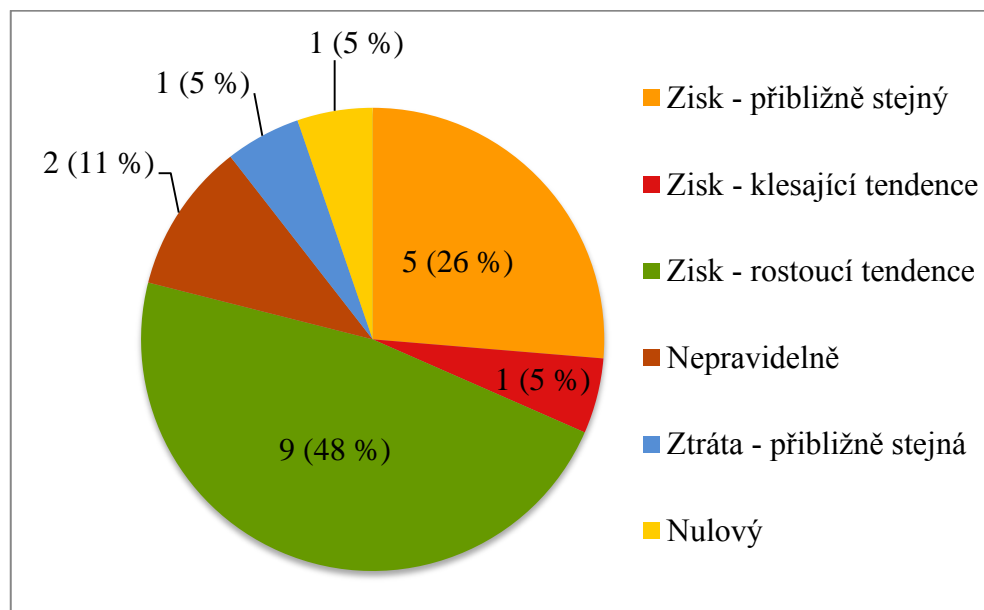
Tabulka 33 Problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací

Důvod	Průměrné hodnocení	Výskyt
Podmínky poskytnutí	3,9	14
Administrace žádosti	3,2	14
Komplikovaný přístup k informacím	4,2	14
Jiné	2,25	4

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 83 znázorňuje *vývoj výsledku hospodaření za poslední 3 roky* (otázka 37). Pět farem vykazovalo za poslední období přibližně stejný zisk. Devět farem vykazovalo zisk s rostoucí tendencí. Dvě farmy měly nepravidelný výsledek hospodaření. A dvě farmy se nacházely ve ztrátě, jedna s klesající tendencí a druhá přibližně každý rok stejnou. Jedna farma měla nulový zisk. Dvě farmy neodpověděly, jelikož svou produkci neprodávaly.

Graf 83 Výsledek hospodaření za poslední 3 roky (%)

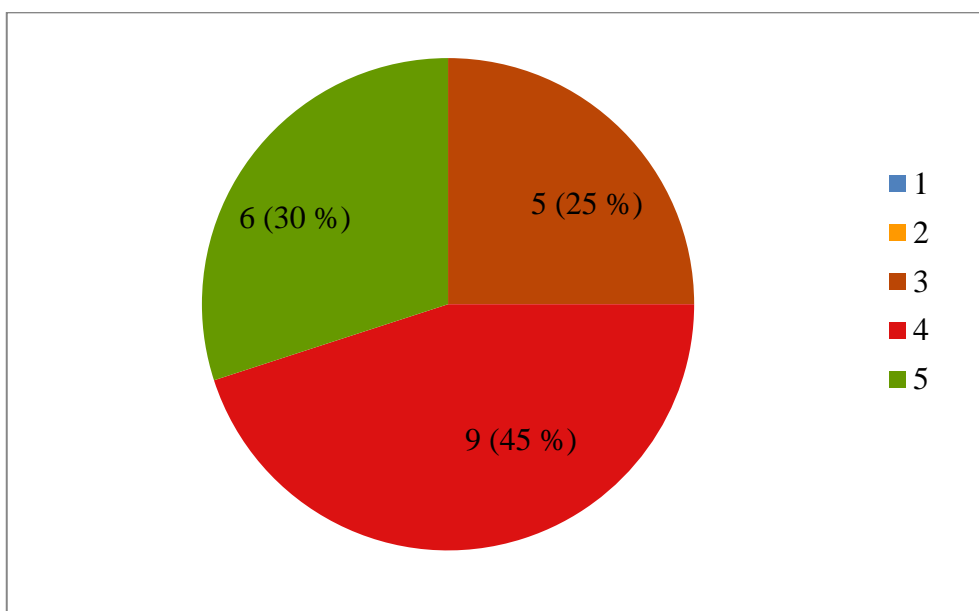

Zdroj: vlastní zpracování

H. DOPLŇUJÍCÍ OTÁZKY

Následující Graf 84 hodnotí *zemědělskou politiku* (otázka 38). Dotazovaní měli ohodnotit současnou zemědělskou politiku známkami 1 – *velmi kvalifikovaná* a 5 – *zásadně nekonceptní*. Odpovědi se reálně týkaly pouze známek 3, 4, 5. Výsledkem je, že 30 % respondentů zhodnotilo zemědělskou politiku jako zásadně nekonceptní. Dotazovaní vytýkali zemědělské politice to, že chybějí odborníci, neustále se mění předpisy a podmínky, nejistota v plánování, každý kraj má jinou veterinární správu, politická situace, chaos, byrokracie, nekonceptnost, administrace, čerpá se více, než dostává a nerespektování přírodních pravidel. Průměrnou známkou (vážený průměr), kterou byla současná zemědělská politika ohodnocena je 4,05.

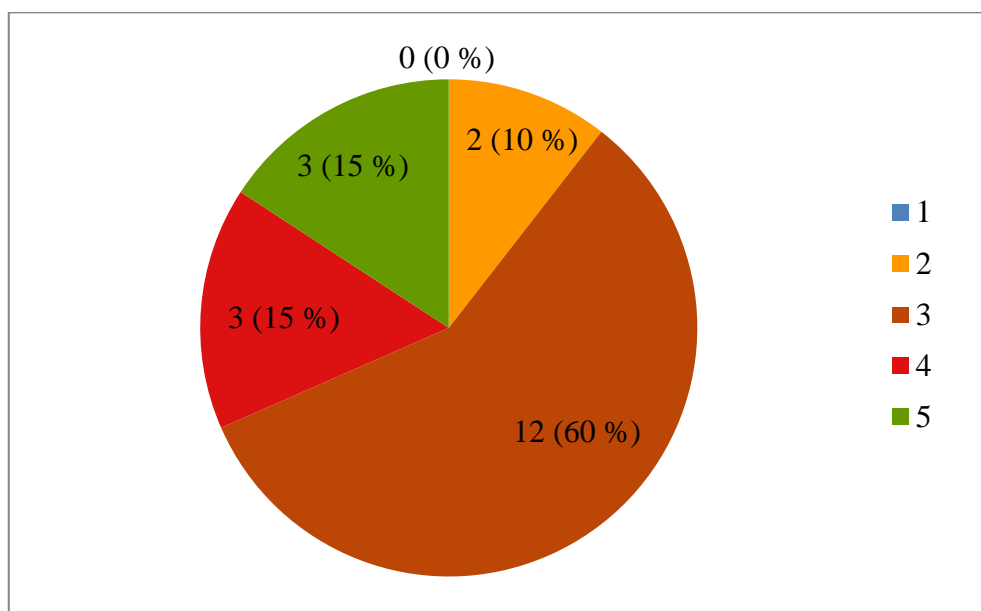
Graf 84 Zhodnocení současné zemědělské politiky (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Další Graf 85 hodnotí *ekologickou zemědělskou politiku* (otázka 39). Princip dotazování byl stejný jako v předchozí otázce. Respondenti hodnotili reálně známkami 2, 3, 4, 5. 15 % respondentů hodnotilo ekologickou zemědělskou politiku jako zásadně nekoncepční. Důvody hodnocení jsou následující: systém dobrý, ale narušen restitucí, zemědělců do 50 ha je málo a dotace dostanou jen velké farmy, stále se měnící podmínky, problémy při poskytování dotací na nové sady, byrokracie. Průměrnou známkou (vážený průměr), kterou byla současná ekologická zemědělská politika ohodnocena, je 3,35. Respondenti vnímají ekologickou zemědělskou politiku pozitivněji oproti zemědělské politice, jejíž průměr dosáhl 4,05.

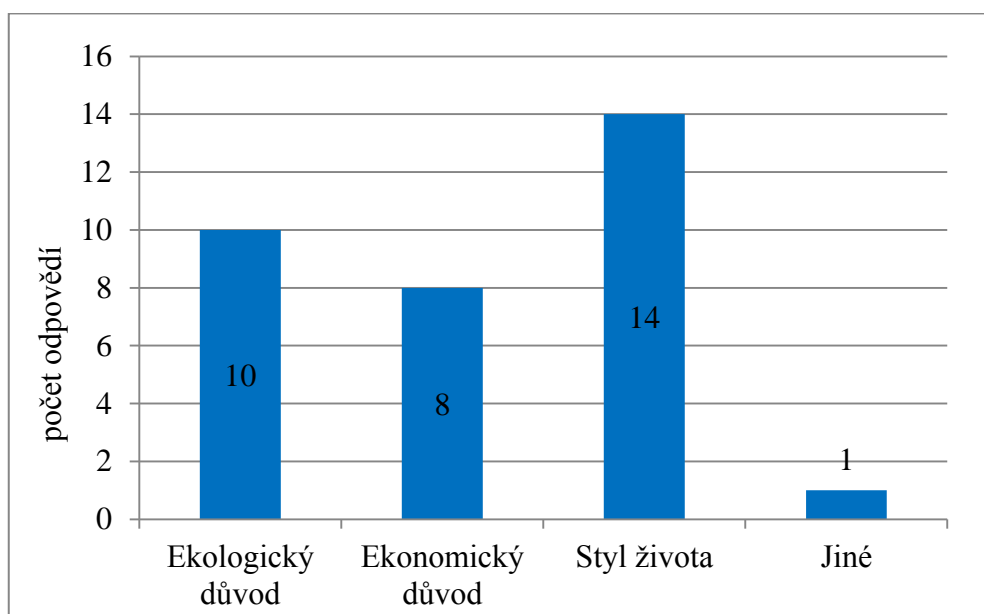
Graf 85 Zhodnocení současné ekologické zemědělské politiky (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 86 uvádí *důvody, které vedly ekologické zemědělce k ekologickému hospodaření* (otázka 40). *Ekologický důvod* uvedlo deset respondentů. *Ekonomický důvod*, spojený s využíváním dotačního systému pro oblast ekologického zemědělství a možností vyšších prodejních cen, zvolilo osm subjektů. 14 subjektů začalo s ekologickým hospodařením, protože tento *styl života* jim byl velmi blízký. Agra Zvíkov, spol. s r. o. uvedla *jiný* důvod pro přechod na ekologické zemědělství a to ten, že pro prodej obilovin a bobu je podmínkou hospodaření v ekologickém zemědělství.

Graf 86 Důvody pro zahájení ekologického hospodaření

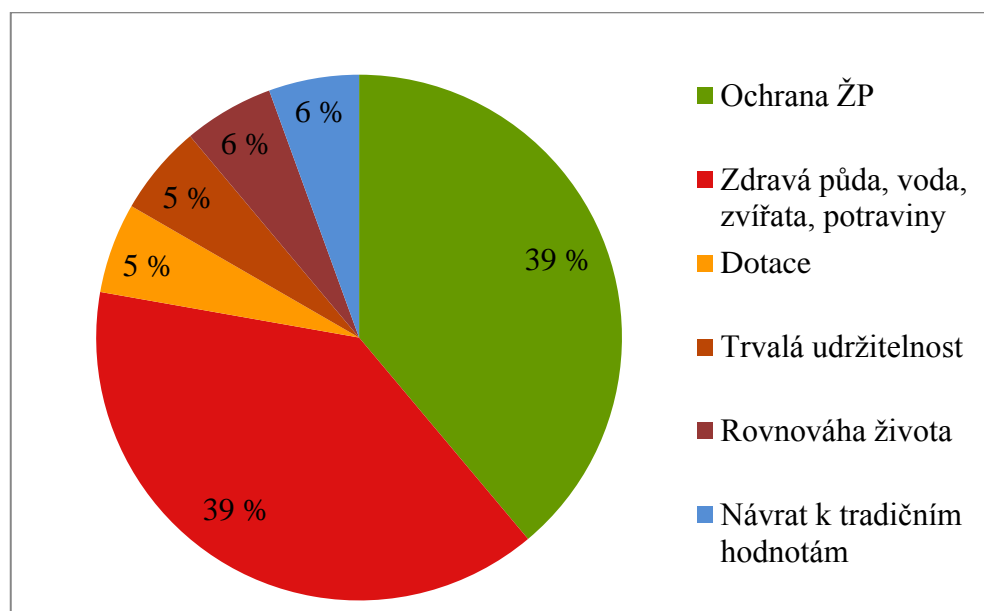

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 41 se zaměřila na zjištění, zda by se respondent při opakované možnosti volby začít podnikat v ekologickém zemědělství, **rozhodl stejně**. 70 % ekologických zemědělců odpovědělo ano, rozhodli by se stejně, 2 % by už s ekologickým hospodařením nezačala a 20 % respondentů nedokázalo odpovědět.

Následuje otevřená otázka číslo 42. Graf 87 popisuje **přínosy ekologického zemědělství z pohledu ekologických zemědělců**. 39 % ekologických zemědělců považuje za největší přínos ochranu životního prostředí, zdravou půdu, vodu, zvířata a tím i potraviny. Dalšími přínosy, které byly uvedeny, jsou dotace, trvalá udržitelnost, rovnováha života, návrat k tradičním hodnotám.

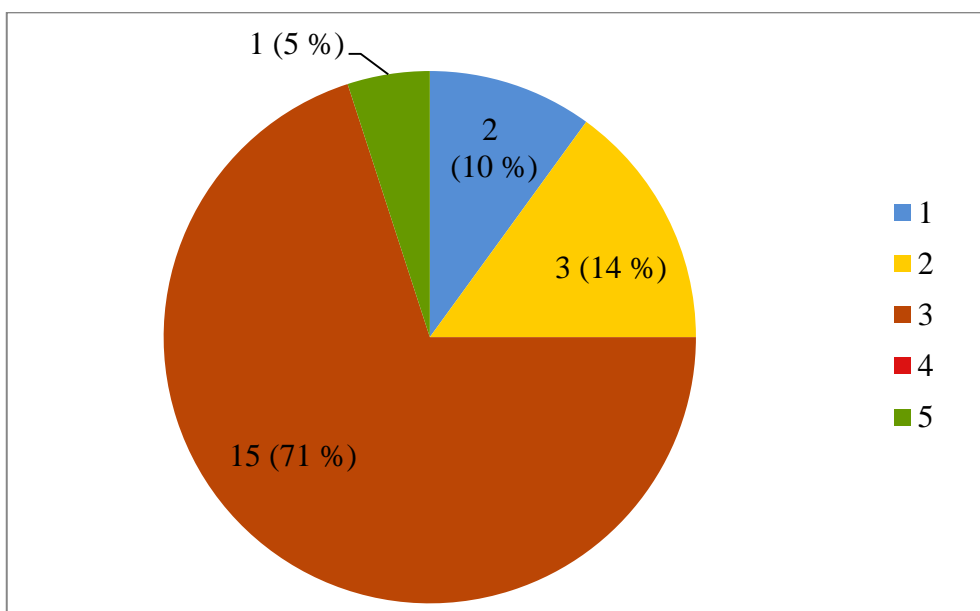
Graf 87 Přínosy ekologického zemědělství (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Zhodnocení **míry naplnění očekávání** ze strany respondenta popisuje Graf 88 (otázka 43). Hodnocení probíhalo známkami 1 – *zcela naplnila* a 5 – *nenaplnila*. Respondenti odpovídali pouze známkami 1, 2, 3 a 5. Zcela naplněná očekávání jsou u 10 % ekologických zemědělců. 71 % respondentů zvolili střední známku hodnocení. Průměrná známka je 2,75.

Graf 88 Míra naplnění očekávání z ekologického zemědělství (%)

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.3 Komoditní část

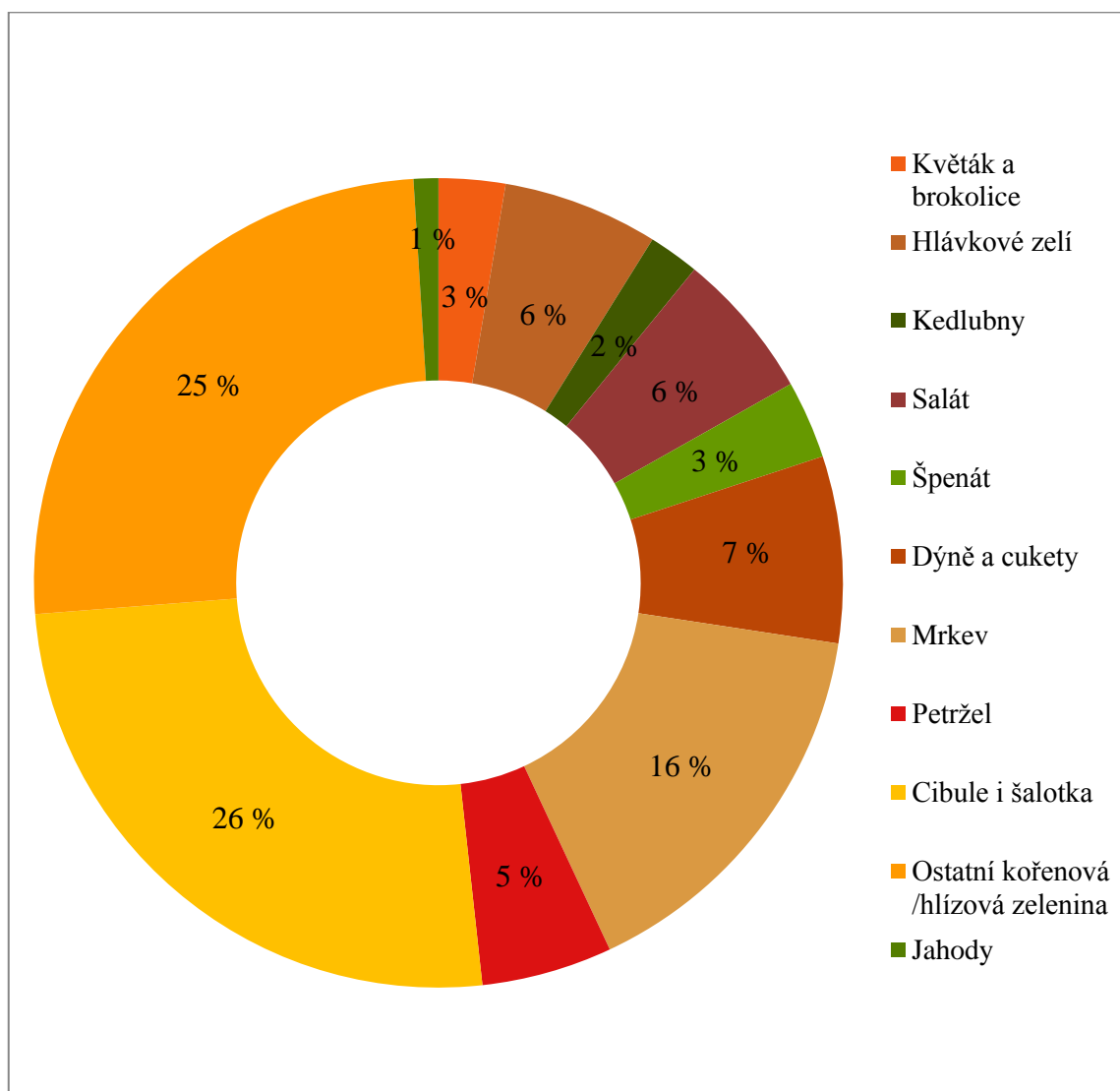
A. PRODUKCE A ZPRACOVÁNÍ BRAMBOR, ZELENINY A OVOCE

Komoditní část se podrobně zabývá faremní produkcí, zpracováním a prodeji bio brambor, zeleniny a ovoce.

Komoditní část nevyplňovala AGRA Zvíkov, spol. s r. o., jelikož jejich úroda byla vlivem nepříznivého počasí velmi špatná, tudíž brambory nepěstovaly vůbec a Krokovice spol. s r. o. vyplnila pouze otázku č. 8 a 9.

Otázka 1 se zabývá *produkční plochou zeleniny, ovoce a brambor*. Graf 89 zobrazuje *produkční plochu zeleniny*, která je 5 223 m². Na celkové ploše zeleniny se podíleli BEMAGRO, a. s., Hrňa, Zeman a Kindlmannová. Největší podíl plochy tvořila cibule i šalotka (26 %), dále ostatní kořenová/hlízová zelenina (25 %) a mrkev (16 %). Produkční plochu zaujímaly také plodiny, které nejsou v grafu uvedené, jelikož jejich podíl plochy nedosahoval 1 %. Jedná se konkrétně o kapustu (15 m²), celer řapíkatý (10 m²), pór (5 m²), pastinák (20 m²) a hrášek (8 m²).

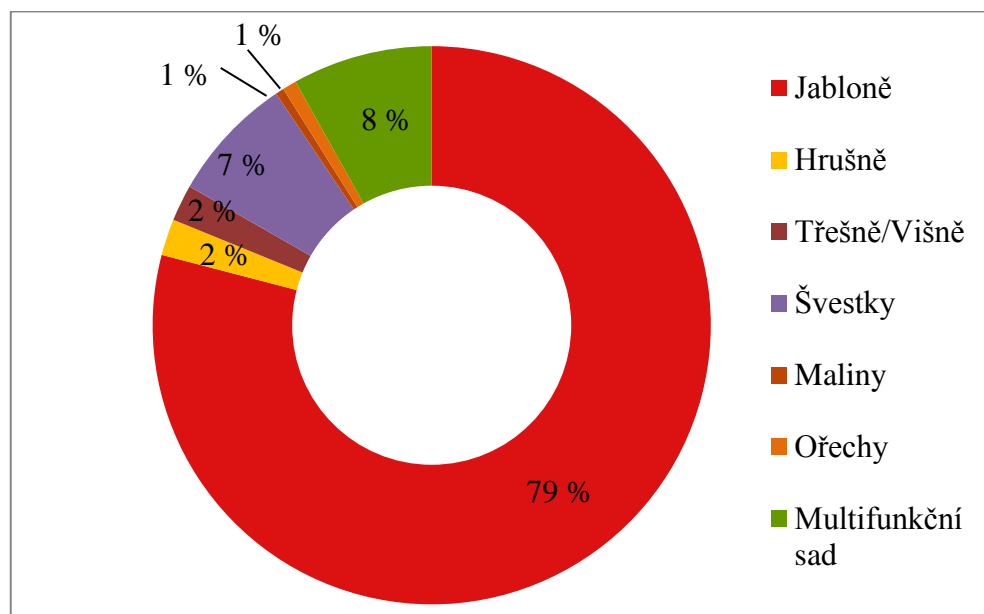
Graf 89 Produkční plocha zeleniny (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 90 popisuje **produkční plochu ovoce**. Na produkční ploše ovoce, která činila 6,17 ha se podílejí Kittlová, Farma A, Kindlmannová, Benda, Lev, Muška, Zeman a Zíka. Největší podíl plochy tvořily jabloně (79 %), dále multifunkční sad (8 %), na kterém se pěstovaly jabloně, hrušně, třešně, švestky a ořechy. 7 % plochy tvořily švestky. Graf nezobrazuje meruňky, jelikož jejich podíl plochy nedosáhl ani 1 %.

Graf 90 Produkční plocha ovoce (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Produkční plocha brambor dosahovala 4,94 ha. Konkrétní farmy, které se podílely na celkové ploše brambor, jsou BEMAGRO a. s. (2,5 ha), Hrňa (0,07 ha), Douda (0,5 ha), Kouba (0,4 ha), Muška (0,2 ha), Zeman (0,03 ha), Janoušek (0,6 ha) a Zíka (0,7 ha). AGRA Zvíkov spol. s r. o. v loňském roce brambory vůbec nepěstovala.

Následující otázka 2 se týká **zpracování produkce za účelem prodeje**. Z dotazovaných subjektů svou produkci zpracovávali pouze čtyři respondenti. Kittlová, jejíž roční produkce činila 1,5 tuny a z toho zpracovala 50 %. Dále Bicanová, jejíž roční produkce byla 0,1 tuny, zpracovala 50 % a Muška s produkcí 1,5 tuny zpracoval 60 %. Dále produkci zpracovával Lev. Jmenovaní ekologičtí zemědělci zpracovávají pouze ovoce na sušení, zavařeniny a mošty.

B. PRODEJ BRAMBOR, ZELENINY A OVOCE

Tabulka 34 vyjadřuje, jakou část *své celkové produkce ekologický zemědělec průměrně prodá* (otázka 3). Prodej je vyjádřen procentem. Prodej své bioprodukce uskutečnilo celkem 10 farem (AGRA Zvíkov spol. s r. o. a Krokovice, spol. s r. o. komoditní část nevyplnila). BEMAGRO, a. s. (D) prodalo 100 % své produkce brambor, zeleniny a ovoce. Hrňa (F) prodal 85 % své produkce zeleniny. Dále Bicanová (H) prodala 50 % ovoce v konvenci, Kindlmannová (J) 70 % zeleniny a 50 % ovoce jako konvenční produkt, Douda (L) 10 % produkce brambor a vše jako bioprodukt, Kouba (M) 25 % brambor a vše jako bioprodukt. 95 % produkce ovoce prodal Lev (O), z toho je 10 % bylo prodáno jako bioprodukt. 80 % ovoce prodal Muška (Q) jako bioprodukt a též jako bioprodukt prodal 90 % zpracovaného ovoce. Dále Janoušek (T) 95 % brambor v bioprodukci, Zíka (U) 25 % brambor jako bioprodukt.

Tabulka 34 Podíl prodané bioprodukce (%)

Farma	D	F	H	J	L	M	O	Q	T	U
Zaměření farmy	MAS ZEL	MAS ZEL	OVO ZEL	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS
Brambory	100	0	0	0	10	25	0	0	95	25
Zelenina	100	85	0	70	0	0	0	0	0	0
Ovoce	100	0	50	50	0	0	95	80	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 35 vystihuje *objem prodeje a % podíl prodeje v bio režimu u zpracovaných produktů* (otázka 4). Tři ekologičtí zemědělci uvedli, že prodávají zpracované produkty, konkrétně se jednalo o loupané ořechy, sušené ovoce, mošt, které se ale neprodalo jako bio. Dále mošt a zavařeniny z ovoce, které se prodaly 100 % jako bio. Kittlová zpracovává svou produkci, ale není určena k prodeji. Využívá ji pro vlastní spotřebu. Z celkové produkce ovoce, která činila 1,5 tuny, zpracovává 50 % převážně na mošty, zavařeniny nebo na sušení.

Tabulka 35 Objem prodeje zpracovaných produktů

Farma	Zpracovaný produkt	Objem prodeje	Z toho jako bioprodukt (%)
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	loupané ořechy	50 kg	0
LEV LIBOR	sušené ovoce	30 kg	0
MUŠKA VÁCLAV	mošt	1200 l	100
	zavařeniny z ovoce	40 kg	100

Zdroj: vlastní zpracování

Mezi *nejlépe obchodovatelné produkty* z produkce ovoce, zelenina a brambory respondenti uvedli brambory, dýně Hokaido, ořechy a jablka. Mezi *nejhůře* obchodovatelné produkty patřila listová zelenina a višně (otázka 5, otevřená).

Důvodem případného prodeje ekologické produkce v konvenci byla zmíněna možnost prodeje za nižší cenu. Je to jednodušší, protože cena může být určena individuálně, aby byl uskutečněn prodej. Dalšími důvody byly malý objem produkce a jedním z důvodů byla i necertifikovaná zpracovna (otázka 6, otevřená).

Následující otázka 7 řeší *odbytové kanály pro prodej produkce brambor, ovoce a zeleniny*. Tabulky 36, 37, 38 popisují subjekty, které prodej realizují a způsob prodeje prodávané biokomodity, a zda je prodej v konvenci nebo jako bio. Tabulky jsou rozdělené podle prodeje brambor (Tab. 36), zeleniny (Tab. 37) a ovoce (Tab. 38).

Tabulka 36 Odbytové kanály pro prodej brambor

Farma	Způsob prodeje (%)	Bio - Konvence
BEMAGRO, a. s.	prodej z farmy (100)	bio
DOUDA VLADIMÍR	samosběr (10)	bio
KOUBA JIŘÍ	prodej z farmy (100)	bio
ZEMAN TOMÁŠ	prodej z farmy (10)	bio
JANOUSEK JAN	prodej z farmy (100)	bio
ZÍKA KAREL	prodej z farmy (25)	bio

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 37 Odbytové kanály pro prodej zeleniny

Farma	Způsob prodeje (%)	Bio - Konvence
BEMAGRO, a. s.	prodej z farmy (100)	bio
HRŇA ALEŠ	prodej z farmy (25)	bio
	farmářský trh (30)	bio
	prodejna zdravé výživy (5)	bio
	restaurace, jídelna (25)	bio
	bedýnkový prodej (15)	bio
KINDLMANNOVÁ DANA	prodej z farmy (20)	konvence
	farmářský trh (50)	konvence
ZEMAN TOMÁŠ	škola (45)	bio
JANOUSEK JAN	prodej z farmy (10)	bio

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 38 Odbytové kanály pro prodej ovoce

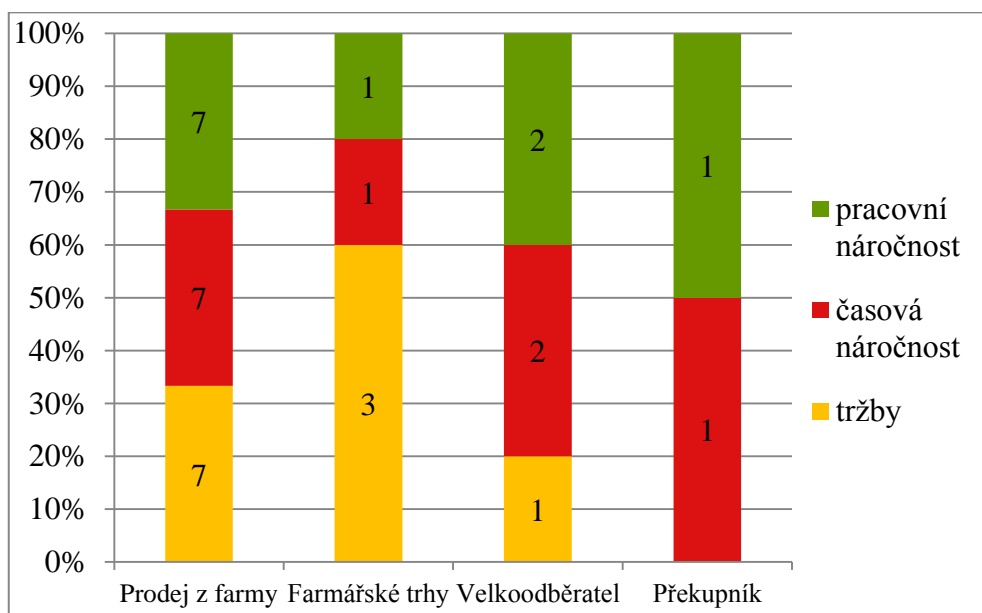
Farma	Způsob prodeje (%)	Bio - Konvence
BICANOVÁ KLÁRA, Ing.	prodej z farmy (100)	konvence
KINDLMANNOVÁ DANA	prodej z farmy (10)	konvence
	farmářský trh (40)	konvence
LEV LIBOR	prodej z farmy (5)	konvence
	farmářský trh (95)	konvence
MUŠKA VÁCLAV	prodej z farmy (30)	bio
ZEMAN TOMÁŠ	prodejna zdravé výživy (70)	bio
	škola (35)	bio
	prodej z farmy (5)	bio

Zdroj: vlastní zpracování

Otevřené otázky 8 a 9 se dotazují na **prodej produkce do zahraničí a jejich důvody**. Pouze farma Krokovice, spol. s r. o prodává svou produkci do zahraničí, konkrétně do Německa. Jedná se o prodej pšenice a žita. Důvodem pro prodej do zahraničí je ten, že faktura je splatná okamžitě.

Na otázku 10, jaký **způsob prodeje preferujete z pohledu tržeb, časové náročnosti a pracovní náročnosti**, jsou odpovědi zobrazeny v Grafu 91. Uvedená čísla znamenají počet odpovědí. Nejvíce preferovaný způsob prodeje byl prodej z farmy.

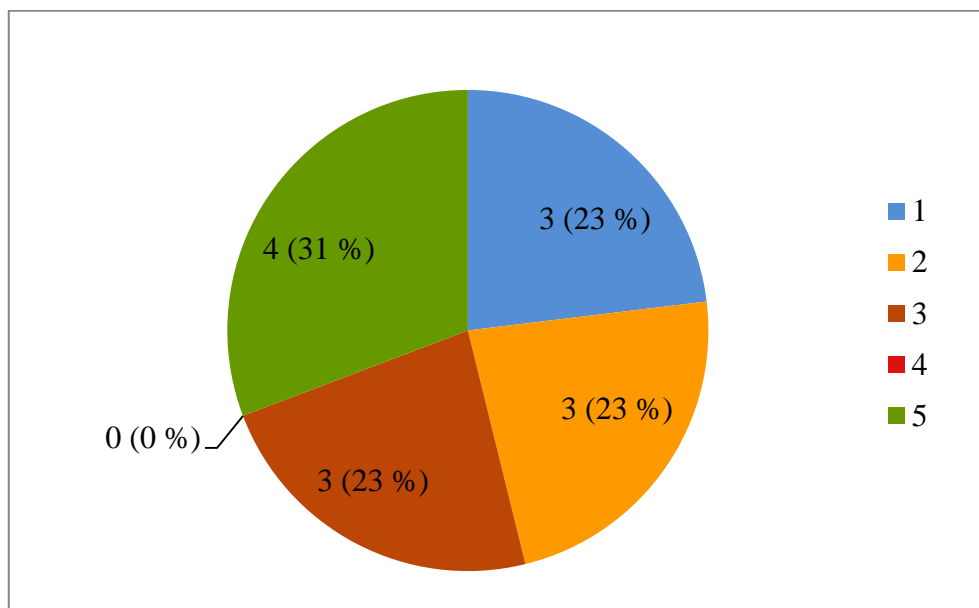
Graf 91 Preference jednotlivých forem prodeje

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 11, *současné možnosti odbytu* produkce ukazuje Graf 92. Respondenti měli ohodnotit svůj odbyt známkami 1 - *zcela vyřešený odbyt* a 5 - *zásadní odbytové problémy*. Nejčastěji se objevila známka 5. Celková známka je 2,93. Vypovídá o skutečnosti, že ekologičtí zemědělci mají problémy při odbytu některé své produkce, a to zejména s tou, která se rychle kazí. Konkrétně s mrkví, listovou zeleninou, malinami, višněmi a salátem.

Graf 92 Hodnocení možnosti odbytu ekologické produkce brambor, zeleniny, ovoce (%)

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka 12 směřovala ke *zvažovaným změnám v oblasti faremní produkce*. 14 % respondentů odpovědělo, že zvažuje změny své produkce a to konkrétně zvýšení plochy brambor, pěstování více ovoce a zeleniny a větší pestrost zeleniny.

Dále měli respondenti posoudit *nejoblíbenější bioprodukty ze strany spotřebitelů* z oblasti produkce a zpracování brambor, zeleniny a ovoce (otázka 13, otevřená). Spotřebiteli oblíbenými bioprodukty jsou jablka, brambory, cibule, mrkev, neloupané ořechy, hrušky, sušené ovoce a mošt.

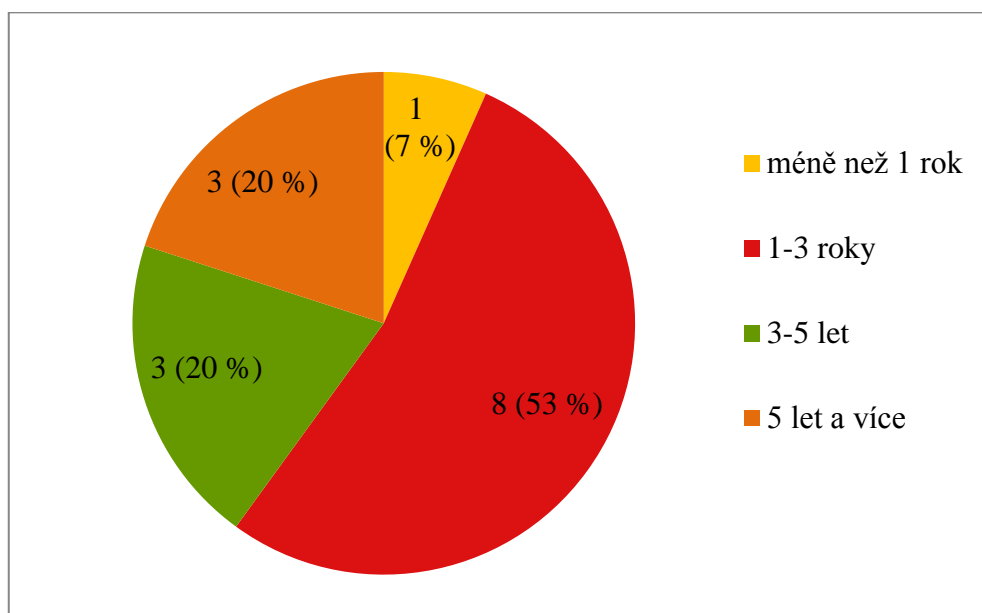
Následující otevřená otázka 14 směřovala *k produktům, které jsou nejvíce ziskové a naopak ztrátové*. Obecně bylo řečeno, že nejvíce ziskové jsou ty produkty, které mají dlouho dobu trvanlivosti, konkrétně mrkev, dýně Hokkaidó, neloupané ořechy. Naopak ztrátové jsou ty produkty, které mají krátkou dobu trvanlivosti. Jsou to maliny a hořčice listová.

Následující otázka 15 se týkala sledování *měnících se požadavků na trhu* brambor, zeleniny a ovoce. 21 % respondentů odpovědělo, že sledují měnící se požadavky. Inovací svých produktů se zabývá 36 % ekologických zemědělců (otázka 16). Inovují svou produkci výběrem vhodné struktury produkce, zaváděním nových druhů plodin, nových zpracovatelských produktů (mošt z rybízu, sušení ovoce) apod.

C. DOBA CERTIFIKACE PRODUKCE

Otázka s číslem 17 se týkala *doby certifikace produkce brambor, zeleniny a ovoce*. Graf 93 vypovídá, že osm ekologických zemědělců certifikuje svou produkci jeden – tři roky. Tři farmy certifikují svou produkci tři – pět let a stejný počet certifikuje svou produkci pět a více let. Certifikaci méně než jeden rok vlastní jedna farma.

Graf 93 Délka certifikace produkce brambor, zeleniny a ovoce

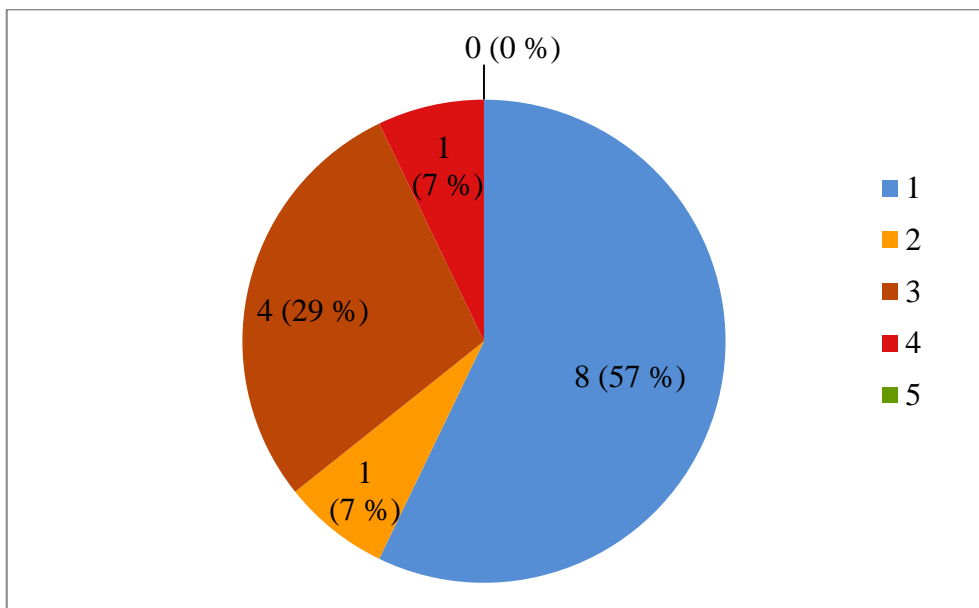

Zdroj: vlastní zpracování

Následuje otevřená otázka číslo 18. **Jako důvody certifikace**, byly uváděny zejména: důkaz kvalitní a zdravé produkce, důkaz ekologicky šetrné produkce. Dále možnost realizace produkce za vyšší ceny, možnost uplatnění na biotrhu a prodej bioprodukce. Další důvod byl překročení přechodného období.

Otázka 19, **zda se respondentům splnila původní očekávání od ekologického hospodaření**, je uvedena v Grafu 94. Farmy hodnotily známkami 1 - *očekávání se zcela splnila* a známkou 5 – *očekávání se zásadně nesplnila*. Známkou 5 nevyužil žádný z respondentů. Naopak 57 % respondentů se očekávání související se získáním bio certifikátu zcela naplnila. Průměrná známka je 1,86.

Graf 94 Naplnění očekávání spojených se získáním bio certifikátu (%)

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.4 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Obecná část

Hlavním zaměřením 21 dotazovaných farem je převážně živočišná produkce a to skot bez tržní produkce mléka. Pouze u čtyř farem je hlavním zaměřením ovoce. Zelenina je pěstována pouze jako vedlejší produkce.

Rostlinná produkce

U dotazovaných farem zaujímaly trvalé travní porosty (2 586,86 ha) a orná půda (1 983,61 ha). Největší zastoupení na orné půdě měla AGRA Zvíkov, spol. s r. o. (911,2 ha, 46 % OP). U trvalých travních porostů tvořila největší podíl plochy BEMAGRO, a. s. (1 622,01, 63 % TTP).

Z plodin pěstovaných na orné půdě převládaly pícniny (431,36 ha, 22 % OP). Zde vykazuje největší produkční plochu AGRA Zvíkov spol. s r. o. (229,3 ha, 12 % OP). Další plodinou s největším zastoupením je žito (310,28 ha, 16 % OP), opět s největším zastoupením u AGRA Zvíkov spol. s r. o. (162,3 ha, 9 % OP).

Živočišná produkce

Zhodnotíme-li druhy hospodářských zvířat, početně dominoval chov skotu se 2 161 ks. AGRA Zvíkov, spol. s r. o. vlastní 863 ks, BEMAGRO, a. s. 711 ks. Druhé největší zastoupení měly ovce (730 ks). Janoušek má ovcí nejvíce, a to 243 ks. Druhým největším chovatelem ovcí je Matějek (200 ks) a Farma B (160 ks). Dále následuje drůbež (506 ks). Největší stavy drůbeže má BEMAGRO, a. s. (236 ks) a Farma B (116 ks).

Tržní produkce

Tržní produkce ovoce, zeleniny a brambor respondentů vykazuje následující hodnoty. Roční produkce ovoce činila 1 700 kg (BEMAGRO, a. s., Hrňa, Kindlmannová, Benda, Lev). Roční produkce zeleniny byla 2 610 kg (BEMAGRO, a. s., Hrňa, Kindlmannová). Roční produkce brambor byla 94,82 tun (BEMAGRO, a. s., Douda, Kouba, Janoušek, Zíka).

Odbyt

Shrneme-li tržní produkci, převládala převážně produkce živočišná. Prodej živých zvířat se nedařil prodávat v bio režimu. V průměru 48 % živých zvířat bylo prodáno jako bio produkt. Naopak maso se prodalo 100 % v režimu bio. Rostlinná produkce se v režimu bio prodávala lépe. Nejčastěji se jednalo o ovoce, obiloviny, krmiva a byliny v bio kvalitě. Brambory se prodávaly jako bio z 55 % (52,15 t).

Z forem odbytu, které ekologičtí zemědělci využívali pro prodej své produkce, převládal prodej z farmy. Z 21 respondentů prodávalo svou produkci tímto způsobem 12 farem. Pouze pět farem realizuje prodej na farmářských trzích (Hrňa, Kindlmannová, Kouba, Farma B, Lev).

Spolupráce farem s dalšími subjekty a dotace

Téměř všechny dotazované farmy vykazují zisk, až na AGRA Zvíkov a. s., která se nacházela ve ztrátě a Langová, která měla nulový výsledek hospodaření. Dotace využívají všechny farmy. Pokrývají jim nejčastěji 60 – 80 % nákladů. Avšak existují oblasti, které by z pohledu farmářů měly být navýšeny. Konkrétně se jedná o dotace pro malé zemědělce, kteří realizují prodej bio produktů. Dále pak o dotace na živočišnou produkci a AEO (ekologické zemědělství).

Zhodnocení zemědělské politiky

Velmi kritizovaná byla současná zemědělská politika. Naopak ekologická zemědělská politika dosáhla lepšího hodnocení. Kritika v obou případech směřovala především na časté změny předpisů a podmínek, nedostatek odborníků, časté střídání ministrů. Situaci v oblasti nastavené zemědělské politiky hodnotí ekologičtí zemědělci jako velmi špatnou.

Komoditní část

Komoditní část se týkala faremní produkce, zpracování a prodeje bio brambor, zeleniny a ovoce. Ekologičtí zemědělci zmínili, že loňská produkce zeleniny a brambor byla velmi špatná. Důvodem byly nepříznivé klimatické podmínky. Velmi malé množství vypěstované produkce využili spíše pro vlastní spotřebu.

Prodej faremní produkce

Více jak polovina farem svou produkci neprodává (zde není uvedena AGRA Zvíkov spol. s r. o. a Krokovice spol. s r. o., které komoditní část nevyplnily) a spíše ji využívá pro vlastní spotřebu či spotřebu širší rodiny. Prodej své bioprodukce uskutečňuje celkem deset farem. BEMAGRO, a. s. prodává 100 % své produkce brambor, zeleniny a ovoce. Hrňa prodává 85 % své produkce zeleniny. Bicanová prodává 50 % ovoce v konvenci. Douda prodává 10 % produkce brambor a vše jako bioprodukt. Kouba prodává 25 % brambor a vše jako bioprodukt. 95 % produkce ovoce prodává Lev, z toho je 10 % prodáno jako bioprodukt. 80 % ovoce v bio režimu prodává Muška. Janoušek prodává 95 % brambor v bioprodukcí. Zíka prodává 25 % brambor jako bioprodukt. Nejčastějším odbytovým kanálem pro prodej brambor je prodej z farmy. To samé platí i pro zeleninu a ovoce.

Zpracování faremní produkce

Z ekologických farmářů zpracovávají svou produkci čtyři farmy. Kittlová ze své produkce ovoce, která činí 1,5 tuny, zpracovává 50 % převážně na mošty, zavařeniny nebo na sušení. Bicanová zpracovává ořechy a 50 % produkce ovoce (0,1 tuny). Muška zpracovává 60 % z 1,5 tuny produkce ovoce. Výslednou produkcí jsou mošty, přesnídávky a zavařeniny. Dále svou produkci zpracovává Lev (sušené ovoce).

Prodej zpracované produkce

Prodej zpracovaných produktů realizuje Bicanová. Jedná se o loupané ořechy o objemu 50 kg a prodává je v konvenci. Dále Lev, který prodává 30 kg sušeného ovoce jako konvenční produkt. Muška prodává zavařeniny z ovoce. Objem prodeje činí 40 kg a prodává je jako bioprodukt.

Důvodem případného prodeje ekologické produkce v konvenci je nízká cena a jednoduchost prodeje, protože si cenu určuje sám tak, aby byl uskutečněn prodej. Dalšími důvody je malý objem produkce a jedním z důvodů je i necertifikovaná zpracovna. Zhodnotíme-li problémy odbytu produkce brambor, ovoce a zeleniny, mají farmy odbytové problémy většinou se zeleninou. Zeleninu je třeba prodávat čerstvou a největším problémem je, že rychle zavadá a ztrácí na kvalitě. S odbytovými problémy se potýká především zelenina a ovoce s nízkou trvanlivostí. Nejproblematictější produkcí je právě zelenina listová a z ovoce maliny či višně.

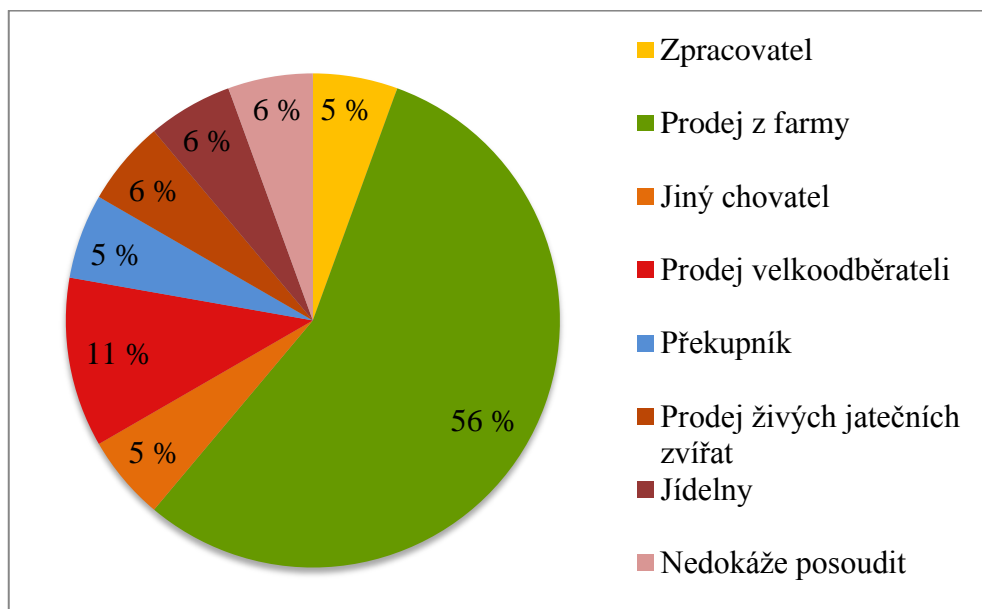
4.3.5 Zhodnocení hypotéz

1. Nejefektivnější formou odbytu je podle ekologických zemědělců prodej z farmy.
2. Více jak 50 % ekofarem by uvítala vytvoření odbytové organizace.
3. Dotace pokrývají ekologickým zemědělcům alespoň 50 % nákladů.
4. Většina farem (nad 50 %) prodává faremní bioprodukci brambor, ovoce a zeleniny.

1. Nejefektivnější formou odbytu je podle ekologických zemědělců prodej z farmy.

Tuto hypotézu lze potvrdit na základě vyhodnocené otázky 19 v obecné části dotazníku. 56 % farem hodnotí jako nejefektivnější formu odbytu prodej z farmy.

Graf 74 Nejefektivnější forma odbytu (%)

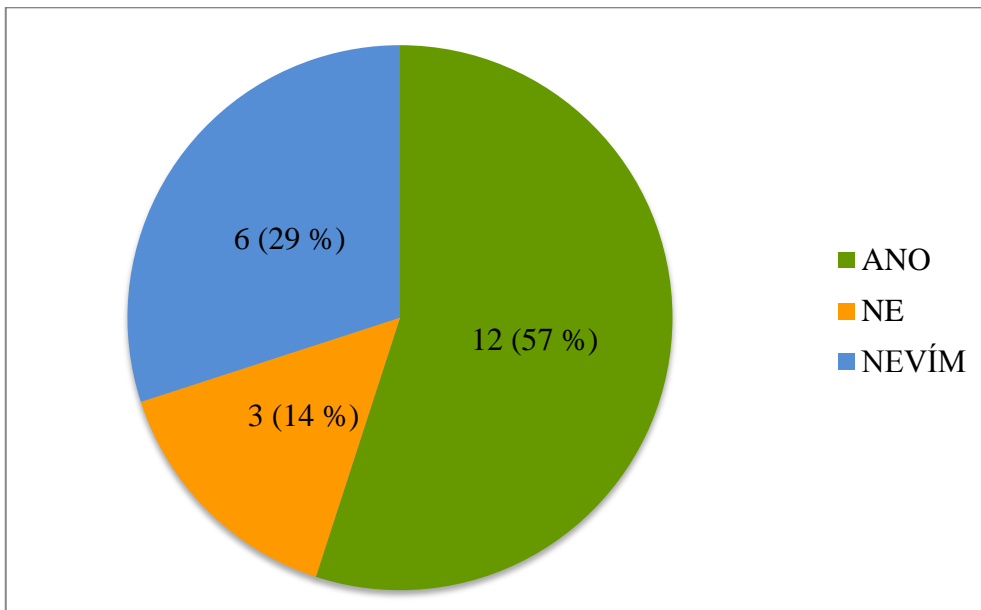

Zdroj: vlastní zpracování

2. Více jak 50 % ekofarem by uvítala vytvoření odbytové organizace

Odpověď na otázku číslo 25 nalezneme v Grafu 76. Tuto hypotézu můžeme na základě uvedeného grafu potvrdit. 12 farem, což je 57 % respondentů by uvítala vytvoření odbytové organizace, která by umožnila dodávky do větších jídelen, restaurací, obchodních řetězcích apod.

Graf 76 Postoj k vytvoření odbytové organizace (%)

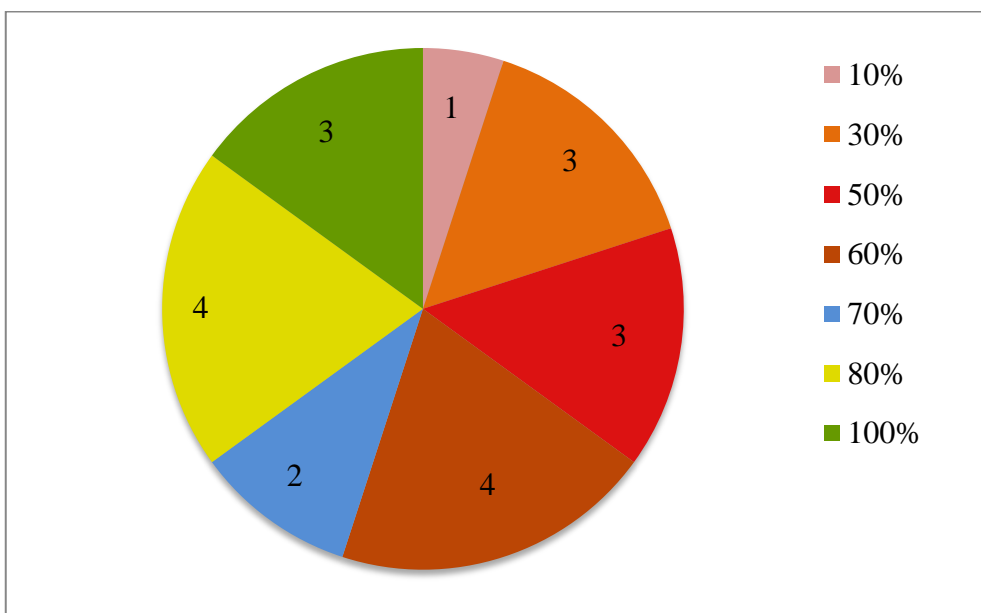

Zdroj: vlastní zpracování

3. Dotace pokrývají ekologickým zemědělcům alespoň 50 % nákladů.

Tuto oblast řeší otázka 35 z obecné části dotazníku, hodnocení je uvedeno v kapitole ekonomická situace. Největší počet odpovědí týkající se pokrytí nákladů dotacemi, bylo 60 % a 80 %. Průměrné pokrytí nákladů činí 65 %. Proto můžeme tuto hypotézu potvrdit.

Graf 82 Úroveň pokrytí nákladů dotacemi (%)

Zdroj: vlastní zpracování

4. Většina farem (nad 50 %) prodává faremní bioprodukci brambor, ovoce a zeleniny.

Tato otázka byla řešena v komoditní části dotazníku otázkou číslo tři. Z celkového počtu farem (21) prodává svou produkci deset ekologických zemědělců. Není zde uvedena farma AGRA Zvíkov spol. s r. o. a Krokovice spol. s r. o., které komoditní část dotazníku nevyplnily. Na základě tohoto zjištění musíme hypotézu zamítnout.

Tabulka 34 Podíl prodané bioprodukce (%)

Farma	D		F		H		J	L	M	O	Q	T	U
Zaměření farmy	MAS	ZEL	MAS	ZEL	OVO	ZEL	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS	MAS
Brambory	100		0		0		0	10	25	0	0	95	25
Zelenina	100		85		0		70	0	0	0	0	0	0
Ovoce	100		0		50		50	0	0	95	80	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 Regionální výroba biopotravin (rostlinného původu)

V současné době je v Jihočeském kraji registrováno 13 výrobců biopotravin s platným certifikátem. Následující Tabulka 39 vykazuje přehled zpracovatelských aktivit v oblasti výroby biopotravin rostlinného původu za Jihočeský kraj v roce 2014. Seznam zpracovatelů biopotravin v ČR za rok 2014 je uveden v Příloze 10.

AGRICO Bohemia s. r. o. zpracovává pouze brambory v bio kvalitě. Baštýř Marek z Jindřichova Hradce se specializuje na výrobu pečiva (kaiser žemle, vícezrná houska tmavá, semínkový uzel, chléb semínkový, chléb vícezrný, chléb). Veškeré pečivo je v bio kvalitě. BYLINY Mikeš s. r. o. zpracovávají byliny (meduňka, jitrocel, tymián, fenykl, libeček, aj.). ESSA, spol. s r. o. zpracovává koření v bio kvalitě. EXTRUDO Bečice spol. s r. o. zpracovává mouku a rýži, vyrábí těstoviny. Veškeré produkty jsou v bio režimu. Frulika, s. r. o. zpracovává ovoce a zeleninu v bio kvalitě. Výrobce Hempoint, s. r. o. zpracovává konopí v bio režimu. Ipam, spol. s r. o. vyrábí pekařské a cukrářské výrobky. Veškeré jako bioprodukt. ISWARI SUPERFOOD s. r. o. zpracovává byliny a snídaňové směsi jako bio. Krejčí Alena zpracovává bio bylinné čaje a sirupy. Mercacultura s. r. o. zpracovává bio soju a bio ořechy jako slané pochutiny. NABI s. r. o. vyrábí bio čaje a bio doplňky stravy.

Tabulka 39 Zpracovatelé biopotravin, Jihočeský kraj 2014

Výrobce	IČ	Rok registrace	Detail činnosti
AGRICO Bohemia s.r.o.	26021609	2007	BRAMBORY
BAŠTÝŘ MAREK	49040171	2010	PEČIVO
BYLINY Mikeš s.r.o.	25207644	2008	BYLINY
ESSA, spol. s r.o.	582204	2007	KOŘENÍ
EXTRUDO Bečice s.r.o.	60616849	2002	TĚSTOVINY, RÝŽE, MOUKA
Frulika s.r.o.	26078082	2010	KONZERVOVANÉ OVOCE A ZELENINA
Hempoint, s.r.o.	24735001	2012	KONOPI
Ipema spol. s r.o.	15789535	2013	PEKAŘSKÉ A CUKRÁŘSKÉ VÝROBKY
ISWARI SUPERFOOD s.r.o.	24768073	2013	BYLINY, SNÍDAŇOVÉ SMĚSI
KREJČÍ ALENA	64867803	2009	BYLINNÉ SIRUPY A ČAJE
Mercacultura s.r.o.	28090365	2009	OŘECHY, SOLENÁ SOJA
NABI, s.r.o.	26109964	2011	ČAJE
Zeelandia spol. s r. o.	510866	2010	KONZERVOVANÉ OVOCE A ZELENINA

Zdroj: Ministerstvo zemědělství, vlastní zpracování

AGRICO Bohemia s. r. o.

Firma zajišťuje dodávky potravinářských polotovarů (loupané brambory, ovoce, zelenina, koloniál, knedlíky, luštěniny, oleje atd.). Mezi jejich klienty patří školní jídelny, potravinářské výrobní provozy, státní instituce, restaurace, hotely, jídelny a další stravovací zařízení.

Společnost byla založena v roce 1999. Původním posláním firmy byl import, množení a prodej bramborových sadeb holandské firmy s působností ve více než 50 ti zemích světa. Významnou činností Agrica Bohemia bylo od počátku poradenství pěstitelům a spolupráce s významnými českými odborníky. Od roku 2000 pomáhá pěstitelům realizovat produkci brambor, jak konzumních, tak pro průmyslovou výrobu (chipsy, hranolky, kaše, škrob, atd.). Při současné koncentraci maloobchodu do sítě supermarketů a hypermarketů nemají jednotliví pěstitelé šanci prodávat produkty finálním prodejcům. Agrico Bohemia s. r. o. je dodavatelem téměř všech významných obchodních řetězců, nejen v ČR, ale i na Slovensku, Polsku, Maďarsku, Rumunsku, Bulharsku a Chorvatsku. Firma provozuje od roku 2003 dva vlastní výkonná balící zařízení s možností praného i kartáčovaného sortimentu, baleného do klipru, rašlu, igelitu a girsacku. S rokem 2004 firma začala zajišťovat distribuci loupaných a vařených výrobků, rozvoz knedlíků a komplexního sortimentu ovoce a zeleniny. V mezinárodním obchodu s brambory a cibulí realizuje přímé dovozy brambor, cibule a mrkve od pěstitelů z Egypta, Portugalska, Španělska, Itálie, Řecka, Německa, Belgie, Francie, Holandska, Rakouska, Slovenska a Maďarska. Naopak vyváží do Německa, Rakouska, Belgie, Itálie, Maďarska, Rumunska, Bulharska a na Slovensko. V roce 2009 společnost zahájila společný podnik Potato partners srl s italskou firmou Romagnoli spa na balení brambor a cibule a poradenství v Rumunsku ve městě Suceava. Od roku 2010 uvádí na trh novou vizuální identitu společnosti AGRICO Bohemia s. r. o. (web, tiskoviny, obalové materiály) a zároveň nasazuje interní systém pro lepší efektivitu práce sekce GASTRO SORTIMENT včetně zprovoznění online objednávek přes nové webové stránky společnosti.

4.5 Analýza vybraných prodejních míst (brambory, ovoce, zelenina)

Následující kapitola je věnována maloobchodnímu prodeji vybraných biopotravin, a to ve specializovaných prodejnách zdravé výživy z vybraných maloobchodních řetězcích Jihočeského kraje za rok 2013. Pro vyhodnocení maloobchodního prodeje byly využity databáze GAJU 019/2013/S (GAJU – Hanzalová, 2013 a GAJU – Ježková, 2013) Podrobnější informace k dané problematice jsou k dohledání v příslušných kvalifikačních pracích „Vybrané formy prodeje biopotravin – specializované prodejny“ a „Vybrané formy prodeje biopotravin – obchodní řetězce“.

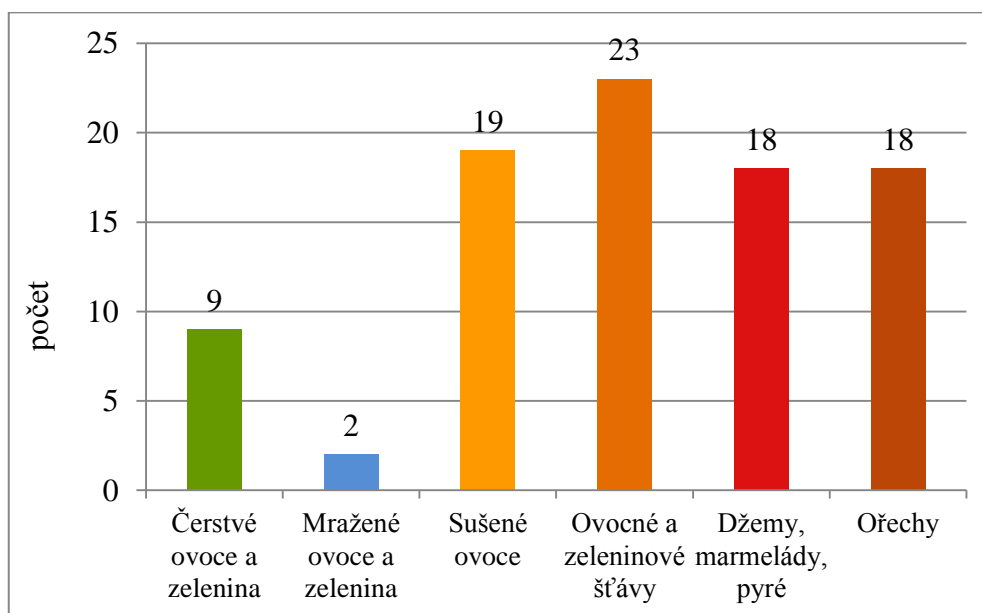
4.5.1 Specializované prodejny zdravé výživy

Dotazníkové šetření bylo provedeno u 33 specializovaných prodejen. Prodejny zdravé výživy nabízí širokou škálu biopotravin. Z nabídky prodejen zdravé výživy můžeme specifikovat skupiny produktů, které mají vyšší zastoupení a naopak skupiny, jejichž zastoupení je malé. Největší zastoupení tvoří mlýnské a škrobárenské výrobky - především obiloviny a těstoviny, luštěniny, čaje, ovocné a zeleninové šťávy, trvanlivé pečivo a pochutiny. Naopak procentuálně nejmenší zastoupení má maso a masné výrobky.

Následující grafy se týkají bioprodukce: ovoce (včetně ořechů) a zeleniny a biopotravin zpracovaných z ovoce a zeleniny. Brambory nebyly v nabídce specializovaných prodejen obsaženy, proto nejsou v následujících grafech uvedeny.

Graf 95 znázorňuje *zastoupení biopotravin v prodejnách zdravé výživy*. Čísla v grafu znamenají, kolikrát byla daná kategorie bioproduktů zaškrtnuta danými prodejny. Největší zastoupení biopotravin z kategorie ovoce a zeleniny mají ovocné a zeleninové šťávy (23), sušené ovoce (19), dále džemy, marmelády a pyré (18) a se stejnou hodnotou ořechy (18). Nejmenší zastoupení má ovoce a zelenina mražená (2).

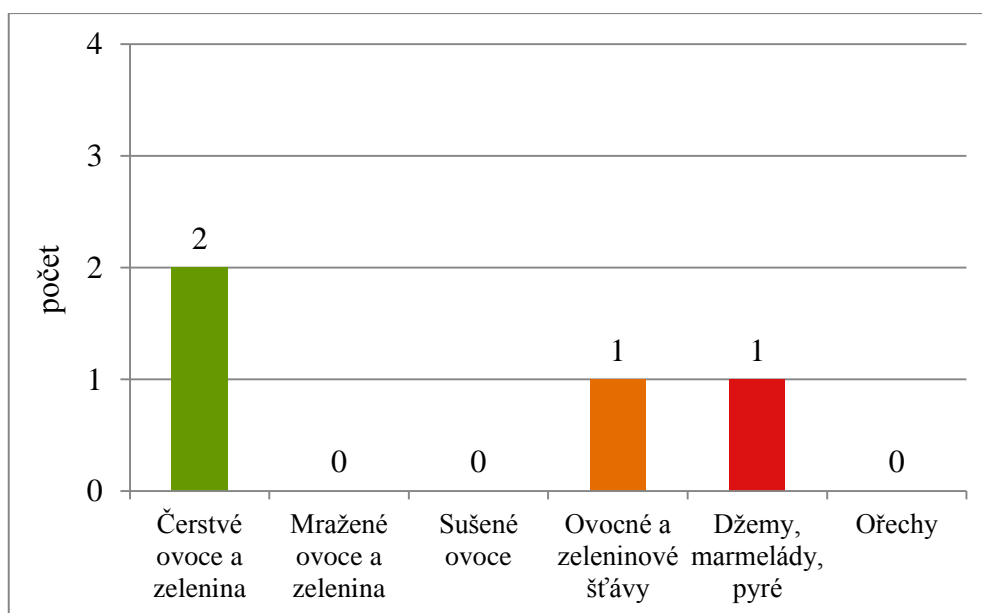
Graf 95 Zastoupení vybraných bioproduktů/biopotravin v prodejnách zdravé výživy

Zdroj: vlastní zpracování, databáze GAJU

Z Grafu 96 je patrné, že *farmy dodávají do prodejen* zdravé výživy převážně čerstvé ovoce a zeleninu (2). Dále jsou to ovocné a zeleninové šťávy, džemy, marmelády a pyrė (1).

Graf 96 Zastoupení bioproduktů/biopotravin přímo dodávaných z farem

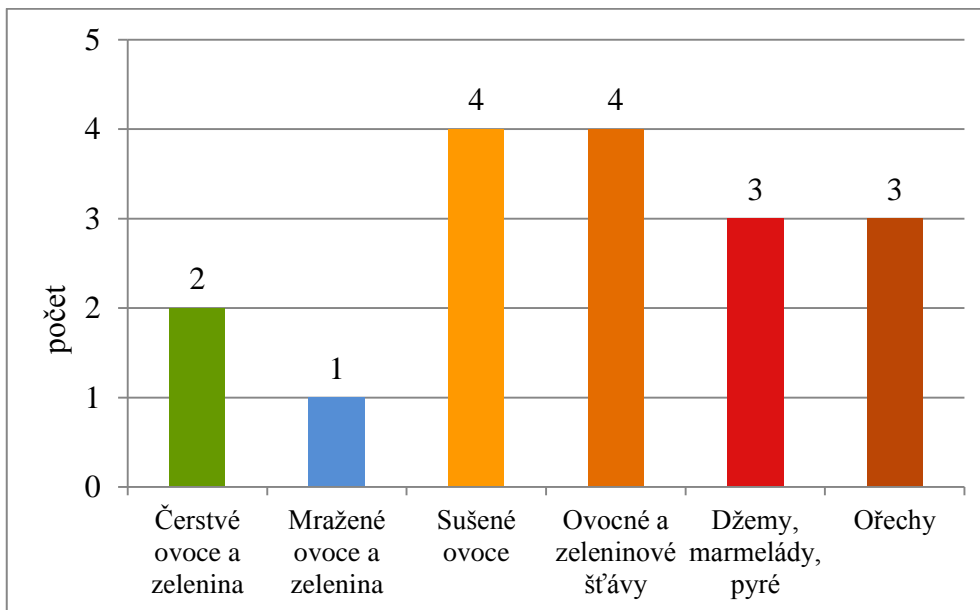

Zdroj: vlastní zpracování, databáze GAJU

Nejvíce žádané vybrané bioprodukty v prodejnách zdravé výživy (Graf 97) jsou sušené ovoce a ovocné a zeleninové šťávy. Dále pak džemy, marmelády, pyrė a ořechy.

Nejméně vyhledávanou položkou z nabídky specializovaných prodejen je mražené ovoce a zelenina.

Graf 97 Nejvíce žádané vybrané bioprodukty/biopotraviny

Zdroj: vlastní zpracování, databáze GAJU

4.5.2 Obchodní řetězce

Pro zhodnocení bylo využito databáze GAJU (Ježková, 2013), obsahující data za 96 maloobchodních prodejen. Analýza prodejního sortimentu ovoce, zeleniny a brambor v maloobchodních jednotkách v Jihočeském kraji byla provedena u prodejen **Penny** (České Budějovice, Český Krumlov, Písek, Prachatice), **Lidl** (České Budějovice, Týn nad Vltavou, Soběslav, Tábor, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Strakonice a Prachatice), **Terno** (České Budějovice, Bechyně, Trhové Sviny, Třeboň), **Billa** (České Budějovice, Týn nad Vltavou, Tábor, Jindřichův Hradec, Strakonice), **Albert** (České Budějovice, Tábor, Jindřichův Hradec, Písek), **DM drogerie markt** (České Budějovice, Tábor, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Strakonice, Písek), **Interspar** (České Budějovice, Tábor), **Kaufland** (České Budějovice, Tábor, Jindřichův Hradec, Český Krumlov, Strakonice, Písek) a **Globus** v Českých Budějovicích.

Hodnoty v Tabulce 40 vypovídají o *zastoupení vybraných biopotravin* v oslovených prodejnách. Je zde uveden celkový počet oslovených prodejen, průměrné zastoupení počtu druhů daného bioproduktu a procento prodejen obchodního řetězce, které daný bioprodukt nabízejí. Brambory byly v dotazníkovém šetření zahrnuty mezi zeleninu, proto nejsou uvedeny samostatně. Z tabulky je zřejmé, že největší zastoupení v obchodních řetězcích má dovážená zelenina a brambory. Největší výběr nabízí obchodní řetězec Billa.

Tabulka 40 Zastoupení vybraných biopotravin v prodejnách obchodních řetězců

Obchodní řetězec	Počet prodejen	Bio ovoce tuzemské	% nabízejících prodejen	Bio ovoce dovozové	% nabízejících prodejen	Bio zelenina, bio brambory tuzemské	% nabízejících prodejen	Bio zelenina, bio brambory dovozové	% nabízejících prodejen
Penny	17	0	0	1	23,5	0	0	0	0
Lidl	12	0	0	1,9	75	0	0	3,7	83
Terno	6	0	0	0	0	0	0	1	50
Billa	11	0	0	1,8	91	1	9,1	4,8	100
Albert	10	0	0	2	60	1,9	80	3,1	100
DM drogerie markt	12	0	0	0	0	0	0	1	100
Interspar	2	0	0	3	50	0	0	6	50
Kaufland	6	1	16,7	2,6	83,3	0	0	2,3	66,7
Globus	1	0	0	1	100	0	0	1	100

Zdroj: vlastní zpracování, databáze GAJU

U analyzovaného sortimentu ovoce, zeleniny, brambor (a z nich zpracované bioprodukce) lze říci, že zákazníci navštěvující specializované prodejny nakupují

převážně sušené ovoce, ovocné a zeleninové šťávy, marmelády, džemy a také ořechy. Právě tento sortiment dodávají do specializovaných prodejen i ekologičtí zemědělci.

Nabídku v maloobchodních řetězcích tvoří převážně brambory, zelenina a ovoce ze zahraničí. Domácí produkce zeleniny a brambor byla zastoupena v maloobchodní prodejně Billa v Týně nad Vltavou, a dále pak v Albertu v Táboře a Písku. Tuzemské ovoce se objevilo pouze v prodejně Kaufland v Písku. Největší zastoupení v obchodních řetězcích má dovážená zelenina a brambory, jehož největší nabídku tvoří obchodní řetězec Billa.

Zákazníci nakupující v maloobchodních prodejnách a prodejnách zdravé výživy vyžadují vysokou kvalitu ovoce, zeleniny a brambor. Podle výsledků průzkumu je právě kvalita ovoce a zeleniny na velmi nízké úrovni. Avšak i přes tento nepříznivý fakt se ovoce a zelenina řadí stále mezi nejčastěji nakupované biopotraviny.

5 Závěr

Cílem této práce byla analýza jihočeské ekologické produkce a distribuce bio brambor, ovoce a zeleniny. Na základě databáze ÚZEI a zjištěných dat z dotazníkového šetření, které bylo prováděno s ekologickými zemědělci provozující ekologické zemědělství v Jihočeském kraji s platným certifikátem, byl zhodnocen vývoj a současná situace produkce brambor, ovoce a zeleniny.

Dotazováním na farmách bylo zjištěno, že se farmáři potýkaly se špatnou úrodou. Důvodem byly nepříznivé klimatické podmínky, převážně sucho. Nejvíce se klimatické podmínky dotkly brambor. Jejich produkce byla nižší oproti předchozím rokům a farmáři je raději upotřebily pro vlastní spotřebu. V Jihočeském kraji je významným pěstitelem brambor AGRA Zvíkov, spol. s r. o., která produkci brambor v loňském roce vůbec neměla. Více jak polovina farmářů pěstují ovoce a zeleninu jen pro vlastní upotřebení nebo pro nejbližší rodinu a přátelé. Z ovoce zpracovávají převážně přesnídávky, zavařeniny, mošty anebo je suší. Jedná se převážně o ty zemědělce, kteří mají nižší úroveň produkce a vnímají ekologické hospodaření jako způsob života a životní styl.

Velmi častým tématem farmářů je odbyt produkce. Velké farmy, které mají zastoupení bioprodukce brambor, ovoce i zeleniny se potýkají s nevelkými odbytovými problémy. Avšak jsou farmáři, jedná se spíše o menší farmy s nižší produkcí, kteří mají zásadní problémy s odbytem.

Jednou z možností, jak zlepšit současnou odbytovou situaci větších farem by mohlo být například výstavba závodu, který by provozovaly samotné farmy a který by zpracovával větší objemy ovoce, zeleniny, brambor. V současné době je v České republice evidováno v Registru ekologických podnikatelů 291 výrobců biopotravin rostlinného původu, a z toho se nachází v Jižních Čechách pouhých 13. Lze zaznamenat nevýrazný nárůst v počtu zpracovatelských kapacit, ale tento počet je stále nedostačující.

Pro malé farmy by mohla být nová alternativa odbytových cest spolupráce s restauracemi a hotely v blízkosti farem, která by spočívala na jejich vzájemné domluvě dodávek surovin pro sezónní pokrmy. Dále pak aktivita farem ve vyhledávání

restaurací v okolí a jejich oslovení ke spolupráci. Popřípadě vytvoření organizace, která by toto zajišťovala a zprostředkovala komunikaci mezi farmami a odběratelem.

Jak vyplynulo i z průzkumu, velký potenciál by mohly mít e-odbytové sítě. V současné době má nakupování potravin přes internet vzrůstající trend.

Další možností by mohly být dodávky zpracovatelům i v dalších oblastech potravinářského průmyslu, podmíněné rozvojem např. v oblasti pekárenské, cukrářské bioprodukce. Je nutné podpořit pekárenské provozy a výrobce těstovin apod. Dále dodávky do kosmetického průmyslu s výrobou certifikované biokosmetiky.

Současná politická scéna nevytváří pro ekologické zemědělce příliš příznivé prostředí. Jsou v neustálé nejistotě, která je zapříčiněna stále se měnícími podmínky ekologického hospodaření nebo častým střídáním ministrů. Je potřeba nalézt optimální řešení pro všechny zúčastněné, které by umožnilo farmářům plánovat na delší časová období.

Jak již bylo zmíněno v úvodu práce, zemědělství v jižních Čechách a v celé České republice je orientováno převážně do horských oblastí. Přestože obhospodařované plochy neustále rostou, jedná se převážně o pastviny, proto se většina farmářů orientuje spíše na živočišnou produkci a pěstují rostlinnou produkci spíše jako obživu pro dobytek nebo jen pro svou spotřebu.

Rozšíření druhové pestrosti produkce by mohla být další varianta, jak zvýšit uplatnění jihočeské produkce na domácím trhu. Kromě brambor, ovoce a zeleniny by se farmáři mohli více orientovat na produkci alternativních plodin, jako je pohanka, proso, čekanka, které jsou nejen velmi chutné, ale pro člověka i velmi zdravé. Výhodou zavádění alternativních plodin může být rozšíření pestrosti stravy, využití stávající techniky, protože se jedná o plodiny nenáročné a může dojít k využití okrajových ploch, jelikož nevyžadují vysoké nároky na prostředí. Mohou být značným přínosem ve zvýšení zaměstnanosti, protože zavedení alternativních plodin přispěje k omezení nadprodukce potravin.

Aby se ekologické zemědělství v oblasti jižních Čech rozvíjelo, je zapotřebí učinit několik kroků. Důležité je vytvářet podmínky pro uplatnění alternativních způsobů

hospodaření na půdě a v krajině. Dále je zapotřebí, aby produkce ekofarem odpovídala požadavkům zákazníků, tudíž vyrovnat nesoulad mezi nabídkou faremní produkce a poptávkou spotřebitelů. A v neposlední řadě je další podmínkou úspěšného rozvoje existence zpracovatelských kapacit.

I Summary

The aim of this study was to analyze the South Bohemian organic production and distribution of bio potatoes, fruit and vegetables. Based on the ÚZEI and collected data from the survey, which was carried out with organic farmers engaged in organic farming in the South Region with a valid certificate, was assessed the current situation and development of potato production, fruit and vegetables.

Inquire on farms was found that farmers faced with poor harvests. This was due to unfavorable climatic conditions, mainly drought. Most climatic conditions affected the potato. Their production was lower than in previous years and is rather employed farmers for their own consumption. In South Bohemia is a major grower of potatoes AGRA Zvíkov, spol. s ro, that the production of potatoes last year, not at all. More than half of the farmers grow fruits and vegetables only for their own or for employing closest family and friends. From fruit processing mainly snacks, preserves, ciders or is dried. These are mostly farmers who have lower levels of production and perception of organic farming as a way of life and lifestyle.

A very common theme farmers is the sales production. Large farms that have representation organic produce potatoes, fruit and vegetables are faced with small sales problems. But are farmers, but rather a smaller farms with lower production, which have major problems with sales.

One of the ways to improve the current sales of larger farms could be, for example, the construction of the plant, which would run the farm itself and which processes large volumes of fruit, vegetables and potatoes. Currently in the Czech Republic listed in the Register 291 organic farmers organic food producers of plant origin, and it is situated in South Bohemia can be recorded only 13th lackluster growth in the number of processing capacity, but this number is still insufficient.

For small farms could be a new alternative distribution channels of cooperation with restaurants and hotels nearby farms, that would be on their mutual agreement for the supply of raw seasonal dishes. Furthermore, the activity of farms in search of restaurants in the area and addressing them to cooperate. Or to create an organization that would ensure that a mediated communication between farms and the customer.

As revealed from the survey, a large potential might have e-sales network. Currently, food shopping over the internet growing trend.

Another possibility would be deliveries to processors in other areas of the food industry, such as conditional development. Areas in bakery, confectionery organic products. It is necessary to support operations bakery and manufacturer of pasta, etc.. Deliveries addition to the cosmetic industry with the production of certified organic cosmetics.

The current political scene does not make for organic farmers too favorable environment. They are in constant uncertainty, which is caused by the ever-changing conditions of organic farming or frequent changes of Ministers. It is necessary to find the optimal solution for all involved, which would allow farmers to plan for longer periods of time.

As mentioned in the introduction, agriculture in Southern Bohemia in the Czech Republic is focused mainly in mountainous areas. Although the cultivated area is constantly growing, it is mostly pasture, so most farmers focused more on livestock and crop production rather grown as food for cattle or just for their own consumption.

Expansion of production of species richness could be another option, as the increased use of South Bohemia production on the domestic market. In addition to potatoes, fruit and vegetable farmers would be able to focus more on the production of alternative crops such as buckwheat, millet, chicory, which are not only very tasty but also very healthy man. The advantage of introducing alternative crops can be an extension of the diversity of the diet, use of existing technology, because it is easy and crops may occur the use of border areas, since not require high demands on the environment. They can be of considerable benefit in increasing employment, because of the introduction of alternative crops will contribute to reducing overproduction of food.

To organic farming in Southern Bohemia developed, it is necessary to take several steps. It is important to create the conditions for the application of alternative methods of farming and the countryside. It is also important that the production of organic farms meet the requirements of customers, therefore compensate the mismatch between the supply of farm production and consumer demand. And last but not least, another condition for the successful development of the existence of processing capacity.

Keywords

Organic food, organicfarmer, organicfarm, organiccertification, organicpotatoe, organicvegetable, organicfruit, distribution

II Seznam použitých zdrojů

Agris (2011). Brambory a jejich zpracování na škrob. Získáno 18. 8. 2014

z:<http://www.agris.cz/clanek/170822>

Bureau Veritas Czech Republic, spol. s r. o. (n.d.). Profil a logo. Získáno 19. 4. 2014, z:

http://www.bureauveritas.cz/wps/wcm/connect/bv_cz/local/home/about-us/profile-logo

Bioinstitut. (2007). Nové nařízení EU o biopotravinách v ekologickém zemědělství.

Získáno 28. 5. 2014, z:http://www.bioinstitut.cz/documents/nove_narizeni_dossier_web.pdf

Bioinstitut. (2010). *Místa pro přírodu na vaší farmě*. Olomouc: Bioinstitut.

Biokont CZ, s. r. o. (2012). O společnosti. Získáno 25. 3.

2014, z: http://www.biokont.cz/images/o_spolecnosti_20130930.pdf

Certifikace ekologického zemědělství. (2012). ABCERT se představuje. Získáno 20. 4.

2014, z: <http://www.abcert.cz/>

Dobiáš, J. (2004). *Technologie zpracování ovoce a zeleniny I*. Praha: Ústav konzervace

potravin a technologie masa. Získáno 4. 3. 2014, z: http://www.vscht.cz/ktk/www_324/studium/OZ/zelenina_1.pdf

Dostálek, P. (2000). *Bulletin ekologického zemědělství č. 18*. Šumperk: *PRO-BIO*.

Dvorský, J. & Urban J. (2011). *Základy ekologického zemědělství*. Podle Nařízení Rady

(ES) č. 834/2007 a Nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

Hanzalová, D. (2014). [Databáze GAJU 019/2013/S: Prodej biopotravin –

specializované prodejny, 2013]. Nezveřejněná nezpracovaná data.

Investice do rozvoje vzdělávání. (2013). *Ekologické systémy chovu zvířat*.

Získáno 28. 5. 2014, z: http://web2.mendelu.cz/af_291_projekty2/vseo/stranka.php?kod=1917

Ježková, Z. (2014). [Databáze GAJU 019/2013/S: Vybrané formy prodeje biopotravin –

- obchodní řetězce, 2013]. Nezveřejněná nezpracovaná data.
- Kalinová, J. (n.d.). Posklizňová úprava, skladování a zpracování rostlinných produktů. Získáno 3. 4. 2014, z: <http://www2.zf.jcu.cz/~moudry/ecologica/kva.pdf>
- Kodex farmářských trhů. Definice farmářských trhů. Získáno 30. 5. 2014, z: http://eagri.cz/public/web/file/120003/Kodex_farmarskych_trhu.pdf
- Kontrola ekologického zemědělství. (2009). Kdo jsme. Získáno 20. 4. 2014, z: <http://www.kez.cz/nabidka-sluzeb>
- Kontrola a certifikace produkce (n. d.). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Získáno 4.4. 2014, z: www2.zf.jcu.cz/~moudry/BIOPRODUKTY/kontrola/kontrola%2520a%2520certif..doc+&cd=4&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
- Komunitou podporované zemědělství. (2013). Získáno 19. 4. 2014, z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Komunitou_podporovan%C3%A9_zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD
- Kontrola ekologického zemědělství. (2009). Značení ekologické produkce. Omegaplus Chrudim, s. r. o. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://www.kez.cz/narizeni-komise-es-7102009-a-8892008-a-narizeni-rady-es-8342007>
- Kotěra, J. & Valeška, J. (2010). *Ekologické zemědělství a biopotraviny: otázky a odpovědi pro ekoporadny*. Praha, PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství.
- Kovanlina P., Moudrý, J., Kalinová J., Capouchová I. & Stehno Z. (2008). *Pěstování obilnin a pseudoobilnin v ekologickém zemědělství*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/33653/metodika_ekologicke_obiloviny.pdf
- Lamschová, P. (2012). *Dieta*. Praha: Mladá fronta a. s.
- Ministerstvo zemědělství. (2009). Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Získáno 19. 4. 2014, z: http://www.biokont.cz/images/z242nr834nk889-710_web1.pdf

- Ministerstvo zemědělství. (2009 – 2013a). Kontrolní organizace. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/kontrola/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013b). Struktura dotačních zdrojů. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013c). Jednotná platba na plochu. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/jednotna-platba-na-plochu/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013d). Národní doplňkové platby. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/prime-platby/narodni-doplnkove-platby/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013e). Operační program rybníkářství. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/operacni-program-rybnikarstvi-na-obdobi/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013f). Společná organizace trhu. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dotace-v-ramci-sot/>
- Ministerstvo zemědělství. (2009-2013g). Programy podpory PGRLF. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/podpurny-a-garanci/>
- Ministerstvo zemědělství (2009 – 2013h). *Brambory*. Získáno 22. 4. 2014, z: http://eagri.cz/public/web/file/186474/SVZ_Brambory_2012.pdf
- Ministerstvo zemědělství (2009 – 2013i). Struktura dotačních zdrojů. Získáno 29. 5. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>
- Ministerstvo zemědělství. (2012a). Metodický pokyn č. 1/2012. Získáno 18. 4. 2014 z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/registrace/>
- Ministerstvo zemědělství. (2013). Zemědělství: Rostlinné komodity. Získáno 20. 3. 2014, z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/roslinne-komodity/>
- Moudrý, J. & Prugar, J. (2002.). *Biopotraviny. Hodnocení kvality, zpracování a marketing*. Praha: Ústav zemědělských a potravinářských informací

- Moudrý, J., Konvalina, P., Moudrý, J., & Kalinová, J. (2007). *Ekologické zemědělství: vysokoškolská učebnice (1. vyd.)*. Č. Budějovice: ZF JU.
- Mrkev obecná (n. d.). Získáno 18. 8. 2014, z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Mrkev_obecn%C3%A1
- O velkoobchodu. (1992 – 2012). O Společnosti. Získáno 30. 5. 2014, z:<http://www.countrylife.cz/o-velkoobchodu>
- Pěstování obilnin v ekologickém zemědělství (n. d.) České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Získáno 19. 4. 2014, z: http://www2.zf.jcu.cz/~moudry/ecologica/pestovani_obilnin_EZ%20.pdf
- Plíšek, B. (2001). *Ekologické pěstování jabloní a tržní produkce biojablek*. Šumperk: PRO-BIO (n. d.). *Svaz ekologických zemědělců*, č. 23.
- PRO – BIO LIGA. (2011). Praha. *Jak se rodí biopotraviny*.
- PRO-BIO LIGA. (2010). *O projektu*. Získáno 30. 5. 2014, z: <http://www.biopotravinydoskol.cz/page.php?selected=1239>
- Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s. (2008). *Marketing pro ekologické zemědělce*. Brno: Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR, o. s. Získáno 20. 4. 2014, z: http://www.agro-enviinfo.cz/files/dokumen/Marketing_pro_%20EZ.PDF
- SZIF. (2013). Příručka pro žadatele. Získáno 20. 4. 2014, z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa2/1/11>
- SZIF. (2000 - 2014). *Program rozvoje venkova*. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd>
- SZIF (2000 – 2014a). *Program rozvoje venkova. Osa I*. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/eafrd/osa1>
- Šarapatka, B., Urban, J., Červinka, J., Hejduk, S., Hrabalová, A., Juršík, J., ... Živělová, I. (2003). *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi*. I. díl. Šumperk: PRO-BIO.

- Šarapatka, B., Urban, J., Červinka, J., Hejduk, S., Hrabalová, A., Juršík, J., ... Živělová, I. (2005). *Ekologické zemědělství: učebnice pro školy i praxi*. II. díl. Šumperk: PRO-BIO.
- Sonnentor. O nás. Získáno 30. 5. 2014, z: http://www.sonnentor.cz/sonnentor_cz/o_nas_kontakty/sonnentor
- Společné stravování. Získáno 30. 5. 2014, z: <http://www.hotelovaskola.cz/dokumenty/projekty/zap/page0004.htm>
- Spolek poradců v ekologickém zemědělství České republiky. (2008). Získáno 30. 5. 2014, z: www.biodoskol.cz
- Tichá, M. & Vyzínová, P. (n. d.). *Zemědělské komodity*. Získáno 19. 4. 2014, z: <http://www.zemedelskekomodity.cz/index.php/roslinna-vyroba-menu/olejniny>
- Ústav zemědělské ekonomiky a informací. (2013). [Databáze ekologického zemědělství Jihočeský kraj, 2011]. Nezveřejněná nezpracovaná data.
- ÚZEI. (2013). *Statistická šetření ekologického zemědělství. Základní statistické údaje (2012)*. Brno. Získáno 20. 2. 2014, z: http://eagri.cz/public/web/file/284641/Zprava_EZ_2012_final.pdf
- ÚZEI. (2012). *Ročenka 2012 ekologické zemědělství v České republice*. Získáno 29. 5. 2014, z: *Statistická šetření ekologického zemědělství*, z: http://eagri.cz/public/web/file/289733/rocenka_EZ_2012_web.pdf
- Vach, M. (2009). *Ekologická optimalizace pěstitelských opatření pro polní plodiny*. Praha: Výzkumný ústav rostlinné výroby.
- Václavík, T. (2008). *Jak úspěšně vytvořit a provozovat systém biobedynek*. Brno: Ministerstvo zemědělství. Získáno 4. 4. 2014, z: http://eagri.cz/public/web/file/38610/Jak_vytvorit_a_uspesne_provozovat_system_biobedynek.pdf
- Velkoobchod PRO – BIO. Získáno 30. 5. 2014, z: www.probio.cz

III Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázky

Obrázek 1 Logo KEZ o. p. s.	15
Obrázek 2 Logo ABCERT AG	16
Obrázek 3 Logo Biokont CZ, s.r.o.....	17
Obrázek 4 Logo BureauVeritas Czech Republic, spol. s r.o.	17
Obrázek 5 Logo Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.....	19
Obrázek 6 Logo EU pro ekologickou produkci.....	20
Obrázek 7 Logo ČR pro ekologickou produkci.....	21
Obrázek 8 Logo společnosti Country Life, s. r. o.	49
Obrázek 9 Logo společnosti PRO – BIO, s. r. o.	50
Obrázek 10 Logo společnosti Sonnentor, s. r. o.	51

Tabulky

Tabulka 1 Sazby Top – Up 2012	24
Tabulka 2 Struktura půdního fondu v ekologickém zemědělství v ČR k 31. 12. 2012..	30
Tabulka 3 Podíl hlavních odbytových míst na celkovém obratu biopotravin v České republice, 2005 - 2011	48
Tabulka 4 Počet registrovaných subjektů v ekologickém zemědělství, JČ k 18. 8. 2014	62
Tabulka 5 Vývoj počtu ekofarem 2008, 2011, 2012, ČR a Jihočeský kraj	63
Tabulka 6 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2008 a 2011	65
Tabulka 7 Plochy OP v letech 2008 a 2011, Jihočeský kraj.....	67
Tabulka 8 Plochy TK v letech 2008 a 2011.....	68
Tabulka 9 Plochy TTP v letech 2008 a 2011	69
Tabulka 10 Struktura plodin na OP celkem 2008 a 2011, Jihočeský kraj	72
Tabulka 11 Ekologicky pěstované rostliny celkem, Jihočeský kraj v roce 2011	74
Tabulka 12 Ekologicky pěstovaná zelenina a jahody, Jihočeský kraj 2011	75
Tabulka 13 Trvalé kultury, Jihočeský kraj 2011	94
Tabulka 14 Struktura chovu zvířat, Jihočeský kraj v roce 2008 a 2011 (ks).....	98
Tabulka 15 Výměra zemědělské půdy – farmy (ÚZEI, 2011)	100
Tabulka 15 Výměra zemědělské půdy – farmy (ÚZEI, 2011) – pokračování.....	101
Tabulka 16 Výměra ploch v EZ a PO – farmy (ÚZEI, 2011)	103

Tabulka 17 Pěstitelé brambor, Jihočeský kraj 2011	104
Tabulka 18 Seznam farem uplatňující produkci brambor, Jihočeský kraj 2011	106
Tabulka 19 Pěstitelé zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (ha).....	108
Tabulka 20 Pěstitelé ovoce, Jihočeský kraj 2011(ha).....	113
Tabulka 21 Pěstitelé jabloní, Jihočeský kraj 2011 (ha)	114
Tabulka 22 Farmy s certifikovanou produkcí brambor, ovoce a zeleniny k 31. 8. 2013	120
Tabulka 23 Seznam farem a jejich písemné označení	121
Tabulka 24 Specializace respondentů	124
Tabulka 25 Struktura zaměstnanců.....	125
Tabulka 26 Zaměření farem.....	126
Tabulka 27 Ekologická produkce v přechodném období	132
Tabulka 28 Základní kategorie ekologické tržní produkce	133
Tabulka 29 Tržní ekologická produkce ovoce, zeleniny a brambor (t)	133
Tabulka 30 Zhodnocení farmářských trhů.....	137
Tabulka 31 Odhad potenciálního navýšení roční produkce (%).....	140
Tabulka 32 Dotace, které by se měly zvyšovat	146
Tabulka 33 Problémy s dodržením podmínek poskytnutí dotací	147
Tabulka 34 Podíl prodané bioprodukce (%).....	156
Tabulka 35 Objem prodeje zpracovaných produktů.....	157
Tabulka 36 Odbytové kanály pro prodej brambor	158
Tabulka 37 Odbytové kanály pro prodej zeleniny.....	158
Tabulka 38 Odbytové kanály pro prodej ovoce.....	159
Tabulka 39 Zpracovatelé biopotravin, Jihočeský kraj 2014.....	170
Tabulka 40 Zastoupení vybraných biopotravin v prodejních obchodních řetězců	175

Grafy

Graf 1 Zastoupení ekologických farem podle okresů, Jihočeský kraj 2008 (%).....	64
Graf 2 Zastoupení ekologických farem podle okresů, Jihočeský kraj 2011 (%).....	64
Graf 3 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2008 (ha, %).....	65
Graf 4 Struktura zemědělské půdy, Jihočeský kraj 2011 (ha, %).....	66
Graf 5 Struktura zemědělské půdy, Česká republika 2011 (ha, %).....	66
Graf 6 Struktura zemědělské půdy v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %).....	67
Graf 7 Struktura zemědělské půdy v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %).....	67

Graf 8 Podíl PO a EZ v kategorii OP, Jihočeský kraj 2008 a 2011 (ha, %)	68
Graf 9 Podíl PO a EZ v kategorii TK, Jihočeský kraj 2008 a 2011 (ha, %)	69
Graf 10 Podíl PO a EZ v kategorii TTP, Jihočeský kraj 2008 a 2011 (ha, %)	69
Graf 11 Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2008 (ha, %)	70
Graf 12 Struktura plodin na OP, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	71
Graf 13 Struktura plodin na OP, Česká republika v roce 2011 (ha, %)	71
Graf 14 Struktura OP v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	72
Graf 15 Struktura OP v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	73
Graf 16 Struktura obilovin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	76
Graf 17 Obiloviny v EZ a PO celkem, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)	77
Graf 18 Struktura obilovin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	77
Graf 19 Struktura obilovin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	78
Graf 20 Uplatnění produkce obilovin, Jihočeský kraj 2011 (t)	79
Graf 21 Struktura luskovin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	79
Graf 22 Luskoviny v EZ a PO, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)	80
Graf 23 Struktura luskovin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	81
Graf 24 Struktura luskovin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	81
Graf 25 Uplatnění produkce luskovin, Jihočeský kraj 2011 (t)	82
Graf 26 Struktura okopanin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	83
Graf 27 Okopaniny v EZ a PO, Jihočeský kraj v roce 2011 (ha, %)	84
Graf 28 Struktura okopanin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	84
Graf 29 Struktura okopanin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	85
Graf 30 Uplatnění produkce brambor, Jihočeský kraj 2011 (t)	85
Graf 31 Struktura průmyslových rostlin v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	86
Graf 32 Průmyslové rostliny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	87
Graf 33 Struktura průmyslových rostlin v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	87
Graf 34 Struktura průmyslových rostlin v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	88
Graf 35 Struktura píce v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	89
Graf 36 Píce v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	89
Graf 37 Struktura píce v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	90
Graf 38 Struktura píce v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	90
Graf 39 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	91
Graf 40 Čerstvá zelenina a jahody v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	92
Graf 41 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	92

Graf 42 Struktura čerstvé zeleniny a jahod v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	93
Graf 43 Uplatnění produkce zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (t)	93
Graf 44 Struktura trvalých kultur v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	95
Graf 45 Trvalé kultury v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	95
Graf 46 Struktura trvalých kultur v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	96
Graf 47 Struktura trvalých kultur v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	96
Graf 48 Uplatnění produkce ovoce, Jihočeský kraj 2011(t)	97
Graf 49 Trvalé travní porosty v EZ celkem, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	97
Graf 50 Struktura zemědělské půdy celkem – farmy (ÚZEI 2011)	99
Graf 51 Struktura zemědělské půdy v EZ, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	102
Graf 52 Struktura zemědělské půdy v PO, Jihočeský kraj 2011 (ha, %)	102
Graf 53 Významní producenti brambor, Jihočeský kraj 2011(t)	105
Graf 54 Uplatnění produkce brambor, Jihočeský kraj 2011 (t)	107
Graf 55 Košťáloviny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)	109
Graf 56 Listová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)	109
Graf 57 Plodová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)	110
Graf 58 Kořenová a hlízová zelenina v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)	110
Graf 59 Luskoviny v EZ a PO, Jihočeský kraj 2011 (ha)	111
Graf 60 Uplatnění produkce zeleniny, Jihočeský kraj 2011 (t)	112
Graf 61 Pěstitelé hrušní a jejich plochy, Jihočeský kraj 2011 (ha)	116
Graf 62 Pěstitelé třešní a višni, Jihočeský kraj 2011 (ha)	117
Graf 63 Faremní uplatnění ovoce, Jihočeský kraj 2011 (t)	118
Graf 64 Místa hospodaření podle okresu (%)	122
Graf 65 Rok registrace a první certifikace	123
Graf 66 Struktura zemědělské půdy u jednotlivých farem (ha)	128
Graf 67 Struktura zemědělské půdy (ha)	129
Graf 68 Plodiny pěstované na orné půdě (ha)	130
Graf 69 Struktura hospodářských zvířat (ks)	131
Graf 70 Důvody pro prodej v konvenčním režimu	134
Graf 71 Struktura forem odbytu u jednotlivých farem	135
Graf 72 Četnost výskytu formy odbytu	136
Graf 73 Zvažování nových forem odbytu (%)	138
Graf 74 Nejefektivnější forma odbytu (%)	138
Graf 75 Hodnocení možností odbytu ekologické produkce (%)	139

Graf 76 Postoj k vytvoření odbytové organizace (%).....	141
Graf 77 Postoj k vytvoření e-odbytové sítě (%)	142
Graf 78 Charakteristika zákazníků kupujících biopotravin ze strany farmářů	142
Graf 79 Způsob prezentace faremní produkce.....	143
Graf 80 Spolupráce s jinými subjekty (%).....	144
Graf 81 Využívané dotace	145
Graf 82 Úroveň pokrytí nákladů dotacemi (%)	147
Graf 83 Výsledek hospodaření za poslední 3 roky (%)	148
Graf 84 Zhodnocení současné zemědělské politiky (%)	149
Graf 85 Zhodnocení současné ekologické zemědělské politiky (%).....	150
Graf 86 Důvody pro zahájení ekologického hospodaření	150
Graf 87 Přínosy ekologického zemědělství (%)	151
Graf 88 Míra naplnění očekávání z ekologického zemědělství (%).....	152
Graf 89 Produkční plocha zeleniny (%)	154
Graf 90 Produkční plocha ovoce (%)	155
Graf 91 Preference jednotlivých forem prodeje	160
Graf 92 Hodnocení možností odbytu ekologické produkce brambor, zeleniny, ovoce (%)	160
Graf 93 Délka certifikace produkce brambor, zeleniny a ovoce	162
Graf 94 Naplnění očekávání spojených se získáním bio certifikátu (%).....	163
Graf 95 Zastoupení vybraných bioproduktů/biopotravin v prodejnách zdravé výživy	173
Graf 96 Zastoupení bioproduktů/biopotravin přímo dodávaných z farem	173
Graf 97 Nejvíce žádané vybrané bioprodukty/biopotravin.....	174

IV Seznam příloh

Příloha 1: Struktura AEO

Příloha 2: Počet registrovaných výrobců biopotravin v ČR 2006 – 2012

Příloha 3: Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, Česká republika 2011 a 2012

Příloha 4: Faremní zpracovatelé, Česká republika 2011 a 2012

Příloha 5: Počet ekofarem prodávajících bioprodukty a biopotraviny ze dvora v roce, Česká republika 2008- 2011

Příloha 6: Způsob prodeje obilovin v České republice, 2011

Příloha 7: Způsob prodeje ostatních bioproduktů v České republice, 2011

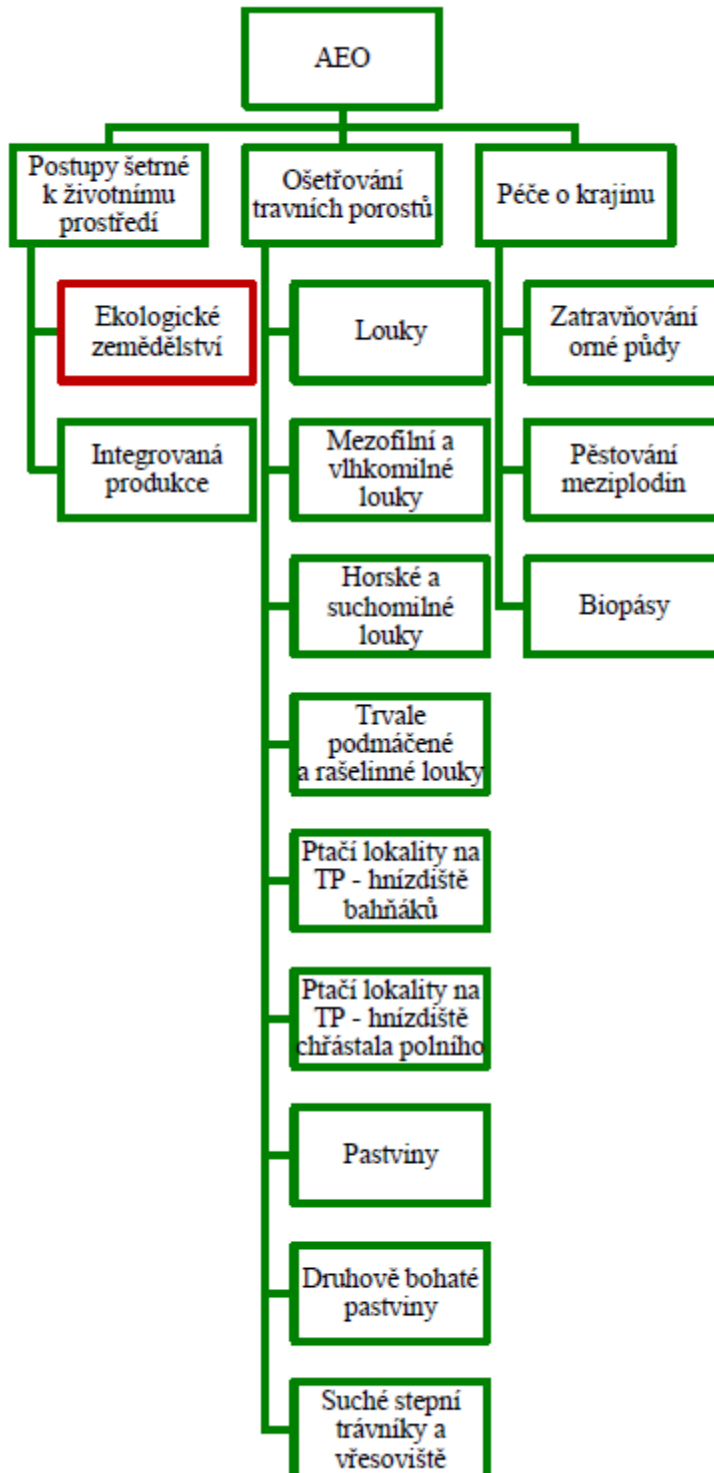
Příloha 8: Seznam ekologických podnikatelů pěstujících ovoce, zeleninu a brambory, Jihočeský kraj 2014

Příloha 9: Dotazník: Determinanty trhu bioprodukce (Jihočeský kraj)

Příloha 10: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

V Přílohy

Příloha 1: Struktura AEO

Zdroj: Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Příloha 2: Počet registrovaných výrobců biopotravin v ČR 2006 – 2012

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet výrobců - celkem vč. Provozoven	152	253	429	497	618	646	495
Počet výrobců - pouze subjekty	n.d.	190	345	395	404	422	448
Meziroční změna - celkem (%)	21,6	66,4	69,6	15,9	24,3	4,5	-23,4
Meziroční změna - pouze subjekty (%)	n.d.	n.d.	81,6	14,5	2,3	4,5	6,2

Zdroj: ÚZEI, 2012

Příloha 3: Výrobci biopotravin dle druhu ekonomické aktivity, Česká republika 2011 a 2012

Ekonomická aktivita	Počet výrobců biopotravin	
	2011	2012
Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	70 (77)	69 (76)
Zpracování a konzervování masa, kromě drůbežího	49 (54)	57 (62)
Zpracování a konzervování drůbežího masa	5 (7)	2 (4)
Výroba masných výrobků z drůbežího masa	16	10
Zpracování a konzervování ryb, koryšů a měkkýšů	0	1
Zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	50 (51)	66
Zpracování a konzervování brambor	3 (4)	4
Výroba ovocných a zeleninových šťáv	8	15
Ostatní zpracování a konzervování ovoce a zeleniny	39	47
Výroba rostlinných a živočišných olejů a tuků	6	9
Výroba olejů a tuků	6	9
Výroba margarínu a podobných jedlých tuků	0	0
Výroba mléčných výrobků	51 (248)	58 (79)
Zpracování mléka, výroba mléčných výrobků a sýrů	50 (247)	57 (78)
Výroba zmrzliny	1	1
Výroba mlýnských a škrobářských výrobků	20 (21)	22 (23)
Výroba mlýnských výrobků	19	21
Výroba škrobářských výrobků	1 (2)	1 (2)
Výroba pekařských, cukrářských a jiných moučných výrobků	43 (48)	37 (43)
Výroba pekařských a cukrářských výrobků, kromě trvanlivých	29 (31)	22 (26)
Výroba sucharů a sušenek, trvanlivých cukrářských výrobků	12 (13)	13 (15)
Výroba makaronů, nudlí, kuskusu a podobných moučných výrobků	3 (4)	2
Výroba ostatních potravinářských výrobků	91 (98)	95 (101)
Výroba cukru	3 (4)	3 (4)
Výroba kakaa, čokolády a cukrovinek	5	3
Zpracování čaje a kávy	20 (24)	22 (26)
Výroba koření a aromatických výtažků	12	16
Výroba hotových pokrmů	8	8
Výroba homogenových potravinových přípravků a dietních potravin	3	2
Výroba ostatních potravinářských výrobků	40 (42)	41 (42)
Výroba průmyslových krmiv pro hospodářská zvířata	0	0
Výroba nápojů	89 (90)	88 (89)
Destilace, rektifikace a míchání lihovin	2	2
Výroba vína z vinných hroznů	77	75
Výroba jablečného vína a jiných ovocných vín	0	1
Výroba ostatních nededilovaných kvašených nápojů	2	2
Výroba piva	4	5
Výroba sladu	1	1
Výroba nealkoholických nápojů, stáčení minerálních a ostatních vod	3 (4)	2 (3)
Farmaceutické přípravky	2 (7)	3 (8)
Celkem	422 (646)	448 (495)

Zdroj: ÚZEI 2012

Příloha 4: Faremní zpracovatelé, Česká republika 2011 a 2012

Kód	Výrobní zaměření	Počet faremních zpracovatelů	
		2011	2012
10.1	Zpracované a konzervované maso a výrobky z masa	21	25
10.2	Zpracované a konzervované ryby, korýši a měkkýši	0	0
10.3	Zpracované a konzervované ovoce a zelenina	20	25
10.4	Rostlinné a živočišné oleje a tuky	1	1
10.5	Mléčné výrobky a zmrzlina	28	39
10.6	Mlýnské a škrobárenské výrobky	2	3
10.7	Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	1	0
10.8	Ostatní potravinářské výrobky	12	12
11.0	Nápoje	53	57
11.2	Víno z vinných hroznů	52	55
Celkem		190	217

Zdroj: ÚZEI, 2012

Příloha 5: Počet ekofarem prodávajících bioprodukty a biopotraviny ze dvora v roce, Česká republika 2008- 2011

Položka	2008		2009		2010		2011		Meziroční změna (%)
	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	abs.	(%)	
Ekofarmy v šetření celkem	2 739	100,0	3 560	100,0	4 024	100,0	3 907	100,0	-2,9
Ekofarmy, které mohou prodávat již bio	930	34,0	1 409	39,6	2 027	50,4	2 332	59,7	15,0
Ekofarmy, které skutečně prodávaly bio ze dvora	136	14,6*	80	5,7*	107	5,3*	154	6,6*	43,9

* relativní podíl na počtu ekofarem, které již mohou prodávat certifikované bioprodukty
Zdroj: Statistická šetření ÚZEI 2009, 2010, 2011 a 2012

Zdroj: ÚZEI, 2012

Příloha 6: Způsob prodeje obilovin v České republice, 2011

Bioprodukt	Počet farem celkem	Obchodní cesta	Počet farem	Podíl prodaného objemu (%)	Cena za bioprodukt (Kč/t)		
					OD	DO	průměr
Obiloviny							
pšenice	54	odbytové družstvo	10	10,1	7 000	7 200	7 174
		prodej velkoobchodům	2	10,3	x	x	6 142
		prodej jiným farmářům	17	4,9	4 500	7 000	5 491
		prodej přes překupníka	11	20,3	5 500	6 750	5 962
		prodej zpracovatelům	6	8,0	3 500	7 000	3 918
		prodej do zahraničí	8	46,4	5 000	10 100	5 200
špalda	39	odbytové družstvo	4	15,6	x	x	x
		prodej přes překupníka	14	36,7	5 500	8 000	6 640
		prodej zpracovatelům	10	12,4	5 500	7 500	6 918
		prodej do zahraničí	9	35,3	x	x	8 000
ječmen	25	odbytové družstvo	2	24,0	x	x	x
		prodej velkoobchodům	1	2,3	x	x	7 333
		prodej jiným farmářům	10	9,4	1 050	7 000	9 219
		prodej přes překupníka	3	47,9	5 300	5 910	5 830
		prodej zpracovatelům	4	2,4	6 500	7 000	6 648
		přímý prodej	1	1,7	x	x	4 200
		prodej do zahraničí	4	14,0	x	x	15 600
oves	67	odbytové družstvo	6	17,7	5 500	9 500	7 194
		prodej jiným farmářům	37	19,2	1 050	6 000	4 764
		prodej přes překupníka	14	39,9	5 000	7 750	6 344
		prodej zpracovatelům	5	13,2	3 500	9 000	4 431
		prodej do zahraničí	3	10,0	5 600	5 000	5 910
žito	23	odbytové družstvo	2	4,0	x	x	x
		prodej jiným farmářům	8	3,9	5 000	8 500	7 332
		prodej přes překupníka	4	29,6	4 500	7 800	7 283
		prodej zpracovatelům	3	14,9	7 000	7 200	7 060
		prodej do zahraničí	6	47,7	5 250	7 000	5 894
tritikale	24	odbytové družstvo	2	3,3	x	x	x
		prodej jiným farmářům	14	37,2	3 700	6 900	4 628
		prodej přes překupníka	6	52,6	4 500	6 500	5 476
		prodej do zahraničí	2	6,9	x	x	6 000
pohanka	16	odbytové družstvo	2	20,6	x	x	x
		prodej velkoobchodům	3	4,0	9 000	10 000	7 254
		prodej přes překupníka	5	47,4	9 000	25 000	16 844
		prodej zpracovatelům	5	28,1	14 000	14 000	14 000
		prodej do zahraničí	1	8,0	x	x	12 225
kukuřice	5	prodej velkoobchodům	1	47,7	x	x	7 137
		prodej do zahraničí	4	52,4	x	x	6 750

Zdroj: ÚZEI, 2013

Příloha 7: Způsob prodeje ostatních bioproduktů v České republice, 2011

Bioprodukt	Počet farem celkem	Obchodní cesta	Počet farem	Podíl prodaného objemu (%)	Cena za bioprodukt (Kč/t)		
					OD	DO	průměr
Okopaniny							
brambory	34	prodej do maloobchodu	7	40,5	10 000	16 000	13 294
		přímý prodej	24	55,2	6 000	25 000	11 086
		veřejné stravování	3	4,3	5 000	14 000	11 078
Zelenina							
mrkev	11	prodej do maloobchodu	2	91,7	30 000	35 000	34 648
		prodej zpracovatelům	1	0,4	x	x	15 000
		přímý prodej	8	7,9	11 000	33 000	29 705
cibule	8	přímý prodej	8	100,0	12 000	30 000	16 753
zeli	5	přímý prodej	5	100,0	14 000	21 000	18 527
česnek	5	přímý prodej	5	100,0	120 000	170 000	132 206
Ovoce							
jablka	28	prodej zpracovatelům	17	18,0	4 000	10 000	4 932
		přímý prodej	8	69,1	4 800	30 000	4 871
		prodej do zahraničí	3	12,9	x	x	5 100
peckoviny	7	prodej do maloobchodu	1	1,3	25 000	30 000	27 500
		prodej zpracovatelům	1	84,2	x	x	8 000
		přímý prodej	5	14,5	10 000	25 000	24 500
vinné hrozny	5	prodej zpracovatelům	5	100,0	17 000	17 000	17 000
Seno / senáž							
seno	65	prodej jiným farmářům	60	83,2	500	4 000	1 281
senáž	23	prodej jiným farmářům	23	100,0	500	8 000	1 115

Zdroj: ÚZEI, 2013

Příloha 8: Seznam ekologických podnikatelů pěstujících ovoce, zeleninu a brambory, Jihočeský kraj 2014

Farma	Plocha (ha)	Produkce
AGRA Zvíkov, spol. s r. o.	1112,38	Bob, oves, pšenice, žito, syrové mléko
Frejlachová Jitka	4,07	Seno, senáž, mirabelky
Kopeček Arnošt, Ing.	118,62	Třešně, ostropestřec
Kindlmannová Dana	25,73	Jablka, hrušně, švestky, maliny, ostružiny, borůvky, mirabelky, kopr, tykev, cuketa, okurky, špenát, salát, žito, pšenice
Benda Jiří	22,59	Švestky, hrušky, seno, skot
Benda Jiří, Ing.	133,29	Švestky, třešně, jablka, brambory, skot, seno, ořechy
Bicanová Klára, Ing	11,09	Jablka, třešně, seno, ovce
Kopková Jindřiška	52,44	Zelí, špenát, salát, bylinky
Douda Vladimír	79,86	Brambory, tritikale, ječmen, skot, ovce
Zeman Tomáš	99	Brambory, skot květák, česnek, cibule, petržel, hrášek, kapusta, celer, kopr, řepa
Pěknicová Martina	6,01	Jablka, hrušky, ovce, seno
Zrzavecký Pavel	56,01	Brambory, skot, seno, ječmen, tritikale
Janošák Adam	51,5	Brambory, skot, oves, krmné plodiny
BEMAGRO, a. s.	2117,49	Brambory, řepa, ječmen, skot, selata, zelenina, ovce, vejce, špald, pohanka, drůbež, mléko, prasata
Kittlová Veronika	0,79	Hrušky, jablka, švestky, seno
Lev Libor	38,1	Skot, jablka, hrušky, třešně, švestky, ořechy, seno
Čech Přemysl	37,36	Skot, ovce, hrušky, jablka, seno
Langová Hana	27,06	Švestky, třešně, kozy, seno, kůzlata, kozí mléko
Hašek Josef	11,98	Brambory, seno, ovce, oves
BIO Kanada, a. s.	382,2	Seno, senáž, jablka
Krokovice, spol. s r. o.	175,71	Hrách, oves, pšenice, seno, jetel
Maryška František, Ing.	4,95	Brambory, seno, ovce, oves
Vašek Jiří	17,69	Jablka, hrušky, švestky, třešně
FARM A FOREST COMPANY, s. r. o.	220,12	Brambory, tritikale, žito, pšenice, oves, bob
Franz Zach, spol. s r. o.	13,39	Brambory, žito, jetel
HOFSTÄTTER - EKO, s. r. o.	102,37	Brambory, jetel, pšenice, žito, oves, peluška
Pelešková Šárka, Mgr.	2,52	Švestky, jablka, broskve, třešně, hrušky, ovce
Janoušek Jan	277,36	Brambory, skot, ovce
Kadlec Zdeněk, Ing.	4,01	Jablka
Kouba Jiří	58,87	Brambory, skot, oves, vejce, seno
Štěpánek Pavel, Ing.	46,49	Brambory, skot, ovce, kozy, mléko kozí, zelata, seno
Matějek Miroslav	109,36	Jablka, hrušky, švestky, broskve, ovce, seno
Muška Václav	41,82	Brambory, skot, broskve, višně, meruňky, jablka, hrušky, švestky, maliny
Farim, s. r. o.	48,03	Skot, švestky, jablka, hrušky, třešně, višně, mirabelky, seno
Hrňa Aleš	13,06	Brambory, zelenina, maso, koně, ovce, ovčí mléko, kozy, byliny
Zika Karel	155,06	Brambory, skot, telata, tritikale, seno, pšenice

Zdroj: Registr ekologických podnikatelů, 2014

Dotazník: Determinanty trhu bioprodukce (Jihočeský kraj)

I. OBECNÁ ČÁST

A. IDENTIFIKAČNÍ OTÁZKY

- 1) Název farmy: _____
- 2) IČ: _____
- 3) Místa hospodaření: _____

- 4) Rok registrace: _____ Rok první certifikace: _____
- 5) Počet zaměstnanců:
 - a) Stálí zaměstnanci _____
 - b) Sezónní zaměstnanci _____ / _____
(počet zaměstnanců za rok/odhad počtu odpracovaných hodin za rok)
 - c) Dobrovolníci _____ / _____
(počet dobrovolníků za rok/odhad počtu odpracovaných hodin za rok)
 - d) Trvale vypomáhající členové rodiny _____

B. FAREMNÍ ROSTLINNÁ A ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE

- 6) Zaměření farmy:
 - a) Hlavní _____
 - b) Vedlejší _____

7) Provozujete souběžně ekologickou a konvenční produkci?

- Ano Ne

Pokud ano, upřesněte druh produkce a odhadněte % podíl konvenční produkce na celkové rostlinné/živočišné produkci.

- a) Konvenční rostlinná produkce: _____
Podíl _____ % na celkové rostlinné produkci.
- b) Konvenční živočišná produkce: _____
Podíl _____ % na celkové živočišné produkci.

8) Jaká je struktura Vaší zemědělské půdy?

Užití půdy		Výměra		Z toho pronajatá půda (%)
		(ha)	Podíl na z. p. (%)	
Orná půda				
Trvalé travní porosty				
Trvalé kultury	Sady			
	Vinice			
	Chmelnice			
Rybníky				
Ostatní plochy: _____				
Ostatní plochy: _____				

9) Jaké plodiny pěstujete na orné půdě?

Druhy plodin	Výměra (ha)	Podíl na orné půdě (%)	Z toho v režimu EZ (%)
Pšenice obecná			
Špalda			
Žito			
Ječmen			
Oves			
Tritikále			
Kukuřice			
Pohanka			
Ostatní obiloviny _____			
Luskoviny			
Brambory			
Ostatní okopaniny _____			
Olejniny _____			
Textilní plodiny _____			
Pícniny			
Zelenina			
Jahody			
Jiné _____			
Jiné _____			

10) Jaké druhy hospodářských zvířat chováte?

Druh zvířete		Počet kusů	Z toho v režimu EZ (%)
Koně			
Skot	Do 1 roku		
	Mezi 1. a 2. rokem		
	Nad 2 roky		
Ovce			
Kozy			
Prasata			
Drůbež	Brojleři		
	Nosnice		
	Ostatní (krůty, kachny, husy)		
Králíci			
Včelstva			
Jiné _____			
Jiné _____			

11) Jaká krmiva používáte? Upřesněte z pohledu vlastní produkce a nákupu.

Krmivo	Vlastní produkce (%)	Nakupovaná krmiva (%)
Krmné obilniny _____		
Pícniny _____		
Okopaniny _____		
Luskoviny _____		
Jiné _____		
_____		
_____		

12) Máte ekologickou produkci v přechodném období?

Ano

Ne

Pokud ano, upřesněte druh a rozsah ekologické produkce v přechodném období (PO). Odhadněte % podíl produkce v přechodném období na celkové ekologické rostlinné/živočišné produkci.

Rostlinná produkce v PO: _____

Podíl _____ % na celkové rostlinné produkci.

Živočišná produkce v PO: _____

Podíl _____ % na celkové živočišné produkci.

C. ODBYT

13) Jaké jsou základní kategorie Vaší ekologické tržní produkce? Naznačte celkový objem prodeje a % podíl produkce realizované jako bioprodukt (nikoli za konvenční ceny).

Kategorie		Upřesněte	Odhad roční produkce (ks, t, kg, l)	Prodej jako bioprodukt (%)
Živá zvířata	Chovná	_____	ks	%
	Zástav	_____	ks	%
	Na porážku	_____	ks	%
Maso		_____	kg	%
Masné produkty		_____	kg	%
Mléko		_____	l	%
Mléčné výrobky		_____	kg	%
Vejce		_____	ks	%
Brambory		_____	t	%
Zelenina		_____	kg	%
Ovoce		_____	kg	%
Obiloviny potravinářské		_____	t	%
Obiloviny krmné		_____	t	%
Krmiva objemná		_____	t	%
Jiné _____		_____		%
Jiné _____		_____		%

14) Jaké jsou důvody pro prodej v konvenčním režimu? Vyberte tři, které jsou z Vašeho pohledu nejvýznamnější a očíslete je od 1 do 3, přičemž 1 je nejvýznamnější.

- Nízká poptávka spotřebitelů po ekologických produktech.
- Nedostatek trhů pro ekologické produkty (není kde prodávat).
- V regionu chybí zpracovatel/obchod, někdo komu bych mohl prodávat své výrobky.
- Nedostatek podpory v hledání vhodného trhu/obchodu (nedostatek informací).
- Ceny jsou velmi nízké pro mé produkty/část mých produktů.
- Vyhovět kvalitativním standardům je velmi těžké (hygiena, veterinární předpisy...).
- Poptávka po ekologických výrobcích se velmi mění.
- Vyhovět podmínkám zpracovatelů/obchodů/supermarketů je velmi těžké.
- Moje nabídka ekologických produktů se velmi mění.
- Jiné _____

15) Jaké formy odbytu využíváte? Jaký je % podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji? Jaký je % podíl prodeje v biorežimu u dané formy odbytu? A jaký je Váš odhad vývoje odbytu v následujících 3 letech?

Odběratel	Podíl dané formy odbytu na celkovém prodeji (%)	Prodej jako bioprodukt (%) u dané formy	Trend vývoje		
			↗	→	↘
Prodej na farmě					
„Bedýnkový“ prodej					
*Farmářský trh					
Farmářská prodejna					
Zpracovatel					
Velkoobchod					
Lokální maloobchod					
Specializovaná prodejna					
Škola, školka					
Restaurace					
Velkoodběratel					
Jiný _____					

* Uveďte počet farmářských trhů, na kterých pravidelně prodáváte svoji produkci.

Pokud neprovozujete bedýnkový způsob odbytu, pokračujte otázkou číslo 17.

16) Pokud provozujete bedýnkový prodej

a) Provozujete ho sám?

Ano

Ne, spolupracuji s jinými farmáři. Uveďte počet zapojených farmářů: _____

b) Jaký používáte systém plateb?

Měsíční platba předem

Roční platba předem

Platba při předání

Jiný _____

c) Jak dlouho provozujete bedýnkový prodej? _____ rok/let

d) Jaký je akční rádius (max počet km) dodání bedýnky? _____

e) Máte uzavřený systém bedýnkového prodeje (další zájemce již nemůže vstoupit)?

Ano

Ne

f) Jaký byl vývoj bedýnkového prodeje za období 2010 – 2013?

- Rostoucí trend
 Stagnace
 Klesající trend

Pokud neprodáváte produkci na farmářských trzích, pokračujte otázkou číslo 18.

17) Pokud prodáváte na farmářských trzích

a) Naznačte celkovou spokojenost s touto formou prodeje:

	1	2	3	4	5	
Velmi spokojen/a	☐	☐	☐	☐	☐	Zásadně nespokojen/a

b) Uveďte základní pozitivní a negativní zkušenosti:

pozitivní: _____

negativní: _____

c) Který farmářský trh považujete za nejpřínosnější a proč?

18) Uvažujete o nových formách odbytu?

- Ano Ne

Pokud ano, upřesněte:

19) Která forma odbytu je z pohledu Vaší farmy nejefektivnější? Upřesněte.

20) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce?

	1	2	3	4	5	
Zcela vyřešený odbyt	☐	☐	☐	☐	☐	Zásadní odbytové problémy

Která oblast Vaší faremní produkce je spojena s největšími odbytovými problémy:

21) Využíváte určité formy odbytové spolupráce?

- Ano Ne

Pokud ano, upřesněte subjekt a společně obchodovanou produkci:

22) Odhadněte potenciální navýšení roční produkce (%), za předpokladu plného využití faremních dispozic a *garantovaného odbytu*.

Kategorie		Upřesněte druh produkce	Navýšený objem produkce
Živá zvířata	Chovná		%
	Zástav		%
	Na porážku		%
Maso			%
Masné produkty			%
Mléko			%
Mléčné výrobky			%
Brambory			%
Zelenina			%
Ovoce			%
Obiloviny			%
Jiné (vypište) _____			%
_____			%

23) Dodáváte svou bioprodukcí do škol, mateřských škol či jiných jídelen?

Ano

Ne

Pokud ano, upřesněte subjekt/y, druh a objem dodávané produkce (týdně):

24) Jaké produkty a v jakém objemu byste byl/a schopen/a (dále) nabízet školám (jídelnám)?

25) Uvítali byste vytvoření odbytové organizace, která by umožnila dodávky do větších jídelen, restaurací, obchodních řetězců apod.?

Ano

Ne

Nevím

26) Uvítali byste vytvoření e-odbytové sítě (e-biomarket), kde by bylo možné online nabízet Vaše produkty k prodeji?

Ano

Ne

Nevím

27) Jak byste charakterizovali zákazníky, kteří kupují biopotraviny?

	Výhradně	Spíše	Střed	Spíše	Výhradně	
Ženy	☐	☐	☐	☐	☐	Muži
Vysoký příjem	☐	☐	☐	☐	☐	Nízký příjem
Jednotlivci (single)	☐	☐	☐	☐	☐	Rodiny s dětmi
Vysoký zájem o zdraví	☐	☐	☐	☐	☐	Bez zájmu o zdraví
Aktivní lidé (sportovci)	☐	☐	☐	☐	☐	Pasivní lidé
Mladí	☐	☐	☐	☐	☐	Staří
Základní vzdělání	☐	☐	☐	☐	☐	Vysokoškolské vzdělání

28) Jakým způsobem prezentujete faremní produkci a aktivity?

Můžete vybrat více možností.

☐ Na farmě a jejím okolí	☐ V rozhlase
☐ Na internetu	☐ V televizi
☐ V reklamních tiskovinách	☐ Na veletrzích, výstavách
☐ V tisku	☐ Jinde _____

D. SPOLUPRÁCE S JINÝMI SUBJEKTY**29) Spolupracujete s jinými subjekty?**

- Ano
 Ne

Pokud ano, s jakými subjekty spolupracujete?

Můžete vybrat více možností.

- Jiné ekologické farmy _____
- Ekologické organizace (neziskové) _____
- Správa chráněných území _____
- Místní samospráva _____
- Školy/MŠ _____
- Jiné _____

30) V jaké oblasti byste spolupráci uvítali?

31) Jste součástí oficiálních kooperačních uskupení (např. regionální klastry)?

- Ano. Upřesněte _____
 Ne

E. EKONOMICKÁ SITUACE

32) Využíváte dotace?

- Ano Ne *Pokračujte otázkou číslo 37.*

33) Jaké dotace využíváte?

- SAPS (Jednotná platba na plochu) AEO (ekologické zemědělství)
 TOP-UP (Národní doplňkové platby) AEO (ostatní)
 Dojnice Program rozvoje venkova
 LFA (Méně příznivé oblasti), Natura 2000 Jiné _____

Prosím, bližší specifikujte konkrétní dotace:

34) Jaké dotace by se měly, podle Vašeho názoru, nejvíce zvyšovat?

35) Odhadněte, jaké % nákladů Vám poskytnuté dotace kompenzují.

- do 10 % do 60 %
 do 20 % do 70 %
 do 30 % do 80 %
 do 40 % do 90 %
 do 50 % do 100 %

36) Co Vám brání v optimálním využívání dotací?

Ohodnoťte důvody známkou 1-5.

(1 – zásadně ano, 5 – minimálně)

	1	2	3	4	5
☐ Podmínky poskytnutí	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Administrace žádosti	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Komplikovaný přístup k informacím	☐	☐	☐	☐	☐
☐ Jiné _____	☐	☐	☐	☐	☐

37) Jak se vyvíjel Váš výsledek hospodaření za poslední 3 roky?

- Zisk – přibližně stejný (stagnace) Ztráta – klesající tendence
 Zisk – klesající tendence Ztráta – rostoucí tendence
 Zisk – rostoucí tendence Nepravidelně
 Ztráta – přibližně stejná (stagnace)

II. KOMODITY

Faremní produkce, zpracování a prodej bio brambor, zeleniny a ovoce

A. PRODUKCE A ZPRACOVÁNÍ BRAMBOR, ZELENINY A OVOCE – OBECNÁ CHARAKTERISTIKA

1) Upřesněte produkční plochy brambor, zeleniny a ovoce. Upřesněte podíl ploch v ekologickém režimu hospodaření.

Zelenina a jahody	Plocha (ha)	Z toho v režimu EZ (%)	Odhad roční bioprodukce (kg/t)
<i>Košťáloviny/brukvovité:</i>			
Květák a brokolice			
Kapusta			
Hlávkové zelí			
Čínské zelí			
Ostatní košťáloviny/brukvovité			
<i>Listová/stonková zelenina:</i>			
Celer řapíkatý			
Pór			
Salát			
Čekanka			
Špenát			
Chřest			
Ostatní listová/stonková zel.			
<i>Plodová zelenina:</i>			
Rajče			
Paprika			
Okurky			
Melouny			
Dýně			
Ostatní plodová zelenina			
<i>Kořenová a hlízová zelenina:</i>			
Mrkev			
Petržel			
Česnek			
Cibule i šalotka			
Celer bulvový			
Ostatní kořenová/hlízová zel.			
<i>Luskoviny:</i>			
Hrášek			
Fazole a zelená fazolka			
Ostatní luskoviny			
<i>Ostatní zelenina:</i>			
<i>Jahody:</i>			

Ovocné sady (TK)	Plocha (ha)	Z toho v režimu EZ (%)	Odhad roční bioprodukce (kg/t)
Jabloně			
Hrušně			
Meruňky			
Broskvoně/nektarinky			
Třešně/višně			
Švestky			
Bobuloviny			
Ořechy			
Jiné _____			
_____			
_____			

Brambory	Plocha (ha)	Z toho v režimu EZ (%)	Odhad roční bioprodukce (kg/t)

2) Jakou část z této produkce dále zpracováváte (zpracování za účelem prodeje)?

Druh produkce	Roční bioprodukce (kg/t)	Z toho dále zpracováno (%)
Brambory		
Zelenina		
Ovoce		

Pokud ano, upřesněte druh zpracovávané produkce, technologické postupy a výslednou produkci:

B. PRODEJ BRAMBOR, ZELENINY A OVOCE

3) Jakou část své celkové produkce bio brambor, zeleniny a ovoce a zpracované produkce průměrně prodáte (%)?

Produkce	Podíl prodané bioprodukce (%)	Z toho prodej jako bioprodukt (%)
Brambory		
Zeleniny		
Ovoce		
Zpracovaná produkce	- z brambor	
	- ze zeleniny	
	- z ovoce	

4) Upřesněte, prosím, objem prodeje a % podíl prodeje v „bio“ režimu u jednotlivých zpracovaných produktů.

Zpracovaný produkt	Celkový objem prodeje (kg/t/rok)	Z toho prodej jako bioprodukt (%)

5) Které analyzované produkty (brambory, zelenina, ovoce a zpracovaná produkce) jsou nejlépe a které nejhůře obchodovatelné jako bioprodukty?

Nejlépe _____

Nejhůře _____

6) Uveďte důvody případného prodeje ekologické produkce v konvenci:

7) Jaké odbytové kanály využíváte pro prodej produkce brambor/ovoce/zeleniny? Uveďte, prosím, % podíl na celkovém prodeji a formu prodeje („bio“ režim či K - „konvenční“ režim prodeje).

Naznačte očekávané trendy ↗ → ↘.

Rozlišujte prodej brambor, zeleniny a ovoce.

Brambory

☐ Prodej z farmy	_____ %	Bio - K	☐ Zpracovatel	_____ %	Bio - K
☐ Samosběr	_____ %	Bio - K	☐ Lokální maloobchod	_____ %	Bio - K
☐ Farmářský trh	_____ %	Bio - K	☐ Prodejna zdravé výživy	_____ %	Bio - K
☐ Farmářská prodejna (Český grunt, ...)	_____ %	Bio - K	☐ Restaurace, jídelna	_____ %	Bio - K
☐ „Bedýnkový“ prodej	_____ %	Bio - K	☐ Velkoodběratel	_____ %	Bio - K
			☐ Jiné _____	_____ %	Bio - K

Zelenina

- Prodej z farmy
_____ % Bio - K
- Samosběr
_____ % Bio - K
- Farmářský trh
_____ % Bio - K
- Farmářská prodejna (Český grunt, ...)
_____ % Bio - K
- „Bedýnkový“ prodej
_____ % Bio - K

- Zpracovatel
_____ % Bio - K
- Lokální maloobchod
_____ % Bio - K
- Prodejna zdravé výživy
_____ % Bio - K
- Restaurace, jídelna
_____ % Bio - K
- Velkoodběratel
_____ % Bio - K
- Jiné _____
_____ % Bio - K

Ovoce

- Prodej z farmy
_____ % Bio - K
- Samosběr
_____ % Bio - K
- Farmářský trh
_____ % Bio - K
- Farmářská prodejna (Český grunt, ...)
_____ % Bio - K
- „Bedýnkový“ prodej
_____ % Bio - K

- Zpracovatel
_____ % Bio - K
- Lokální maloobchod
_____ % Bio - K
- Prodejna zdravé výživy
_____ % Bio - K
- Restaurace, jídelna
_____ % Bio - K
- Velkoodběratel
_____ % Bio - K
- Jiné _____
_____ % Bio - K

Upřesněte odbytové kanály pro zpracovanou produkci:

8) Prodáváte svou produkci do zahraničí?

Ano Upřesněte druh produkce, objem, způsob prodeje, destinaci a režim prodeje (Bio - K).

Ne

Připravujeme

9) Jaké jsou důvody prodeje do zahraničí?

10) Jaký způsob prodeje preferujete z pohledu:

Tržeb _____

Časové náročnosti _____

Pracovní náročnosti _____

11) Jak byste zhodnotili současné možnosti odbytu své ekologické produkce brambor/zeleniny/ovoce?

1 2 3 4 5

Zcela vyřešený odbyt	☐	☐	☐	☐	☐	Zásadní odbytové problémy

Která oblast této faremní produkce je spojena s největšími odbytovými problémy?

12) Zvažujete změny v oblasti faremní produkce brambor/zeleniny/ovoce?

Ano

Ne

Upřesněte:

13) Uved'te nejoblíbenější bioprodukty (z oblasti produkce a zpracování brambor, zeleniny a ovoce) ze strany spotřebitelů:

14) Které produkty jsou z Vašeho pohledu nejvíce:

Ziskové _____

Ztrátové _____

15) Sledujete měnící se požadavky na trhu brambor, zeleniny a ovoce?

- Ano
- Ne

16) Inovujete svou produkci?

- Ano
- Ne

Pokud ano, jak:

C. CERTIFIKACE PRODUKCE

17) Jak dlouho certifikujete svou produkci brambor/zeleniny/ovoce?

- méně než 1 rok
- 1 – 3 roky
- 3 – 5 let
- 5 let a více

18) Proč jste si tuto svou produkci certifikovali?

19) Jak se naplnila očekávání spojená se získáním certifikátu?

	1	2	3	4	5	
Zcela splnila	☐	☐	☐	☐	☐	Zcela nesplnila

III. PŘIPOMÍNKY, NÁVRHY

Souhlasím s neanonymním zpracováním dat:

Ano

Ne

Příloha 10a: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

Výrobce	IČ	Datum registrace	Detail činnosti
ABRLE JOSEF	75050552	2006	listová zelenina, koření
ABRLE JOSEF, Ing.	12314447	1905	bio víno, mandle
AGRICO Bohemia s.r.o.	26021609	2007	bio brambory
ALIKA a.s.	65138244	2007	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
Amylon, a.s.	60108771	2003	pšeničná mouka
ANO..., s.r.o.	25842412	2011	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
B E N K O R s.r.o.	47535687	2009	zelenina
BALOUNOVÁ MIROSLAVA	69360022	2009	víno
BARABÁŠ JIŘÍ, Ing.	10113479	2007	víno, ovocný džem
BAŠTÝŘ MAREK	49040171	2010	pečivo
Bazalka s.r.o.	28810902	2013	pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
BEAS, a.s.	15061205	2008	chléb
BENEŠ ROMAN	75748738	2008	víno, vinný mošt
BG KAROLINA, k.s.	14704293	2006	jablečný mošt
Bílý mlýn Kepka s.r.o.	26333376	2008	ovecné vločky, ovesná rýže
BINDER PAVEL, Bc.	70262161	2007	víno, vinný mošt
bio nebio s.r.o.	27204545	2005	koření, cizrna
Bio Vavřinec s.r.o.	26143062	2006	mouka
Biopekárna Zemanka s.r.o.	29145422	2013	pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
BIOPURUS s.r.o.	01554883	2013	zpracované a konzervované ovoce a zelenina, oleje
Blanická bramborářská s.r.o.	25684400	2007	ovoce, zelenina, brambry
BOHEMIA SEKT, s.r.o.	45358711	2012	víno
BONAVITA, spol. s r.o.	43874088	2007	celozrné lupínky, kukuřičné lupínky
BONECO a.s.	27403238	2009	koření a aromatické výtažky, hořčice, majonéza
Botanicus, spol. s r.o.	45147264	2006	džemy, byliny
BURŠA RADOMÍR	75419181	2011	karbanátky z obilovin
BYLINY Mikeš s.r.o.	25207644	2008	byliny, oves
Bzenia, s.r.o.	26886456	2007	víno

Zdroj: ÚZEI, 2014 vlastní zpracování

Příloha 10b: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

CANNABIS Pharma-derm, s.r.o.	25441353	2009	konopný olej
Cereus s.r.o.	26156687	2009	sušené ovoce, byliny
CHMELAŘSTVÍ, družstvo Žatec	00212229	2011	chmelové granule
CHRÁSTEK VLASTIMIL	15232379	2008	mošt
Cidrerie s.r.o.	24301906	2012	jablečné víno a jiná ovocná vína
COUNTRY LIFE s.r.o.	45792585	2006	sušené ovoce, byliny
ČECH PETR, Ing.	75343231	2010	víno
ČEROZFRUCHT s.r.o.	62908278	2006	ovoce
de Wolf GROUP s.r.o.	64831442	2011	kompotované ovoce
DOČKALOVÁ JANA, Mgr.	76145662	2008	víno
DOLEŽAL DANIEL	67460453	2004	obiloviny, luskoviny
DRMOLA JAROSLAV	60678801	2011	víno
DUFEK JOSEF	71001166	2008	víno z vinných hroznů
DVORSKÝ JAN, Ing.	11600756	2006	zelenina
Ecce Vita, spol. s r.o.	26491486	2008	víno, olej, koření
ecoproduct s.r.o.	28124197	2010	džemy
EKOFRUKT Slaný, spol. s r.o.	46348581	2007	twiggy s jablky,..
EKOPRODUKT spol. s r.o.	46973184	2011	sojové boby, sojový olej
Emco spol. s r. o.	41191129	2001	müsly
ESPRIT plus s.r.o.	28292898	2010	pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
ESSA, spol. s r.o.	00582204	2007	sušená cibule, koření
EURO AGRAS, s.r.o.	25259288	2007	bio brambry
ExtraVit s.r.o.	27479064	2006	koření
FÉNIX TOMÁŠ IGNÁC, Bc.	69778639	2012	zpracované a konzervované ovoce a zelenina, ovocné a zeleninové šťávy
Fruitstrue s.r.o.	28824318	2012	nápoje, mošt
FRUJO, a. s.	00557706	2006	ovoce
Frulika s.r.o.	26078082	2010	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
FRUMENTA s.r.o.	25265971	2011	pohanka

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování

Příloha 10c: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

FRUTA Bohemia, a.s.	25537237	2008	ovocné a zeleninové šťávy, zpracované a konzervované ovoce a zelenina
FRUTA Podivín,a.s.	49968556	2006	džemy
Gala Vinařství, a.s.	27748499	2008	víno
Gotberg, a.s.	26914913	2007	hroznový mošt
Green Trend s.r.o.	46990241	2013	ječmen
GurmEko s.r.o.	25133284	2009	koření
HDS Retail Czech Republic, a.s.	25099167	2011	chléb
HEALTH LINK s.r.o.	25865501	2004	olej
HELIAVITA s.r.o.	25591975	2006	ovoce, zelenina
Hempoint, s.r.o.	24735001	2012	konopné výtažky
HOLAŇOVÁ MICHAELA	75448157	2010	pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
HOPI POPI, a.s.	25847708	2001	sušené ovoce
Hornácká farma s.r.o.	27697061	2006	zpracované a konzervované ovoce a zelenina, vč. souvisejících služeb a prací
HOROVÁ JANA	42432260	2006	sušené ovoce
HORSKÝ MILAN	45558931	2001	sušené ovoce
HRABAL, s.r.o.	26276003	2010	víno
HRUŠKA JAROSLAV, Mgr.	75988691	2008	ovocné a zeleninové šťávy, zpracované a konzervované ovoce a zelenina
HŘÍBALOVÁ MARCELA	13761471	2007	hroznový mošt
INUTEK s.r.o.	26316714	2011	koření
Ipema spol. s r.o.	15789535	2013	pekařské a cukrářské výrobky, kromě trvanlivých
IREL, spol. s r.o.	49974874	2012	mouka, olej
ISWARI SUPERFOOD s.r.o.	24768073	2012	naklíčená semínka (pohanka, slunečnice), naklíčená pohanka
JENSEN VACULOVÁ RADKA	72983078	2008	mošt
JVS Semilská pekárna, s.r.o.	15043240	2011	tyčinky se špaldovou moukou
KADUBCOVÁ LENKA, Ing.	70900191	2009	mošt, víno
KARBUS JIŘÍ	12782114	2009	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
KARLÍK LUBOMÍR, Ing.	61717592	2012	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
Karlova pekárna s.r.o.	00568431	2008	chléb

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování

Příloha 10d: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

KLÁSEK PETR, Ing.	68722966	2010	hroznový mošt
KONKORDIA, spol. s r.o.	62062328	2009	kukuřičná mouka, krupice
KOŠEK MILOSLAV	41214722	2006	džemy, šťávy
Krásná hora s.r.o.	60775050	2009	víno
KREJČÍ ALENA	64867803	2009	byliny
K-SERVIS PRAHA, a.s.	26418711	2008	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
KSIAZKIEWICZ JAN, Ing.	46176004	2006	jablečný mošt
KURKA MILOŠ, Ing.	16228138	2006	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
L. Klíma automatické mlýny Křesín - Libochovice	44567103	2008	mouka
LABETA, a.s.	49813749	2007	chléb
Labora s.r.o.	48591530	2006	hořčice
LAŠKA IVAN	42327156	2002	mouka
LIVI, spol. s r.o.	64506525	2008	víno
"LL spol. s r.o."	45313466	2009	konopný sirup
LYCKEBY CULINAR a.s.	26361906	2012	bramborová kaše
MÁDL STANISLAV	48864595	2008	vinný mošt
MALEŇÁK ROMAN	75665212	2010	ovoce listy
MARCINČÁK PETR, Ing. BA	10560271	2008	víno z vinných hroznů
MATĚJKA TOMÁŠ	87381303	2012	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
MEDIATE s.r.o.	64791866	2007	byliny a koření
Mercacultura s.r.o.	28090365	2009	ořechy, podzemnice olejná a jiná semena, pražené, solené
MLÝN PERNER SVIJANY, spol. s r. o.	40232239	2007	mlýnské a škrobárenské výrobky
Mogador s.r.o.	26230194	2007	musly
Moštárna Hostětín s.r.o.	26896869	2006	mošt
MOŠTOVNA LAŽANY, výroba nápojů, spol. s r.o.	60276762	2006	mošt
"Nadační fond Adventního společenství sobotního odpočínutí"	25853554	2012	zpracované a konzervované ovoce a zelenina, ovocné šťávy, mlýnské výrobky, koření, obiloviny, luštěniny a oleinatá semena
Natural Jihlava JK s.r.o.	26899060	2005	mouka
NAVITA a.s.	25253077	2007	balené brambory
NĚMCOVÁ HANA	74114301	2008	jablečný koncentrát

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování

Příloha 10e: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

NEUBAUEROVÁ DANA	76102548	2008	vinný mošt
Nobilis Tilia s.r.o.	25497006	2006	konopný olej a jiné oleje
Nonnetit s.r.o.	29286760	2012	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
NOVA, a.s.	60916206	2008	sterilovaná mrkev
NUTREND D.S., a.s.	25853902	2008	mlýnské a škrobářenské výrobky
NUTRICIA DEVA a.s.	60916788	2004	hami ovocné
OMASTA STANISLAV	64518159	2009	víno
OSEVA UNI, a.s.	15061612	2003	obiloviny, luskoviny
OTMA - Sloko, s.r.o.	46961798	2007	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
Pekárna Kabát s.r.o.	02050242	2013	pekařské a cukrářské výrobky
Pekárny Blansko a.s.	27165906	2005	těstoviny, špaldové tyčinky
Pekařství a cukrářství Sázava s.r.o.	25953524	2006	pečivo
Pekařství Leština s.r.o.	25901052	2001	pečivo
PESAUOVÁ SIMONA	72035803	2009	vinný mošt
PHOENIX lékárenský velkoobchod, a.s.	45359326	2011	ovoce
PLAČEK JAN, Ing.	68684347	2010	víno, vinný mošt
PODSTAVEK ONDŘEJ	46459359	2006	byliny - máta, šalvěj
Pohankový mlýn ŠMAJSTRLA s.r.o.	28571185	2013	mlýnské výrobky
PRO-BIO, obchodní společnost s r.o.	46581863	2001	sušená cibule, těstoviny
PROCHÁZKA PETR	65808339	2008	víno
PROKEŠ ZDENĚK	72064251	2010	víno
Přírodní pečivo Staňka Elšíková s.r.o.	29361338	2013	obiloviny (kromě rýže), luštěniny a olejnatá semena, stromové a keřové ovoce a ořechy, pekařské, cukrářské a
PULKRÁBEK LUBOŠ	40464334	2010	hroznový mošt
RACIO, s.r.o.	46970860	2001	rýžové a vícezrnné chlebíčky racio
Reisten, s.r.o.	25533924	2011	víno
RÉVA RAKVICE s.r.o.	60748966	2008	víno
RICEBOOM a.s.	28958349	2010	pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky, trvanlivé pekařské a cukrářské výrobky

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování

Příloha 10f: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

SEEN eleven s.r.o.	24288489	2012	mouka, chléb
SEMIX PLUSO, spol. s r.o.	62360311	2002	country chléb, ovesné a pohankové lupínky, směsy snídanové
SKLENÁŘ JOSEF	40472141	2006	potravinářské výrobky
SLÁMA JIŘÍ	72000112	2014	nedestilované kvašené nápoje
SOLARFIT s.r.o.	28352742	2013	obiloviny (kromě rýže), luštěniny a olejnatá semena, oleje a tuky
SONBERK, a.s.	60714697	2008	meruňkový džem
Sonnentor s.r.o.	46342958	2001	ovocné a bylinné sirupy
Soyka s.r.o.	24243841	2013	sojový nápoj
Stapleton-Springer s.r.o.	27154513	2007	víno z hroznů
Statek Tilia s.r.o.	62028758	2006	džemy, celozrnné koláče
STÁVEK RICHARD, Ing.	64456528	2009	víno z vinných hroznů
SUNFOOD s.r.o.	25949411	2007	dýňové pyré
SUNFOOD VM s.r.o.	26000784	2004	obiloviny
SUS RADEK, Ing.	72771801	2006	mošt
Svobodný statek na soutoku, o.p.s.	22795782	2013	zpracované a konzervované ovoce a zelenina, pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky
SYROVÁTKOVÁ OLGA	69525137	2006	džemy, pálenky
ŠEVČÍK ZDENĚK, Ing.	43445055	2006	zpracované a konzervované ovoce a zelenina
ŠKROBÁK STANISLAV	76496953	2010	víno z vinných hroznů
Šlechtitelská stanice vinařská Velké Pavlovice, a.s.	60717670	2013	jablečné víno z vinných hroznů, zpracované a konzervované ovoce a zelenina
ŠMERÁK JIŘÍ	42598907	2013	víno z vinných hroznů
ŠMERÁKOVÁ JARMILA	75130521	2008	víno
ŠTÝBL MAREK	70954585	2010	víno z vinných hroznů
Templářské sklepy Čejkovice, vinařské družstvo	45475148	2007	jablečné víno a jiná ovocná vína
TEREZIA COMPANYY s.r.o.	27251659	2005	sušená zelenina
TETUR ALEŠ	72031115	2010	víno
TITBIT, s.r.o.	26241005	2011	sušená rajčata

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování

Příloha 10g: Zpracovatelé biopotravin, Česká republika 2014

ÚSOVSKO FOOD a.s.	60192011	2012	sušená jablka
VÁLKA KAREL, Ing.	40371557	2009	hroznový mošt
VAVŘÍKOVÁ EVA	72026618	2010	víno
VERICH JAN	49297171	2008	ovoce
VERITAS spol. s r.o.	25544799	2007	mošt, víno
VEVERKA TOMÁŠ	72518987	2008	víno
VH Agroprodukt, spol. s r.o.	49814800	2008	mrkev
Vinařství LAHOFER, a.s.	25513940	2013	víno
Vinné sklepy Kutná Hora, s.r.o.	25978730	2007	vinné hrozny
Víno Lechovice spol. s r.o.	28432916	2010	víno
VÍNO SÝKORA, s.r.o.	26256517	2007	hroznová šťáva
VÍNO VOLAŘÍK s.r.o.	29184029	2010	víno
VINSELEKT MICHLOVSKÝ a.s.	26312999	2004	víno
VITAL Czech s.r.o.	25943308	2009	cibule
VITAMINÁTOR s.r.o.	28585658	2009	ovocné a zeleninové šťávy, zpracované a konzervované ovoce a zelenina
VOLAŘÍK MIROSLAV, Ing.	70894744	2007	víno
VRÁNA TOMÁŠ	65823699	2006	kompoty
VRÁNOVÁ LENKA	72059371	2010	červená řepa
VYTOPIIL JIŘÍ	13615041	2011	trvanlivé pečivo, musly tyčinky
WEBER RUDOLF	15680207	2009	jablečný mošt
YesFresh s.r.o.	24829544	2011	džem
Zámecké vinařství Bzenec s.r.o.	47683295	2008	víno
ZAPLETAL TIBOR	65808754	2009	víno
ZEMAX Šitbořice, a.s.	25327330	2008	víno
ŽŮREK STANISLAV	48844632	2008	víno, vinný mošt

Zdroj: ÚZEI 2014, vlastní zpracování